

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Biographiske Efterretninger

om

de Candidater, som ved Kjøbenhavns Universitet

have underkæstet sig

philologisk Embedsexamen,

samlede af

F. C. Sundrup.

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen i Roskilde Kathedralskole
i Juli 1849.

Roskilde 1849.

Trykt i J. D. G. Hansens Bogtrykkeri.

Alerede tidligere har jeg i mine Skolecalendere leveret en Fortegnelse over de Candidater, som have underkastet sig den ved Forordningen af 24 Oct. 1818 lovbefalede Skoleembedsexamen, med biographiske Efterretninger. Disse Efterretninger vil man her finde supplerede og berigtigede, men jeg har tillige anseet det for hensigtsmæssigt at gaae tilbage til den philologiske Examen's første Oprindelse, og har ikke blot optaget de 16 ældre Candidater, der have afslolveret den ved Universitetsfundatsen af 7 Mai 1788 indrettede philologiske Embedsexamen, men ogsaa de 121 Candidater, der have underkastet sig den ældste ved Forordningen af 11 Mai 1775 indrettede saakaldte store philologiske Examen, uagtet det er saa langt fra, at disse alle uddannede sig for Lærerstanden, at kun en halv Snees af dem beklædte et af de overordnede Skoleembeder, ligesaa mange Lærerembeder ved Universitetet eller andre højere Underviisningsanstalter, og henimod en Snees andre for en Tid vare Hørere ved de lærde Skoler eller Lærere ved andre Instituter. De øvrige have for største Delen opoffret sig for den geistlige Stand, dog findes der ogsaa iblandt dem baade Læger og Jurister.

Foruden de af mig i selve Skriftet nævnedes Rik-
der og Universitetets forskjellige Examinens-Protocoller skyl-
der jeg især Hr. Litteratus Th. H. Erslew, der i en
Række af Aar altid har været rede til at række en hjælp-
som Haand til lignende Arbeider, mange Notitser og
Dplysninger. Ligeledes har jeg saavel i den alm. Enke-
kasse, som i Livsforsikringsanstalten funden al mulig
Beredvillighed til at imødekomme mine Onsker. Mange
Notitser har jeg faaet deels hos Bedkommende selv eller
deres Familie, deels fra Skoleprotocoller, Kirkebøger,
Aviser osv. Det er saaledes lykkes mig at tilveie-
bringe en heel Deel Efterretninger om Personer, der
tildeels allerede for mange Aar siden ere gangne til
Hvile, og om hvilke man forgjæves andensteds vil
søge Dplysning.

Desuagtet ville mine Efterretninger (efter den lagte
Plan) ikke blot ofte findes mangelfulde (7 Candidater
har jeg ikke kunnet følge længer end til Examinensbor-
det), men vistnok heller ikke feilfrie, hvor meget jeg
end har stræbt at undgaae Feil. Enhver Berigtigelse
eller Dplysning vil stedsse være mig kjærkommen, og
vil altid kunne afbenyttes.

Historisk Indledning.

Den saakaldte philosophiske eller anden Examen ved Kjøbenhavns Universitet blev først indført, efter Forslag af daværende Universitetspatron Causler Peder Greve af Griffenfeldt ved Christian den 5tes Rescript af 17de 1675*), hvorved der blev forordnet, „at Ingen efter denne Dag maå anbetros enten Dørers eller Rectoris plads udi store eller smaa Scholer, eller tilladis at komme til Attestationem eller Examen Philologicum førend de in Examine Philosophico ere kjendte dygtige at nuude primam in Philosophia lauream och ere bleffue promoti Baccalaurei.“ Den første philosophiske Examen afholdtes i October 1675. De Videnskaber, hvori der examineredes, vare: Logik, Metaphysik, Physik, Ethik, de første Grunde i Geometrie, Sphærisk, Geographie og Arithmetik, dernæst skulde der oversættes og forklares et Sted af en græsk og en latinisk Forfatter efter Grammatikens og Rhetorikens Regler, saaledes som Alt nærmere forklares i et af det philosophiske Facultets Decanus fort efter Forordningen udgivet latinisk Program. Examinationsprotokollen — der findes opbevaret — udviser ogsaa, at Candidaterne stundom bleve examinerede i Hebraisk. De ved denne Examen brugelige Charakterer i de enkelte Rubrikker vare: bene, (ogsaa bene, bene, og fra 1681 b. b. b.), optime, laudabiliter, laudatissime, recte, medicriter, non male, tenuiter, tenuissime, valde tenuiter, hæsitanter, misere, miserabiliter, vix tolerabiliter, ut-

*) Aftrykt i S. Bades Universitets Journal, 1ste Aargang S. 49 (der her isærbeledsheden er afbenyttet) og i N. Nørups Kjøbenhavns Universitets Annaler, S. 187 flg.

cunque (!), non satisfacit osv. osv. efter Graminator's Betrag. Til Hovedkarakterer brugte man laud., laud illaud., non contemnendus, illum (recipimus) og mediocris. Med nogle Afvigelser (s. Gr. at der fra 1732 kom en ny Rubrik til for Historie) vedblev denne Examen indtil Forordningen af 1775 „om Skole = Væsenets Forbedring“ gav den en nye Skikkelse, idet den blot forbeholdt den philosophiske Examen den egentlige Philosophie, Mathematik og Physik, men udsønderede de gamle Exrog, Historie og Geographie til en egen Examen der blev kaldet **den philologiske**. § 3 i denne Forordning bestemmer, at „ingen herester maa bestiftes til at være enten Rector eller Gen-Rector ved nogen Skole, ei heller nogen Ansøgning derom S. M. allerunderdanigst foreslides, med mindre Supplikanten godtgjør, at han er Magister eller Licentiatus philologiae, ligeledes maa heller ingen til Lærer eller Collega i nogen Skole antages, uden at han er Candidatus philologiae.“ Desforuden skulde (efter samme §) „Enhver, som tænkte i Tiden at ville være Skolelærer underkaste sig Examen philosophicum og theologicum.“ Eml. § 13 af Forordningen af s. D. angaaende „Hvorledes saavel ved Examen Artium, som andre Examina Academica, herester ved Universitetet i Kjøbenhavn skal forholdes.“ Ved denne philologiske Examen gaves der kun to Charakterer (laud. og laud illaud.); til den første maatte Kandidaten have giennemgaaet i Latin Cic. de oratore, 10 Sæler, epp. ad Familiar. og qvæst. Tuscul., hele Virgil og Horats og Ovids Metamorph. I Græsk 6 Bøger af Iliaden eller Odysseen; Xenophons Cyropæd., eller Historia græca, eller Anabasis; i Hebraisk Pentateuchen; endvidere maatte han vise god Kundskab i Historie, Geographie, Mythologie og Antiquiteterne. Til Charakteren laud. fordredes desforuden 10 Bøger af Livius, Quintil. instit. orat., 12 Bøger af Iliaden og Odysseen, de 4 første Bøger af Herodot, de historiske Bøger af det gl. Testament og en udmærket Kundskab i Historie, Geographie, Mythologie og Antiquiteter (Forordningen om Gram. § 12). Til Magistergraden i Philologien udfæ-

vedes „udmærket Færdighed i det hernaævnte, samt at Candidaten desuden med Færdighed, og uden lang Tidsbetænkning skriftlig kunde opstætte sine Tanker paa Latin over en vis fremsat Materie af Skolevidenskaberne“ (Sled. § 16). Denne Gramen indrettedes saaledes for dem, der attraaede Skoleembeder, men derhos kunde Ingen nyde de større akademiske Stipendier (hvorved man forstod dem, som overgik 50 Rdlr. om Aaret, altsaa Collegierne, Rejsestipendier osv.) uden at have afsløveret denne Gramen, der ogsaa krævedes, hvis Ingen vilde beholde noget andet Stipendium længere end 3 Aar*). Den afsløveredes i det Hele fra $\frac{1}{2}^{\text{d}}$ 1777, da den begyndte, indtil $\frac{2}{5}^{\text{d}}$ 1788, da den ophørte, af 121 nedenfor anførte Candidater. Imidlertid var nemlig den nye Universitetsfundats af $\frac{1}{3}$ 1788 udkommen, som deelte den philosophiske Gramen i en dobbelt Prove (den philologiske og den philosophiske), og indrettede en særegen større **philologisk Skole-Embedsexamen**. Denne Gramen blev dog af endnu kortere Varighed, og afsløveredes i det Hele fra $\frac{2}{6}^{\text{d}}$ 1789 indtil $\frac{1}{3}^{\text{d}}$ 1798 kun af 16 Candidater, der ligeledes nedenfor findes anførte. Da man nemlig fra Aaret 1797 havde begyndt at reformere de lærde Skoler, og navnlig at give dem Faglærere istedetfor de tidligere Klasselærere (Lectiehorere, Conrector og Rector besørgede sammen Underviisningen i Mesterlectien), oprettedes ifølge fgl. Resolution af $\frac{2}{6}^{\text{d}}$ 1799 det saakaldte **pædagogiske Seminarium**)**, hvis Alummer efter eget Valg hørte Forelæsninger og deeltog i Øvelser under een af dets 4 Classer (1. Philologie, 2. Historie og Geographie, 3. Religionslære og Anthropolgie, 4. Mathematik og Naturvidenskaber), medens de dog Alle vare forpligtede til at høre Forelæsninger over Pædagogik og Methodik, samt deeltage i visse philologiske Øvelser. Dette var vistnok i dobbelt Henseende et Fremskridt, deels ved Delingen af Fagene, saa at Enhver,

*) Sml. den fgl. Cabinetsordre af $\frac{31}{3}$ 1783 i Badens Universitets-Journal 5te Aarg. pag. 47.

***) Sml. Collegial-Tidende for 1799 Nr. 48.

der stræbte at uddanne sig til Lærerstanden, kunde hengive sig fornemmelig til Studiet af de Fag, hvortil han sølte sig oplagt, de els ved at henvende større Opmærksomhed paa Pædagogik og Methodik. Ogsaa sørgedes der for, at Seminariet fik gode Lærere*). De tre første reformerede Skoler (i Kjøbenhavn, Christiania og Odense) fik derefter en Overlærer i hvert af de nyssævnte 4 Fag (i Philologien endog tvende), og til hver Overlærer søiedes en Adjunct, der skulde besørge Underviisningen i de lavere Classer og i de mindre betydende Fag**). Men ligesom der naturligtvis efter dette Seminariums Oprettelse ikke var Noget, der tænkte paa at underkaste sig den tidligere indrettede philologiske Embedsøramen, saaledes hændede snart selve dette Semina-

*) Under 24|₁ 1800 ansattes Dr. og Prof. theol. Daniel Gotthilf Moldenhaver som Director ved Seminariet, hvorhos det overdroges ham at holde de philologiske Lektioner og Avelser, samt desuden at besørge Special-Inspectionen over Seminaristerne af Religionis- og Anthropologie-Classen; under s. D. udnævnedes Secretair i General-Bei-Commissionen Christian Levin Sander til Professor i Pædagogik og Methodik ved Seminariet, og Sproglærer Thomas Christopher Bruun til Rector i det franske og engelske Sprog ved samme; hvorhos det overdroges Professorerne ved Kjøbenhavns Universitet Jørgen Kjerulf og Gregers Wad samt Overlæreren ved frue latinske Skole Hans Christian Linderup at paatage sig Inspectionen over Seminaristerne af den historisk-geographiske, den naturhistoriske og den mathematisk-physiske Classe. Badens Universitets-Journal, 8 Aargang pag. 43—44. D. 20|₂ 1801 ansattes Mag. B. Thorslacius som Rector i de gamle Sprog ved Seminariet. Den 22|₄ 1803 entledigedes H. C. Linderup og i hans Plads blev Professor Jacob Wolff ansat som Inspector. Ved Prof. Kjerulfs Entledigelse d. 8|₂ 1805 blev Georg Sverdrup udnævnt til Lærer i den hist. geogr. Classe. S. D. udnævnedes Rector Niels Lang Nissen til Lærer i den danske Sprogklasse, indtil d. 12|₆ 1807, da han atter entledigedes fra denne Embedsstilling, der blev overdraget til Prof. Knud Lyne Rahbek.

***) Statsraad C. N. J. Bloch, Om Skoleembedsøramen, pag. 7 flg.

riam, hvis væsentligste Feil vistnok var den*), at der, endstjondt det fremtraadte som en praktisk Vejledningsanstalt, hvor enhver offentlig Examen var affkaffet, dog dermed ikke var forbundet nogen Skole, i hvilken Alumnerne praktisk kunde øve sig. Efter Planens § 9 var det rigtignok paatænkt, at Alumnerne som Adjuncter ved Frue Skole skulde have Leilighed til praktisk at uddanne sig; men dette kom aldrig til Udførelse, og Dvælsen vilde da ogsaa komme for sildig. Rigtigere havde det vistnok været, om der var bleven indrømmet enhver af Alumnerne (hvis Antal var beregnet til 25) nogle Timer i en særegen med Seminariet forbunden Skole. Efter Seminariets Ophør fulgte der nu en Tid, da Universitetet ikke ydede dem, der ønskede at betræde Lærerbanen ved de lærde Skoler, nogen særegen Veiledning, og Valget af Rectorer og Overlærere blev meget vilkaarligt. Derefter kaldte atter Anordningen af 2° 1818 den ved Universitetsfundatsen af 3° 1788 befalede **Skoleembedsexamen** tillive, og deelte den i en theoretisk og en praktisk Prøve. Men dette var vistnok ogsaa den bedste Forandring ved den nye anordnede Examen, hvis praktiske Prøve var for ubetydelig, og hvis theoretiske Prøve overlæsfede Candidaten med en alt for stor Masse af tildeels aldeles heterogene Gjenstande, og krævede en Polymathie, som vanskelig lod sig forene med tilborlig Grundighed, og blev dobbelt besværlig ved en Examen, der afholdtes saa sjelden, at der selv i Alarens Løb vanskelig, især da Examinatorerne verlede, kunde dannes en nogenlunde bestemt Praxis. Med Hensyn til Charaktererne ved denne Examen bestemte Anordningens § 11: „For den theoretiske og praktiske Prøve gives særskilte Charakterer, hvilke ikkun skulle være tvende, nemlig laud. og haud ill.; og endog den sidste ikke tillægges Nogen, med mindre han viser god Kundskab og Færdighed.“ Ved fgl. Resolution af 1° 1840 blev det bestemt, at „Hovedcharacteren skal vel, som hidtil, være en af de tvende laudabilis eller haud illaudabilis, men saaledes, at der til den førstnævnte kan,

*) Statsraad Blech a. St.

naar Examinanden særdeles har udmærket sig, føies Tillægget: *et quidem egregie.* Dette Tillæg er imidlertid aldrig bleven opnaaet, hvorimod man tidligere et Par Gange havde betegnet en Udmærkelse med Tillægget *unanimi consensu.* Ved nysnævnte Resolution toges der ogsaa nærmere Bestemmelse angaaende Udfærdigelse af Specialcharakterer ved Gramen (hvilke hidtil ikke vare givne), og det blev Directionen for Universitetet og de lærde Skoler overdraget at give nærmere Regler for Hovedkarakterens Uddragelse af Specialcharaktererne. Disse Bestemmelser gaves efter Forslag fra det filosofiske Facultet ved Directionens Skrivelse af 1° 1840, og modificeredes ved Skrivelse af 2° s. N., hvori der tillagdes Specialkaraktererne i Forhold til Fagets Vigtighed en vis Talværdie, saaledes at der til Hovedkarakteren laud. *et quidem egregie* krævedes en Talværdie af 50; til laud. 32 og til laud. illaud. 12*). § 1 i Anordningen af 1° 1818 gav de Candidater, der havde underkastet sig denne Gramen, udelukkende Udgang til de overordnede Lærerposter ved de lærde Skoler, dog med de to Undtagelser, at de, der i sin Tid havde tilendebragt et fuldstændigt Cursus i det pædagogiske Seminarium, og derfra vare lovsformelig dimitterede, skulde i Henseende til Forfremmelse i Skolefaget have lige Udgang med dem, der underkastede sig bemeldte Gramen; og at de ved Forordningens Udgivelse i de lærde Skolers Tjeneste værende Adjuncter, der ved deres Underviisning og paa anden Maade havde vist den Duellighed og Lærdom, som udfordredes, kunde gjøre sig Haab om, dertil at komme i Betragtning uden saadan foregaaende Gramen. Nedensfor findes en Fortegnelse over de 42 Candidater, der have underkastet sig denne Gramen, der nu atter er bleven underkastet en ikke ubetydelig Forandring ved den under 3 1849 udfomne Anordning angaaende de Prøver, som give Udgang til de overordnede Lærerposter ved de lærde Skoler. Denne

*) See Selmers Kbhavns Universitets-Actbog f. 1840, p. 4 flg.

nye Forordning har fornemlig den Fortjeneste, at have bortkastet den forrige Gramens ofte meget trykkende Baglast af Philosophie, Theologie og Mathematik, imedens den istedet for Hebraisk — efter en passende Tidsfrist — kræver en Prøve i nordisk Philologie, og paa en passende Maade deels indskrænker, deels nærmere bestemmer Fordringerne i Latin og Græsk; den praktiske Prøve er lidet udvidet. Endelig har den ogsaa aabnet Udgang til Overlærerembeder for polytechniske Candidater, og Andre, der underkaste sig visse særskilte Prøver. § 10 i denne Anordning bestemmer at der skulle bruges Charaktererne Laud., hvortil kan føies Udmærkelse (égregie), Haud illaud. og Non contemn. Een af disse Charakterer tildeles Gramnanden for hvert af de 4 Gramensfag; denne Specialcharakter for Faget dannes i Latin, Græsk og Historie ved Sammenlægnung af en særlig Charakter for den skriftlige og en for den mundtlige Prøve. Af de 4 Specialcharakterer uddrages en Hovedcharakter efter de Regler for Charakterens Beregning i Talværdier, der fastsættes af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, efter indhentet Betænkning og Forslag af de i Gramen deeltagende Universitetslærere og Rector ved Metropolitanskolen, hvilke Regler ogsaa skulle indeholde Bestemmelse om, hvilket Udfald af den hele skriftlige Prøve der i det Ringeste maa være opnaact for at kunne stædes til den mundtlige. Ved den sidst afholdte Gramen var der tillagt de forskjellige Charakterer følgende Talværdie, hvorpaa dog — saavidt vides — Ministeriets Approbation endnu ikke er meddeelt. I de specielle Fag havde laud. egreg. en Talværdie af 8, laud. af 7, haud ill. af 5 og non cont. af 1, dog saaledes at disse Charakterer regnes dobbelt i de tre Hovedfag Latin, Græsk og Historie, men kun enkelt i nordisk Philologie (Hebraisk). Ved den theoretiske Gramen udkræves til Hovedcharakteren laud. egr. en Talværdie af 49, til laud. 43, til h. ill. 27 og til n. c. 19; ved den praktiske Gramen til laud. egreg. over 30, til laud. over 21, til h. ill. over 14 og til n. c. idetmindste 10.

A. Eidsordnet Fortegnelse over de Candidater,
som
have underkafstet sig den ved Skoleforordningen af 1° 1775
indrettede

Philologiske Examen.

1.	1777	d. 13 Febr.	Peter Andreas Heiberg	laud.
2.	—	f. D.	Knud Lenz Rahbek	laud.
3.	—	d. 21 Martz.	Ginar Biarnesen Thorkelius	laud.
4.	—	d. 22 August.	John Gisle'en	laud.
5.	—	d. 8 Septbr.	Peder Estrup	laud.
6.	—	d. 8 December.	Benning Christoffer Amberg	laud.
7.	—	d. 17 December.	Otto Thott Lousberg	laud.
8.	1778	d. 5 September.	Jorgen Kjerulf	laud.
9.	1779	d. 31 Martz	Jorgen Mandix	laud.
10.	—	f. D.	Henrich Christian Zahrtmann	laud.
11.	—	d. 29 April.	Jacob Mandix	laud.
12.	—	f. D.	Svend Sunlogsen Sander	laud.
13.	—	d. 8 September	Henrik Eiler	laud.
14.	—	f. D.	Lambert Daniel Bruun	laud.
15.	—	d. 9 September.	Borge Poftholan Rosod	laud.
16.	—	f. D.	Christopher Schroder Andrefen	laud.
17.	—	f. D.	Jorgen Lottrup Schydh	laud.
18.	—	f. D.	Rasmus Myerup	laud.
19.	—	d. 22 December.	Nicolai Peter Aggerup	laud.
20.	—	f. D.	Ole Johan Samsøe	laud.
21.	1780	d. 15 Januar.	Niels Schyth	laud.
22.	—	d. 19 Mai.	Johan Peter Ring	laud.
23.	—	d. 22 Mai.	Frederik Sneedorff	laud.
24.	—	f. D.	Friederich Chr. Carl P. Münster	laud.
25.	—	d. 26 Mai.	Ole Worm	laud.
26.	—	d. 12 Juli.	Hans Mosfin Lange	laud.
27.	—	d. 29 Juli.	Lorenz Bünch.	laud.
28.	—	f. D.	Eiler Hammond	laud.
29.	—	f. D.	Peter Dalhoff	laud.
30.	—	f. D.	Jacob Just Gudenrath	laud.
31.	—	f. D.	Matthias Raschou	laud.
32.	—	f. D.	Daniel Eiler	laud.
33.	1781	d. 17 Martz.	Frederik Nislev	laud.
34.	—	f. D.	Jens Palamon Aagaard	laud.
35.	—	f. D.	Peter Christian Post Feilberg	laud.
36.	—	d. 14 April.	Jacob Jorgen Friis	laud.
37.	—	d. 25 Juni.	Anders Winding Brorson	laud.
38.	—	d. 4 Juli.	Ole Borch Sægaard	laud.
39.	—	d. 5 November.	Henrich Tetens	laud.
40.	—	f. D.	Matthias Joachim Goldt	laud.
41.	—	f. D.	Joachim Funge	laud.
42.	—	f. D.	Johan Peter Gad	laud.
43.	—	f. D.	Gerhard Tetens	laud illaud.

44.	1781	d. 17 December.	Christopher Hansen	laud	illaud.
45.	1782	d. 1 Martz.	Peder Gjerding	.	laud.
46.	—	d. 10 Juli.	Henrik Beckman	laud	illaud.
47.	—	d. 11 October.	Johan Gottsche	.	laud.
48.	—	f. D.	Otto Grundtvig	.	laud.
49.	—	f. D.	Sigurdur Pétursfon	.	laud.
50.	—	d. 27 November.	Jens Bloch	.	laud.
51.	—	f. D.	Bendt Wendtsen	.	laud.
52.	1783	d. 7 Februar.	Niels Lund	.	laud.
53.	—	d. 21 Februar.	Michael Rjep	.	laud.
54.	—	d. 14 Martz.	Christian Ludvig Pelt	.	laud.
55.	—	d. 16 April.	Niels Hoftved	.	laud.
56.	—	f. D.	Andreas Høyem	.	laud.
57.	—	d. 30 April.	Obin Wolf	.	laud.
58.	—	d. 23 Mai.	Christian Johan Fog	.	laud.
59.	—	d. 12 Juli.	Ludvig Heiberg	.	laud.
60.	—	f. D.	Jvar Birch	.	laud.
61.	—	d. 30 August.	Jens Seidelin	.	laud.
62.	—	f. D.	Peter Prahl	.	laud.
63.	—	f. D.	Søren Lemvig Fog	.	laud.
64.	—	d. 15 October.	Martin Christian Svenstrup	.	laud.
65.	—	d. 5 December.	Andreas Reinhard Schreiber	.	laud.
66.	—	f. D.	Poul Knudsen	.	laud.
67.	—	d. 22 December.	Torkel Baden	.	laud.
68.	1784	d. 10 Januar.	Frederik Theodor Hurtigkarr	.	laud.
69.	—	d. 4 Februar.	Johan Henrik Hasing	.	laud.
70.	—	d. 28 Februar.	Geir Johnsen Wibalin	.	laud.
71.	—	d. 13 Martz.	Hans Hørbroe	.	laud.
72.	—	d. 20 Martz.	Mads Lyhne	.	laud.
73.	—	d. 2 April.	Christian Hornemann	.	laud.
74.	—	f. D.	Johan Friderich Wilhelm Schlegel	.	laud.
75.	—	d. 24 April.	Obbe Halburgen Wibalin	.	laud.
76.	—	f. D.	Rasmus Møller	.	laud.
77.	—	f. D.	Christian Wæver	.	laud.
78.	—	d. 8 Mai.	Jens Hornshyd	.	laud.
79.	—	f. D.	Christian Frimodt	.	laud.
80.	—	f. D.	Carl Frederik Schütz	.	laud.
81.	—	d. 3 Juni.	Christen Andersen Lund	.	laud.
82.	—	f. D.	Christian Rafn	.	laud.
83.	—	d. 18 Juni.	Jens Laasby Rottboll	.	laud.
84.	—	d. 24 Juni.	Christian Ramus	.	laud.
85.	—	f. D.	Christian Sørensen	.	laud.
86.	—	d. 30 Juli.	Jens Hvistendahl	.	laud.
87.	—	f. D.	Jacob Cier	.	laud.
88.	—	f. D.	Peter Olivarius Bugge	.	laud.
89.	—	d. 30 October.	John David Bertram Keithau	.	laud.
90.	—	f. D.	Hans Georg Reinsholm	.	laud.
91.	—	d. 21 December.	Johan Peter Rasbeck	.	laud.
92.	1785	d. 15 Januar.	Otto Westengaard	.	laud.
93.	—	d. 25 Januar.	Peter Raaschou	.	laud.
94.	—	d. 5 Februar.	Johan Georg Korn	.	laud.
95.	—	f. D.	Johan Frederik Boeck	.	laud.
96.	—	d. 6 Juni.	Hans Sletting	.	laud.
97.	—	d. 1 Juli.	Franz Dörph	.	laud.

98.	1785	d. 1ste Juli.	Jens Koefoed	laud.
99.	—	d. 13 Juli.	Caspar Conrad Rafn	laud.
100.	—	f. D.	Emanuel Rafn	laud.
101.	—	d. 7 September.	Jacob Blirenkrone Kolling	laud.
102.	—	f. D.	Carl Georg Heuerman	laud.
103.	—	d. 20 September.	Jacob Lassen	laud.
104.	—	d. 2 November.	Magnus Sommer	laud.
105.	—	d. 20 December.	Hans Koefoed	laud.
106.	1786	d. 11 April.	Peter August Wedel	laud.
107.	—	d. 29 April	Poul Hjalmarzen	laud.
108.	—	f. D.	Einar Gudmundsen	laud.
109.	—	d. 2 August.	Søren Hald	laud.
110.	—	d. 1 September.	Jens Bindebøll	laud.
111.	—	d. 14 November.	Hans Christian Enderup	laud.
112.	1787	d. 19 Februar.	Christian Johan Bredsdorff	laud.
113.	—	f. D.	Frederik Ernst Frankenau	laud.
114.	—	d. 5 Juni.	Rasmus Winther	laud.
115.	—	d. 30 Juni.	Jens Holst	laud.
116.	—	f. D.	Peter Christian Gramer	laud.
117.	—	d. 30te Juli.	Boe Kojesen	laud.
118.	1788	d. 26 April.	Matthæus Brangstrup	laud.
119.	—	d. 4 Mai.	Andreas Krag Holm	laud.
120.	—	f. D.	Klaus Reenberg Thoring	laud.
121.	—	d. 28 Mai.	Frederik Ludvig Westengaard	laud.

Biographiske Efterretninger.

1. Peter Andreas Heiberg, født den $\frac{1}{11}$ 1758 i Bordingborg, hvor hans Fader Mag. Ludvig Heiberg, født $\frac{1}{11}$ 1721 † $\frac{3}{11}$ 1760, var Rector for den lærde Skole. Moderen Jørgen Margrethe Heiberg f. 1735 var en Datter af Mag. Peder Heiberg, f. 1694 † 1775, dansk Præst ved Bømmetofte, og Edle Cathrine Høring (sml. Stamtablen i Gieslings Jubellære 3 D. 1 B. S. 368.) I Marts 1774 blev han dimitteret til Universitetet fra Bordingborg lærde Skole*); den $\frac{1}{5}$ 1775 tog han den filosofiske, og den $\frac{1}{2}$ 1777 den philologiske Examen, begge

*) Før 1776 gaves der ingen Hovedkarakterer ved examen art.

med Charakt. laud. Han opholdt sig derefter 3 Aar i Bergen, og lagde sig med Iver efter de levende Sprog, hvori han 1788 blev Translator i Kbhavn. Forfattede en stor Deel Theaterstykker, der i sin Tid gjorde megen Lykke. Sogte 1797 forgæves om at blive Notarius publicus i Kbhavn, til hvilket Embede G. H. Olsen blev ham foretrukken. Havde adskillige Trykkesfrihedsprocesser, og blev endelig den 24 1799 domt til Landsforviisning. Reiste 1800 over Hamburg til Paris, hvor han i Reiseriden var ansat i det udenlandske Departement som Chef du bureau des relations extérieures. Erholdt 1817 Afsted med Pension; † 30 1841 i Paris. *W* Thomastine Christine Buntzen, døbt 17 1773 i St. Nicolai Kirke i Kbh. *), Datter af Dispacheur og Stadsmægler Johan Buntzen i Kbh. og Anna Volette Sandgaard. Ægte Barn Digteren Johan Ludvig Heiberg f. 12 1791. Smil. Erstlevs Forfatter-Lexicon I B. S. 611—15.

2. Knud Ynne Rahbek, født 12 1760 i Kbhavn, hvor hans Fader Jacob Rahbek (en Bondesøn fra Borris i Ribe Stift) da var Consumtionskriver, senere Justitsraad, Soldinspecteur og Soldskriver (født 17 1728 † 17 1795), hans Moder Johanne Riis f. 12 1731 † 12 1761. Efter at hans Fader atter havde giftet sig med Anne Drog f. 1747 † 1828, blev han sat i Herlufsholms Skole, hvorfra han 1775 dimitteredes til Universitetet. Han blev udmærket ved Gramen Artium, og tog d. 2 1776 den philosophiske og den 12 1777 philologiske Gramen, begge med laud. Hørte derpaa først theologiske, senere juridiske Forelæsninger, men opgav disse Fag af Forkjærlighed for Æsthetiken. Efter i en Alder af 18 Aar at have forfattet de bekjendte „Breve fra en gammel Skuespiller til hans Søn“, der oprindeligt bleve indrykkede i Alm. Dansk Bibliothek 1778—79, men

*) Hun forblev ved hans Forviisning her i Landet, og ægtede senere en svensk Adelsmand Carl Frederik Gyllenbourg, hvis egentlige Familienavn var Ehrensværd, f. 1766 † 1815, der efter Catastrophen i Sverrig 1792 kom her til Danmark.

1789 udfom forøgede og omarbejdede særskilt og vakte megen Opmærksomhed, reiste han 1782—84 udenlands til Sydskland og Frankrig og atter 1789 til Sydskland. Den $\frac{1}{2}$ 1790 blev han Professor i Æsthetiken ved Kjøbenhavns Universitet; 1794 Secretair i Commissionen angaaende Universitetet og de lærde Skoler (indtil dens Opøsning 1805); den $\frac{1}{4}$ 1799 efter Ansøgning entlediget fra sit Professorat; s. N. Lærer i Historie i Hofpræst Christianis Institut (indtil 1805), fort efter tillige Bestyrer af den lærde Underviisning i dette; 1801 Lieutenant a la Suite ved Kronprindsens (Siden Kongens) Livcorps; 1805 Lærer i den fgl. dramatiske Skole (indtil 1816); den $\frac{1}{6}$ 1807 Inspector i det pædagogiske Seminariums danske Klasse; s. N. Capitain ved Kongens Livcorps, (affædiget i Naade den $\frac{1}{7}$ 1828, men den $\frac{1}{8}$ s. N. efter Begjæring atter optagen som Capt. a la Suite med sin forrige Anciennet); 1809 Medlem af den fgl. Theaterdirection; den $\frac{2}{3}$ 1810 R.*; 1811 Diplom som Dr. philos. fra Kiel; den $\frac{1}{2}$ 1816 Professor i Æsthetik og det danske Sprog, samt sammes Litteratur, med sin forrige Anciennet; den $\frac{1}{7}$ 1817 Professor ord. med Anciennet fra $\frac{1}{4}$ 1811. Den $\frac{2}{4}$ 1820 Professor (og til 1822 Secretair) i Consistoriet; den $\frac{1}{2}$ 1820 Medlem af det fgl. danske Videnskabernes Selskabs historiske Klasse; 1821 Medlem af Selskabets Ordbogskommission; den $\frac{1}{4}$ 1828 virkelig Statsraad. Hans 50 Aars Studenterjubelæum høitideligholdtes i Studenterforeningen d. $\frac{1}{6}$ 1825. Han var Voresmedl. af det islandske litteraire Selsk., Medl. af Selskabet til de skønne Videnskabers Forkjæmelse, af det fgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog, af det skandinaviske Litteratur-Selskab osv. Hans samlede Digte (poetiske Forsøg) udfom 1794—1802 i 2 Bind, „samlede Fortællinger“ 1801—11 i 4 Bind, og hans „Grindringer af mit Liv“ i 5 Dele, der dog kun gaae til 1801, 1821 til 29. † $\frac{2}{4}$ 1830 paa Vassehuset, og blev som Capitain ved Livcorpsset begravet med militair Honneur paa Frederiksberg Kirkegaard den 28 s. M. Hans Portrait i

Nyerups „Frigga“ for 1813 og i Figaro 1841 Bd. 1; hans Buste af F. C. Krohn 1830; modelleret i Gips af P. Bianelli. ∞ ³¹ 1798 Karen Margareta (Kamma) Heger f. 1st 1775 † ²¹ 1829, en Datter af Confrd. og Overretssassessor Hans Heger og Anne Louise Drevsen. Ingen Børn. Sml. Ersløvs Fort. Xer 2 B. S. 603—619.

3. Cinar Biarnesen Thorlacius, en Søn af **Wj ar n e** Cinar s s o n, Laugrettesmand i Arnæs Syssel, og **S e b e l i a** (Cællie) Hallgrimsdatter (sml. Gjesfings Lusbøllærere 1 B. pag. 211) var født i Verræksfjord paa Island d. $\frac{3}{8}$ 1753, blev 5 Aar gl. sendt til sin Farsfader Provst Cinar Jonsen († 1771), som underviste ham indtil han i sit 15de Aar kom i Skalholt Skole, hvilken han besøgte i 3 Aar; kom derpaa i Helsingøers lærde Skole*), hvorfra han efter 4 Aars Forløb 1775 dimitteredes til Universitetet. Den 7 1776 tog han philosophisk og den 23 1777 philologisk Examen, begge med Charakteren laud., blev d. $1\frac{1}{2}$ f. A. Alumnus paa Vorchs Collegium, tog d. 1st 1780 theologisk Attestats (n. c.), blev d. $\frac{1}{5}$ f. A. Sognepræst til Grenjadarstad og Thveraa i Island (ordin. 1° 1780 i Abh. af Biskop Harbee).

4. John Gisleson født d. $\frac{29}{9}$ 1750 paa Hjalarnæs i Island af Vonderfolk. Blev sat i Slagelse Skole*) hvorfra han 1771 dimitteredes til Universitetet. Tog den $1\frac{1}{2}$ 1775 philosophisk og den 2de 1777 philologisk Examen, begge med Charakteren laud. Blev derefter Alumnus paa Vorchs Colleg. Underkastede sig medicinsk Gram., og tog 1785 Doctorgraden i Medicinen. Blev derefter Physicus i Busskeruds Amt. † 1804. Sml. Nyerups Litteraturlericon.

5. Weder Estrup, født den 1° 1756 i Ribe. Hans Fader **C h r i s t e n** **E s t r u p** var Forpagter paa Grevskabet Lindenborg, hans Moder **M a g d a l e n e** **E n g e l s t o f t**, Datter af Provst Lauritz Etruch Engelstoft, døde ved hans Fødsel. Blev efter sin Faders Død antagen i Søns Sted, og undervist, af sin Morbroder Mag. Christian Engelstoft. Di-

*) Sml. Reskript af 4 Mai 1759 i 1ste H. af min Skolecalender S. 70-71.

mitteredes 1772 privat til Universitetet fra Aalborg med Testimonium af Skolens Rector; den $\frac{1}{2}$ 1774 tog han philosophisk, d. $\frac{2}{3}$ 1777 philol. Examen, begge med Charakteren laud., d. $\frac{1}{2}$ 1779 theologisk Embedseramen (h. ill.); blev Alumnus paa Worchs Collegium, og tog den $\frac{1}{2}$ 1782 Magistergraden i Philologien. S. N. Hører ved Frue Skole; 1788 Rector for den lærde Skole i Randers; den $\frac{1}{3}$ 1803 udnævnedes han til Sognepræst i Nykjøbing og Sydstofo paa Falster; den $\frac{2}{7}$ s. N. Sognepræst i Randers og Provst i Stovring Herred. Dette Provstie afgav han, og fik den $\frac{1}{4}$ 1812 Rang med Amtsprovst (5 Cl. No. 8). † $\frac{1}{2}$ 1818. ♂ 1785 Gedste Cathrine Junger sen d. i Gjol Kirke den $\frac{3}{4}$ 1757, † 1830, Datter af Provst Peder Junger sen, Sognepræst paa Gjol i Aalborg Stift, og Hustru Jytte Thorning. Sml. Dr. H. M. Flemmers histor. Efterretninger om Randers lærde Skole, 2 Hefte 1834 Side 21—28 og Erslevs Forfatter-Lexicon I B. pag. 389.

6. Henrich Christopher Amberg, blev født 1751 i Helsingør, hvor hans Fader var Guldsmed. Dimitteredes 1774 til Universitetet fra sin Fødebyes lærde Skole, tog den $\frac{1}{2}$ 1775 philosophisk og den $\frac{1}{2}$ 1777 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.

7. Otto Thott Tønsberg, døbt den $\frac{3}{8}$ 1748 i Præstøe, var en Søn af Guldsmed Tonne Wilhelm Tønsberg og Marie Jens Datter. Dimitteredes 1766 til Universitetet fra Hjøge lærde Skole. Den $\frac{1}{2}$ 1767 tog han philosophisk Examen (h. ill.), og den $\frac{1}{2}$ 1777 philologisk Examen (laud.) Reiste 1781 med kongelig Understøttelse til St. Greir, for der at oprette en Realskole, som dog ei kom istand. Blev 1788 Auditeur og 1794 tillige Præviants-, Ammunitions- og Material-Forvalter sammesteds. Entlediget den $\frac{1}{4}$ 1801. Vendte tilbage til Kbh., hvor han døde den $\frac{1}{2}$ 1808 (ifke 1816). ♂ Joh. Wibcke Abel, døbt d. $\frac{3}{8}$ 1763 i Wemmetofte Kirke † $\frac{1}{7}$ 1836, D. af Jver Abel og Charlotte Taagerup. Sml. Mycrups Litteratur-Lexicon.

8. Jørgen Kjerulf, f. d. 31^{e} 1757 i Hasle i Marhuus Stift, hvor hans Fader Mag. Peter Kjerulf var Præst. Hans Moder var Anna Dorothea Mørk. Blev efter sin Faders tidlige Død sat i Viborg Skole, hvorfra han 1775 (ikke 1774) dimitteredes til Universitetet; d. 1^{e} 1776 tog han philosophisk, og d. 3^{e} 1778 philologisk Examen, begge med Charakteren laud. 1779 blev han Alumnus (senere Inspector) paa Borchs Collegium; 1784 Decanus ved det historiske Bord paa Klostret; 1785 Hovmester hos Baron Vøsten for hans eneste Søn, med hvem han i 1791 gjorde en Reise til Sverrig og Norge; 1790 Doctor i Philosophien; holdt s. A. Forelæsninger ved Universitetet over de græske Fragifere; 1792 blev han efter Prof. Frd. Sneedorfs Død (see nedenfor Nr. 23) ansat som overordentlig Professor i Historie ved Københavns Universitet, dog uden Gage indtil han d. 1^{e} 1797 tillige blev Professor i Statistik; 1794 Medlem af Theatordirectionen; s. A. fik han Sæde i Commissionen for Universitetet og de lærde Skoler (indtil 5^{e} 1805); d. 31^{e} 1800 Inspecteur i den historisk geographiske Klasse i det pædagogiske Seminarium (indtil d. 2^{e} 1805); d. 2^{e} 1803 Prof. ordinarius; d. 21^{e} 1806 udnævnedes han til virkelig Justitsraad med Anciennetet fra 5^{e} 1805; han var Medlem af det kongl. danske Videnskabernes Selskab, og af sammes Ordbogscommission, ligeledes af det skandinaviske Litteraturselskab. † 29^{e} 1810. ⚭ 1793 Charlotte Amalia Fischer, født 1^{e} 1771 i Kbh. † 5^{e} 1820, ældste Datter af Justitsr. Auktionsdirecteur Mouritz Fischer, f. 1703 † 1777 og Husfrue Frederikke Louise Degen, født 1749 † 1806. (2 Døttre). Nekrolog af K. L. Rahbek i Lærde Est. 1810 Nr. 34 og i Engelstofts Univ. og Skole-Annaler 1810. 2 B. pag. 85—87, smk. Myerups Litteraturler. Autobiographie i Meldenhavens Universitetsprogram til Formælingsfesten 1790.

9. Jørgen Mandix, f. 1^{e} 1759 i Kjøbenh., hvor hans Fader Generalauditeur Mouritz Mandix (født 1707, † 1787) da var Regimentsquartiermester ved Fodgarden. Hans Moder Lucia Maria Ursin, f. 1731. †

1759. Blev sat i Frue Skole, hvorfra han 1776 dimitteredes til Universitetet. Erholdt ved Examen Artium, ligesom d. $\frac{1}{7}$ 1777 ved den philosophiske, d. $\frac{3}{4}$ 1779 ved den philologiske og i Aug. 1782 ved den juridiske Examen Characteren laud.; gif som Volontair i Cancelliet; blev 1782 Cancelliesecretair; 1783 Copiist og siden Cancellist sld.; 1796 Borgemeister og Udfoged i Slagelse, samt Herredsfoged i Leve Herred; d. $\frac{2}{2}$ 1805 2den Afsætsfor i Trondhjem's Stiftsboverret; d. $\frac{1}{4}$ 1810 tillige Afsætsfor i Priseretten sld.; 1814 forblev han ved Norges Afstaaelse i Norge og blev Afsætsfor i Norges Højesteret; 1818 R.* af Nordstjernen; 1831 Justitiarius i Retten; 1832 G.* af Nordstjernen; siden cuttediget som Justitiarius. † $\frac{8}{11}$ 1835 i Christiania, ugift. Sml. Grølevs Forfatter Vericon 2 D. pag. 221.

10. Heinrich Christian Zahrtmann, f. $\frac{2}{8}$ 1762 i Listed i Viborg Stift, hvor hans Fader Johan Henrik Zahrtmann var Præst. Hans Moder var Mariane Friis. Blev sat i Viborg Skole, hvorfra han 1775 blev dimitteret til Universitetet. Erholdt Udmærkelse ved Examen Artium; tog d. $\frac{1}{7}$ 1777 philosophisk, d. $\frac{3}{4}$ 1779 philologisk og d. $\frac{1}{4}$ 1786 theologisk Examen, alle med Characteren laud. Blev $\frac{1}{8}$ 1786 Præst ved Tugthuset i Viborg; d. $\frac{1}{11}$ 1788 Præst til Næsterg og Faarup i Aarhus St.; d. $\frac{2}{1}$ 1791 Cypr. til Sortebroders eller Søndersegens-Me-nighed i Viborg. † $\frac{6}{9}$ 1826. ∞ Johanne Bodilline Tetens, døbt 2den Pinsedag 1771 † $\frac{2}{2}$ 1846 i Viborg, en Søster til de nedentor nævnedes 4 Brødre Heinrich (Nr. 39), Gerhard (Nr. 43), Jacob (Nr. 124) og Stephen Tetens (Nr. 130). Sml. Nyerups Litteratur Vericon, Fr. Thaarups fædrenel. Nekrolog pag. 489 og Lengnicks Stamtable over den Wederkinckse Familie.

11. Jacob Mandix, en Broder til ovennævnte (Nr. 9) Jørgen Mandix, f. i Rbh. d. $\frac{1}{7}$ 1758, blev 1773 sat i Frue Skole, hvorfra han det næste Aar blev dimitteret til Universitetet; blev udmærket ved Examen Artium (44 bene), og d. $\frac{1}{5}$ 1775 ved den philosophiske Examen

(43 bene). Tog i Jan. 1777 theologisk, i Sept. 1778 juridisk og d. $\frac{2}{4}$ 1779 philologisk Gram., alle med Charakteren laud. Reiste udenlands fra 1781-3 og studerede i Göttingen. Blev 1783 Aufcaltant i Rentekammeret; 1786 Revisor ved det da oprettede Contoir til at paase Rigtighed for Umyndiges Midler; i Jan. 1790 Secretair og Chef for det svenske og jydsk Landvæsens Contoir; 1797 Chef for det da oprettede danske og norske Tabel Contoir; d. $\frac{2}{3}$ 1800 Kammerraad; d. $\frac{1}{5}$ 1801 Amtmand paa Bornholm; d. $\frac{1}{5}$ 1804 Committet i Rentekammeret; d. $\frac{1}{3}$ 1807 tillige administrerende Medlem af Creditkassé-Directionen; d. $\frac{2}{8}$ 1812 Statsraad; d. $\frac{1}{5}$ 1822 Deputeret i Rentekammeret og for Finantserne; d. $\frac{1}{5}$ 1824 R*.; d. $\frac{1}{8}$ 1829 Conferenteraad. Erholdt efter Ansøgning fra April 1830 Dispensation fra sine Embedsforretninger; d. $\frac{2}{3}$ 1831 entlediget i Raade og med Pension. † i Sorø d. $\frac{2}{5}$ 1831. α 1789 Margaretha Elisabeth Svistendahl † $\frac{3}{8}$ 1816, Datter af Matthias Svistendahl, residerende Capellan ved Frue Kirke, og Drude Mette Bræm. Deres eneste Datter Lucie Marie Mandir ægtede 1822 Digteren Bernhard Severin Ingemann. Nekrolog af B. S. Ingemann i L. T. 1831 S. 421 flg., sml. Orstøws Forfatter Vericon 2 D. S. 219-21.

12. Svend Gunlogsen Sander, f. 1758 paa Jøland, blev fra Skalholt Skole i Februar 1777 dimitteret til Universitetet (band ill.) Tog d. $\frac{1}{6}$ 1777 philosophisk Gramen og d. $\frac{2}{4}$ 1779 philologisk Embedsexamen, begge med Charakteren laud. † ubefordret 1781.

13. Henrik Giler f. d. $\frac{5}{7}$ 1757 i Skjebinge i Sjælland, hvor hans Fader Lorenz Giler var Degn; Moderen Elisabeth Margaretha Rosstöck. Efterat være bleven undervist af sin Fader, dimitteredes han 1774 til Universitetet med Testimonium af Rector P. Wendtsen i Frederiksborg; tog d. $\frac{2}{5}$ 1775 philosophisk, $\frac{3}{9}$ 1777 theologisk og d. $\frac{3}{8}$ 1779 philol. Gramen, alle med Charakt. laud. Blev 1777 Vice-Decanus (senere Decanus) paa Communitetet; d. $\frac{2}{7}$ 1787 residerende Capellan til Rysted og Herredsblev paa Laaland; d. $\frac{2}{4}$ 1797 ved St. Mikels Kirke i Slagelse og Sognepræst Philologiske Candidat.

til Sneinge; d. 2^2 1799 Egpr. til Skotsbjergby og Sludstrup i Sjælland. † 17 1817. ∞ 1) 1^5 1787 Anna Elisabeth Winther, † 3 1805, Datter af Urtæfremmer B. i Kjøbh. 2) Sophie Amalie Jordhøi. † 19 1842, Datter af Sognepræsten i Ringkjøbing, Provst Hans Juhl Jordhøi, f. 4 1741 † 27 1809 og Anna Feih Lange, døbt i Skjelby paa Falsler 13 1747 † 13 1820, Søster til nedenanførte (Nr. 26) H. M. Lange. Sml. Grønløvs Fersfatter Vericen 1 D. S. 366.

14. Lambert Daniel Bruun, en Søn af Forpagter Jens Bruun paa Bunderup i Sjælland og Dorothea Lassen, var født d. 16 1754. Efter hans Forældres tidlige Død tog Th. Neergaard, Dega i Steenmagle, ham til sig, og satte ham 1769 i Slagelse lærde Skole, hvorfra han 1776 afgik til Universitetet (laud.). D. 7 1777 tog han filosofisk og d. 8 1779 philologisk Examen, begge ligeledes med laud.; blev kort efter Decanus ved Communitetet, og tog 30 1783 theologisk Attestats (laud.); kaldtes 1784 til Sognepræst for Vodlum og Ydby i Nalberg Stift, hvorfra han allerede i 1785 befordredes til residerende Capellan ved Trinitatis Kirke i Kbh.; 1791 Sognepræst i Taarnby paa Amager; holdt d. 2 1834 **50 Mars Embeds jubilæum**, og blev f. D. Consistorialraad. † 25 1839. ∞ 1) Pauline Regitze Wilgaard. 2) Dorothea Maria Mossin † 26 1798. 3) Anna Margaretha Mackeprang † 12 1831. Sml. Grønløvs Fers. Veric. 1 D. S. 223.

15. Borge Pofcholan Kofod, f. 23 1752 i Mariager, hvor hans Fader Jørgen Kofod (født 11 1721 † 25 1780) da var Capellan, senere Sognepræst til Poulsker paa Vornholm; hans Moder **Ubigael Margareta Pofcholan** † 1767 (sml. Stamtafelen i Gjesfings Jubell. 3 D. 1ste B. S. 412). Efterat have nydt Underviisning hjemme af sin Fader, kom han 1767 i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1770 afgik til Universitetet; tog 6 1771 filosofisk Examen (med Charakteren illum), og var der paa i over 5 Aar Hører ved den lærde Skole i Ronne; tog d. 8 1778 theologisk Attestats (laud. illaud.);

blev 1779 Alumnus paa Ehlers's Collegium; tog 3° f. A. philologisk Embedsexamen, og ansattes strax efter som Professor ved vor Frue Latinskole i Kbhavn.; 1782 den Capellan ved Frue Kirke; 1783 dansk Slotspræst; erholdt 1792 den theologiske Doctorgrad fra Göttingen; 1° 1798 Sognepræst for Selskiggeisses Menighed i Kbhavn; 1° 1803 entlediget som Slotspræst; † 1° 1839. *o* 1° 1782 Anna Dorothea Birch, døbt i Christiansborg Slotskirke den 2° 1757 † 1° 1809, Datter af Byskriver og kongelig Mineralinspecteur Andreas Birch i Kbhavn og Hustru Charlotte Maria Gårdenholtz. 2) Marthe Margrethe Soderberg f. 3° 1791, Datter af Brygger og Vægterinspecteur Herman Heinrich Soderberg. Sml. Ersløvs Forf. Lexic. 2 B. pag. 47—48.

16. Christopher Schroder Andresen, f. i Ronne paa Bornholm d. 3° 1760 var en Son af General-auditeur og Amtmand paa Bornholm Christian Andresen og Michelle Dhillia Schroder (hvis Fader Kammeraad Christopher Schroder var Amtsforsalter paa Bornholm); han kom som Discipel i Selsingoers lærde Skole, hvorfra han 1775 dimitteredes til Universitetet; d. 1° 1776 tog han filosofisk og d. 3° 1779 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; 1783 Alumnus paa Vorchs Collegium; d. 2° 1787 tog han theologisk Attestats (h. ill.) samme Aar blev han, efterat han d. 3° havde taget Magistergraden i Philologien, Rector for den lærde Skole i Ronne; fik d. 2° 1800 Titel af Professor; 1° 1805 Sognepræst til Wisensbjerg i Fyen, og d. 7° 1820 til Hjerteminde og Digstrup stedd. † 1° 1832. *o* 1789 Cosvise Cathrine Rausen. Sml. Ersløvs Forf. Lexic. 1 B. S. 18—19 og Stamtaflen i Gjeslængs Jubellær. 2 D. 1 B. S. 234 Tab. 1.

17. Jørgen Lottrup Schydtz, f. 1° 1756 paa Droggaard ved Veile, var en Son af fgl. Skovfoged Jens Jørgensen Schydtz og Christence Mette Johanne f. Veegardt; 1769 blev han Discipel i Odense Cathedralskole, derfra afgik han til Gymnasiet, og derfra

atter 1776 til Universitetet, hvor han erholdt Udmærkelse ved Gramen Artium; den 7 1777 tog han philosophisk og d. 9 1779 philologisk Gramen, begge med Charakteren laud.; blev samme Aar Lærer for Conferentsraad Niels Rybergs Søn, med hvem han siden reiste i Norge; tog den 23 1787 juridisk Embedsgramen (laud.); blev 1790 surnumerair Afsesfor i Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn; 1797 første Afsesfor og 12 1807 Justitiarius i Stiftsoverretten i Bergen; d. 21 1813 virkelig Statsraad; 1818 R.* af Nordstjernen; † 1832. z. 1791 Anne Margrethe Ursin, f. 1768 † 1814. Eml. Grønløvs Forf. Veric. 3 B. S. 127—8.

18. Rasmus Myerup, f. 12 1759 i Myerup i Ørsled Sogn i Fyen. Hans Fader Christen Rasmussen, gift med Karen Simonsdatter, var Hæstebonde. I April 1773 kom han i Odense Cathedralsskole, hvorfra han 1775 afgik til Gymnasiet og 1776 til Universitetet; han erholdt Udmærkelse ved Gramen Artium; d. 7 1777 tog han philosophisk og den 9 1779 philologisk Gramen, begge med Charakteren laud.; d. 12 1780 theologisk Embedsgramen (laud. illaud.); forinden var han i Septbr. 1778 bleven antagen og d. 29 1780 fast ansat som Amanuensis ved det store kgl. Bibliothek; i Octbr. 1781 Alumnus paa Berchs Collegium, d. 21 1784 tog han Magistergraden i Philologien; 1785 Decanus paa Communitetet; 1790 Secretair ved det store kgl. Bibliothek; d. 7 1796 tillige Professor i Litteraturhistorien ved Universitetet, f. A. Professor Gert adjungeret, samt udnævnt til succederende Universitetsbibliothekar; 1797 Interimsprovst, 1802 constitueret Provst og 25 1814 virkelig Provst ved Communitetet og Regentseu; 1803 Universitetsbibliothekar; foretog sig 1805, 1806 og 1807 antiquariske Reiser i Fyen, Sjælland og Jylland, 1810 og 1812 til Sverrig, og 1821 en Sundhedsreise til Sydskland; 25 1826 R.*; 15 1826 50 Aars Studenterjubilæum; 15 1828 **50 Aars Bibliothekarjubilæum**. Medlem af en Mængde inden- og udenlandske lærde Selskaber. † 26 1829. s. 28 1788 Gi-

sabeth Margrethe Clausen født 1760 † ⁷/₁₀ 1818, D. af Kbm. og Kirkeværge Claus Clausen i Odense og Maria født Kryslung. Eml. Ersløvs Forf. Lexicon 2 B. S. 463—478.

19. Nicolai Peter Aggerup, f. 1755, blev d. ¹⁰/₁₀ 1770 af sin Fader sat i Slagelse lærde Skole, hvorfra han ved St. Hansdag 1774 dimitteredes til Universitetet; d. ⁵/₅ 1775 tog han philolephisk Examen (laud.); d. ²/₂ 1778 theologisk Attestats (laud. ill.), og d. ¹/₂ 1779 philologisk Examen (laud.); blev 1781 Collega (Hører) ved Roeskilde Skole, og forflyttedes det næste Aar i samme Stilling til Frue Skole i Kbh.; tog d. ¹/₁ 1782 Magistergraden i Philologien ved Kbhavns Universitet; blev d. ³⁰/₁₀ 1786 Egvr. til Roagger i Ribe Stift; d. ¹/₁ 1790 til Skullelov og Selsøe i Frederiksberg Amt; den ¹/₃ 1792 Provst i Hørns Herred. Formedelsk Svagelighed entlediget med Pension d. ¹/₁ 1827, † s. N. ²⁶/₆ 1787 Christiane Elisabeth Knoblauch f. Klocker født 1759 † . . . , D. af Urtekammer i Kbh. Abraham Klocker og Husfrue s. Rehn, samt Gule efter Magazinsforvalter Christoph Knoblauch.

20. Ole Johan Samsoe var født d. ²/₃ 1759 i Næsved af velhavende borgerlige Forældre. Han mistede tidlig sin Moder, og blev, efter hjemme at have nydt privat Undervisning, i Efteraaret 1773 sat i Huset hos Rector Skule Thordsen Thorslacius i Kolding, og kom det næste Aar i Kolding Skole, hvorfra han 1776 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom den ⁹/₇ 1777 ved den philosophiske, og den ¹/₂ 1779 ved den philologiske Examen, Charakteren laud. 1782—84 reiste han paa egen Bekostning til Tydskland og Frankrig; blev efter sin Hjemkomst Pageinformatør; endtledigedes 1791 med Bartpenge da Pageopdragelsesanstalten ophævedes; 1792 Hører ved vor Frue Skole i Kbh.; fratraadte 1793; underviste senere i Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn. † ²/₁ 1796, ugift. Sørgespillet „Dyveke“, som han skrev 1795, blev første Gang opført Dagen efter hans

Begravelse d. 3° 1796. Hans Biographie af hans Ven K. S. Rahbek foran Udgaven af hans efterladte digteriske Skrifter 2 B. Kjøbenhavn 1796. Sml. Myerups Litteraturlericon.

21. Niels Schyth, født d. 6° 1760 i Kbhavn, hvor hans Fader Andreas Schyth (født 7 1723 i Selsønger, † 12 1772 i Kjøbenhavn) var Capellan ved Nicolai Kirke; hans Moder Anne Johanne f. Alroe var en Datter af Byskriver Michel Alroe i Nysted. Kom 1775 i vor Frie Skole, hvorfra han 1777 dimitteredes til Universitetet, hvor han blev indkaldt for Consistorium og med Berømmelse udmærket, da han havde faaet laud. i alle 7 Rubriker; den 7 1778 tog han den philosophiske, den 15 1780 den philologiske og den 7° 1783 den theologiske Examen, alle med Charakteren laud.; den 25 1785 blev han Catechet ved St. Nicolai Kirke i Kbh.; den 3° 1788 Segnepræst til Linnerup og Hammer i Nørhuus Stift; den 3 1792 til Haarslev og Singjellinge i Sjælland; d. 8 1797 Doctor theologiae ved Universitetet i Kiel; d. 21 1798 residerende Capellan og den 18 1799 Segnepræst i Kallundborg; den 15 1804 ved Magestiftes Segnepræst til Bøggerløse paa Falder. † 9 1825. *o* 13 1789 Dorothea Marie Købke f. 19 1767 i Kbh. † 6 1833 hids, Datter af Pæger Jacob Berendt Købke og Susanne Catharina f. Herring. Sml. Erstleys Forfatter Leric. 3 B. S. 128.

22. Johan Peter Ring, født 1751, blev 1772 privat dimitteret til Universitetet fra Christiania, tog den 14 1773 philosophisk, den 2 1778 theologisk og den 12 1780 philologisk Examen, alle med Charakteren laud. Blev 7° 1783 residerende Capellan i Frederiksstad i Norge; d. 19 1788 Egpr. til Hitterdal i Aggershuus Stift.

23. Frederik Sneedorff, født i Sorø 1761, var en Søn af Professor Jens Schjelderup Sneedorff, f. 1724 † 5 1764, der var Informator hos Arveprinds Frederik, tidligere Professor juris & politices ved Sorø Akademie. Hans Moder Ollegaard Wilhelmine Thestrup f. 1739 † 11 1775 var en Datter af

Statsraad og Professor Christian Thestrup, Afsesfor i Doctoret (f. 11 1689 † 1750). 3 Maret 1778 blev han fra Kjøbenhavn privat dimitteret til Universitetet, blev udmærket ved Examen Artium; tog d. 1 1779, philosophisk 2° 1780 philologisk og den 10 1782 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev 1780 Alumnus paa Vorchs Coll.; reiste 1783—86 udenlands og studerede i Göttingen og Leipzig; 1786 Magister i Philologien; den 5 1788 Professor extraord. i Historie ved Kbh.s Universitet; foretog sig 1790 en Reise i Norge; det næste Aar reiste han med to unge Adelsmænd til Tydskland, Schweiz, Frankrig og Engelland, hvor han den 15 1792 omkom i Nærheden af Liverpool ved et uheldigt Spring fra en Postvogn, hvis Heste bleve løbse. Ugift. Biographiske Efterretninger om ham af Biskop Andreas Birch foran 1ste Deel af hans „Samlede Skrifter“, der 1794-8 bleve udgivne i 4 B.; her findes ogsaa hans Portrait. Sml. Myerups Literaturlericon, og Lengnick's Stamtafle over Familien Sueddorff.

24. Friderich Christian Carl Heinrich Münter, f. 16 1761 i Gotha, hvor hans Fader Valthazar Münter (f. 24 1735 i Lübeck † 5 1793 i Kjøbenhavn) dengang var Præst. Hans Moder Magdalene Ernestine Sophie Friederike v. Waugenheim f. 1742 † 22 1808, var af en gammel tydsk, adelig Slægt. Hod privat Undervisning og blev 1778 af sin Fader dimitteret til Universitetet, blev udmærket ved Examen Artium; tog den 1 1779 d. philosophiske, d. 25 1780 den philologiske og d. 15 1781 d. theologiske Examen, alle med Charakteren laud.; studerede derefter to Aar i Göttingen; vendte 1783 hjem; men reiste atter 1784 til Italien og Sicilien, blev 1784 Dr. philos. ved Universitetet i Fulda, vendte 1787 tilbage igjennem Lombardiet, Schweiz og Tydskland; blev den 16 1788 (efter Concurrance med Andreas Birch, siden Biskop i Aarhus) Prof. extraord. i Theologien ved Kbh.s Universitet; 1 1790 Prof. ord. og Afsesfor i Consistoriet; den 30 f. N. Dr. theol.; den 5 1798 Medlem af det kgl.

danske Vidensk. Selskab; 1805 Medlem af Missionscollegiet og af Directionen for Waisenhuset; reiste 1806 udenlands til Leipzig, Dresden og Berlin, for at gjere sig bekendt med Borger-skolernes Indretning, og derefter at anlægge en Skole i Waisenhuset; 1807 Medlem af den efter hans Forslag oprettede Commission for Didsagers Opbevaring; $\frac{1}{4}$ 1808 Biskop i Sjellands Stift; $\frac{2}{8}$ s. A. Ordens Biskop; den $\frac{1}{8}$ s. A. R.* og D. M.; $\frac{1}{3}$ 1809 Meddirecteur i det efter hans Forslag oprettede Pastoralseminarium; bevirkede 1812 Oprettelsen af Sjellands Stiftsbibliothek; $\frac{2}{8}$ s. A. C.*; deeltog i Oprettelsen af det danske Bibelselskab i Mai 1814; salvede Kong Frederik den 6te og Dronningen i Frederiksborg Slotskirke den $\frac{3}{7}$ 1815; den $\frac{2}{8}$ 1817 S. K.*; reiste i Sommeren 1818 til Tydskland; Rector ved Universitetet 1796-7 og 1802-3; Medlem af Akademiet for de skønne Kunster i Kjøbenhavn og af det keiserlige russiske Vidensk. Akademie i Petersborg, Medlem af en Mængde videnskabelige Samsfund. † $\frac{1}{4}$ 1830 i Kjøbenhavn. Han efterlod et meget stort Bibliothek og en udmærket Myntsamling. Hans Portrait Hayes saavel stiftet i Kobber som lithographeret (malet af Hornemann); hans Bilde af Krohn og af Freund. $\frac{1}{6}$ 1791 Maria Elisabeth Krohn s. $\frac{7}{8}$ 1771 i Lübeck † $\frac{2}{2}$ 1812 i Kbh., Datter af Dr. Herman Dietrich Krohn, Borgemeister i Lübeck, † $\frac{5}{2}$ 1805. Eml. iøvrigt Grølew's Forfatter Vericon 2 B. S. 362-74.

25. Ole Worm, s. $\frac{7}{8}$ 1756 i Svøde i Aarhus Stift; var en Søn af Provst Christen Wagge, Egpr. stb., og Margrethe Benedicte Worm s. $\frac{1}{2}$ 1726, Søster til Justitsraad og Prof. Jens Worm, Rector i Aarhus. 1768 kom han i denne sin Morbroders Hus, og i Aarhus Skole, hvorfra han 1775 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han 39 bene; den $\frac{1}{5}$ 1776 tog han philosophisk, den $\frac{2}{9}$ 1779 theologisk og den $\frac{2}{5}$ 1780 philol. Gram., alle med Charakteren laud.; 1779 blev han Decanus paa Communitetet; 1784 Magister philologix; manuducerede i flere Aar til theologisk Attentat; $\frac{1}{9}$ 1787 Rector for den lærde Skole i Herz

sen, hvilket Embede han med udmærket Nidkærlighed og Dygtighed forestod i over 41 Aar, indtil han den 2¹ 1829 entledigedes med sin fulde Gage (1800 Rdlr.) i Pension; den 1⁴ 1800 fik han Prædikat af Professor; d. 2⁸ 1809 R.*; Medlem af det kgl. danske Videnskabernes Selskab. † 1² 1830. Hans Portrait haves lithographeret. Hans Biographie i 19 B. af Jens Möllers Nyt theologisk Bibliothek og i Adjuuct C. F. W. Bendys Bidrag til Hersens lærde Skoles Historie 1 Hefte S. 69—79 (Program for Hersens s. 1848). — Jfr. Elisabeth Saur, døbt i Selliggeistes Kirke i Kbh. den 3 1755 † 1⁸ 1834, Datter af Lægen Johan Vilhelm Saur i Kbhavn og Hustru Anne Maria Vegholm. Sml. R. Mycrups Litteraturlericon, og Stamtavlen i J. Worms Vericon 2 D. S. 636.

26. Hans Mossin Lange, f. 1⁰ 1754 i Dærebby ved Frederiksborg, hvor hans Fader af samme Navn (1754) da var Præst; Moderen Anne Marie Bruun († 8 1756) var en Datter af Statsraad Urban Bruun, Deputeret for Finantserne. Dimitteredes 1776 til Universitetet fra Frederiksborg lærde Skole (haud ill.); tog den 7 1777 philosophisk, og d. 1² 1780 philologisk Examen, begge med Charakteren laud; blev derefter Decanus paa Communitetet; tog i Mai 1788 juridisk Embedsexamen (laud.); blev Byfoged i Vejle samt Herredsfoged i Norvang og Torcild Herreder; den 1² 1802 Bye og Raadstueskriver i Odense; erhøldt den 1⁶ 1809 Bevilling som tillige Procurator ved Underretterne i Fyens Stift, Odense Byting undtaget. † 2⁵ 1816. — 1798 Maren Gieding, døbt den 2⁶ 1771 i Middelfart † 2¹ 1816. Datter af Kjøbmand Jens Gieding og Anne Juul. Sml. Erskens Forf. Vericon 2 B. Side 96.

27. Lorenz Bynch, døbt 4 1758 i Garnisons Kirke i Kbhavn, var en Son af Strædermester Niels Hausen Bynch og Hustru Anne Catharine Marie Lorenz's Datter. Blev sat i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1776 dimitteredes til Universitetet (haud ill.); den 7 1777 tog han philosophisk, den 2⁹ 1780 philologisk

og den 1° 1783 theologisk Gramen, alle med laud; blev derefter Alumnus paa Vorchs Collegium; den 1° 1787 Præst paa Anholt; den 1° 1790 til Toaning og Tæden i Narsbunds Stift; den 2° 1828 i Naade entlediget med Pension. Bekjendt som Forfatter til Skemtedigtet Graverens Ufsalighed (udg. under en Haarskærer H. J. Schvindts Navn 1786-7, 2den Udgave, med en historisk Indledning af J. E. Rohmann. Odense 1831), Trappiaden, et Helstedigt 1795 o. fl. † 1820. ∞ 1796 Sophie Engerblew, døbt i Nebel Kirke i Ribe Stift den 2° 1770 † 2° 1846 i Grundtor ved Narsbund, Datter af Hr. Engerblew til Borupgaard og Hustru Karen Overby. Sml. Esbøes Forf. Lexicon 1 B. S. 260-1.

28. Eiler Hammond, født 2° 1757 paa Herregaarden Nagaard i Sjælland, som hans Fader Commerceraad William Hammond, forhen Grosserer i Trondhjem, eiede og beboede; hans Moder Lovise Charlotte Hagerup, født 3° 1727 † 1800, var en Datter af Biskop Eiler Hagerup i Trondhjem. 1768 blev han sat i Slagelse lærde Skole, hvorfra han 1776 dimitteredes til Universitetet (Auct. ill.); d. 8° 1777 tog han filosofisk, d. 2° 1780 philologisk og d. 1° 1786 theologisk Gram., alle med Charakt. laud.; var Alumnus paa Vorchs Coll; blev sidst i 1788 ref. Capellan ved St. Mikæls Kirke i Slagelse; 1796 Coeupr. til Brøndbyvester og Brøndbyvester; d. 2° 1802 tillige Forstander og første Lærer ved det af ham i Brøndbyvester efter Befaling oprettede Skolelærer-Seminarium; 1805 Provst i Smorum Herred; d. 1° 1807 Amtsprovst for Kjøbenhavns Amt; 2° 1809 R.*; 1° 1820 Amtsprovst over forrige Roeskilde Amt og tillige Domprovst og Coeupræst ved Domkirken i Roeskilde. † 2° 1822. ∞ 1789 Charlotte Maria v. Deurs, f. 6° 1763 † 2° 1847 i Roeskilde, Datter af Justitsraad og Revisor i Asiatiske Compagnie Jacob Christian v. Deurs, f. 1° 1729 † . . og hans 2den Hene Henriette Johanne Dorothea f. Ployart, Enke efter Raadmand de Place, f. 1733 † 1807. Sml. Fr. Thaarups fædrenel. Nekrolog, S. 123 5 og 502, Stamtavle 2 og 4 i Gjesfinge

Jubellarere 3 D. 1 B. S. 313 og Grønløvs Fers. Ericon. 1 D. S. 563.

29. Peter Dalhoff, f. $\frac{11}{10}$ 1757 i Hvirring ved Horsens, hvor hans Fader Herlev Dalhoff var Segne-
degn; hans Moder var Anne Margrethe Brangstrup. Gik fra sit 11te Aar Underviisning af H. Fr. Plesner, siden Provst og Segnepræst i Naarup i Aarhus Stift; kom 1771 i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han deponerede 1776 (hand ill.); tog d. $\frac{11}{7}$ 1777 den philosophiske og d. $\frac{2}{7}$ 1780 den philologiske Examen, begge med Charakteren laud.; den $\frac{2}{4}$ 1782 theologisk Attestats (hand ill.); blev s. N. Alumnus paa Worchs Collegium; 1784 Hører i Bordingberg Skole; 1788 Orlogspræst; 1791 Segnepræst til Ring og Feuling i Aarhus Stift; den $\frac{1}{2}$ 1799 til Dnslev og Eskildstrup paa Falster. † $\frac{11}{9}$ 1827. ∞ Anna Margrethe Plesner, Datter af Deguen Knud Plesner i Naarup. 2) Johanne Graewine Grundahl, Datter af Deguen Grundahl. Sml. Grønløvs Fers. Eric. 1 B. S. 322.

30. Jacob Just Gudenrath, født d. $\frac{26}{6}$ 1758 i Kjøbenhavn, var en Søn af Mag. Schack Gudenrath, Præst i Vornehuset, f. $\frac{1}{3}$ 1715 i Kbh. † $\frac{9}{7}$ 1758, og Frederikke Hovinghof, D. af Høskobbersmed Jacob H. Blev 1765 sat i Roeskilde Cathedralsskole, hvorfra han 1776 deponerede (laud & p. e. o.); tog den $\frac{11}{7}$ 1777 den philosophiske d. $\frac{2}{7}$ 1780 den philologiske Examen, begge med Charakteren laud.; blev s. N. Alumnus paa Worchs Collegium; 1782 juridisk Decanus paa Communitetet (indtil 1784); og tog $\frac{9}{7}$ 1784 juridisk Attestats (laud.); 1785 Secretair og Særer i Humaniora ved det da oprettede chirurgiske Akademie, hvilket Embede han efter Ansøgning fratraadte 1790; concurrerede 1788 med C. M. S. Gold og nedennævnte (Nr. 74) J. F. W. Schlegel om et juridisk Professorat; privatiserede fra 1790 i Kjøbenhavn, beskæftiget med litteraire Arbejder og Manductioner til juridisk Examen; blev 1811 ansat til for Jurister at holde Forelæsninger i det latinske Sprog og Disputerøvelser, hvilket Kald han udførte til sin Død

den 16 1825. ω 1798 Frederikke Wilhelmine Meyner, f. 1¹ 1765 paa Christianshavn, † 1⁶ 1836, D. af Fabrikør Johan Traugott Meyner og Hustru Johanne Christiane Meyner. (En Datter døde tidligt, en Søn Echaet Just G.) Sml. Fr. Thaarups fædrenel. Nekrolog S. 367-9, og Grønløvs Forf. Ver. 1 D. S. 522-4.

31. Matthias Raschou, f. 2⁶ 1759 i Nalberg, hvor hans Fader Hans Jørgen Raschou (født 1720 i Nalberg, † sstes. 1³ 1775) var Byfoged og Borgemeister; hans Moder Anne Sophie Mordt (f. 1725 † . . .) var en Datter af Matthias Mordt til Ryø. Deponerede 1776 fra Nalberg Skole (non contemn.); tog d. 4⁹ 1777 philosophisk, den 2⁹ 1780 philologisk og den 1⁵ 1783 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev 1783 Alumnus paa Borchs Collegium; 1784 theologisk Decanus paa Communitetet; den 3¹ 1787 residerende Capellan til Vordingborg og Gastrup; 1829 efter Ansøgning i Raade entlediget med Pension. † 1⁶ 1838 i Vordingborg, ugift. Hans Gavebrev til Vordingborg Almueskolevæsen i Collegialtid. 1828 S. 177 flg.; han stiftede desuden et Legat for trængende Præste- og Skolelærer-Enter og Vorn i Sjællands Stift. Sml. Grønløvs Forf. Vericon 2 B. S. 428-9 og Lengnick, den Gleerupske Legatstamtafle.

32. Daniel Giler, en Brøder til ovennævnte (Nr. 13) Henrik Giler, blev døbt den 4de Søndag i Advent 1759 i Skjvinge. Blev sat i Frederiksborg Skole, hvorfra han 1777 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 1⁷ 1778 philosophisk Examen (h. ill.); den 2⁹ 1780 philologisk Embedsexamen (laud.), og den 2¹ 1783 theologisk Attestats (h. ill.); var i 7 Aar Assistent ved den geographiske Landmaaling, og blev den 2⁹ 1790 Sognepræst til Spandet i Ribe Stift; d. 2⁹ 1797 til Græse og Sigerstevester i Frederiksborg Amt; d. 1⁸ 1802 til Tjereby og Alshunderup, sstd.; d. 1² 1823 til lille Lyndby og Vilsted. † 6⁸ 1829. ω 3² 1790 Dorothea Frederikke Lovise Gjemstøe † 1³ 1842.

33. Frederik Nislev, født 1755, var en Søn

af Christian Nislev, Sognepræst i Naar i Ribe Stift og Oliva Richardt (see Stamtavlen over Hvas Stammen hos Gjesfing 3 D. 1 B. pag. 241). Han blev sat i Viberg Cathedralsskole, hvorfra han 1774 dimitteredes til Universitetet; tog den 2° 1776 philosophisk Examen (h. ill.), den 1° 1781 philologisk (laud.) og den 2° 1787 theologisk Embedsberam. (h. ill.); var i 1¹/₂ A. Hofmester for Geheimeraad Dve Høgh Guldbergs Vorn og blev den 1¹/₂ 1787 Cappellan i Nordberg, den 2° 1796 Egp. til Algerfey i Torsningelehn. † 2° 1801. ♂ Cathrine Arends.

34. Jens Valæmon Nagaard, f. 1° 1750 var en Son af Jens Nagaard, Sognepræst til Saabye og Ridsrup i Sjælland, f. 2° 1714 i Odense † 1762, anført i Mycrups Litteraturlexicon, og Helene Marie Laurberg † 1758 (see Stamtavlen i Gjesfings Jubellærer 2 D. 2 B. S. 117, hvor hans Fornavn er urigtigt anført). 3 October 1768 blev han sat i Roeskilde Skole, hvorfra han 1776 dimitteredes til Universitetet (laud.), tog den 2° 1777 philosophisk og d. 1° 1781 philologisk Examen begge med Charakteren laud.; d. 1° 1783 theologisk Attestats (h. ill.); blev samme Aar Hører ved Roeskilde Skole, men allerede 1784 Præst til St. Jørgens og St. Jbs. † 1786. ♂ 3° 1783 Dorothea Friis, døbt den 3 1759 i Roeskilde, Datter af Borgmester Peder Friis sfd. f. 1727 † 9 1811 og Petronelle Jacobæa Friis, f. 1723 † 1° 1815. Emf. Statsraad Blochs Bidrag til Koenig. Demskoles Hist. 4 B. S. 38.

35. Peter Christian Høst Feilberg, født 1761, blev i 1778 privat dimitteret fra Kjøbenhavn til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud, ligesom han den 2° 1779 tog den philosophiske og d. 1° 1781 den philologiske Examen med samme Udfald.

36. Jens Jørgen Friis, født 1° 1753 i Holbek, hvor hans Fader Ambrosius Friis var Guldsmed, senere Skoleholder i Querkby; da hans Faders Naar vare meget daarlige, blev han opdraget hos sin Farsfader Jørgen Jacobsen Friis, der var Byfoged i Ringsted, og som den

$\frac{2}{3}$ 1766 satte ham i Slagelse lærde Skole; derfra dimitte-
redes han ved Et. Pandsdag 1775 til Universitetet; d. $\frac{1}{2}$
1776 tog han filosofisk og den $\frac{1}{4}$ 1781 philologisk Gra-
men, begge med Charakteren laud.; blev Alumnus paa Vorchs
Collegium, derefter Hører ved Frue Skole i Kbhvn.,
og 1790 Mag. artium og Dr. philos. † 1794. Gist.
Autobiographie i Møldenhavens Universitetsprogram til For-
målingsfesten 1790, sml. Myerups Litteraturler.

37. Anders Winding Brorson, født 11
1755 i Klim i Nalborg Stift, hvor hans Fader Provst
Christian Niese Brorson (en Søn af Biskop Broder
Br. i Nalborg, see Stamtablen i Gjesfings Jubellære
1 V. S. 557) da var Sognepræst. Hans Moder Doro-
thea Christine Winding var en Datter af Provst
Anders Winding i Westervig. Han deponerede 1774 fra
Nalborg Skole, tog den $\frac{1}{2}$ 1775 filosofisk, den $\frac{1}{2}$ 1778
theologisk og d. $\frac{2}{5}$ 1781 philologisk Gramen, alle med Charakteren
laud.; blev 1779 Alumnus paa Vorchs Collegium; 1781
theologisk Decanus paa Communitetet; den $\frac{3}{9}$ 1782 Ma-
gister Philologix; i November 1784 Conrector, og $\frac{1}{2}$
1804 Rector ved den lærde Skole paa Herlufsholm;
s. D. Professor (med Rang i 6te Cl. Nr. 3); den $\frac{1}{2}$
1811 virkelig Justitsraad; den $\frac{2}{6}$ 1817 R.*; var Med-
lem af det kongelige norske Videnskabernes Selskab. z
1) Barbara Nicolette Kynde († $\frac{1}{6}$ 1807), Datter
af Stiftsprovst Ebbe Clemensen Kynde i Nalborg. 2) Ma-
ren Kynde, den Forriges Søster † $\frac{1}{6}$ 1840. Nekrolog
af J. Møller i Litt.-T. 1833. S. 533 sly. Sml. Grø-
lunds Fersf. Vericon 1 V. S. 213-14.

38. Ole Vorch Soegaard, født 1762, var en
Søn af Præsten i Hærritslev og Albed, paa Hans Hansen
Soegaard, og dimitteredes 1779 til Universitetet fra Randers
lærde Skole; blev udmærket ved Gramen Artium, tog $\frac{1}{4}$ 1780 phi-
losofisk, den $\frac{1}{4}$ 1781 philologisk og d. $\frac{2}{3}$ 1784 theologisk Gra-
men, alle med Charakteren laud. Blev 1784 2den Lec-
tie Hører i Randers, hvorfra han $\frac{2}{9}$ 1787 ascende-
rede til Conrectoratet ved samme Skole; d. $\frac{2}{3}$ 1791

befordredes han til Sognepræst for Hærrislev og Albet i Stovring Herred. † 7° 1796. „Han var af Naturen vel begavet og besad grundige Kundskaber.“ Eml. Prof. Dr. Flemmer, Historiske Efterretninger om Randers lærde Skole. 2 P. S. 36 7.

39. Heinrich Tetens, født 2^l 1759 i Horsens, var en Søn af Peder Jacobsen Tetens (f. i Nykjøbing paa Falster d. 7° 1728, 1754 Lærer ved Frue Skole i Kbh.; d. 2³ 1756 Rector i Horsens, 1^l 1773 Stiftsprovst i Ribe, 1^l 1779 Dr. theol.; 1^l 1781 Biskop i Viborg, † 1 1805) og Anania Wederkind (født i Seeborg 3° 1737 † 1° 1656 † 2° 1816), kom ved Faderens Forflyttelse i Ribe Cathedralskole, hvorfra han 1777 dimitteredes til Universitetet (hand ill.); tog d. 1³ 1778 philosophisk, d. 1^l 1781 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev 1783 Decanus paa Communitet; tog d. 3^l 1786 juridisk Embedsexamen (hand ill.); blev f. N. Vicesandsdommer i Jylland; 1789 Bysfoged og Byskriver i Mariager, samt Herredsfoged og Herredsskriver i Dnjild og Bierlev Herreder, tillige Birkedommer og Skriver i underliggende Mariager Klosters Birk; 1803 Major ved Landeværnet; 5 1814 Herredsfoged og Herredsskriver i Sjends og Hørlyng Herreder i Viborg Stift. † 3° 1816. † 1° 1790 Eufanne Elisabeth Strøm, døbt d. 2 1769 i Roeskilde Domkirke, Datter af Statsraad og Stiftsksriver Ole Strøm i Roeskilde, f. 1726, begravet 2³ 1782, og Ulrica Eleonore Langhorn. Eml. Myerups Litteraturlericon og J. W. Thorum, blandede Efterretning ang. Ribe Cathedralsk. 1 Fortsættelse S. 77.

40. Mathias Joachim Goldt, f. 9 1759 i Aarhus, hvor hans Fader Johannes Ditlef Goldt dengang var Soldatinspecteur (siden i Ribe). Dimitteredes 1777 til Universitetet fra Ribe Cathedralskole (laud.), tog d. 1³ 1778 philosophisk og d. 1^l 1781 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev Alumnus paa Worchs Collegium, tog medicinsk Examen, og blev 1787 Dr. Med. Praktiserede derefter i Molde, og var i nogle Aar Lands-

physicus i Romedalene. † 2° 1808. *o* Fr. Kirstine Margrethe Worm Møller, døbt 2° 1771 † 2° 1801, Datter af Kjøbmand Peter Møller i Molde og Justine Marren Nagel. Sml. Nyerups Litteraturler.

41. Joachim Junge, f. i Odense d. 2° 1760, var en Søn af Starmester Christian Junge og Magdalene Juliane From; blev sat i sin Fødebyes latinske Skole, hvorfra han neppe 14 Aar gammel gik over til Gymnasiet, og derfra 1778 til Universitetet (hand ill.); tog d. † 1779 philosophisk, d. 5° 1781 philologisk og 1° 1786 theologisk Attestats, alle med Charakteren laud.; blev 1783 Alumnus paa Borchs Collegium; 1788 Vicedecanus paa Communitetet; 1791 Sognepræst til Bleustrod og Vilslerød i Frederiksberg Amt. † 8° 1823, ugift. Sml. Grønlunds Forsfatter-Lexicon 1 B. S. 803.

42. Johan Peter Gad, født 1758, var en Søn af Provst Jørgen Gad, f. 1717, † 2° 1786 Sognepræst i Veiby og Tibrke i Holbøe Herred i Sjælland; dimitteredes 1778 til Universitetet fra Frederiksberg lærde Skole (hand ill.); tog 2° 1779 philosophisk og d. 5° 1781 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; d. † 1783 theologisk Attestats (hand ill.); blev d. 5° 1784 personel Capellan i Veiby og Tibrke; d. 1° 1787 Egpr. i Tingsted paa Falsler; d. 2° 1789 i Magleby i Meebo Herred. † 2° 1825. *o* 1° 1789 Anne Cathrine Staal.

43. Gerhard Tetens, en Broder til ovennævnte (Nr. 39) Henrich Tetens var født i Horsens d. 4° 1760; kom i Ribe Skole, hvorfra han 1777 afgik til Universitetet (hand ill.); tog d. 1° 1778 philosophisk, d. 5° 1781 philologisk og d. 2° 1784 theologisk Attestats; alle med Charakteren hand ill.; blev derefter d. 7° 1785 Præst ved Tugthuset i Viberg; d. 2° 1786 Vicepræst til Gunderup og Nostling i Viberg Stift; 1792 Provst i Fleskum Herred; d. 2° 1804 Rang med Hospræster (5te Cl. Nr. 8); d. 1° 1812 Amtspræst for Fleskum, Sellum, Hormund og Hindsted Herreder; 2° 1817 R.* † 1° 1832. *o* 1)

Virgliste Cathrine v. Hoff, f. $\frac{1}{4}$ 1762 † $\frac{3}{3}$ 1797 (1 S. og 2 Døttre), ældste Datter af Kitchester Hans Nicolai Hoff til Silkeborg f. 1722 † 1806, og hans 2den Kone Wiaren de Muhle, † 1774. 2) Elise Andkjær, døbt i Blendstrup Kirke d. $\frac{1}{5}$ 1779 † $\frac{2}{3}$ 1802, Datter af Inspecteuren paa Grevskabet Lindenborg, Justitsraad Niis Andkjær og Hustru Elisabeth Cathrine Ramløse. 3) $\frac{2}{10}$ 1803 Ursula Rottbol, døbt den $\frac{5}{1}$ 1779 i Friue Kirke i Kbh., Datter af Gfvd., Dr. og Prof. Med. Christian Friis Rottbell og Hustru Cathrine Helwig Wohlert.

44. Christopher Hansen, døbt den $\frac{1}{3}$ 1761 i Holmens Kirke i Kbh., var en Søn af Mouritz Hanssen, Aftenangeprest ved Holmens Kirke, og Hustru Anne Dorothea Muus; dimitteredes 1777 privat fra Kbh. til Universitetet (laud.); tog den $\frac{1}{7}$ 1778 philosophisk Examen med Charakteren laud.; den $\frac{1}{3}$ 1781 philologisk Examen (laud ill.); og senere juridisk Attestats; blev Medlem af det kgl. Raad i Frederiksnagor. † $\frac{5}{9}$ 1791. ∞ $\frac{2}{6}$ 1793 Juliane Marie Charlotte Louise Frederikke Vie, døbt den $\frac{1}{3}$ 1773 i vor Frue Kirke i Kbh., Datter af Jacob Christian Vie og Hustru Mette Maria. Gift igjen den $\frac{1}{8}$ 1811.

45. Peder Gjerding, født 1755 i Søndervisning i Aarhus Stift, hvor hans Fader var Skolehelder. Dimitteredes 1777 til Universitetet fra Aarhus Cathedralsskole og blev udmærket ved Examen Artium; tog den $\frac{1}{3}$ 1778 philosophisk, og den $\frac{1}{3}$ 1782 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; tog 1791 Magistergraden ved Kjøbenhavn's Universitet. † 1804. Eml. Dyerups Litteraturlexicon.

46. Henrik Beckman, født d. $\frac{1}{10}$ 1761 i Kbh., hvor hans Fader Justitsraad Johan Diderich Beckman var Raadmand, Mederen, Elisabeth Dürkop, var en Datter af Heinrich D., Præst ved St. Petri Kirke sidd. Rom 1772 i Herlufsholm lærde Skole, hvorfra han 1778 dimitteredes til Universitetet (laud ill.); tog den $\frac{7}{7}$ 1779 philosophisk Examen (laud.); den $\frac{1}{7}$ 1782 philologisk Gra-

men (hand ill.); blev s. A. Alumnus paa Verch's Col-
legium; tog den 3° 1786 theologisk Attestats (non cont.);
blev 1787 Segnepræst til Boeslunde i Sjælland. Under-
støttede meget Jens Worm ved Udgaven af 3die Bind af
hans Litteraturlæxicon. † 1½ 1830. ∞ 1788 Pauline
Gustave Maria Engmann, døbt i Frue Kirke i Kbh.
3 1767 † 3 1831, Datter af Kammerraad Carl Gustav
Engmann og Ellen Lorence Eyno. Eml. Erskens Forf.-
Lexicon 1 B. S. 91—92.

47. Johan Gottsche, født 1760, dimitteres 1778
til Universitetet fra den lærde Skole i Helsingør (blev ud-
mærket ved Examen Artium); tog den 4 1779 filosofisk
Examen (laud.); den 1° 1781 theologisk Attestats (hand
ill.) og den 10 1782 philologisk Examen (laud.).

48. Otto Grundtvig, født den 2° 1758 paa
Seierøe, var en Son af Christian Grundtvig (født
1737, Student 1753, Degn i Valløskilde 1763; 1780 Egp.
til Gladsaxe og Herlev i Sjælland); kom i Jan. 1771 i
Næstveds Cathedralsskole, hvorfra han 1778 dimitteredes til
Universitetet. Blev udmærket ved Examen Artium; tog d.
† 1779 filosofisk og den 10 1782 philologisk Examen,
begge med Charakteren laud.; den 1° 1788 theologisk At-
testats (non cont.); blev 1788 Feltpræst ved den Norske
Armee (ordin. 3 s. A.) 2° 1792 Segnepræst til Sydstrup
og Valdsøelille i Ringsted Herred; den 1° 1806 til Ha-
ralssted og Allindemagle, sstd. † 1815. ∞ Maria
Magdalene Topp, født d. 3° 1769. † 2 1849, ældste
Datter af Jacob Topp, Advokat ved det kgl. Lottories
Bogholdercontoir, født 1 1731 † . . og Dorothea Maria
Dru. Eml. Gjesfings Jubellær. 2 D. 1 B. S. 330.

49. Sigurdur Pétursson, født 1759 paa Is-
land, var en Son af Pétur Thorsteinsson † 1795,
Systemand i Nordre Mule Sysfel under Islands Øster-
Amt, blev efter Biskoppens Ordre i Januar 1775 sat i
Næstveds Skole, hvorfra han 1779 dimitteredes til Univer-
sitetet (laud.); tog den 4 1780 filosofisk, den 10 1782
philologisk og den 2° 1788 juridisk Embedsexamen, alle med

Charakteren laud. 1789 Sysselmand i Rjose og Herredsdommer i Gullbringe Syssel under Jølands Søndre Amt; 1803 formedelst Svagelighed entlediget. † $\frac{1}{4}$ 1827 i Rejskjavik. Eml. Grønlæns Forf.-Vericon 2 B. S. 563.

50. Jens Bloch, født $\frac{27}{6}$ 1760*) i Hals i Vendsyssel af Forældrene Rasmus Bloch, Skibstapt. og Vorger i Halsberg og Anna Christine Lassen Wanner. Begyndte i sit 13de Aar, da han hverken havde Lust til Søværnet eller til Handelen, at studere; kom derefter i Halsberg Cathedralskole, hvorfra han 1780 dimitteredes til Universitetet (blev udmærket ved Gramen Artium); den $\frac{7}{7}$ 1781 tog han filosofisk, den $\frac{27}{7}$ 1782 philologisk og den $\frac{30}{6}$ 1784 theologisk Gramen, alle med Charakteren laud. Blev 1784 theologisk Decanus paa Communitetet og Inspector paa Regentzen; manuducerede derefter til philologisk og theologisk Gramen; 1786 reiste han udenlands med Greve Jørgen Scheel til Scheel og Gammel Estrup; opholdt sig 1786-8 i Göttingen, erholdt $\frac{30}{3}$ 1787 Magistergraden i Philologien fra Kjøbenhavns Universitet (hvortil han 5 Aar tidligere ved den philologiske Gramen var dømt værdig); reiste i 1788 og 89 igjennem Sydskland og Holland til Frankrig og derfra hjem; blev 1790 Dr. philos. og s. N. Egg. for Bjergby og Mørke i Stagelse Herred; 1795 Dr. theol. i Kiel; s. N. 2den og 1796 første residerende Capellan ved Helmens Kirke i Kbh.; 1797 Provst og Egg. for Helmens Menighed; den $\frac{30}{2}$ 1803 Biskop i Christianssands og $\frac{1}{4}$ 1805 i Viborg Stift; 1810 R.*; $\frac{28}{10}$ 1817 C.*; $\frac{25}{5}$ 1826 D. N.

*) Efter hans vita i Bispearchivet. Understeds angives hans Fødselsaar til 1761 (i hans Autobiographie i Moltenhawers Universitetsprogram i Anledning af Formølingsfesten 1790), og 1763 (i hans Autobiographie vedføiet hans Afstedstale i Holmens Kirke). Til Enkelsønnen har han opgivet sit Fødselsaar til 1764, men har ikke været istand til at præstere Døbeseddel derfor, da Kirkebogen, efter Sigende, paa den Tid var usiagtig ført. Maafter kunde man altsaa, ved nøiere at eftersee samme, finde Sandheden.

∞ ²⁷/₆ 1798 Christine Meinkche, døbt i Trondhjems Domkirke den ¹/₂ 1782. † ¹/₁ 1821, Datter af Grosserer Henrik Meinkche og Hustru Lovise Wüde. Nekrolog af Jens Møller i L. T. 1830 S. 602—6. Eml. Grønløvs Forf.: Veric. 1 B. S. 115—6.

51. Bendt Bendtsen, født den ³/₂ 1763 i Siltserød, hvor hans Fader Poul Bendtsen (født 1723 † ¹⁰/₆ 1789) var Rector ved den lærde Skole, hans Moder var Anne Gertrud Simonsen. 12 Aar gammel kom han i overste Klasse i Frederiksborg Skole, hvorfra han 1780 blev dimitteret til Universitetet, blev udmærket ved Gramen Artium; tog den ¹/₇ 1781 philosophisk, ²¹/₁ 1782 philologisk og ¹/₂ 1785 theologisk Gramen, alle med Charakteren laud.; blev Alumnus paa Berchs Collegium; reiste derpaa udenlands og studerede fra Marts 1787 til October 1789 i Göttingen, hvor han d. ¹/₄ 1789 disputerede for Magistergraden; s. N. ¹/₂ fgl. confirmeret Rector i Frederiksborg; ²/₁ 1811 Professor (Rang i 6te Klasse Nr. 13); ²⁸/₁ 1813 R.*; ³/₁ 1823 Medlem af det fgl. danske Videnskaberne's Selskab. † ¹/₂ 1830. Hans Portrait er lithographeret. ∞ ²⁹/₀ 1792 Anne Henriette Dorothea Goos s. ²/₁ 1773 † ¹/₁ 1810, en Datter af Slotsforvalter Goos i Frederiksborg. En af hans Sønner findes nedenfor Nr. 111. Eml.: Til B. Bendtsens Minde, Indbydelse til en Sørgehoitid den ¹/₂ 1831, ved Overlærer J. P. J. Dahl, og Grønløvs Forf.: Veric. 1 B. S. 99—100.

52. Niels Lund, født ¹⁵/₈ 1761 i Kjøbenhavn, var en Søn af Juveler, senere Theehandler, Jens Nielsen Lund, s. ²⁹/₀ 1732 † ³¹/₂ 1788, og Hustru Sophie Magdalene Terchelsen s. ¹³/₃ 1740 ∞ ²²/₆ 1760 † Han blev sat i vor Frue Skole, hvorfra han 1780 dimitteredes til Universitetet, blev udmærket ved Gramen Artium; tog den ¹/₇ 1781 philosophisk, den ³/₂ 1783 philologisk og senere juridisk Gramen, alle med Charakteren laud. Blev Alumnus paa Waldendorffs Collegium, derefter Amanuensis hos Biskop Valle, senere Forstander for Duebrødre Hospital i Roeskilde. † ¹/₇ 1815. ∞ † 1796 Elisabeth

Cathrine Medlich Voserup, s. § 1761 i Ebeltoft † § 1816, Datter af Byfoged Thomas Jacobsen Voserup og Virgite Alberg.

53. Michael Rjep, født 1750, blev 1771 dimitteret til Universitet fra Christiania lærde Skole; underkastede sig den 1te 1772 philosophisk Examen (laud.); blev derefter Decanus paa Communitetet; tog den 2° 1779 theologisk og den 2° 1783 philologisk Embedsexamen, begge med Charakteren laud.; blev den 2° 1786 residierende Capellan til Naas, Frøen osv. i Aggershuus Stift.

54. Christian Ludvig Welt, født 1761 i Kjøbenhavn; hvor hans Fader Frederik Christian Welt var Boghandler. Dimitteredes 1779 (ikke 1780) til Universitetet fra vor Frue Skole, og blev udmærket ved Examen Artium; tog den 8te 1780 philosophisk og den 4te 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud. Blev 1787 Professor ved Sorø Akademie i Oeconomie og Handelsvidenskaberne, samt i det engelske Sprog; 1792 Legationssecretair i Regensburg; 1798 i Dresden; den 2° 1801 Medlem af Directionen for det kgl. Fiskerie og Handelsinstitut i Altona; den 2° s. A. virkelig Justitsraad. † 1° 1805 i Altona. Sml. Myerups Litteraturler.

55. Niels Høftved, født 2° 1762 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader Wendt Høftved var Brygger samt en af Stadens eligerede Mænd; hans Moder var Dilegaard Hvas. Blev privat dimitteret til Universitetet 1779 (laud.); tog den 4te 1780 philosophisk og den 1° 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev Volontair i det danske Cancelli, og tog den 0° 1785 juridisk Attestats; samme Aar Cancellisecretair; 1787 Procurator ved Hof- og Stadsretten; 1790 Advokat i Høiesteret; 2° 1799 Landsdommer paa St. Croix i Vestindien; 1° 1803 entlediget med Pension. Studerede siden Lægevidenskaben; var 1808 til 10 medicinsk Candidat paa Frederiks Hospital; tog 0° 1810 medicinsk Examen (hand. ill.); s. A. Districtslæge ved Fattigvæsenet i Kbh.; nedsatte sig med Narets Slutning som praktiserende Læge i Randers, og 1811 i samme Egenkab i

Nalborg. † 2° 1815. ♂ Elisabeth Wosemose, døbt den 2° 1775 i Trinitatis Kirke i Kbh., † 2° 1812, Datter af Christian Wosemose † 1796, Procurator og Raadmand i Kbh., og Marie Sophie Bruun f. 1717 † 1823. (2 S. og 1 D.). Sml. Erskens Forsk. Ver. I V. S. 670-1. og Lengnick, Stamtafle over Familien Bruun.

56. Andreas Høyem, født 1761 paa Gaarden Høyem (d. e. Hejm, Hjem) i Byenæssets Præstegjeld ved Trondhjem. Hans Fader var Klokker. Dimitteredes 1780 til Universitetet fra Trondhjems Skole (laud.); tog den 2° 1781 filosofisk, den 1° 1783 philologisk og den 5 1786 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev den 18 1788 resid. Capellan ved Byenæsset; den 1° 1798 Spp. til Ngeroen ved Molde i Romsdals Amt. † 1823. ♂ Anercke Dorothea Schiwe, født 1775. Sml. Myerups Litteraturlericon og Erlandsens Nordensjælfke Geistlighed.

57. Odin Wolff, født i Kjøbenhavn den 2° 1760, var en Son af Odin Henrik Wolff, født 18 1733 i Molde † 2° 1803, Administrator og Bøgholder ved Tallotteriet i Kjøbenhavn. 1778 blev han privat dimitteret til Universitetet (laud.); den 5 1779 tog han filosofisk og den 3° 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; 1792 Decanus paa Communitetet; 1795 Dr. philos. i Göttingen; den 2° 1811 Professor med Rang i 8 Cl. Nr. 2; den 2° 1814 Archivarius ved Communitetet; den 3 f. A. Rang i 6 Cl. Nr. 13. Medlem af Videnskabernes Selskab i Trondhjem. † 1° 1830. Hans mange Skrifter i Myerups Litteraturlericon.

58. Christian Johan Fog, født den 2° 1762 i Bredstrup ved Fredericia, hvor hans Fader David Rasmussen Fog, f. 1731 † 18 1805, dengang var Sognepræst (senere til Catharina Kirken i Ribe og tilsidst den 1° 1787 i Faaborg). Hans Moder var Marie Fenger. Kom som Discipel i Ribe Cathedralsskole, hvorfra han 1780 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 1° 1781 filosofisk Examen (laud. ill.); den 2° 1783 philologisk (laud.)

og den 1^4 1785 theologisk Examen (haud ill.); s. N. Alumnus paa Borchs Collegium; den 2^4 1789 Egpr. til Binding og Bind i Ribe Stift, hvor han døde af en græsende Feber den 2^7 1792. ∞ Johanne Thomsen, døbt den 1 1762 † 1791, Datter af Borgemeister Thomas Thomsen i Fredericia og Dorothea Fenger. Sml. P. N. Thorups blandede Gifteretninger om Ribe Cathedralsskole, 1824 S. 27—8.

59. Ludvig Heiberg, født 1^2 1760 i Bordingborg, var en Broder til ovennævnte (Nr. 1) P. N. Heiberg. Blev 1777 dimitteret til Universitetet fra sin Fødes Højskole (haud ill.); tog den 7 1778 philosophisk og den 7 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud. Blev Alumnus paa Walfendorffs Collegium og den 1^2 1785 Mag. philol.; den 1^7 1786 Conrector ved Ribe Cathedralsskole; 1797 Rector ved Odense Cathedralsskole; den 1^4 1810 Professor med Rang i 6 Cl. Nr. 13; 1815 R.* † 2^1 1818. ∞ Francisca Mathilde Hansen, født 1^1 1770 i Kbh. † 1^5 1836, Datter af Cancellerraad, Raadmand og Brygger Jens Hansen i Kbh. og Anna Dorothea født Schonheyder. Sml. Grønløvs Forf. Lex. I B. S. 622—3. P. N. Thorups bl. Gisterr. om Ribe Cathedralssk. 1824 S. 47—8.

60. Jørg Birch, født 1763. Blev 1780 privat dimitteret til Universitetet fra Svendborg, og blev udmærket ved Examen Artium; tog den 3 1781 philosophisk og den 7 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.

61. Jens Seidelin, født den 7^5 1750 i Ulsted i Aalborg Stift, hvor hans Fader Jens Jørgensen Seidelin (en Præstevon fra Woulshyd i Haderslev Amt født 1719 † 2^6 1750) var Sognepræst. Hans Moder Elisabeth Cathrine Steensfeldt var D. af Peder Steensfeldt til Clausholm i Helleved Sogn i Hjørring Amt. Kom i Aalborg Skole, hvorfra han 1780 dimitteredes til Universitetet; den 2^6 1771 tog han philosophisk, den 1^9 1781 theologisk og den 3^9 1783 philologisk Examen, alle med

Charakteren laud. 1785 Mag. philol.; den 2^6 1787 blev han residerende Capellan i Nykjøbing paa Falster; den 1^0 1790 Egp. i Arrild i Ribe Stift. † 1^5 1806. ⚭ 1^2 1790 Magdalene Schmidt, døbt den 1^5 1769 i Nicolai Kirke i Kbh. † 2^6 1816, Datter af Kleinsmed Mads Schmidt og Hustru Elisabeth Stochter. Sml. Nyerups Litteraturler.

62. Peter Prah, født i Novbr. 1761 paa Bornholm, var en Son af Jacob Peter Prah, født 2 1737 † 2^2 1810, Sognepræst til Ostermarie Menighed sid., og Hedevig Sode. Kom i Helsingøers lærde Skole, hvorfra han 1780 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 1^4 1781 philosophisk og den 3^8 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; den 1^0 1785 theologisk Attestats (laud ill.) og studerede derefter i Kiel; blev den 1^0 1787 Sognepræst til Sommerstedt i Haderslev Amt; 1794 til Wittsted i s. Amt; 1809 Kirkeprovst og Sognepræst i Sønder; den 2^3 1820 Consistorialraad; den 1^2 1830 efter Ansøgning i Naade entlediget. † 2^9 1831. ⚭ 1788 Else Kirstine Nissen (f. 1761 † . . .), Datter af Brygger Lorenz Nissen og Hedevig Cathrine Luchtrim. Sml. Grønløvs Forf.-Ver. 2 B. S. 582—3.

63. Søren Lemvig Fog, født den 1^0 1762, ældste Son af Jørgen Rasmussen Fog f. 1713 † 1^0 1769, Sognepræst i Hejlsø og Vellinge i Sjællands Stift, og Edel Cathrine Lemvig, født 1741 † 1^2 1802 (ældste Datter af Mag. Søren Lemvig, Præst ved Garnisons Kirke i Kbh. † 8 1760 og Anne Cathrine Soelberg † 1757, sml. Stamtablen over Familien Lemvig i Biesings Jubellær. 3 D. 1 B. S. 389). Blev sat i Herlufsholms Skole, hvorfra han 1780 dimitteredes til Universitetet (h. ill.); tog den 1^4 1781 philosophisk Examen (laud ill.); den 3^9 1783 philologisk Examen (laud.) og den 1^4 1785 theologisk Attestats (laud ill.); blev 1786 Hører (Collega) ved Herlufsholms Skole, og disputerede den 8 1787 for Magistergraden i Philologien; den 2^7 1789 Sognepræst til Sorbymagle og Kirkerup i Sjælland; d. 1^0 1791 Egpr. ta

Herlufsholm; den $\frac{1}{4}$ 1808 til Jæstrup paa Falster. † 1819.
 ∞ $\frac{1}{2}$ 1789 Riborg Dorteaa Tybring. Sml. S.
 V. Melchior's Histor. Gſterret. om Herlufsh. S. 310.

64. Martin Christian Svenstrup, døbt den 2^{d} 1759 i Petri Kirke i Kbh., var en Søn af Kjobmands-
 ſvend Christian Henrichſen Svenstrup og Elifa-
 beth Pauls Datter; kom i Frue Skole, hvorfra han
 1779 dimitteredes til Univerſitetet (laud.); tog den $\frac{1}{7}$ 1780
 philoſophiſk og den $\frac{1}{5}$ 1783 philologiſk Examen, begge med
 Charakteren laud.; blev ſgl. Fuldmægtig ved Roſenberg
 Slot. † $\frac{3}{5}$ 1799. ∞ 1789 Marie Magdalene ſodt
 Walther, døbt i Nicolai Kirke Kbh. den 2^{d} 1761 † $\frac{1}{8}$
 1826, Datter af Controlleur Laurig Walther og Huſtruen
 Karen Ring.

65. Andreas Meinhard Schreiber, ſodt i
 Kjøbenhavn den $\frac{1}{10}$ 1755 af Forældrene Bartholomæus
 Philip Schreiber, ſenere Stadsmuſicus i Roekilde, og
 Kirſtine Berg (Datter af Stadsmuſicus Berg i Kbh.).
 Kom i October 1765 i Roekilde Skole, hvorfra han 1775
 dimitteredes til Univerſitetet; tog den $\frac{1}{5}$ 1776 philoſophiſk
 Examen (laud.); den 2^{d} 1779 theologiſk Artieſtats (laud
 ill.); blev ſ. N. Hører ved den da oprettede 2den Lectie
 i Roekilde Skole, 1781 3die Lectie Hører; tog den
 $\frac{1}{2}$ 1783 philologiſk Examen (laud.); 1786 (ved J. P.
 Plagaards Død, ſee Nr. 31) Sognepræſt til St. Jørgens
 og St. Jbs; den $\frac{2}{3}$ 1795 til Soderup og Gfildstrup i Mehr-
 loſe Herred i Sjælland; den 2^{d} 1797 Provſt i Mehrloſe
 Herred. † 1802. ∞ $\frac{1}{7}$ 1786 Edele Bronnichte, ſodt
 $\frac{2}{3}$ 1765 i Roekilde, † $\frac{3}{11}$ 1832 ſtd., Datter af Kjobmand
 Søren Jacobsen Bronnichte (Brünnich) ſ. $\frac{1}{3}$ 1723 † . . .
 og Anne Kirſtine Schjøg ſ. 1735. † $\frac{3}{7}$ 1821. Sml. Stats-
 raad Blochs Bidrag til Roekilde Domſkoles Historie I S.
 S. 38, 2 S. S. 47.

66. Poul Knudſen, døbt i Hvideſee Kirke i
 Norge den $\frac{1}{2}$ 1764, var en Søn af Johannes Knud-
 ſen, ſenere Procurator i Roekilde og Anne Pous (Sml.
 Gjeſſings Jubellær. 2 D. I B. S. 190, hvor hans Faders

Fornavn er urigtigt angivet som Søren), kom i Jan. 1772 i Roskilde Cathedralsskole, hvorfra han 1781 blev dimitteret til Universitetet (laud.); tog den 1^3 1782 philosophisk og den 1^5 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev Hører ved den lærde Skole i Christianssand; tog den 2^8 1789 theologisk Attestats (laud. ill.), og blev 1790 Sgp. i Jessøe i Christianssands Stift og Provst, og kaldedes den 2^1 1808 til Sognepræst til Tønsberg i Aggershus Stift, hvilket Embede han dog ikke tiltraadte, da han efter Ansøgning forblev i sit forrige Embede. † 2^5 1837. ∞ 1790 Dorothea Margarethe s. Arendrup, født den 3^8 1768 i Christianssand † 7 1810, Datter af Raadmand Arendrup og Else Belette Mølbaek.

67. Torfel Baden, født i Frederiksborg den 2^7 1765 af Forældrene Jacob Baden (født i Vordingborg $\frac{1}{2}$ 1735, depon. 1749, rejste udenlands 1756—60; 1762 Rector ved Pædagogium i Altona; 1766 Conrector og Rector designatus i Helsingør; 1770 Rector sld.; 1774 Professor; 1780 Prof. eloquentiæ ved Kjøbenhavns Universitet. † 7 1801) og den som Fers. til den fortsatte Grandison bekendte Sophie Louise født v. Klenow, født den 2^1 1740 i Kbh. ∞ 1763 † 6 1824. Gift i Helsingørs Skole, hvorfra han 1781 kom til Universitetet (laud.); tog den 7 1782 philosophisk og den 2^2 1783 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; 1785 Alumnus paa Worchs Collegium; tog den 1 1786 theologisk Attestats (laud.); rejste 1788—91 udenlands, studerede i Göttingen, hvor han 1789 disputerede for Doctorgraden i Philosophien; opholdt sig længe i Wien, gif derpaa til Italien, hvor han forblev 1 Aar. 1792 Medlem af Societas Volscorum i Velletri; den 2^3 1793 overordentlig Professor (d. e. uden Gage) i Philologien ved Kjøbenhavns Universitet med Rang i 6 Cl. Nr. 13; den 1^5 1794 Prof. extraord. philosophiæ & eloquentiæ ved Riels Universitet, hvor han tillige var 2den Bibliotheksforsæt til 1797; entlediget i Raade fra Professoratet den 1^3 1804; s. N. Secretair ved Kunstakademiet, og den 1^3 s. N. tillige Statsforvalter ved Charlottenborg

Slet i Kjøbenhavn; ligeledes blev han Medlem af, og Secretair ved Selskabet til de skjønnede Videnskabers Forfremmelse; 1823 efter Ansøgning i Naade entlediget fra Secretariatet ved Kunstakademiet. † i Kbh. $\frac{2}{3}$ 1849. ∞ $\frac{1}{3}$ 1804 Pauline Sophie Olrik, født i Helsingøer den $\frac{1}{3}$ 1771 † $\frac{7}{7}$ 1810, Datter af Justitsraad og Viceborgemeester Christian Magnus Olrik i Helsingøer, født 1728 † 1793, og Anne Margrethe Jegind født 1746. (3 Døttre). Sml. Erslevs Forf.-Lexic. 1 B. S. 36—41 og Stamtablen i Sjæsfings Jubellærere 3 D. 1 B. S. 297 og 2 D. S. 212 og i Nachrichten von dem Geschlechte Baden. Kopenhagen. 1832 (af Dr. Burman-Becker).

68. Frederik Theodor Hurltigharl, født den $\frac{3}{3}$ 1763 i Sorø, hvor hans Fader Svend Hurltigharl var Inspecteur ved Akademiet. Efter Faderens Død blev han 1778 sat i Klincks Institut i Kbh., hverfra han 1779 dimitteredes til Universitetet. Han blev udmærket ved Grammen Artium; tog den $\frac{2}{9}$ 1780 philosophisk, den $\frac{1}{9}$ 1784 philologisk og den $\frac{2}{9}$ 1788 juridisk Gramen, alle med Charakteren laud.; blev Alumnus paa Vorchs Collegium, og 1790 efter Concurrence med H. M. Pauge (Nr. 26) og J. E. Rottbøll (Nr. 83) Notarius ved det juridiske Facultet; 1791 Adjunkt ved Facultetet; den $\frac{2}{1}$ 1798 Prof. juris extraordin.; den $\frac{1}{4}$ 1804 Prof. ordin. og Afsætter i Consistoriet; den $\frac{7}{7}$ 1811 virkelig Statsraad; den $\frac{1}{1}$ 1828 R.*; 1809—10 og 1818—19 Rector magnificus. † $\frac{1}{2}$ 1829, ugift. Nekrolog i L. T. 1830 S. 88 flg. Om hans meget betydelige Legat til Kbh.s. Universitet see Selmers Akad. Tidende 1834 S. 250 flg. Sml. Erslevs Forfatter-Lexicon 1 B. S. 718—9.

69. Johan Henrik Hassing, født 1764*) blev 1781 fra Kjøbenhavn privat dimitteret til Universitetet (laud.); tog den $\frac{2}{9}$ 1782 philosophisk og den $\frac{1}{3}$ 1784 philologisk Gramen, begge med Charakteren laud.; den $\frac{2}{6}$ 1785 theologisk Attestats (hand ill.).

*) eller maaſtee 1765 og da døbt d. 4 Octbr. 1765 i Pet. i Kirke i Kjøbenhavn.

70. Geir Johnsen Vidalin, født den 17de 1761 i Præstegaarden Laufaas ved Djord i Nordre Syssel paa Island, var en Søn af Jon Jonsen Vidalin, Præst til Laufaas og Provst i Tingore Syssel † 1° 1768 og Sigrid Magnúsdatter † 1° s. A.; han blev med faderlig Omhu opfostreret af en Bønde Arne Bjarnesen; kom 1780 efter i 5 Aar at have frequenteret den lærde Skole i Holum, til Kjøbenhavn, og blev i Marts 1781 privat dimitteret til Universitetet af ovennævnte (Nr. 12) S. G. Sander; erholdt ved Gramen Artium, ligesom den 1⁴ s. A. ved den philosophiske og den 2° 1784 ved den philologiske Gramen Charakteren laud.; blev Alumnus paa Walfendorffs Collegium; og tog den 1° 1789 theologisk Attestats (laude dignissimus); reiste derefter tilbage til Island; blev d 1⁷ 1791 af Biskop H. Finse kaldet til Domkirkepræst i Reikiavik (sgl. Confirmation 1⁷ s. A.); den 1° 1797 Biskop i Skalholt Stift. Da Holums Bispestol siden blev ledig, og det bestemtes at forene den med Skalholt Stifts, blev Vidalin den 1° 1801 Biskop over hele Island; den 17de 1817 R.* † 2° 1823. ∞ 2⁵ 1792 Sigrid Haldorsdatter, født 1769, Enke efter Gudmund Thorgriusson, Præst ved Domkirken i Reikiavik (4 Sønner, hvoraf 1 døde tidlig). Sml. Fr. Thaarups fædreuel. Nekrolog S. 337—40 og 507. P. Pétursson, histor. eccles. Isl. p. 502 sqq. Giesings Jubellær. 2 D. 2 B. S. 40.

71. Hans Hørbroe s. 17de 1761 i Kolding, hvor hans Fader Peder Hørbroe var Kjøbmand, hans Moder var Anne Beate Møller; blev 1781 dimitteret til Universitetet fra Kolding lærde Skole, udmærket ved Gramen Artium; tog den 8de 1782 philosophisk, den 1³ 1784 philologisk og den 2² 1787 theologisk Gramen, alle med Charakteren laud; blev s. A. Hører ved Frue latinske Skole i Kjøbh.; 1790 Magister Artium og Doctor i Philosophien; 1791 resid. Capellan og Hospitalspræst i Beile; 1797 Egp. til Rødding og Skrave i Sonningehu; 1° 1812 Amtsprovst; udnævntes i Juni 1820 til Egp. til Brøndbyvester og Brøndbyvester og Amtsprovst for Smørum og Søkkelunds Herred

i Sjællands St., hvor han dog ikke kom, men forblev efter Ansøgning i sine hidtil havde Embeder. † 29° 1828. *o* 1) 1791 Claudiane Sabine Sölling, født i Grønsted Præslegaard d. 13° 1769 † 1814, ældste D. af Provst Christopher Sölling i Thorsrup. 2) 1° 1815 Karen Christine Marie Arntzen, født den 28° 1788 paa Thunee D. af Pastor Ole Arntzen i Søndervijsing, født d. 1° 1761 † 29° 1816 og Sophie Magdalene Jansen, født 18° 1770 † 26° 1819. Autobiographie i Moldenhavens Universitetsprogram til Færelingsfesten 1790. Eml. Erstlevs Forf. Per. I. V. S. 738-39.

72. Mads Vyhne, døbt i Ribe den 3° 1763 var en Son af Kjøbmand Søren Vyhne og Hustru Karen Boersom; blev 1781 dimitteret til Universitetet fra Ribe Cathedralskole (laud); tog den 15° 1782 philosophisk og d. 23° 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud., blev Alumnus paa Worchs Collegium; tog den 1° 1788 theologisk Atestats (h. ill.), og kaldedes d. 2° 1792 til Egp. for Malt og Foding i Ribe Stift. † 2° 1803. *o* Margrethe Caroline Munthe, døbt den 7° 1768 i Sønderlev Kirke i Thybjerg Herred, D. af Skoleholder i Hollose Christian Døyer og Charlotte Munthe. Eml. P. N. Thorups bl. Efterretning ang. Ribe Cathedralskole, 1824 S. 55-7.

73. Christian Hornemann f. 1759 i Viborg, hvor hans Fader Jacob Utzon Hornemann da var Præst (senere i Marstal paa Groe, † 1787); hans Moder Margrethe Dorothea Sadolin var en Datter af Christian Albert Sadolin, Egp. til Sønderfogn i Viborg. Dimitteredes 1778 til Universitetet fra Viborg Cathedralskole (laud); tog den 7° 1779 philosophisk og den 3° 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud. Blev 1786 Pageinformator. Foretog sig 1791 en Reise til Jena, for at studere den kantiske Philosophie under Reinholdt. † 23° 1793. *o* Ulrikke Antoinette Schlegel, Søster til nedensfor (Nr. 74) ansøgte Gfrd. Schlegel, og senere gift med nedensfor (Nr. 112) ansøgte Consistorialraad R* Chr. Joh. Bredsdorff. Eml. Myerups Litteraturler.

74. Johan Friderich Wilhelm Schlegel f. 10 1765 i Kjøbh. var en Son af Justiterraad Joh. Heinrich Schlegel, (født 21 1726 i Meissen † 10 1780 i Kbh., Prof. i Historien ved Kbh.s. Universitet, fgl. Historiegraph og Bibliothekar ved det store fgl. Bibliothek,) og Augusta Amalia v. Jesen, født 3 1747 † 1 1821. (sm. Genealogisk og biographisk Archiv 1 B. S. 261 fgl.). 1782 blev han privat dimitteret til Universitetet af Ole Worm; blev udmærket ved Examen Artium, ligesom den 1° 1783 ved philosophisk Examen; tog den 2 1784 philologisk og den 1° 1785 juridisk Examen, begge med Charakteren laud.; reiste 1786 med fgl. Undersøttelse til Göttingen; fik 1787 accessit for Besvarelsen af en der udsat juridisk Præisopgave; reiste derefter gjennem Nordtyskland og Nederlandene til Engelland, hvorfra han kom hjem i Sept. 1788; i April 1789 Adjunkt ved det juridiske Facultet; den 10 s. A. Prof. extraord.; disputerede 9 1790 for den juridiske Doctorgrad (creeret 3° s. A.); 1791 extraord. Læsesfor i Poëtikeret; den 10 1800 Prof. ordin. og Læsesfor i Consistoriet; den 2° 1801 udnævnt til 6te Deputeret i det danske Cancellie og Chef for 1ste (det geistlige) Departement; men 1° 1803 bestemtes han til at vedblive sit Embede som Prof. ved Universitetet; s. D. virkelig Statsraad; 21 1810 R.*; 21 1812 Conferentsraad; 1 1822 C.*; 1° 1830 R. af den preussiske Ørn, 2 Cl.; 1831 R. af Nordsjernen; Rector magnificus 1803—4, 1812—13, 1828—29. Vædsmedlem af det islandske litteraire Selskab, Medlem af det fgl. danske Videnskabernes Selskab (siden 1° 1806), og mange andre lærde Samsund. † 1° 1836. ⚭ 1° 1793 Marie Elisabeth Hellfried, døbt den 1° 1773, ældste Datter af Generalpostdirecteur Carl Friderich v. Hellfried, C.*, født 11 1739 i Kbh. † sld. 3° 1810 og Frederikke Wilhelmine v. Jesen f. 9 1749 † 2 1817. Autobiographie i Melndenhawers Program til Frederik d. 6tes Formaling 1790. Sm. Grølews Forf.-Ver. 3 B. S. 58 til 64. Hans Portrait er lithographeret af Monies 1833.

75. Odder Widalin, en uægte Son af Haldur Vjarnesen, Sjøselmand i Sunovavn, var født paa Island, og dimitteredes til Universitetet fra den lærde Skole i Holum. Tog den 7 1781 Examen Artium; den 1⁸ 1782 philosophisk og den 2⁴ 1784 philologisk Examen, alle med Charakteren laud. Tog senere juridisk Attestats og blev 1788 Sjøselmand i Vordestrands Sjøsel; suspenderet 1801, men ikke endelig fradømt sit Embede. † 1803. Eml. Nyerups Litteraturlericon.

76. 1784. Rasmus Møller, døbt i Fredericia den 2⁹ 1763, født i Landsbyen Stoustrup, hvor hans Fader, Niels Hansen Møller, ejede en stor Bondegård og var gift med Catharina Jørgensdatter Bang, en Søster til Provst Claus Bang i Piedsted. Kom 1775 i den lærde Skole i Fredericia, hvorfra han 1781 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 7 1782 philosophisk, den 2⁴ 1784 philologisk og den 6 1786 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev Decanus paa Communitetet og Alumnus paa Vorchs Collegium; disputerede 1790 for Magister- og Doctorgraden i Philosophien; den 2⁹ 1791 Sognepræst for Uldum og Langskov i Ribe Stift; den 2 1796 for Jellinge og Høver i s. St.; den 2⁶ 1802 for Kjøbelov og Vindeby i Laaland; den 3¹ 1815 R.*; disputerede den 7 s. N. for den theologiske Doctorgrad; den 5 1820 Stiftsprovst i Laaland Falster Stift; den 4 1829 D.M.; den 3 1831 Biskop over s. St.; den 2⁸ 1836 G.*; **den 20 April 1841 50 Mars Embedsjubilæum**; s. D. Rang i 2 Cl. Nr. 12; † 9 1842 i Maribo. 1) 9 1791 Vedil Marie Thaulow, døbt i Kbh. den 2⁸ 1765 † 13 1810, D. af Suedfermester Poul Jensen Thaulow i Kbh. og Maren Pedersdatter Nonning. (2 Sønner og 4 Døttre, foruden 4 Børn, som døde smaae). 2) Johanne Dorothea Winther s. Vorchsenius, døbt i Husbby 3² 1767 † 1² 1830, Datter af Præsten Willads Vorchsenius og Enke efter Præsten Hans Christian Winther i Ulsoe og Braaby i Sjælland. Autobiographie i Universitetsprogrammet til Kroningsfesten 1815

og i P. G. Müllers Program til hans Bispevielse 1831 Hans Portrait af E. Hansen, lithogr. af Fortling og af J. F. Møller. Eml. Grønsø's Forf.-Lexicon 2 B. S. 409—13. Barfeds Danmarks Geistlighed I Aarg. S. 154:55.

77. Christian Wæver, født den $\frac{1}{3}$ 1764 i Kbh., var en Søn af Bagermester Johan Wæver og Hustru Anne Nielsdatter Nieth; blev 1781 privat dimitteret til Universitetet fra Kjøbenhavn (hand ill.); tog den $\frac{1}{7}$ 1782 filosofisk Examen (hand ill.); den $\frac{2}{4}$ 1784 philologisk Examen (laud.) og den $\frac{2}{6}$ 1785 theologisk Attestats (non cont.); blev den $\frac{1}{6}$ 1791 Præst paa St. Thomas; den $\frac{1}{2}$ 1792 Præst ved Kjøbenhavns Arresthuus; den $\frac{2}{1}$ 1793 i Citadellet Frederikshavn; den $\frac{3}{4}$ 1808 i Karleboe i Sjællands Stift. Dødt **50 Mars Embeds-Jubilæum** og blev Consistorialraad den $\frac{2}{4}$ 1841. ∞ $\frac{1}{4}$ 1798 Anne Cleophine Magdalene Margrethe Lønborg, født $\frac{1}{9}$ 1777 † $\frac{4}{6}$ 1838, Datter af Ingenieurmajor Hans v. Lønborg, Generalmajor i Armeen, f. 1742 † 1803 — findes anført hos Myerup — og Hustru Cathrine Marie f. Condoiff.

78. Jens Hornsyld, født $\frac{2}{6}$ 1757 i Horsens, hvor hans Fader Rasmus Hornsyld var Drejelsvæver; Moderen Anne Margrethe Rasmusdatter. Læste først sin Faders Haandværk; kom derpaa 1775 i sin Fødestedets lærde Skole, hvorfra han 1780 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den $\frac{2}{7}$ 1781 filosofisk (hand ill.) og den $\frac{1}{1}$ 1784 philologisk Examen (laud.); var i over 6 Aar Decanus paa Communitetet; disputerede $\frac{2}{7}$ 1791 for theologisk Attestats (laud.); 1792 Præst ved Hospitalet i Randers; 1794 2den residerende Capellan ved St. Mortens Kirke ssid. og Compaster til Gimming og Lem; $\frac{2}{1}$ 1808 Segnepræst til Alsens og Kierum i Fyen; 1813 Rang med Kjøbenhavns Segnepræster; $\frac{2}{6}$ 1817 R.*; $\frac{1}{1}$ 1820 efter Aufsegning i Naade og med Pension entlediget; valgte Aarhus og 1825 Kjøbenhavn til Opholdssted. † $\frac{2}{6}$ 1840. ∞ $\frac{2}{6}$ 1793 Lovise Harboe, født den $\frac{2}{3}$ 1765 i Dams

burg † 3/4 1833, Datter af Cancellieraad og dansk Postimester i Hamburg, siden Revisor, Frederik Carl Harboe — Broder til Sjællands Biskop Ludvig Harboe — og Christiane Magdalene født Jacobi. Hans Portrait af Bendz, lithographeret af Lehmann. Sml. Grønløvs Forf. = Vericon 1 B. S. 711—12. Møllers's Program fra Horsens for 1841 S. 47—50.

79. Christian Frimodt, døbt den 1° 1763 i Frue Kirke i Kbh., hvor hans Fader Johan Frimodt var Auctionsdirecteur; hans Moder Elisabeth Magdalene Drewsen, f. 1738 \approx 1° 1761 † 1° 1801. Kom i Horsens Skole, hvorfra han 1781 dimitteredes til Universitetet (haud ill.); tog den 1° 1782 philosophisk og den 2° 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; derpaa den 1° 1786 theologisk Attestats (haud ill.); blev 2° 1790 Capellan pro loco til Pedersborg og Kindertofte i Sjælland; den 3° 1792 Egpr. i Vallensbæk i Sjællands Stift. † 1° 1798. \approx 2° 1790 Catharine Margrethe Pfeiffer, født 1° 1763 i Kbh. † 1° 1844, Datter af Steenbugger Johan Peter Pfeiffer og Anne Hedevig Witroek. Hun ægtede senere den 7° 1800 Lieutenant og Controllour Georg Johan Nicolai Leithauser.

80. Carl Frederik Schultz, født 1° 1763 i Roeskilde, hvor hans Fader Christopher Schultz, født 1714 † 1° 1796, var Demprovst; Moderen Anne Magdalene Reimarus, f. 1730 \approx 1746 † 1807, var en Datter af Georg Henrik Reimarus, Generalsuperintendent i Kiel. Sml. Gjesfings Jubellær. 3 D. 1 B. S. 153. 1772 blev han Discipel i Roeskilde Skole, hvorfra han 1781 blev dimitteret til Universitetet (laud.); tog den 2° 1782 philosophisk og den 3° 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev 1784 2den Lectie-Hører ved Roeskilde Skole; 1786 3die; 1788 4de og 1789 5te Lectie-Hører; tog imidlertid den 1° 1787 theologisk Attestats (non cont.); disputerede 1791 for Magister- og Doctorgraden i Philosophien ved Kjøbenhavns Universitet. Fra den 1° 1795 var han i Mag. Cevells Evangelighed Vice-

rius for Conrector; den $\frac{1}{3}$ 1797 Prædilat af Subrector; den $\frac{2}{3}$ 1801 Conrector; $\frac{2}{3}$ 1808 ved Professor Saubers Entledigelse constitueret Rector; den $\frac{1}{4}$ 1810 Rector. † $\frac{1}{7}$ 1812. ∞ 1798 Anne Marie Hafs, f. $\frac{2}{4}$ 1776 † $\frac{1}{3}$ 1849, en Datter af Kjøbmand og Vindhandler Niels Hafs i Aalborg og Hustru Cathrine Aagaard. (2 S. og 1 D.) Sml. Nørups Litteraturlexicon, Statsraad Blechs Bidrag til Roskilde Domskoles Historie, 1 S. S. 77—8. Nekrolog i E. Engelstofts Universitets- og Skole-Annaler. 1812. S. 95.

81. Christian Andersen Lund, født den $\frac{28}{12}$ 1763 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader Anders Christensen Lund var Hørkræmmer, Brygger og en af Stadens 32 Mænd. Hans Moder var Johanne Børst. 1780 blev han dimitteret til Universitetet fra Klincks Institut (laud.); tog den $\frac{1}{6}$ 1781 philosophisk og den $\frac{3}{6}$ 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev 1785 Lærer hos Brev Chr. Conrad Sophus Danneberg-Samsøe. Tog den $\frac{1}{3}$ 1788 theologisk Attestats (laud. ill.) og blev f. N. Sognepræst for Høleby og Bursøe i Faaland; 1792 til Kjelby paa Møen; 1828 Consistorialraad. † $\frac{1}{9}$ 1833. ∞ 1) $\frac{6}{6}$ 1789 Marie Sophie Thorche, født la Cour, Gæst efter hans Formand Soren Thorche i Høleby paa Faaland (ej Børn). 2) $\frac{1}{4}$ 1802 Karen Charlotte Johanne Jørgensen, født $\frac{2}{6}$ 1783 i Stege, Datter af Justitsraad Fr. Chr. Jørgensen, Byfoged i Stege, og Hustru Birgitte Matou (1 Datter). Biographie i (Barfode) poet. Læsebog S. 488—93 og foran hans efterladte Digte S. 1—8. Sml. Erstems Forf. Vericon 2 B. S. 161—2.

82. Christian Rafn, døbt den $\frac{2}{3}$ 1762 i Wiiberg, var ældste Son (hans Brødre nedenfor Nr. 99 og 100) af Justitsraad og Landstingsprocurator Rafn; dimitteredes 1780 fra sin Fødebyes lærde Skole til Universitetet (laud.); tog den $\frac{1}{7}$ 1781 philosophisk, den $\frac{3}{6}$ 1784 philologisk og senere juridisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev Secretair ved Protocollerne i Høiesteret, derefter Assessor i Kjøbenhavns Høst og Stadsret; den $\frac{2}{6}$ 1801

Absessor i Høiesteret; den 7 1810 virkelig Statsraad; 1822 formedelst Svagelighed efter Ansøgning i Naade entlediget, og udnævnt til Conferentsraad. † 1° 1822. *o* 1) 2^d 1793 Dorothea Marie Nørregaard, døbt 1° 1775 i Nicolai Kirke i Kjøbenhavn, † 1° 1794, Datter af kgl. Hof Michael Larsen Nørregaard og Anne Johanne Larsdatter Bølling. 2) 1795 Christine Hammond, døbt den 1° 1777 i Helliggeistes Kirke i Kbh., † 1° 1830, Datter af Justitsraad Bastian Hammond, Postmester i Kjøbenhavn f. 2° 1732 og Anne Dorothea Kiørsen f. 1745. †. (3 S. og 1 D.) Sml. Fr. Thaarup, fædrenel. Nekrolog S. 146.

83. Jens Laasby Rottboll, født 1° 1766 i Kbh., hvor hans Fader, Christian Michael Rottboll, gift med Christiane Hedevig Brir (D. af Capitain Marcus Brir) da var Sognepræst ved Trinitatis Menighed, siden Biskop over Viborg Stift (født 1° 1729 paa Hørbygaard i Sjælland, † 1° 1780 i Viborg). Dimitteret fra Viborg Skole blev han Student 1782 (udmærket ved Examen Artium); tog den 1° 1783 philosophisk og d. 1° 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; var 1785—89 Alumnus paa Worchs Collegium; tog den 1° 1788 jurtdisk Attestats (laud.); blev 1791 Høiesterets-Advokat, erholdt 2° 1801 Disignation til at indtræde i Høiesteret med Sæde og Stemme næst efter Absessor G. Rasm; den 1° 1805 virkelig Justitsraad; den 1° 1822 virkelig Statsraad og Generaliskal. † 2° 1824. *o* 1) Ida Wilhelmine Sehested født 2° 1766 † 1° 1839, Datter af Oberstlieutenant Anders Sehested til Broholm og Wibøcke Marie f. Pultz, tidligere gift med Khr. Frederik de Berregaard til Kjølbysgaard. Sml. Fr. Thaarups fædrenel. Nekrolog S. 328—29 og Erslevs Forf. Lexicon 2 B. S. 708—9. Om hans Legat (paa 3000 Rdlr.) til Worchs Collegium see Selmers Akad. Tidender 1834. S. 243—4.

84. Christian Ramus, født 2° 1765 i Mariboe, hvor hans Fader af samme Navn (f. 1° 1725 † 2° 1794, (see Stamtavlen i Gjesfings Jubellær. 1 D. S. 520) da var Sognepræst og Provst i Musse Herred; hans Moder

Barbara Thesstrup f. 1732 † 1771, var en Datter af Krd. Frans Thesstrup til Øllingsøegaard paa Saaaland og Margrethe Niegelsen. 1775 blev han Discipel paa Herlufsholm, hvorfra han 1781 dimitteredes til Universitetet (land.); tog den $\frac{1}{7}$ 1782 filosofisk, den $\frac{2}{8}$ 1784 philologisk og den $\frac{1}{10}$ 1786 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev 1786 Vicedecanus paa Communitetet; 1787 Alumnus paa Borchs Collegium; reiste 1789—93 tildeels paa det Kabsenske Stipendium udenlands til Tyskland og Italien; disputerede den $\frac{2}{1}$ 1793 for Magister- og Doctorgraden i Philosophien ved Kbhvns Universitet; holdt 1794—95 philologiske Forelæsninger sld.; 1795 Bibliothekar ved det Glasenske Bibliothek; 1799 tillige Inspecteur (senere Directeur) ved det kgl. Myntcabinet; den $\frac{1}{5}$ 1802 Prædikant af Prof. extraord. (Rang i 6 Cl. Nr. 13); $\frac{1}{6}$ 1816 Medlem af det kgl. danske Videnskabernes Selskab; $\frac{1}{8}$ 1817 R.*; 1831 efter Dasse entlediget som Bibliothekar. Medlem af flere lærde Selskaber. † $\frac{1}{7}$ 1832 i Ordrup, ugift. Nekrolog i E. T. 1832 S. 764 flg., ifr. Erstlevs Forfatter Vericon 2 B. S. 623-1.

85. Christian Sørensen, født $\frac{0}{10}$ 1765 i Christianssand, hvor hans Fader var Smed. Dimitteredes 1782 til Kbh.s Universitet fra sin Fødebyes lærde Skole, blev udmærket ved Examen Artium, tog den $\frac{2}{3}$ 1783 filosofisk og den $\frac{2}{6}$ 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; den $\frac{1}{8}$ 1785 theologisk Attestats (non cont.). Blev 1791 Astenangspræst i Strømsøe og Overlærer ved den derværende danske Skole; $\frac{0}{10}$ 1797 Egg. til Østerrisboer; den $\frac{1}{3}$ 1804 til vor Frelser's Kirke i Christianssand og Stiftsprovst; den $\frac{1}{1}$ 1805 tillige Sognepræst for Oddernes Præstegjeld; den $\frac{1}{1}$ 1811 Biskop i Christianssands Stift; den $\frac{2}{1}$ 1813 R.*; den $\frac{1}{1}$ 1815 C.* af Nordstjernen; 1823 Biskop over Aggershuus Stift; 1825 tillige Norst Overhofprædikant. † $\frac{0}{8}$ 1845. *u* Antette Wilhelmine v. Fangeren f. 1774. Sml. Nyesrup's Litteraturlericon.

86. Jens Hviistendahl, døbt den 3 1761 i Kjøbenhavn, var en Søn af Mads Jensen Hviistendahl, residerende Capellan til Frue Kirke i Kbh., født 7 1714 + 2^a 1774, og Drude Mette Braem + 1766. Blev 1780 dimitteret til Universitetet fra vor Frue Skole (haud ill.); tog den 1° 1781 philosophisk og den 3° 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; 1785 Hovmester hos Grev Schack paa Giesegaard; den 2^a 1786 theologisk Attestats (haud ill.); blev 2° 1796 Sognepræst til Voldersløv og Gjerløv i Præstø Amt. + 1° 1823. *o* Jønger Margrethe Braem Galskjot, født 1777 + 1° 1831, Datter af Præsten i Hyllested i Sjælland Thomas Martinus Braem Galskjot og hans egen Søster Karen Hviistendahl.

87. Jacob Eiler, en Broder til ovennævnte (Nr. 13) Henrik Eiler, blev døbt i Skjvinge den 7 1764, og kom som Discipel i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1781 blev dimitteret til Universitetet; udmærket ved Examen Artium; tog den 4 1782 philosophisk og den 3° 1784 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; den 2° 1786 theologisk Attestats (haud ill.); blev den 1° 1793 Vicepastor i Jernved, i Gjording Herred, i Ribe St.; den 1^a 1813 Sognepræst til Leirskov og Jordrup i Andst Herred i f. St. + 2^a 1836. *o* Frederikke Louise Bjørnsen, døbt i Kjøbenhavn den 1° 1771 + 7° 1809, Datter af Jesø Wester Bjørnsen, Præst i Citadellet i Frederikshavn, og Hustru Sophie Magdalene Braun.

88. Peter Olivarius Bugge, født den 2° 1764 paa Gaarden Solberg i Holt Sogn i Christianssands Stift, var en Søn af Søren Bugge, født 2° 1721 + 1794, dengang Pastor designatus til Vandse i f. St.; dimitteredes 1782 til Kjøbenhavns Universitet fra Christianssands lærde Skole (laud.); tog den 2^a 1783 philosophisk, den 3° 1784 philologisk og den 2° 1786 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; den 5 1787 Magister i Philologien; den 8 f. N. Præst til Skuldeløv og Selsøe i Sjællands Stift; den 1° 1790 til Vandse i Christianssands

Stift; 1795 Dr. theol. i Göttingen; den 2° 1796 lige Friheder og Rettigheder med Doctores theol. ved Kjøbenhavns Universitet; den † 1799 Sognepræst til Trinitatis Kirke i Fredericia og Anneret Veilby; 1803 tillige Provst i Elbo Herred; den 3° s. A. Biskop i Trondhjems og Romsdals Amter; 1804 Vicepræsident i det Norske Videnskabernes Selskab; Præsæs stnd. 1815 til 1820; Storthingsmand 1815; den 2° s. A. R.* og 2° 1817 C.* af Nordstjernen; entlediget 8 1842. ∞ 1792 Catharine Magdalene født Koch, s. 1772. Autobiographie i Fallesens theol. Maanedsskrift, 3 B. 1804. S. 670-3, jfr. Myrupps Litteraturler. og Fr. Barfod, Danmarks Geistlighed. 1 Aarsgang S. 233.

89. John David Bertram Reilhan, født 1762 i Horst i Holskeen; kom som Discipel i Helsingøers lærde Skole, hvorfra han 1781 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 8 1782 philosophisk, den 3° 1784 philologisk og den 1° 1787 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; var Alumnus paa Worchs Collegium; blev den 1° 1789 residerende Capellan i Frederikshald; den 5 1794 Sognepræst til Birie i Aggershuus Stift. † 1° 1807. Man har af ham et Par Disputatser fra Worchs Collegium. ∞ 1) 1795 Johanne Marie Wodom, født 1780 † 1° 1801. 2) 1801 Anne Lovise Veganger Berelø, født 1781.

90. Hans Georg Reinsholm, født 1764, dimitteredes 1782 til Universitetet fra Frederiksborg lærde Skole; blev udmærket ved Examen Artium; tog den 8 1783 philosophisk, den 3° 1784 philologisk og den 2° 1787 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev den 2° s. A. residerende Capellan til Wiig og Nsminderup i Odsherred; den 1° 1792 Sognepræst for Torsløse og Stjelleberg i Sjellands Stift; og den 3 1818 Sognepræst til Wiig og Nsminderup. † 1° 1831. ∞ 1° 1788 Helene Marie Fladberg.

91 Johan Peter Rasbeck, født den 2° 1764 i Frederiksborg, var en Søn af Rasbeck Hansens. Blev

Discipel i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1782 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 1^5 1783 philosophisk og den 2^1 1784 philologisk Examen, begge med laud.; var dernæst Hører ved nyopnævnte lærde Skole fra 1786 til 1793; tog den 2^0 1792 theologisk Attestats (laud. ill.); blev 1^8 1793 Sognepræst til Helligsøe og Gjetterup i Aalborg Stift; blev Provst i Reis Herred. † 2^2 1802. ∞ 1793 Elisabeth Cathrine Wendtsen, døbt den 2^3 1765 i Frederiksborg, Søster til ovennævnte (Nr. 51) Professor og Rector B. Wendtsen.

92. Otto Westengaard, født den 1^1 1763 i Sverdborg i Præstøe Amt, var en Søn af Jens Westengaard, født den 2^1 1724 i Citadellet i Frederikshavn, Sognepræst i Sverdborg (kaldet 2^5 1758, sgl. confirmeret den 2^4 s. N.). † 2^3 1794, og dennes første Hustru Johanne Jacobsdatter Fosie, Søster til Mag. Michael Fosie, overste Capellan i Randers. Blev sat i Bordingborg lærde Skole, hvorfra han 1780 blev dimitteret til Universitetet (laud.); tog den 7 1781 philosophisk, den 7 1781 theologisk og den 1^5 1785 philologisk Examen, alle med Charakteren laud.; 1788 blev han Sognepræst til Skamstrup og Frydendahl i Helbøks Amt; den 7 1789 til Kundby sld.; 1804 Provst i Tude Herred; 1^2 1822 Rang med Amtsprovst. Guitlediget 1835. † 6^1 s. N. ∞ 1) Edelste Birgitte Heiberg, født 1773 † 1791, ældste Datter af Præsten i Farøe, Provst Søren Johan Heiberg, og Karen Hornemann. 2) Anne Kirstine Lange, døbt den 3^1 1773 i Nyborg Kirke, † 1^3 1831, Datter af Cancellieraad Lauritz Lange til Orbestunde i Fyen, tidligere Kjøbmand i Nyborg, og Hustru Mette Kirstine Knudsen. Sml. Stamtafle i Gjeslængs Jubellær. 3 D. 1 B. S. 147.

93. Peter Naaschou, døbt den 2^0 1762 i Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn, var en Søn af Peder Sørensen Roschou og Ane Albrechtsdatter; blev som Discipel sat i Frue Skole, hvorfra han 1782 dimitteredes til Universitetet, blev udmærket ved Examen Artium; tog den 1^1 1783 philosophisk, den 2^5 1785 philologisk og den 1^2

1787 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev
 1786 Hører ved vor Frue Skole i Kbh.; den $\frac{1}{2}$
 1791 Sognepræst i Sundby og Hvorup i Aalborg Stift;
 den $\frac{1}{2}$ 1803 i Kolding. † 2° 1813. ∞ $\frac{1}{2}$ 1791 Marie
 Judith Wedel, døbt den 2° 1769 i Helliggeistes Kirke
 i Kjøbenhavn, † 1832, Datter af Søren Henrik Wedel,
 Bogholder ved Kjøbenhavns Brandforsikring, † 1805, og
 Marie Bertelsen. Sml. C. F. Wegener, Om Anders
 Sørensen Wedel. S. 263.

94. Johan Georg Korn, født den $\frac{2}{3}$ 1757 i
 Horsens, var en Søn af Skorstensfejer Gottlieb Korn,
 en indvandret Lydsker, og Cecilie Marie Krog; kom 1772
 i Horsens Skole, hvorfra han 1779 dimitteredes til Univer-
 sitetet (laud.); tog den $\frac{1}{2}$ 1780 filosofisk Examen (hand
 ill.); var derefter Huuslærer i 3 Aar; tog den $\frac{1}{2}$ 1785 phi-
 lologisk Examen (laud.), og den 1° 1787 theologisk Ute-
 stats (non cont.); blev den 1° 1789 paa Scheel Plessens
 Indstilling Præst i Vallensved i Sjællands Stift; 1802—8
 Herredsprovst; den 1° 1839 ved sit **50 Aars Em-
 bedsjubilæum** Consistorialraad. † $\frac{3}{4}$ 1841, efterat
 have havt sin Svigersøn og Eftermand R. O. Buchholz til
 Capellan siden den 2° 1838. ∞ 1° 1790 Caroline
 Cathrine Ritter, født i Kjøbenhavn den 2° 1769 †
 3° 1836, Datter af Captain Christian Ritter. 4 Døtre
 (3 andre døde spæde) og 1 Søn overlevede ham. Sml. Fr.
 Varfod, Danmarks Geistlighed, 1ste Aarg. S. 146.

95. Johan Frederik Boeck, født i Kolding d.
 2° 1764, var en Søn af Ritmester Johan Christian
 Boeck, døbt i Kbh. den 2° 1723 † 1° 1787 og Marie
 Christinne Hans datter, døbt i Veistrup den 1° 1732
 ∞ $\frac{1}{2}$ 1753 † 1° 1816; blev Discipel i Horsens lærde
 Skole, hvorfra han 1781 dimitteredes til Universitetet (hand
 ill.); tog den 1° 1782 filosofisk, den $\frac{1}{2}$ 1785 philologisk
 og den 2° 1787 theologisk Examen, alle med Charakteren
 laud.; blev Vicedecanus paa Communitetet, og den 1°
 1790 Præst i Søndre og Nørre Dalsild i Randers Amt;
 den 1° 1799 i Mariboe og Hillested; den $\frac{1}{2}$ 1820 Consi-

storialraad; den 1^5 1840 ved hans **50 Aars Embedsjubilæum** Rang med Stiftsprovster (i 5 Cl. Nr. 8); **Guldbrunlop** den 3^0 1840. † $\frac{4}{5}$ 1843 af et apoplektisk Tilfælde. ∞ 7^0 1790 i Kjøbenhavn Sophie Charlotte Sanddru, døbt sld. den 10 1771 † i Maribo den 1^4 1846, Datter af Stadsbedemand Erik Jørgen Sanddru og Barbara Marie Pfeiffer; 5 Sønner døde for Faderen, 4 Børn overlevede ham. Sml. Frederik Barfoed, Danmarks Geistlighed 1 Aarg. S. 160.

96. Hans Sletting, en Søn af Forvalter Sletting, var født den $\frac{5}{6}$ 1763, og blev i Mai 1780 sat i overste Lectie i Roeskilde Cathedralsskole, hvorfra han i Oct. 1782 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog d. 1^7 1783 philosophisk og den $\frac{6}{6}$ 1785 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; den 5^5 1790 theologisk Attestats (non cont.). Vlev den 9 1^2 1796 Sognepræst i Brorstrup Navnkilde og Haversløv i Viborg Stift. Entlediget med Pension den 1^3 1801 formedelst Afstandighed. † 1832.

97. Franz Dorph, født 1765 i Nakskov, var en Søn af Premierlieutenant og Byskriver Johan Christian Dorph sld. og Maren Hansdatter Trap; blev som Discipel sat i sin Fødebyes lærde Skole, hvorfra han 1782 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 4^0 1783 philosophisk og den $\frac{1}{1}$ 1785 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; d. 8 1787 theologisk Attestats (laud. ill.); den 2^9 1789 Capellan pro Persona til Fredensborg, Asminderød og Grønholt; den 1^6 1792 residerende Capellan sld.; den 1^0 1795 Sognepræst til Enderløv og Braaby i Sjællands Stift. † 1^2 1801. ∞ Augustine

98. Jens Koefoed, født den $\frac{4}{4}$ 1766*) i Klemensker paa Bornholm, hvor hans Fader Jørgen Koe-

*) og døbt 12 Juli 1766; altsaa hverken født 1763 som det — formodentlig ved en Trykfeil — hedder i hans Autobiographie i Universitetsprogrammet til Førmælingsfesten 1790 (og derefter i Nyserups Litteraturler.), ei heller 1765, hvortil det hos Erslev er rettet.

foed, født 1⁶ 1731 † 181., var Præst; Moderen Margrethe From, f. 1739 † 18., var en Datter af Præsten Th. From sld. Blev undervist i Hjemmet og 1782 sat i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1783 dimitteredes til Universitetet; blev udmærket ved Examen Artium; tog den 7 1784 philosophisk, den 4 1785 philologisk og 1790 medicinsk Examen, alle med Charakteren laud.; erholdt i October 1790 Doctorgraden i Medicinen; var i det følgende Aar en af de omreisende fgl. Læger i Christianssands Stift; derefter privat Medicus i Præstee; blev 1794 Stiftsphysicus i Viborg Stift; den 1° 1802 Stiftsphysicus i Aalborg; den 4° 1808 virkelig Justitsraad; den 3° 1813 Statsraad. † 1⁸ 1821; *∞* 1) Maria Faith, døbt den 3^r 1773 separeret, Datter af Justitsraad Hans Georg Faith og Cathrine Marie Fabricius, f. 1750 † 1801. 2) Karen Hesselbal Jørgensen, døbt den 1° 1776 † 2° 1821, Datter af Jørgensen til Tandrup. Sml. Fr. Thaarups fædrenel. Nekrolog S. 37-8 og 491, og Erselevs Forf.-Beric. 2 B. S. 46-7. og Stamtavlen i Sjæsfings Jubellær. 3 D. 1 B. S. 412.

99. Caspar Conrad Rafn, en Broder til ovennævnte (Nr. 82) Christian Rafn, blev født 1763 i Viborg, dimitteredes 1781 til Universitetet fra sin Fødebyes Cathedralskole (laud.); tog den 4° 1782 philosophisk, den 1° 1785 philologisk og den 2° 1789 juridisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev 179* Cancellie-Secretair; 179* Secretair ved Protocollerne i Høiestret; den 11 1800 tillige overordentlig Hof- og Stadsrets-Adsessor; den 2¹ s. A. Adsessor i Kjøbenhavns Politiret; den 1° 1805 Amtmand over nordre Søndhjems Amt; kom ved Norges Adskillelse fra Danmark tilbage hertil, blev den 2 1820 Raadmand i Randers og Herredsfriver i Stovring, Galthen og Nørhald Herreder; den 1° s. A. virkelig Statsraad. † 1⁵ 1830 i Randers, ugift.

100. Emanuel Rafn, Broder til foregaaende var født 1765 i Viborg, og blev 1782 dimitteret til Universitetet fra sin Fødebyes Cathedralskole (laud.); tog den 1°

1783 philosophisk, den $\frac{1}{7}$ 1785 philologisk og den $\frac{2}{3}$ 1789 juridisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev Secretair for det jydte og laalandte Landvæsens Contoir; den $\frac{1}{6}$ 1803 Amtmand for Ringerige, Hallingdalen, Eger og Buskeruds Amt i Norge. † 1806.

101. Jacob Blixentrone Kolling, f. 1761, blev i Maret 1781 dimitteret til Universitetet fra Helsingøers lærde Skole; ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud.; den $\frac{1}{5}$ 1782 tog han philosophisk og den $\frac{1}{7}$ 1785 philologisk Examen, begge med samme Udfald.

102. Carl Georg Heuerman, født 1765, var formodentlig en Søn af Dr. og Prof. Medicinæ Georg Heuermann, født 1722 † $\frac{1}{2}$ 1768 (see Myrup's Litteraturlex.), og Marie Dorothea Gustmeyer, senere Conventualinde, og den $\frac{2}{1}$ 1809 Priorinde i det Harboeske Fruekloster, † $\frac{1}{3}$ 1811. 1782 dimitteredes han til Universitetet fra Hertussholm lærde Skole (laud.); tog den $\frac{2}{7}$ 1783 philosophisk og den $\frac{1}{7}$ 1785 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; tog 1790 chirurgisk Examen med 2den Charakter, † j. A. i Kjøbenhavn.

103. Jacob Lassen, født 1756, dimitteredes 1775 til Universitetet fra den lærde Skole i Aarhus; tog den $\frac{2}{3}$ 1776 philosophisk Examen (laud. ill.); den $\frac{2}{9}$ 1785 philologisk Examen (laud.); og den $\frac{2}{1}$ 1787 theologisk Attestats (laud. ill.). Blev Hører ved vor Frue Skole i Kjøbenhavn. † 1792.

104. Magnus (døbt Mons d. c. Mogens) **Sommer**, f. $\frac{1}{5}$ 1762 i Vodilsker paa Voruholm, hvor hans Fader Mons Sommer var Sogndegn. Blev sat i Helsingøers lærde Skole, hvorfra han 1781 dimitteredes til Universitetet (laud.) tog den $\frac{1}{6}$ 1782 philosophisk, den $\frac{1}{6}$ 1784 theologisk og den $\frac{1}{1}$ 1785 philologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev 178* Alumnus paa Borchs Collegium; 178* Decanus paa Communitetet; den $\frac{1}{7}$ 1780 Magister philol. blev den $\frac{1}{9}$ 1790 Sognepræst paa Femee; den $\frac{2}{1}$ 1798 i Sorø; disputerede den $\frac{1}{9}$ 1813 for den theologiske Doctorgrad ved Kjøbenhavns Universitet (Graden blev ham cen-

fereret den 20° f. A.); den 28° 1817 R.*; den 23° 1827 Rang med Amtsprovster; **Jubellærer den 19 Febr. 1840.** † 31° 1848. ♂ 3° 1790 i Kbhavn Ellen Marie Vorup, døbt sid. den 1° 1762, † i Sorø d. $2\frac{1}{2}$ 1836, Datter af Urtekræmmer Jens Vorup i Kjøbenhavn og Dorothea f. Holm. Hans Autobiographie i B. Thorlacius's Program til Festen den 20° 1813. Sml. Ersløvs Forf.=Vericon 3 B. S. 199—200.

105. Hans Koefoed, Broder til ovennævnte (98) Jens Koefod, født i Klemensker den 8° 1763, undervistes hjemme af sin Fader til han 1782 blev sat i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1783 tilligemed sin Broder dimitteredes til Universitetet, hvor han ved Examen Artium blev den overste af de udmærkede; den 7 1784 tog han philosophisk Examen, ligeledes med Udmærkelse; den 29° 1785 philologisk Examen (laud.); den 23° 1787 Magister philol. f. A. Decaus paa Communitetet; senere tillige Alumnus, og derefter Inspector paa Vorchs Collegium; den 24° 1792 theologisk Attestats (laud., med Tilføjelse af prompte et eleganter respondit); den 22° 1793 Præst ved alm. Hospital og Abel Cathrines Boliger; den 7 f. A. paa Indstilling af Danneffjeld=Samsø Præst i Ulsoe og Vaaaby i Sjellands Stift; den 15° 1798, paa Indstilling af samme, Præst i Aversøe og Tistrup sid.; **d. 22 Febr. 1843 Jubellærer.** † 26° 1846. ♂ 13° 1793 Christine Sophie Munk, født i Kjøbenhavn den 23° 1773 † 13° 1842, D. af Statsraad, Borgemeister Morten Munk i Kbh., f. 1730 † 1796, og Karen Barfred, f. 1711 † 1780. (8 [7 levende] D. og 4 S.) Sml. Fr. Barfod, Danmarks Geistlighed 1 Aarg. S. 195—6, Ersløvs Forf.=Vericon 2 B. S. 46, og Leungnick's Stamtafle over Brygger Hans Munks Descendenter, Kjøbhvn. 1841. S. 12.

106. Peter August Wedel, født i Kjøbenh. den 26° 1768, var en Søn af Søren Henrik Wedel, † 1805, Bogholder ved Kbh.s Brandsforsikring, og Marie Berthelsen, samt Uetling af den berømte Anders Sørensen Wedel (see G. F. Wegener om And. Sørensen

Wedel, S. 262-3). Han blev 1783 af Professor og Bibliothekar N. Glerst dimitteret til Universitetet (udmærket ved Examen Artium); tog den 7 1784 filosofisk, den 1⁴ 1786 philologisk og den 5 1789 theologisk Attestats, alle med Charakteren laud.; blev 1789 Decanus paa Communitetet; 1790 Doctor i Philosophien og Magister Artium; den 2 1792 Vicepastor for Allesøe og Næsbyhoveds Broby ved Odense; den 1⁴ 1794 Præst i Skaarup og Eved; d. 2 1803 tillige Forstander for det Skolelærerseminarium, som han selv oprettede i sin Præstegaard; den 1³ 1807 tillige Amtsprovst i Svendborg Amt; den 2⁸ 1809 R.*; d. 6 1815 entlediget som Seminariiforstander og meddeelt Rang med Biskopper (3 Cl. Nr. 9); den 1⁸ 1836 D. M.; den 2² 1837 entlediget som Provst i Gudme og Bindinge Herreder, og den 2⁵ s. A. som Provst i Sunds og Sallinge Herreder; **d. 2 Marts 1842 Jubellærer. Guldbryllup d. 19 Marts 1842.** † 2³ 1842. ω 1⁹ 1792 i Kbh. Marie Sophie Vette, døbt i Frederiks Hospitalskirke den 1⁵ 1769 † 1³ 1814. (3 Sønner og 7 — 6 efterlevende — Døttre.) Autobiographie i Moldenhawers Universitets-Program til Formælingen 1790. Sml. Fr. Barsod, Danmarks Geistl. i Narg. S. 148-9 og Myerups Litteraturlæxicon.

107. Poul Sjalmarson, født paa Jøland 1758, blev 1783 dimitteret til Universitetet fra den lærde Skole i Solum (laud.), tog den 1⁵ 1784 filosofisk, den 2⁹ 1786 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; den 5 1789 theologisk Attestats (laud ill.); blev den 1 1786 Conrector ved den lærde Skole i Solum, hvilket Embede han forestod indtil Skolens Nedlæggelse 1801; privatiserede derefter, indtil han 1814 blev Præst til Stad paa Reikenes i Vardesstrands Provstie paa Jøland. † 1 1830. Sml. S. Petursson, Histor. eccles. Isl. Haun. 1841 pag. 380.

108. Einar Gudmundsson, født 1762 paa Vestmannøe paa Jøland (formod. en Søn af Præsten Gudmund Høgneffson sld.), dimitteredes 1783 fra den lærde Skole i Skalholt til Universitetet (laud.); tog den 1⁶

1784 philosophisk, den 2° 1786 philologisk og den 3° 1789 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; blev den 1° 1789 Alumnus paa Worchs Collegium, siden Prodecanus paa Communitetet; disputerede den 1° 1793 for Magister- og Doctorgraden i Philosophien; blev 1794 Sognepræst til Solme i Christianslands og 1° 1802 til Sorum i Aggershans Stift; den 1° 1813 kaldet til Sognepræst i Nakskov og Anneret Branderslev, hvorhen han dog ikke kom, men erholdt Leuten Sogneald paa Hedemarken. † 1° 1817. *m* Christine Marie Louise Bollum. Eml. Græsløvs Forf. Lex. 1 B. S. 525.

109. Søren Hald, født 1° 1765 i Sciersløv paa Mors, var en Son af Jacob Hald, Sogndegn i Sciersløv, Giersløv og Jorsby, og Hustru Margrethe Cathrine Munch. Blev 1783 fra Viborg Cathedralskole dimitteret til Universitetet (laud.); tog den 2° 1784 philosophisk og den 3° 1786 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; den 3° 1787 theologisk Attestats (laud ill.); i. N. Hører ved Viborg Cathedralskole; blev den 1° 1791 Sognepræst til Oddense og Ditting Vicinigheder i Salling i Viborg Stift. † 3° 1809. *m* 2° 1792 Jacobine Hjorth, døbt den 1° 1773 i vor Frelsers Kirke paa Christianshavn, Datter af Brygger og Vorgermajor Hans Hjorth paa Christianshavn og Hustru Dorothea Marie Drøslund.

110. Jens Bindesbøll, født den 1° 1756, var en Son af Degnen Christen Jensen Bindesbøll i Nastrup i Fyen, og Birgitte Maria Krag. Blev 1778 fra Odense Gymnasium dimitteret til Universitetet (laud.); tog den 3° 1779 philosophisk, den 1° 1786 philologisk og den 1° 1787 theologisk Examen, alle med Charakteren laud. Var Alumnus paa Worchs Collegium; blev 1788 Sognepræst til Bringstrup og Eigersted ved Ringsied, hvorfra han 1797 forflyttedes til Videe og Smorum i Nærheden af Kbhavn. † 1° 1830. *m* Karen Johanne Hornemann, Søster til ovennævnte (Nr. 73) Christian Hornemann. Eml. Græsløvs Forf. Lex. 1 B. S. 129.

111. Hans Christian Vinderup, født d. 2^9 1761 (ikke 1763) paa Boguserup, hvor hans Fader Christian Otto Vinderup var Forvalter, kom 1778 i Roeskilde Cathedraliske Skole, hvorfra han 1782 dimitteredes til Universitetet; blev udmærket ved Gramen Artium; tog den 1^0 1783 philosophisk og den 1^1 1786 philologisk Gramen, begge med Charakteren laud.; blev den 1^6 1790 Alumnus paa Vorheds Collegium senere Vice-Decanus paa Communitetet; manducerede en Deel Aar til philosophisk Gramen; blev 1797 Overlærer i Mathematik og Physik ved vor Frue Skole i Kbh.; den 2^4 1800 tillige Inspector i den mathematisk = physiske Klasse i det pædagogiske Seminarium; fra hvilken Post han atter blev entlediget den 2^2 1803; den 1^5 s. A. (indtil 2^1 1806) tillige Kassierer og Regnskabsfører ved Kbh.s Cathedraliske Skole; den 1^5 1807 entlediget som Overlærer ved denne Skole. † 9^3 1809. *o* 2^4 1798 Andrea Christine Møth. Eml. Myerups Litteraturlericon.

112. Christian Johan Bredsdorff, født den 1^2 1765 i Allerup i Fyen, hvor hans Fader Thomas Mortensen Bredsdorff da var Præst (siden i Vester Skjerninge og Ulbølle, ligeledes i Fyen); hans Moder Cathrine Etouud Balslev, f 1726 † 1781, var en Datter af Mag. Jens Rasmussen Balslev, Præst i Sommerup og Bryllø. Han blev sat i Elagelse Skole, hvorfra han 1782 dimitteredes til Universitetet (udmærket ved Gramen Artium); tog den 1^1 1783 philosophisk og den 1^2 1787 philologisk Gramen, begge med Charakteren laud.; den 2^2 1789 theologisk Attestats (hand ill.); blev Alumnus paa Vorheds Collegium; den 1^4 1793 Sognepræst paa Strynøe; den 1^2 1802 til Egeuse og den 1^5 1808 til St. Jørgens og Søerup, alle i Sunds Herred i Fyen; den 2^0 1810 R.*; ved sit **50 Mars Embeds Jubilæum** den 1^4 1813 Consistorialraad, er tillige Forligelsescommissair for Baroniet Lehu. *o* Ulrikke Antoinette Hornemann, født Schlegel, Enke efter ovenfor (Nr. 73) anførte Chr. Hornemann. Eml. Giesings Jubell. 2 D. 1 B. S. 113-4 og Grønløvs Forf. Ver. 1 B. S. 199.

113. Frederik Ernst Frankenuau, født 1765 i Kjøbenhavn, var en Søn af Statsraad Friederich Christian de Frankenuau, født 2^2 1724 † 1^1 1784, Soldinspecteur i Kbh. og dennes første Kone Maren Paus, en Datter af Kammerraad Paus (see Gjesfings Jubellær. 3 D. 1 B. S. 272 Tab. IV). Blev 1783 privat dimitteret til Universitetet (laud.); tog den 2^1 1784 philosophisk og den 1^9 1787 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.

114. Næsmus Winther, født 1765, blev den 1^1 1773 af sin Stedfader Mag. Vorch sat i Slagelse Skole, hvorfra han 1782 dimitteredes til Universitetet, blev udmærket ved Examen Artium; tog den 1^1 1783 philosophisk, den 1^1 1787 philologisk og den 2^6 1792 theologisk Attestats, alle med Charakteren laud.; var Decanus paa Communitetet og theologisk Manuducteur og blev den 2^1 1804 Sognepræst til Nykjøbing og Systofte paa Falster. † 1829.

115. Jens Holst, født den 2^1 1765 i Ribe, var en Søn af Suedkermester Peder Hansen Holst og Hustru Anne Cathrine Jenssen; blev indsat som Discipel i Ribe Cathedralsskole, hvorfra han 1783 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den 1^1 1784 philosophisk og den 3^9 1787 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev i Juni 1793 Alumnus paa Vorchs Collegium og tog den 1^1 s. A. theologisk Attestats (laud.*). Blev den 2^1 1797 residerende Capellan i Nysted (ordineredes den 3^1 s. A. i Kjøbenhavn). † 2^3 1810. ω 1^8 1797 Marie Rantess. Eml. P. M. Thorup, blandede Gfterr. angaaende Ribe Cathedralssk. 1824 S. 45.

116. Peter Christian Cramer, see nedenfor under Nr. 123.

117. Boe Bojesen, født den 2^2 1769 i Nyborg, hvor hans Fader Søren Bojesen, født 1730 † 1798, var Byfoged, hans Moder Dorothea Sophie Bruun født 1746 † 1831. Blev Discipel i sin Fødebyes lærde Skole, hvorfra han 1785 dimitteredes til Universitetet (laud.);

tog den $\frac{1}{7}$ 1786 philosophisk Examen (laud. ill.) og den $\frac{3}{7}$ 1787 philologisk Examen (laud.); blev Alumnus paa Berch's Collegium og Decanus paa Communitetet; tog 1792 medicinsk Embedseramen (laud.), og disputerede den $\frac{1}{3}$ 1793 for Doctorgraden i Medicinen. Praktiserede derpaa som Læge i Svendborg; fik den $\frac{2}{7}$ 1804 Prædikat af fgl. Physikus; den $\frac{5}{7}$ 1805 Stiftsphysicus i Fyen og Langeland; tiltraadte 1806 efter fgl. Befaling Directionen for Hospitalet i Odense som medicinsk Medlem, og 1807 ligeledes Directionen for Lughuset ssid.; den $\frac{2}{1}$ 1811 R.*; den $\frac{1}{1}$ 1813 virkelig Justiteraad; ord. Medlem af det fgl. medicinske Selskab i Kbh. † $\frac{2}{2}$ 1822. ∞ 1794 Johanne Dorothea Ryge f. 1773 † 181., D. af Esfrd. Immanuel Christian Ryge, f. 1731 † 1821, og Anne Christine Bruun, f. 1739 † 1790. (2 Sønner og 6 Døttre). Eml. Fr. Schaarups sæbrenel. Nekrolog S. 110—11, Erstlevs Forf. Vericon 1 B. S. 161—2 og Lengnick, Stamtafle over Familien Bruun, S. 3.

118. Matthæus Brangstrup, født i Eken den $\frac{2}{2}$ 1761, hvor hans Fader Hans Brangstrup var Kjøbmand, hans Moder var Maren Tech. I Novbr. 1778 blev han indsat som Discipel i Roeskilde Cathedral-skole, hvorfra han 1783 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den $\frac{1}{7}$ 1781 philosophisk, den $\frac{2}{6}$ 1788 philologisk og den $\frac{6}{1}$ 1793 theologisk Examen, alle med Charakteren laud. Blev den $\frac{1}{7}$ 1795 Sognepræst til Frue Kirke i Roeskilde, og den $\frac{1}{8}$ 1808 tillige til St. Jørgens Vjerg. † den $\frac{2}{5}$ 1829. ∞ $\frac{1}{9}$ 1796 Dorothea Maria Synckenberg, født i Kjøbenhavn den $\frac{2}{7}$ 1777, en Datter af Johan Christian Synckenberg, islandsk Rbmd., f. $\frac{2}{5}$ 1751 † $\frac{2}{3}$ 1806, og Anne Sørensdatter Olsen, † $\frac{2}{3}$ 1783 (3 S. og 1 D.).

119. Andreas Krag Holm, født d. $\frac{1}{9}$ 1767 i Næstved, hvor hans Fader Henrik Holm var Snekker, Moderen Charlotte Sophie From; dimitteredes 1785 fra sin Fødebyes lærde Skole til Universitetet (laud.); tog den $\frac{1}{3}$ 1786 philosophisk Examen (laud.); blev 1787 Lærer i Borgerdydskolen i Kbh.; tog den $\frac{2}{4}$ 1788 philologisk Gra-

men (land.); blev 1789 Lærer ved Herlufsholms Skole; tog den 2de 1790 theologisk Attestats (land.); blev den 5de 1792 Sognepræst til Høleby og Bursø paa Laaland; den 3de 1797 2den resid. Capellan ved Holmens Menighed i Kbh.; den 1de 1801 tillige Præst ved Søevæsthuset; den 1de 1801 1ste resid. Capellan ved Holmens Kirke; den 1de 1811 Rang med Kjøbenhavns Sognepræster; den 3de 1815 R.*; s. N. udenlandsk Secretair ved Vebelselskabet (indtil 1839); 1816 Overdirecteur ved de Niassmannske Søndagskoler i Kbh. (indtil 1830); den 2de 1823 Provst for Holmen og Garnisonen og Sognepræst ved Holmens Kirke (indtil 1de 1840), Medlem af Directionen for Almue- og Borgerstolevæsenet i Kjøbenhavn og Forstæder; den 1de 1829 D. M.; den 1de 1841 Rang med Biskopper (3 Cl. Nr. 9); den 2de 1842 ved hans 50 Aars Embedsjubilæum C.* og Grediplom som Dr. theol. ved Kjøbenhavns Universitet. Entlediget 1849. ∞ Anne Marie Kriger, f. 17. . † 1825. Smf. Grønlæs Forf.-Vericu 1 B. S. 675--78. Varsfods Danmarks Geistlighed, 1 Aarg. S. 37.

120. Claus Heenberg Thoring, f. 1de 1768 i Tårsted paa Laaland, hvor hans Fader Thomas Christian Thoring da var resid. Capellan, senere Sognepr. til Hørsunde og Nordsunde, † 3de 1783, 48 Aar gl., hans Moder var Christiane Charlotte Martinette Heenberg; kom i Næstved lærde Skole, hvorfra han 1785 dimitteredes til Universitetet (hand ill.); tog den 2de 1786 filosofisk og den 2de 1788 philologisk Examen, begge med Charakteren laud.; blev den 1de 1792 Alumnus paa Berch's Collegium; senere Decanus paa Communitetet; tog den 1de 1796 theologisk Attestats (hand ill.*); blev den 1de 1806 Lærer i dansk Grammatik, Historie og Geographie paa Søecadet-Akademiet; erholdt den 1de 1813 Krigsaffesford Charakter (med Rang i 9 Cl. Nr. 4), og den 1de 1817 Prædikant af Professor (med Rang i 6 Cl. 13). Entlediget som Lærer ved Søecadet-Akademiet 1831. † den 2de 1832. ∞ Johanne Marie Eller, f. 1de 1771 † 1de 1843,

Datter af Klokker ved Christianshavns Kirke Christian Siegfried Eller og Hustru Frederikke Hall. Sml. Nyerups Litteraturlæxicon.

121. Frederik Ludvig Westengaard, født i Sverdborg i Sjælland den 2^d 1770, var en Halbroder til ovennævnte (Nr. 92) Otto Westengaard, en Søn af Præsten Jens Westengaard og hans 2den Kone Johanne Dorothea Staal, en Kjøbmandsdatter fra Bordingborg. Blev 1786 dimitteret til Universitetet fra Bordingborg lærde Skole (laud.); tog den 1° 1787 philosophisk, den 2° 1788 philologisk og den 1° 1791 theologisk Examen, alle med Charakteren laud.; 1790—1 Alumnus paa Borchs Collegium. Blev den 1° 1794 efter Faderens Død hans Eftermand som Præst i Sverdborg. † 1° 1817. *o* 1) Charlotte Sophie Persom, f. 1° 1771 † 1 1808, næstældste Datter af Præsten til Veilo og Vester Egidsborg Mag. Hans Christian Persom og Magna Susanne Selstrup. 2) Christiane Maria Windekilde. Sml. Stamtavlen i Sjællands Jubellær. 3 D. 1 B. S. 147.

B. Tidsordnet Fortegnelse over

de Candidater, som have underkastet sig
den ved Universitetsfundatsen af 7 Mai 1788 befalede

Skoleembedsexamen.

1. (122)	1789	d. 26 Juni	Jonas Rein	laud.
2. (123)	—	d. 1 Decbr.	Peter Christian Gramer	laud.
3. (124)	790	d. 11 Marts	Jacob Tetens	laud ill.
4. (125)	—	d. 2 Octbr.	Otto Diderik Bloch	laud. u. c.
5. (126)	1791	d. 20 Juni	Jens Stougaard	laud. u. c.
6. (127)	1792	d. 1 Mai	Ole Langballe	laud.
7. (128)	1793	d. 22 Juni	Søren Niclas Johan Bloch	laud.
8. (129)	—	d. 20 Decbr.	Cornelius Dichtman	laud.
9. (130)	1794	d. 16 April	Stephen Tetens	laud.
10. (131)	—	d. 25 April	Niels Lang Riesen	laud. u. c.
11. (132)	—	d. 28 Juni	Christian Peter Thorlacius	laud.
12. (133)	1795	d. 2 Marts	Georg Frederik Weinschenk	laud.
13. (134)	—	d. 8 Octbr.	Jacob Saxtorff	laud.
14. (135)	1797	d. 20 Septbr.	Ulrich Andreas Rohde opt. jure	laud.
15. (136)	—	d. 21 Septbr.	Børge Thorlacius	opt. jure laud.
16. (137)	1798	d. 17 Marts	Georg Sverdrup	laud. u. c.

Biographiske Efterretninger.

122. Jonas Rein var født den 3° (eller 1°) 1760 i Suredalen i Nordmor i Norge, hvor hans Fader var Præst. Han blev 1777 privat dimitteret fra Christiania til Kjøbenhavns Universitet (laud. ill.). Tog den 1° 1778 philosophisk Examen (laud.), d. 1° 1780 theologisk Attentat (h. ill.) og d. 2° 1789 philologisk Embedsexamen (laud.). I 1791 blev han kaldet til Præst i Skautekino og Åljuvara i Westfinmarken, men traf ved Opreisen dertil Generalauditeur Ole Christopher Wessel (en Broder til Digteren Johan Herman Wessel), der tilbød ham det just da ledige residierende Capellanie i Skjeberg Præstegjeld i Aggershuus St., hvortil han som Eier af Høslund havde Kaldsret. Dette Embede tiltraadte J. Rein 1792. Den 2° 1800 blev han kaldet til Sognepræst i Eidanger i s. Et, og den 1° 1808 til Nykirken i Bergen, i hvilket Embede han døde den 3° 1821. Han deeltog 1814 i Rigsforsamlingen paa Gidselvold, og var en for sin Tid fortrinlig lyrisk elegisk Digter. *Se* 1) 1791 Anne Cathrine Arboe, † 1794. 2) 1796 Anne Frederikke Bergersen. I dette Ægteskab blev han Fader til 12 Børn, af hvilke 6 tilligemed Moderen overlevede ham. Hans Portrait have lithographeret. Nekrolog af Lyder Eagen i den Norske Tilskuer, aftrykt i Hesperus 5 B. S. 390—408. Biographisk-critiske Efterretninger og Udvalg af hans Digte i Chr. Molbechs dansk poetisk Anthologie, 2den Deel S. 315--60. Sml. R. E. Rahbeks danske Tilskuer 1821 Nr. 58 og 77, Fred. Thaarups fædrenel. Nekrolog, S. 56-58 og 197 og Myerups Litteraturlexicon.

123. Peter Christian Cramer, f. i Aarhus den 1° 1762, var en Søn af Hans Christian Cramer, f. 1° 1727 † 17.., Klokker ved Frue Kirke samt Regnes og Skrivemester i Aarhus, hvis Fader Christian Cramer f. 2° 1699 † 1761, Klokker ved Domkirken i Aarhus, var Forfatter til den i sin Tid saa bekendte Regnesbeg. Hans Moder var Dorothea Frederikke fød

Zyfen. Var i 6 Aar Discipel i Aarhus Cathedralsskole, hvorfra han 1783 dimitteredes til Universitetet. Erholdt ved Examen Artium, ligesom den 1^3 1781 ved den philosophiske og den 2^0 1787 ved den da indrettede philosophiske Examen (ovenfor Nr. 116) Charakteren laud. Blev 1787 Alumnus paa Berch's Collegium. Disputerede den 1^0 1792 ifølge Dispensation for den theologiske Embeds-examen (laud.), og blev samme Aar Dr. philos. & Magartium. Var i 4 Aar Prodecanus paa Communitetet og udnævnedes 1794 til Sognepræst for Mehrn Menighed i Sjælland. † $\frac{6}{2}$ 1818. ∞ Charlotte Marie Secquet † $\frac{7}{2}$ 1836. Sml. Grønlunds Forf.-Eric. I B. S. 314-5.

124. Jacob Tetens, en Broder til ovennævnte Heinrich (Nr. 39) og Gerhard Tetens (Nr. 43), var født 1766 i Horsens; men kom ved hans Faders Forflyttelse først i Ribe, siden i Viborg Cathedralsskole, hvorfra han 1781 dimitteredes til Universitetet. Erholdt ved Examen Artium, ligesom den 2^R 1785 ved den philosophiske Examen, og den 1^1 1790 ved den philologiske Embeds-examen Charakteren laud. Blev først Subrector ved Viborg Cathedralsskole, derefter ved Mag. Kruses Entledigelse 1799 Conrector sfd. Entledigedes ved Skolens Reform i Raade og med Pension den $\frac{3}{2}$ 1806. Kjøbte Næsmild Kloster og fik den 1^1 1806 som Landvæsencommissair i Viborg Amt aabent Brev paa Kammerraads Rang. † 1811. ∞ Johanne Cathrine Hansen f. 1778.

125. Otto Diderik Bloch, en Son af Sognepræst Lauritz Bloch, var født den 2^5 1766 i Bliby Præstegaard paa Hindsholm i Fyen. Moderen Anne Marie født Lütken. Tidlig fader- og moderløs blev han under Formynderskab af sin Morfader Pastor Otto Diderik Lütken i Skjellerup og Ellinge (født 1713 † 2^1 1788) opbragen af en Fæster i Odense, fra hvis Cathedralsskole han 1781 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Udmærkelse; den 1^0 1785 tog han philosophisk Examen (laud.), den 2^4 1787 theologisk Attestats (laud. ill.) og den 1^0 1790 philologisk Embeds-examen (laud.) Han

blev Alumnus paa Borchs Collegium, derefter Vice-decanus paa Communitetet, og Tredie-Lectiehører ved Frue latinske Skole i Kjøbenhavn. 1792 Mag. artium & Dr. philos.; 1797 Overlærer ved Frue Skole, men allerede den 29 1798 formedelst Svaghed entlediget med Vartpenge; 1813 Amanuensis, 1814 anden, og den 21 1829 første Underbibliothekar ved Universitetsbibliotheket. Fik den 17 s. N. Prædikat af Professor. Var tillige Bibliothekar ved Communitetets Bibliothek. † 15 1831, ugift. Sml. Grønløvs Forfatter-Vericon, I B. S. 148-9.

126. Jens Stougaard blev født den 30 (1ste den 21) 1761 i Landsbyen Aye i Aarhus Stift, hvor hans Fader Peder Pedersen var Smeder; hans Moders Navn var Anne Cathrine Serholdt. 1775 blev han optagen som Discipel i Aarhus Cathedral-skole, hvorfra han 1783 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Characteren laud. med Udmærkelse; den 7 1784 tog han philosophisk Examen med Characteren laud.; den 24 1788 blev han Hører ved Roeskilde Cathedral-skole; den 16 1789 blev han, efterat Vice-rector Grossmann formedelst Sygdom var afgaaet, kaldet til Vice-Rector ved Aarhus Cathedral-skole, med Succession efter Justitsraad og Rector Jens Worms Død, i hvis Sted Thure Krarup fungerede som Vice-Rector, dog med den Betingelse, at han inden et Aar skulde underkaste sig Skoleembeds-examen. Denne absolverede han den 29 1791 (laud. u. c.), og s. N. blev han efter Justitsraad Worms Død († d. 31 1790) udnævnt til virkelig Conrector. Ved Rector Thure Krarups Entledigelse blev han den 3 1805 ansat som Vicarius Rectoris, og i samme Aar ved Skolens Reform under 23 udnævnt til Rector. Den 2 1815 fik han Prædikat af Professor; den 25 1821 R.*. † 3 1838. ∞ 1791 Johanne Marie Secher, døbt den 28 1773 i Kastei Kirke, † 26 1836, en Datter af Proprietair Ancher Jørgen Secher til Rierbygaard ved Aarhus, og Hustru Anne Marie Mørck. Af 3 Sønner og 5 Døtre døde de 3 Døtre før Faderen. „Jens Stougaard. En Nekrolog af H. S.

Blache." Program fra Aarhus Cathedralsskole for 1838; jnl Chr. W. Hertel, Beskrivelse over Aarhus Domkirke 2 D. S. 485 flg., og Myerups Litteraturlericon.

127. Ole Langballe, en Søn af Kjøbmand Heinrich Langballe i Aarhus og Hustru Mette Schiostrup, blev døbt den 2⁸ 1769 i Aarhus; kom som Discipel i sin Fødebyes Cathedralsskole, hvorfra han 1785 dimitteredes til Universitetet. Blev udmærket ved Examen Artium, tog den 2⁵ 1786 philosophisk Examen og den 1² 1792 Skoleembeds-examen, begge med Charakteren laud. Blev i Juni 1793 Alumnus paa Vorchs Collegium. Underkastede sig den 3¹ 1797 theologisk Attestats med Charakteren laud. Blev senere Vicedecanus paa Communietet og var i henved 18 Aar Lærer i Græsk og Historie i de øverste Classer af Vorgerdydskolen. Befordredes den 2⁸ 1806 til Sognepræst i Faaborg og Anneret Diernisse i Syens Stift; i hvilket Embede han døde den 4 1813. ω 1802 Catharine Elisabeth Schou, døbt d. 2³ 1773 i Trinitatis Kirke i Kbh., Datter af Matthias Albert Schou og Kristine Friis.

128. Søren Niels Johan Bloch, født d. 1³ 1772 i Middelfart, hvor hans Fader Tønne Bloch (f. 1 1733 i Varret Præstegaard i Aarhus Stift, deponeeredes fra Aalborg 1749; Seltpræst 1⁶ 1758; d. 7 1763 Præst i Middelfart; den 2³ 1775 Biskop i Ribe; den 1¹ 1779 Dr. theol.; d. 3 1786 Biskop i Fyen; † 5 1803) dengang var Sognepræst, hans Moder Margarethe Pedersvig Lebens fra Meldorp i Syd Ditmarsken (f. 1⁸ 1743 ω 1² 1763 † 2¹ 1792), var en Datter af Cancellieassessor Niels Lebens og Charlotte Amalia Johannsen. 3 Decb. 1784 blev han Discipel i Ribe Cathedralsskole, men kom 1786 ved Faderens Forflyttelse i Odense Cathedralsskole, fra hvilken han 1788 af Professor Ole Kraft dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium beholdt han, ligesom et halvt Aar efter ved begge 2den Examens Prover (der dengang først afholdtes efter den nye Universitetsfundats), bedste Charakter. Den 2² 1793 tog han philologisk Embeds-

men (laud.), og ansattes den 1° s. A. som 3die Lectie-Hører ved Odense Cathedralsskole, hvor han i Jan. 1794 constitueredes til som Subrector at besørge Rectors Partes i Mesterlectien. Dette vedvarede indtil 1798 da Rectoratet atter blev besat. Imidlertid var han avanceret op til overste (5te) Lectie-Hører og havde den 1° 1796 erhvervet sig Doctorgraden i Philosophien ved Kjøbenhavns Universitetet. Den 1° 1800 blev han ved Prof. S. Sibberns Gæsteligse Conrector, efter Reformen 1802 fungerede han som Overlærer. Efter den almindelige Skolereform blev han d. 5° 1806 ansat som Rector ved Nykjøbing Cathedralsskole. Den 2° 1812 R.*; 1815 erholdt han Prædikat af Professor, og forflyttedes den 2° s. A. til Rectoratet ved Roeskilde Cathedralsskole. Foretog sig i Marts 1828 en Udenlandsreise til Sydskland, paa hvilken han besøgte de berømteste Skoler og Gymnasier, og gjorde interessante Bekjendtskaber med de fortrinligste Universitets- og Gymnasie-lærere og andre udmærkede Lærde. Den 2° 1810 blev han Dannebrogsmænd; den 1° 1813 blev han ved sit **50 Mars Embedsjubilæum** udnævnt til Statsraad. Medlem af det Skandinaviske Litteraturselskab og af det archæologiske Selskab i Alhen. Til Universitetet har han som Rector dimitteret fra Nykjøbing i Maren 1807—1815, 44 og fra Roeskilde i Maren 1816—18 231 Disciple. (1) 1° 1794 Fruen Margaretha Magdalene Hensler (f. 3° 1774 † 1° 1821), en Datter af Generaladjutant Vendix Wilhelm Hensler, Ritmester ved slyenske Dragonregiment, og Marla Kirchhoff født Kragh. (1 Søn, som døde tidlig, og 4 Døttre). 2) 1° 1823 Fru. Henriette Marie Holmer f. 1° 1791, en Datter af Hospitalsforstander Peder Holmer i Odense, født 2° 1752 † 2° 1833 i Roeskilde, og Charlotte Amalie West, f. 1° 1760 † 1° 1829. (2 Sønner). Hans Portrait er 1837 malet af Prof. Jensen, stukket i Kobber af N. Flindt, ogsaa lithographeret. Hans Autobiographie og mange (særlig pædagogiske og grammatiske) Skrifter hos Erslow 1 B. S. 150—55; en udførligere Autobiographie i 1ste Hæfte af hans

Bidrag til Roskilde Domskoles Historie. Roskilde 1842 S. 79—90.

129. Cornelius Dichman, blev født 1768 i Bergen, hvor hans Fader var Vedemand. Kom som Discipel i sin Fødebyes lærde Skole, hvorfra han 1787 dimitteredes til Kbh's Universitet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom den 2^1 1788 ved den philosophiske Examen, og den 2^2 1793 ved philologisk Embedsexamen, Charakteren laud. Vlev Collega ved Frue Skole i Kjøbenhavn, udnævnedes ved Reformen 1797 til Adjunct i det græske Sprog ved samme, men afgik senere efter Ansøgning, og levede som Privatlærer i Vorsgrund. † ugift 181. Sm. Myerups Litteraturlericon.

130. Stephen Tetens, Broder til ovennævnte Heinrich (Nr. 39), Gerhard (Nr. 43) og Jacob Tetens (Nr. 124), er født den $\frac{1}{3}$ 1773 i Horsens, hvor hans Fader dengang var Rector. Kom efter Faderens senere Forslyttelse til Viborg i denne Byes Cathedralsskole, hvorfra han 1789 dimitteredes til Universitetet. Vlev udmærket saavel ved Examen Artium som den $\frac{1}{3}$ 1790 ved den philosophiske og den $\frac{1}{4}$ s. N. ved den (lille) philologiske Examen, underkastede sig den 1^0 1792 theologisk Attestats (laud.); blev den $\frac{1}{6}$ s. N. Alumnus paa Borchs Collegium; tog den 2^6 1794 Skoleembedsexamen (laud.) og reiste derpaa i s. N. udenlands paa Stipendium Hopnerianum blev den 1^0 1797 Conrector i Ribe; disputerede den 1^2 s. N. for Magister- og Doctorgraden i Philosophien ved Kjøbenhavns Universitet; den $\frac{1}{3}$ 1804 Præst til Trinitatis Menighed i Fredericia og Auneret Veilby; den 1^5 1811 til St. Knuds Kirke i Odense og Stiftsprovst; den 2^8 1813 R.*; den 2^3 1819 Biskop i Ribe Stift; den $\frac{2}{3}$ s. N. over Als og Frøe; d. 2^5 1826 Dannebrogsmænd; den 2^6 1836 Commandeur af Db. Oplevede den 1^9 1847 sit **50 Mars Embeds-jubilæum**, ved hvilken Lejlighed han erholdt Rang med Conferentsraader (2 Cl. Nr. 12), og blev den 1^6 s. N. efter Ansøgning entlediget i Raade og med Pension fra $\frac{1}{2}$ s. N. at regne. ∞ 2^2 1797 Karen Sophie Gaar

der f. 1° 1771 † 2° 1844, en Datter af Oberst Gaarder og Else Sophie Meldal. Jugen Born. Eml. Fred. Varfod, Danmarks Geistlighed. 1 Marg. S. 216-7.

131. Niels Lang Nissen blev født den 2° 1771 i Ribe, hvor hans Fader Frederik Nissen († 1782) var Organist ved Domkirken og St. Catharina Kirke hans Moder Anna Catharine Thun † 1778. Blev som Discipel indsat i sin Fødebyes Cathedralsskole, hvorfra han 1787 dimitteredes til Universitetet; tog den 2° 1788 den filosofiske og den 1 1789 den (lille) philologiske Examen, der dengang første Gang afholdtes. Ved alle 3 Examina erholdt han Charakteren laud. Blev 1792 Alumnus paa Borchs Collegium; 1793 ved Digteren Ole Johan Samsoes Fratrædelse (see Nr. 20) Collega (Hører) ved Frue latinske Skole i Kjøbenhavn. Tog den 2° 1794 philologisk Embedsrammen (laud. u. c.); disputerede den 1° 1795 for Magister- og Doctorgraden i Philosophien; udnævnedes 1797 ved Reformen til Overlærer ved samme Skole og Medlem af Skoleraadet; den 2° 1801 tillige Conrector ved Skolen, idet den hele disciplinariske Deel af Skolens Bestyrelse blev ham underlagt ifølge en særegen Instrux for ham i denne Egenskab; den 1° 1803 blev han ved Justitsraad Sk. Th. Thorslacius's Afgang ifølge kgl. Resolution constitueret til at overtage Rectors Forretninger, og den 1° 1805 udnævnedes han til Rector for evennævnte Skole; den 2° f. N. tillige Lærer og Inspecteur i den danske Sprogclasse ved det pædagogiske Seminarium, fra hvilken Embedsstilling han den 1° 1807 efter Ansøgning erholdt Guttledigelse; den 2° 1811 Prædikat af Professor (med Rang i 6te Cl. Nr. 13), og fik den 1° f. N. Rang i 5te Cl. Nr. 8*); disputerede ifølge kgl. Tilladelse den 2° 1815 for theologisk Atestats (laud. ob dissertationem egregie elaboratam & defensam); den 2° 1822 Rang med uhvelfige Justitsraader

*) altsaa med Professores extraord. ved Kbh.s Universitet; denne saa hurtige Rangforhøjelse hidrørte rimeligviis fra, at man ved at tillægge ham Rang i 6te Klasse Nr. 13 ikke havde bemærket, at han allerede i Forveien havde denne Rang som Rector Scholæ.

(1 Cl. 3); den $\frac{2}{3}$ 1826 R.*; den $\frac{2}{6}$ 1810 Dannebrogsmænd; den $\frac{2}{3}$ 1813 da han høitideligholdt sit **50 Aars Embedsjubilæum** Statsraad (sml. Metropolitaniskolens Program for 1844); den $\frac{3}{2}$ 1844 efter Ansøgning entlediget i Naade og med Pension fra $\frac{1}{4}$ s. A. at regne; levede derefter i Kjøbenhavn, men døde under et Besøg i Frederiksborg hos sin nederfor (Nr. 152) anførte Son, daværende Overlærer H. F. H. Nissen, efter faa Timers Sygdom den $\frac{2}{11}$ 1845. Den $\frac{1}{4}$ 1798 valgtes han til Medlem af Directionen for det Søsterlige Velgjørenheds Selskab og vedblev siden at deltage i dets og dets Skoles Bestyrelse ogsaa var han i 12 Aar (indtil 1821) Meddirecteur for Døttreskolen (stiftet 1791); Medlem af det Norske Videnskabernes Selskab. ∞ Helene Dorothea Vogelius, en Datter af Sognepræsten til Helliggeistes Kirke i Kjøbenhavn, Peder Vogelius og Hedevig Høegh (Geheimeraad Dve Høegh Guldbergs Søster). Hans Autobiographie og Skrifter (foruden en Deel Programmer fornemlig Grammatiker og andre Skolebøger) i Grønlunds Forf. Vericon 2 D. S. 454—58, sml. Programmet fra Metropolitanaskolen for 1810 S. 36—41.

132. Christian Peter Thorlacius, blev født i Kolding 1772, hvor hans Fader Mag. Skule Thordsen Thorlacius dengang var Rector (s. 1741 paa Island, 1758 dimitteret til Universitetet fra Skaltholts latinste Skole, tog i Aaret 1760 Baccalaurei-Graden, 1765 theologisk Attestats, alle med bedste Charakter, s. A. Alumnus paa Borchs Collegium og Decanus paa Communitetet, 1768 Magister i Philologien, 1769 Rector i Kolding, 1777 ved Frue Skole i Kjøbenhavn, 1780 Justitsraad, 1797 Medlem af den for de lærde Skoler nedsatte Commission; Medlem af det kgl. danske Videnskabernes Selskab, af det kgl. genealogiske og heraldiske Selskab og af det Skandinaviske Litteraturselskab, den $\frac{1}{2}$ 1803 entlediget som Rector fra $\frac{1}{4}$ s. A. at regne; † $\frac{3}{3}$ 1815 i Kjøbh.*).

*) Nekrolog i dansk Litteraturtidende for 1815 Nr. 13.

Hans Moder var Agathe Riisbriggh (f. 1716 † $\frac{2}{2}$ 1825), en Datter af Hans Christian Riisbriggh, Præst til Veilbøe i Fyen. Dimitteredes 1789 til Universitetet fra vor Frue Skole, og blev udmærket ved Gramen Artium, ligesom den $\frac{1}{4}$ 1790 ved den philologiske og den $\frac{5}{10}$ f. A. ved den philosophiske Gramen. Blev i Juni 1792 Alumnus paa Berch's Collegium, og underkastede sig den $\frac{2}{3}$ f. A. theologisk Attestats med Charakteren laud.; tog den $\frac{2}{8}$ 1794 philologisk Embedseramen med samme Udsald; blev derefter Collega (Hører) og den $\frac{2}{2}$ 1798 Overlærer ved vor Frue Skole; disputerede den $\frac{2}{9}$ 1797 for Magister- og Doctorgraden i Philosophien; den $\frac{1}{3}$ 1803 Rector for den lærde Skole i Nyborg; den $\frac{1}{1}$ 1809 Rector i Kolding; entledigedes efter Ansøgning i Naade og med Pension den $\frac{2}{3}$ 1817. † i Ringkjøbing den $\frac{1}{6}$ 1831, ugift. Var af en melancholisk Sindstemning og svageligt Helbred, hvilket bragte ham til at søge sin Afsked i en endnu ung Alder. Hans Stamtafle findes i Gjesfings Jubellær. i D. S. 245. Sml. Myerups Litteraturlericon, og J. J. Fyhn, Efterretninger om Kjøbstaden Kolding. S. 114.

133. Georg Frederik Weinschenk, blev døbt den $\frac{1}{2}$ 1772 i Draaby Kirke paa Jægerspris. Hans Fader Frederik Wilhelm Weinschenk var Skovrider paa Jægerspris; Moderen Anne Margrethe Wemmelhøi. Blev sat i Herlufsholms lærde Skole, hvorfra han i April 1791 dimitteredes til Universitetet (laud.); tog den $\frac{1}{6}$ f. A. philosophisk og den $\frac{1}{3}$ f. A. den philologiske Gramen, ligeledes begge med Charakteren laud., og blev endnu samme Aar Collega (Hører) ved vor Frue Skole i Kjøbenhavn; tog den $\frac{2}{7}$ 1795 philologisk Embedseramen med Charakteren laud., og udnævnedes ved Skolens Reform 1797 til Adjunct i det latinske Sprog; blev den $\frac{1}{5}$ 1803 tillige Secretair i Skoleraadet ved samme Skole; underkastede sig den $\frac{1}{1}$ 1807 theologisk Attestats (laud. ill.); den $\frac{2}{4}$ 1812 — efter i fulde 20 Aar at have været Lærer ved Frue Skole — Sognepræst i Krummerup og Fuglebjerg i Sorø Amt, hvorfra han den $\frac{2}{7}$ 1825 forflyttedes til Skjel-

bye og Gunderslev Sogneskald i Præstee Amt. † den $\frac{5}{9}$ 1830. ∞ 1) $\frac{1}{7}$ 1802 Karen Bierum † $\frac{1}{2}$ 1807. 2) 1807 Anne Margrethe Vinnet, f. $\frac{7}{5}$ 1781 i Gjel-
lerup i Hammerum Herred, en Datter af Hans Ditlevsen
Vinnet, Herredsfoged stbd., og Caroline Christiane Kjærsgaard.

134. Jacob Sartorff blev født den $\frac{7}{9}$ 1771 i
Roeskilde, hvor hans Fader Justitsraad og Rector Hans
Christian Sartorff (f. $\frac{1}{2}$ 1726 i Refende Præste-
gaard i Allerslev Sogn i Præstee Amt, † $\frac{28}{6}$ 1787 i Roes-
kilde) dengang var Conrector. Hans Wieders Marie
Abigael Kjælskov † 1815. I Decb. 1779 blev han
indsat som Discipel i Roeskilde Cathedralsskole, hvorfra han
1788 blev dimitteret til Universitetet (laud.); underkastede
sig den $\frac{4}{3}$ 1789 den philologiske og den $\frac{7}{6}$ f. A. den phi-
losophiske Examen, begge med Charakteren laud.; den $\frac{1}{2}$
f. A. 2den Lectie-Hører ved Roeskilde Cathedralsskole. Se-
nere vicarierede Emanuel Tauber for ham imedens han
forberedede sig til Skoleembedsexamen, som han under-
kastede sig den $\frac{8}{10}$ 1795 (laud.); den $\frac{1}{5}$ 1797 Hører i
5te Lectie; den $\frac{1}{4}$ 1799 Lærer i Historie, Geographie,
Physik og Mathematik og tillige Inspecteur ved Skolelærers-
Seminariet paa Blaagaard, der 1808 forflyttedes til Jon-
strup i Sjælland; den $\frac{2}{4}$ 1807 Prædikat af Professor
(Rang i 6 Cl. Nr. 13); den $\frac{2}{4}$ 1810 R.* den $\frac{1}{2}$ 1818
Rector ved Odense Cathedralsskole; den $\frac{1}{2}$ 1839 **50 Aars
Embedsjubilæum**; entledigedes den $\frac{1}{6}$ 1843 efter An-
søgning i Raade og med Pension fra $\frac{1}{6}$ f. A. at regne,
og lever siden den Tid i Kjøbenhavn. ∞ Petronelle
Sophie Frick, f. 1771 † $\frac{3}{9}$ 1848, Datter af Poul Frick,
øverste Hører ved Slagelse lærde Skole og Erica Christence
f. von Dffenberg. Eml. Grønløvs Forf.-Lexic. 3 D. S. 19—20.

135. Ulrich Andreas Rohde, født 1765 i
Bergen, hvor hans Fader var Tobaksfabrikør, blev i Maret
1782 (ifft 1781) dimitteret til Universitetet fra sin Føde-
byes lærde Skole (laud.); tog den $\frac{2}{7}$ 1783 den philosophi-
ske Examen med Charakteren laud.; blev i Decbr. 1789
Alumnus paa Walkendorfs Collegium; tog den $\frac{1}{3}$ 1792

den (lille) philologiske Examen (laud.) og den $\frac{8}{7}$ 1793 theologisk Attestats med Charakteren laud. spec. script. præc. l. d ; blev derefter Decanus paa Communitetet; tog den $\frac{2}{9}$ 1797 Skoleembedsexamen med Charakteren optimojure laud.; 1799 Doctor philos. & Mag. art., den $\frac{2}{9}$ s. A. Overlærer i Religion og Hebraisk ved Cathedralsskolen i Christiania; den $\frac{6}{10}$ 1802 Overlærer i Religion, Moral, Anthropologie og det Hebraiske Sprog ved Odense Cathedralsskole; den $\frac{1}{4}$ 1814 Rector ved den lærde Skole i Nyborg. † $\frac{23}{11}$ 1816. Sml. Erstlevs Forf.-Lex. 2 D. S. 681.

136. Børge Thorlacius, en Broder til ovennævnte (Nr. 132) Chr. Pet. Thorlacius, blev født i Kolbing den $\frac{1}{2}$ 1775. Efter hans Faders Ferflyttelse til Kbh. blev han 1783 sat i vor Frue Skole, hvorfra han 1791 blev dimitteret til Universitetet. Blev udmærket ved Examen Artium, ligesom den $\frac{1}{3}$ 1792 ved den philologiske, og den $\frac{3}{10}$ s. A. ved den philosophiske Examen; underkastede sig den $\frac{1}{5}$ 1796 theologisk Attestats med Charakteren laud. & quidem **imprimis** egregie; blev derefter ansat ved det kgl. Bibliotheks Læsesal, samt Lærer i det Schousboeske Institut; i 1797 erholdt han Guldmedaillen for Besvarelsen af Universitetets philosophiske Priissspørgsmaal; d. $\frac{2}{9}$ 1797 tog han Skoleembedsexamen med Charakteren optimojure laud.; den $\frac{6}{10}$ s. A. disputerede han for Magister- og Doctorgraden i Philosophien ved Kbh.s Universitet, og reiste derpaa i Selskab med nuværende Conferentsraad Lauritz Engelstoft udenlands til Sydskland, Holland og Frankrig. Efter sin Hjemkomst blev han den $\frac{2}{9}$ 1801 ansat som Rector i de gamle Sprog ved det pædagogiske Seminarium, og den $\frac{8}{3}$ s. A. tillige ved Universitetet; den $\frac{1}{3}$ 1802 overordentlig Professor i den romerske og græske Philologie; d. $\frac{2}{4}$ 1803 — ved Prof. Jacob Vadens Entledigelse — Professor linguæ latinæ ordinarius; 1807 foretog han sig en lærd Reise i Sverrig; ved kgl. Resolution af $\frac{1}{7}$ 1808 blev det ham overdraget indtil videre at holde Forelæsninger over den bibelske Exegese og at deeltage i theologisk Examen. I den Anledning disputerede han den $\frac{3}{2}$ 1815 for den theo-

logiske Doctorgrad; den 3¹ f. A. R.*; den 3 1818 Statsraad. I Aarene 1826—28 foretog han sig en videnskabelig Udenlandsreise til Italien og Sicilien. † 1° 1829. Han var Directeur for det danske Bibelselskab, Medlem af Commissionen for Oldsagernes Opbevaring og af den Arne-magnæanske Commission; Medlem af det kgl. danske Videnskaberne's Selskab (den 2⁶ 1810), af det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog, det Skandinaviske Litteraturselskab, af Gesellschaft der Dänenfreunde an der Donau (1823), af Thüringisch Sächsischer Verein für Erforschung des vaterländischen Alterthums (1³ 1825), correspond. Medlem af det Berliner Videnskaberne's Selskab (3 1822), og af Academia Romana d'Archeologia (3 1827). ∞ Marte Benedicte Sophie Pedvig Kall, f. i Oct. 1777 † 8 1835, en Datter af Statsraad, Professor og Ridder Abraham Kall, født i Kbh. 2 1743 † sld. 1³ 1821, og Mariane Sophie Rosenstand Geiske f. 1739 ∞ || 1774 † || 1825. Biografisk af P. G. Müller i Dansk Litteraturtidende for 1829 S. 731-41, Eml. Overups Litteratur-Lex., J. J. Fyhn, Efterretninger om Kolding S. 130, og den Kall'ske Legatsstamtafle af Lengnick, Kbh. 1839.

137. Georg Sverdrup, en Søn af Godsejer Peter Jacob Sverdrup, blev født den 2 1773 paa Eugegaard i Nørøens Præstegjeld i Nordre Trondhjems Amt; dimitteredes 1789 til Universitetet fra Trondhjems Cathedralsskole (laud.); tog den 1° 1790 den filosofiske Examen med Udmærkelse, og den 4 1791 den philologiske Examen med Charakteren laud.; blev derefter Alumnus paa Borchs Collegium; underkastede sig den 1³ 1798 Skoleembedsramen (laud. u. c.), og reiste derpaa 1798 udenlands, og studerede halvandet Aar i Göttingen. Efter sin Hjemkomst blev han 2° 1799 Overlærer i Historie og Geographie ved Christiania Cathedralsskole; den 1⁵ 1803 Overlærer i samme Fag ved Kjøbenhavns Cathedralsskole; den 2² f. A. tillige Adjunct og Examinator i den græske Philologie ved Universitetet; den 2 1805 Lærer i den historisk-geographiske Klasse ved det pædagogiske Seminarium; den

$\frac{1}{2}$ s. N. Professor extraord. i det græske Sprog ved Universitetet; den $\frac{3}{2}$ 1806 entlediget fra sit Embede som Overlærer ved Kjøbenhavns Cathedralsskole; den $\frac{1}{6}$ 1813 Professor i den græske Philologie og Bibliothekar ved det Norske Universitet. 1814 var han Repræsentant ved Rigsforsamlingen paa Gidsøvdal; 1816 R.* af Nordstjernen; 1811 entledigedes han efter Storthingets Bestemmelse med sin fulde Gage (2,000 Species) i Pension. $\frac{1}{2}$ 1804 Marte Petronelle Treschow, født 1781, Datter af Conferentsraad, Amtmand og Ridder Michael Treschow, født $\frac{3}{2}$ 1741 † 1817, og Catharine Elisabeth Henningsen, født Wasserfall. Hans Biographie og Portrait i Skandinavisk Folketalender for 1845 Side 121. flg. Eml. Nyerups Litteraturlericon.

C. Tidssordnet Fortegnelse

over

de Candidater, som have underkastet sig
den ved Anordning af 24 October 1818 befalede

Skoleembedsexamen.

1. (138) H. M. Flemmer, theoret. Prøve d. 17 Juli 1823: laud.
praktisk Prøve d. 1 Sept. s. A. laud.
2. (139) Joh. N. Madvig, theoret. Prøve d. 7 Febr. 1825 laud.u.c.
praktisk Prøve d. 26 Mai s. A. laud.
3. (140) H. J. F. Henrichsen, theor. Prøve d. 16 Juli 1825 laud.
praktisk Prøve d. 2 Marts 1826 laud..
4. (141) C. W. Eberling, theoret. Prøve d. 17 Sept. 1825 laud.
praktisk Prøve d. 16 Marts 1826 laud.
5. (142) Bonaparte Borgen, theoret. Prøve d. 27 Sept. 1825 h. ill.
praktisk Prøve d. 27 April 1826 laud.u.c.
6. (143) Fr. Chr. Olsen. theoret. Prøve d. 18 Juni 1827 laud.
praktisk Prøve d. 19 Juni 1828 laud.
7. (144) C. H. N. Bendtsen theoret. Prøve d. 10 Sept. 1829 h. ill.
praktisk Prøve d. 14 Decbr. s. A. laud.
8. (145) C. F. Ingerslev, theoret. Prøve d. 26 Sept. s. A. laud.
praktisk Prøve d. 6 Sept. 1830 laud.u.c.
9. (146) Joh. Dam Hage, theoret. Prøve d. 19 Marts 1830 laud.
praktisk Prøve d. 10 Mai s. A. laud.

10. (147) J. B. F. Bierregaard, theor. Pr. d. 24 Jan. 1831 laud.
praktiff Prøve d. 30 Jan. 1832 laud.
11. (148) H. K. Whitte, theoret. Prøve d. 24 April 1835 laud.
praktiff Prøve d. 10 Mai 1836 laud.
12. (149) Bjarne Johnsen, theoret. Pr. I. d. 11 Juli 1835 h. ill.
II. d. 10 Dec. 1836 h. ill.
praktiff Prøve d. 18 Sept. 1838 h. ill.
13. (150) F. Chr. C. Birch, theoret. Prøve d. 9=11 Juli 1836 laud.
praktiff Prøve d. 5 Juli 1837 laud.
14. (151) F. C. Hundrup, theoret. Prøve d. 9=11 Juli 1836 h. ill.
praktiff Prøve d. 12 Juli 1838 laud.
15. (152) H. F. H. Riisen, theoret. Prøve d. 8 Mai 1837 h. ill.
praktiff Prøve d. 21 Sep. 1838 laud. u.c.
16. (153) B. H. Mørch, theoret. Prøve d. 17=18 Mai 1838 laud.
praktiff Pr. I. d. 25 Mai s. N. h. ill.
II. d. 14 Mai 1839 laud.
17. (154) Joh. P. Chr. Siedt, theoret. Prøve d. 17=18 Mai 1838 h. ill.
praktiff Prøve d. 15 Jan. 1839 h. ill.
18. (155) J. A. Ostermann, theoret. Prøve d. 15 Nov. 1838 h. ill.
praktiff Prøve den 21 Martz 1839 h. ill.
19. (156) P. H. Tregder, theoret. Prøve den 16 Nov. 1838 laud. u.c.
praktiff Prøve d. 30 April 1839 laud.
20. (157) F. Chr. L. Trojel, theoret. Prøve d. 17 Nov. 1838 laud.
praktiff Prøve d. 24 Oct. 1839 laud.
21. (158) J. C. C. Espersen, theoret. Prøve d. 9 Mai 1840 h. ill. [24]*
praktiff Prøve d. 31 Jan. 1843 h. ill.
22. (159) Niels Levinsen, theoret. Pr. d. 13=14 Nov. 1840 h. ill. [14]
praktiff Prøve d. 13 Nov. 1840 h. ill.
23. (160) Casper W. Smith, theoret. Pr. d. 13=14 Nov. 1840 h. ill. [11]
praktiff Prøve
24. (161) G. C. Tørgensen, theoret. Pr. d. 3 Mai 1841 h. ill. [30]
praktiff Prøve d. 13 Nov. 1841 laud.
25. (162) Jacob H. Bang, theoret. Pr. d. 9 Novbr. 1842 h. ill. [21]
praktiff Prøve d. 20 Mai 1844 laud.
26. (163) H. H. Esolii, theoret. Pr. d. 10=11 Nov. 1842 laud. [39]
praktiff Prøve d. 22 Aug. 1843 laud.
27. (164) G. F. W. Lund, theoret. Pr. d. 10=11 Nov. 1842 laud. [42]
praktiff Prøve d. 27 April 1843 laud. u.c.
28. (165) Carl. Berg, theoret. Pr. d. 12 og 13 Nov. 1842 h. ill. [12]
praktiff Prøve d. 12 Nov. 1847 laud.
29. (166) Joh. L. Uelsing, theoret. Pr. d. 12=15 Nov. 1842 laud [45]
praktiff Prøve d. 30 Nov. 1843 laud.
30. (167) C. B. Ehrige, theoret. Pr. d. 8=9 Mai 1843 laud. [34]
praktiff Prøve d. 1 Febr. 1844 laud.
31. (168) Niels E. Riis, theoret. Pr. d. 8=9 Mai 1843 h. ill. [27]
praktiff Prøve d. 21 Mai 1844 h. ill.
32. (169) L. H. F. Dopperman, theoret. Pr. d. 10=11 Mai 1843 h. ill. [21]
praktiff Prøve d. 12 Dec. 1846 laud.
33. (170) Fred. W. Biehr, theoret. Pr. 10=11 Mai 1843 laud. [32]
praktiff Prøve d. 11 Jan. 1844 laud.

*) Om Betydningen af de Tal, som herefter findes tilføiede Charakteren, see ovenfor Side 6.

34. (171) Jac. Fr. Kinch, theoret. Pr. I. d. 13:15 Mai 1843 h. ill. [15]
II. d. 8 Mai 1844 h. ill. [25]
praktiff Prøve d. 29 Jan. 1847 h. ill.
35. (172) J. C. L. Reinhard, theoret. Pr. d. 7:8 Mai 1845 h. ill. [14]
praktiff Prøve d. 16 Dec. 1846 h. ill.
36. (173) Ludvig Thornam, theoret. Pr. d. 7:8 Mai 1845 h. ill. [20]
praktiff Prøve d. 17 April 1845 h. ill.
37. (174) H. J. J. Schmith, theoret. Pr. d. 4 Nov. 1845 h. ill. [14]
praktiff Prøve d. 4 Juli 1846 h. ill.
38. (175) Chr. C. Volting, th. Pr. d. 29 Ap. og 1:2 Mai 1847 h. ill. [12]
praktiff Prøve d. 3 Nov. 1848 h. ill.
39. (176) D. A. Hougaard, theoret. Pr. d. 9:11 Nov. 1847 h. ill. [20]
praktiff Prøve d. 9 Nov. 1848 h. ill.
40. (177) Fr. Th. Nielsen, theoret. Pr. d. 9:11 Nov. 1847 h. ill. [26]
praktiff Pr. d. 27 April 1849 h. ill. [20]
41. (178) C. R. S. Vistor, theoret. Prøve d. 13:15 Mai 1848 laud.
praktiff Prøve d. 11 Nov. 1841 laud.
42. (179) H. C. P. Seidelin, theoret. Prøve d. 13:15 Mai 1848 h. ill.

Biographiske Efterretninger.

138. (1) **Hans Morten Flemmer** er født den 21^e 1797 i Vesteregede i Sjælland, hvor hans Fader Carl Gustav Flemmer (født i Odense 1⁸ 1774, Student 1790, theologisk Candidat [laud.] den 2⁸ 1794, Præst i Vester- og Øster-Egede i Præstee Amt 1⁶ 1796, i Ulsøe og Braaby sfd. den 2³ 1798, i Bøsser og Onsberg paa Samsøe den 3° 1807, Amtsprovst paa Samsøe og Thunee den 2⁹ 1812, s. N. tillige Forstander for det af ham selv i Bøsser oprettede Skolelærerseminarium; den 2⁵ 1816 Sognepræst i Allsted og Fjennesløv i Sorø Amt; den 2⁸ 1836 R.*. † 1¹ 1845), dengang var Sognepræst. Hans Moder Sara Martine Hammer, s. 1⁸ 1770 † 1815. Efterat have faaet Underviisning hjemme af sin Fader blev han den 1⁶ 1809 sat i Hersens lærde Skole, hvorfra han 1815 af Prof. Ole Worm dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren Ug.*) det

*) I Aarene 1812—17 gaves der danske Hovedcharakterer ved Examen Artium.

næste Aar blev han ligeledes udmærket ved 2den Gramen. Uagtet han allerede fra Skolen, især paa virket af Ole Worm, havde bestemt sig for Skolefaget, besluttede han dog, da der endnu ikke var anordnet nogen Skoleembedsexamen, først at tage theologisk Attestats. Denne afslørede han — uagtet en langvarig Djenstvaghed i mere end et Aar aldeles forhindrede ham i at læse — den 3° 1819 med Charakteren laud. & quidem egregie. Derefter studerede han Philologie, men standsedes atter 1822 ved en hektisk Feber. Dog underkastede han sig den 1° 1823 den philologiske Gramen (laud.), hvis praktiske Prøve han den 1° s. N. afslørede med samme Udfald. Efter privat at have dimitteret 25 Disciple til Universitetet, medens han tillige fra Begyndelsen af 1821 var Lærer i Borgerdyds-skolen paa Christianshavn, og (under Dr. N. B. Krarups Fraværelse paa en Udenlandsreise) i 3 Aar derfra dimitterede 17 Disciple til Universitetet, blev han den 1° 1826 udnævnt til Overlærer ved Slagelse lærde Skole, og den 1° 1830 befordret til Rector ved den lærde Skole i Randers, hvorfra han den 2° 1836 forflyttedes i samme Stilling til Frederiksborg lærde Skole. Den 1° 1836 disputerede han for Doctorgraden i Philosophien ved Kjøbenhavns Universitet; den 2° s. N. udnævnedes han til R.*; den 2° 1845 til Professor (med Rang i 5te Cl. Nr. 8). Han har fra 1832*) til 1848 ialt dimitteret 55 Candidater til Universitetet, af hvilke 1 er bleven udmærket, 44 have erholdt Charakteren laud., og 10 hand ill. \times 1° 1823 Inger Margrethe Lund, født 1° 1797, en Datter af Jørgen Christiansen Lund, f. 2° 1765 † 2° 1830, Bogholder og Pakhuusforvalter for Handels-huset Rabeholm og senere for Meyer og Eriør, samt Bogholder og Kassierer for Selskabet Borgervennen, og Louise Augusta Margarethe Metsch, f. 2° 1768 † 1° 1842. Hans Autobiographie i Skoleprogrammet fra Randers for 1831 og i Universitetsprogram-

*) I Aaret 1831 blev Inger dimitteret til Universitetet fra Randers lærde Skole.

met til Festen den 3° 1839; jml. Erblems Forf. Lexicon, I B. S. 440—1.

139. (2) Johan Nicolai Madvig er født den 7^e 1804 i Granike paa Bornholm, hvor hans Fader Gram. juris Poul Anton Madvig var Byskriver, Bejer og Maaler. Efter 1816 at have mistet sin Fader, blev han 1817 ved en Bornholmerindes Understøttelse sat i Frederiksborg lærde Skole. Herfra dimitteredes han 1820 til Universitetet af ovennævnte (Nr. 51) Prof. V. Wundt-
sen, og blev udmærket ved Gramen Artium; det næste Aar tog han den philosophiske Gramen med Charakteren laud.; 1822 erholdt han accessit*) for Besvarelsen af det philologiske Prøisførgsmaal; den 3^e 1825 underkastede han sig philologisk Embedsgramen (laud. u.c.), hvis praktiske Prøve han afslagde den 2⁶ s. A. (laud.); den 1⁵ 1826 disputerede han for Magistergraden, og den 2⁶ s. A. blev han — i en Alder af 22 Aar — under Statsraad V. Thortlacius's Fraværelse paa en Udenlandsreise ansat som Docent og Graminator i den latinske Philologie ved Kjøbenhavns Universitet. Efter Thortlacius's Hjemkomst blev han den 1⁶ 1828 udnævnt til Lector i Philologien ved Universitetet; den 1¹ s. A. disputerede han for Doctorgraden i Philosophien; den 1⁷ 1829 Prof. extraord. Efter Prof. Rask's Død († 1⁷ 1832) udvalgte Consistorium ham til Universitetsbibliothekar, hvilket Valg den 2⁹ s. A. bekræftedes af Universitetsdirectionen; den 2⁷ 1833 optoges han som Medlem af det kgl. danske Videnskaberne's Selskab og den 2¹ 1834 af sammes Ordvegscommissien. 1836 blev han Correspondent af Akademiet i Berlin; 1840 Medlem af det Nederlandske Instituts tredje Klasse; den 2³ s. A. R.*; den 2⁰ 1841 Medlem af Comiteen for at foretage en historisk kritisk Revision af Haandskrifterne i det store kgl. Bibliothek. I 1847 blev han Medlem af the philological Society i London; den 2² 1848 de lærde Skolers Underviisnings-Inspector; d. 5° 1848 kaaredes han til Rigsdag og mand for sin Fodæes 2det District; d. 1⁶ s. A. udnævnes

*) Guldmedaljen tilkjendtes nedennævnte (143) Fr. Chr. Olsen.

des han til Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet. $\text{d. } 7^{\text{e}}$ 1829 Elisabeth Agathe Helene Jensine Bjerring, D. af Fuldm. Christopher Bjerring og Elisabeth Agathe Wulff. Hans Portrait tegnet af J. V. Lov, lith. af G. Fortling; ligeledes med en kort Biographie i Dansk Pantheon 34te Levering, 1846. Autobiographie i Universitetsprogrammet til Festen den 11^{e} 1828. Eml. Dtsk Materialier Nr. 112, Conversationslexicon der Gegenwart 1840. 3 B. S. 132-3 og Erblews Forf.-Lexicon 2 B. S. 199-203.

140. (3) Rudolph Johannes Frederik Heinrichsen er født den 1^{e} 1800 i Schwerin, hvor hans Fader Joachim Heinrichsen, tidligere Kjøbmand, endnu lever. Hans Moder Jacobine Nathanson døde saa Dage efter hans Fødsel. I 1811 kom han til Kjøbenhavn, da hans Morbroder Grosserer Wiendel Levin Nathanson paatog sig at sørge for ham. I 1813 blev han sat som Discipel i Borgerdydskolen i Kjøbenhavn, hvor han i Prof. M. Nielsen fandt ikke alene sin Ungdoms Veileder, men ogsaa for hele sit følgende Liv en faderlig Ven. 1818 dimitteredes han til Universitetet (laud.); 1819 udmærket ved 2den Gramen; under sit philologiske Studium samlevede han især med G. W. Elberling, J. N. Madvig, F. G. Olsen og Fr. E. G. Rasmussen († 1^{e} 1836 paa Vorchs Collegium); i 1821 erholdt han accessit*) for Besvarelsen af Universitetets philologiske Priisopgave; 1822 vandt han Guldmedaillen for Besvarelsen af det historiske Spørgsmaal; i Nov. 1824 Alumnus paa det da gjenopbyggede Vorchs Collegium, hvor han forblev til Oct. 1826. Den 1^{e} 1825 tog han philologisk Embedseramen (laud.), hvis praktiske Prøve han afslagde den 3^{e} 1826 med samme Udfald; blev 1825 Lærer i Borgerdydskolen i Kjøbenhavn, og udnævnedes — efterat have erholdt Indfødsret — den 3^{e} 1826 til Adjunct ved Metropolitanaskolen; den 1^{e} 1828 disputerede han for Magistergraden, og den 11^{e} s. A. udnævnedes han til Overlærer ved den lærde Skole i Helsingør. Den 1^{e} 1830 be-

*) Guldmedaillen tilkjendtes G. W. Elberling (see Nr. 141).

fordreder han til Rector i latinſk Philologie ved Soroe Akademie. I Slutningen af 1842 optoges han til Medlem det ſgl. danſke Videnskabernes Selskab. Den 7 1843 udnævnedes han til Rector for Odense Cathedralſkole, og erholdt d. 2° ſ. A. Prædikat af Profeſſor (med Rang i 5te Cl. Nr. 8.) Som Rector har han fra 1843—48 i alt til Univerſitetet dimitteret 30 Disciple, af hvilke 18 have erholdt Charakteren laud., 12 haud ill. 1) 1829 Emma Marie Anna Mathanson, f. 1° 1806 † 1° 1831, D. af Grosſerer Mendel Levin Mathanson og Huſtruc Eſther Herfort. 2) Louise Caroline Sophie Ransen (Mathanson) f. 1° 1810 (Søster til den Foregaaende). Med den første Kone en Son og en Datter (den sidste død); med den anden Kone 5 Børn, af hvilke en Datter død. Hans Autobiographie og Skrifter findes i hans Indbydelsesskrift til Højtideligheden ved Odense Cathedralſkole den 1° 1843. Sml. Erſlevs Forf.-Lexicon, 1 B. S. 635-6.

141. (4) Carl Wilhelm Elberling er født d. 1° 1800 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader Wilhelm Georg Elberling († 1811) var Glarmester og Fændrik ved det borgerlige Artillerie; hans Moder M. Margrethe Hoyer mann lever endnu. I Octbr. 1812 blev han optagen som Discipel i Metropolitanſkolen, hvorfra han 1819 blev dimitteret til Univerſitetet. Han tog ſaavel Gramen Artium ſom 2den Gramen med Udmærkelse. I Foraaret 1821 blev han Alumnus paa Walkendorfs Collegium; ſ. A. erholdt han Guldmedaillen for Vejvarelsen af Univerſitetets philologiske Priiſſpørgsmaal. Den 1° 1825 fuldendte han philologiſk Embedseramen (laud.), hvis praktiſke Prøve han underkaſtede ſig d. 1° 1826 (laud.) I Jan. 1827 blev han Alumnus paa Borchs Collegium, hvor han forblev til December 1830; den 1° 1828 diſputerede han for Magiſtergraden ved Kjøbenhavns Univerſitet. Den 1° 1830 blev han beſtattet til Oerelærer ved Slagelse lærde Skole; den 2° 1838 udnævnedes han til Rector ved ſamme Skole. Til Univerſitetet har han ſom Rector for Slagelse Skole dimitteret i

Narene 1839—48 28 Disciple, af hvilke Halvdelen har erholdt laud., Halvdelen haud ill. ∞ Dorthæa Flensted f. $\frac{2}{2}$ 1801, en Datter af Hans Flensted, Opsyndmand og Skriver paa Hagestedgaard. Hans Autobiographie og Skrifter i Programmet fra Slagelse Skole 1839. Sml. Erselews Forf. Vericon 1 B. S. 369—70.

142. (5) Bonaparte Borgen er født den 1^{d} 1798 paa Gaarden Volettesminde i Holbeks Amt, hvor hans Fader Andreas Borgen (f. 1765, Student 1787, † 1834, sml. Gjesfings Jubellærere 3 D. 1 B. S. 214) dengang levede som Landmand. Hans Moder var Bodil Marie Hansen, en Datter af Kjøbmand Herman Hansen i Holbek. I Maret 1815 dimitteredes han til Universitetet fra den kjøbenhavnske Borgerdydskole. Ved Gramen Artium erholdt han Charakteren: Meget godt; den $\frac{1}{4}$ 1816 afsløverede han den philologiske (laud.), og den $\frac{2}{8}$ f. A. den filosofiske Gramen (haud ill.). Han begyndte derefter at studere Jura, men forandrede, efterat være bleven Lærer først i Borgerdydsskolen paa Christianshavn og senere i den kjøbenhavnske Borgerdydsskole, sin Bestemmelse, og hengav sig til Philologiens Studium. 1820 erholdt han accessit for Besvarelsen af Universitetets philologiske Priis-spørgsmaal. Den $\frac{2}{6}$ 1824 blev han ansat som Timelærer ved Metropolitanskolen; den $\frac{3}{9}$ 1825 underkastede han sig philologisk Embedsgramen (haud ill.); den $\frac{1}{3}$ 1826 bekliftedes han til Adjunct ved nysnævnte Skole; den $\frac{2}{7}$ f. A. afsløverede han den praktiske Gramen med Charakteren laud. u. c. Den $\frac{1}{4}$ 1830 befordredes han til Overlærer ligeledes ved Metropolitanskolen; den $\frac{1}{8}$ 1837 udnævnedes han til Rector ved den lærde Skole i Randers; den $\frac{1}{4}$ 1844 forflyttedes han i samme Stilling tilbage til Metropolitanskolen; den $\frac{2}{6}$ 1845 udnævnedes han til Professor (med Rang i 5te Cl. Nr. 8) og den $\frac{2}{6}$ 1847 til R.*. Til Universitetet har han som Rector fra 1837—48 dimitteret 61 Disciple, af hvilke 2 ere blevene udmærkede ved Gramen Artium (eller Afgangs-Gramen), 41 have erholdt Charakteren laud.,

eg 18 hand ill. *o* Marcine Christine Borgen, f. 1° 1800, en D. af Marcus Borgen, der var en Broder til Prof. Borgens Fader. Hans Portrait habes lithographeret. Autobiographie i Skoleprogrammet fra Randers for 1837, smt. Grønløvs Forf.-Vericon 1 B. S. 174—5.

143. (6) Frederik Christian Olsen er født den 2³ 1802 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader, *A*nder s Olsen, var Soldbetjent; hans Moders Navn er Sophie Charlotte født Flemming. Efter ti Aars Skolegang blev han 1819 dimitteret til Universitetet fra Brendstrup og v. Westens Institut. Han blev udmærket ved Examen Artium, ligesom det næste Aar ved den filosofiske Examen; vandt 1822 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af den philologiske Priisopgave, og blev i Febr. 1824 Alumnus paa Vorchs Collegium, hvorfra han udgik i Juni 1827. Den 1° 1827 underkastede han sig den philologiske Embedseramens theoretiske Prøve (laud.), hvis praktiske Prøve han udholdt den 1° 1828 med samme Udfald. Den 1³ s. A. bestiktedes han til Adjunct ved Metropolitan-skolen, hvorfra han den 2° 1830 befordredes til Overlærer ved den lærde Skole i Helsingøer; blev atter den 1° 1837 forflyttet tilbage til Metropolitan-skolen i samme Egenskab; den 1⁵ 1844 udnævnedes han til Rector ved Bisborg Cathedral-skole. Til Universitetet har han fra 1841-8 som Rector dimitteret 20 Candidater, af hvilke 9 erholdt Hovedkarakteren laud. og 11 hand ill. *o* Marthe Helene Andrea Schytte, f. 1⁴ 1803, en Datter af Telegraphbestyrer Schytte til Hegnøslund. Hans Autobiographie og Skrifter i Programmet fra Metropolitan-skolen for 1840; smt. Grønløvs Forf.-Ver. 2 B. S. 192—4.

144. (7) Carl Heinrich August Bendtsen, en Søn af ovennævnte (Nr. 51) Bendt Bendtsen og Husfrue Anne Henriette Dorothea Goeb, er født den 1³ 1801 i Hillerød. I Octbr. 1814 blev han indsat som Discipel i sin Fødebyes lærde Skole, hvorfra han 1821 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved 2den Examen, Karakteren

laud. I 1827 vandt han Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det philologiske Prøisførgsmaal, og blev i Sept. s. A. Alumnus paa Vorchs Collegium. Den 1° 1829 tog han philologisk Embedseramen (hand ill.), hvis praktiske Prove han den 1 $\frac{1}{2}$ s. A. underkastede sig (laud.). I 1830 constitueredes han som Lærer ved Frederiksberg lærde Skole, ved hvilken han den 2° 1831 beskiftedes til Adjunct. Den 7° 1833 befordredes han til Overlærer ved den lærde Skole i Nyborg; den 2° 1837 valgtes han til Bestyrer af det lærde Instituti Fredericia; den 7 $\frac{1}{2}$ 1844 beskiftedes han til Rector for Ribe Cathedralsskole. Til Universitetet har han i Aarene 1838-48 dimitteret 25 Candidater, af hvilke 17 har erholdt Charakteren laud., 8 hand ill. Den 1° 1835 Catharine Marie Lorenzen, født 2° 1816 † 3° 1849, en Datter af Grosferer Lorenzen og M. M. Fich. (6 Vorn). Sml. Ersløvs Forf. - Ericson i N. S. 101.

145. (8) Christian Frederik Jørgerslev er født den 4 1803 i Gylling i Aarhus Stift, hvor hans Fader, hvis fulde Navn han bærer, var Sgp. (født 1761 i Veder, Cand. theol. 7° 1786, derefter Degn i Veder, 1789 Sgp. i Gylling, i Dec. 1840 efter Ansøgning i Raade entlediget med Pension og udnævnt til Consistorialraad, † 2° 1841 i Aarhus). Hans Moder Elisabeth Marie Vering † 7 $\frac{1}{2}$ 1838. Efterat have nydt Undervisning hjemme af sin Fader blev han i Octbr. 1815 sat i Aarhus Cathedralsskole, hvorfra han 1820 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium beholdt han, ligesom ved 2den Examen, (som han paa Grund af en heftig Nervesfeber dog først fuldendte i Foraaret 1822) Charakteren laud. Fra 1 1822 til † 1825 var han Huuslærer i Ringsted; 2° 1825 tog han theologisk Attestats (laud.); i Efteraaret 1826 blev han Alumnus paa Ehlers's Collegium, som han i Mai 1827 ombyttede med Vorchs Collegium, hvor han forblev til Juni 1829. 1827 vandt han Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det historiske Prøisførgsmaal. Fra 1 1826 indtil 1 $\frac{1}{2}$ 1828 var han Lærer i Borgerdyds-

skolen paa Christianshavn, og fra 1 1828 til Udgangen af 1831 i Borgerdydskolen i Kjøbenhavn. 3 Novbr. 1828 blev han ansat ved Metropolitan-skolen som Vicarius for Overlærer S. A. Kefod, og efter dennes Død († 3° 1829) blev han den 6te 1829 udnævnt til Adjunct ved samme Skole. Den 2de 1829 aflagde han den philologiske Gramens theoretiske Prøve (laud.), den praktiske Gramen underkastede han sig den 5 1830 med Charakteren laud. u. c. Den 1de 1833 befordredes han til Overlærer ved den lærde Skole i Randers; den 2de s. A. disputerede han for Magistergraden ved Kjøbenhavns Universitet. 1839 foretog han sig med fgl. Understøttelse en Reise til Tydskland og Frankrig for at gjøre sig nærmere bekendt med det lærde Skolevæsens Tilstand sammesteds. Den 1° 1841 udnævnedes han til Rector for Viborg Cathedral-skole; den 1de 1844 forflyttedes han i samme Stilling til Kolding. Den 1de 1846 udnævnedes han til Professor (med Rang i 5 Cl. Nr. 8); den 2de 1847 R.* Til Universitetet har han som Rector i Aarene 1842-7 i alt dimitteret 14 Candidater, af hvilke 12 har erholdt Charakteren laud., 2 haud ill. S. Charlotte Marie Pihler s. 2de 1805, en Datter af Ludvig Harboe Pihler, Klokker ved Helliggeistes Kirke i Kjøbenhavn og Christine Marie foddt Zahrtmann. Hans Biographie i Prof. Dr. Flemmers Histor. Efterretn. om Randers lærde Skole 1834 S. 38-41, sml. Erslevs Forfatterlexicon 1 B. S. 750-52.

146. (9) Johannes Dam Hage, en Søn af Kjøbmand Christopher Friedrich Hage og Christiane Annette foddt Just, var foddt i Stege paa Møen den 3 1800. Han kom som Discipel i Nykjøbing Cathedral-skole, hvorfra han i Novbr. 1815 tillige med Rector Bloch gif over til Roeskilde Cathedral-skole. Herfra dimitteredes han 1817 til Universitetet. Ved Gramen Artium erholdt han Charakteren meget godt; det næste Aar blev han udmærket ved 2den Gramen. Efterat have opholdt sig nogle Aar paa Landet formedelst svageligt Helbred kom han atter tilbage til Kjøbenhavn, hvor han den 2de 1824

underkastede sig theologisk Attestats med Charakteren laud. spec. script. egreg. laude dign. I Novbr. s. A. blev han Alumnus paa Borchs Collegium, hvor han forblev indtil han den 3¹ 1827 blev ansat som Adjunct ved Roskilde Cathedralskole. Den 1⁹ 1830 tog han den philologiske Gramens theoretiske Prøve (laud.), den praktiske Prøve af lagde han den 1⁵ s. A. med samme Udsald. Den 1⁰ s. A. beskikkedes han til Overlærer ved nysnævnte Skole. Fra dette Embede entledigedes han efter Ansøgning den 7⁰ 1836 i Raade og med Pension (som han dog lod tilflyde Roskilde Skoles Bibliothekasse). Han levede derefter i Kbh. under litteraire Beskæftigelser til sin Død den 1⁵ 1837 paa Skovgaarden. Ifølge et af ham og Sustrue den 1⁹ 1834 oprettet og under 1² s. A. fgl. confirmeret Testament skændede han ved sin Død sit gode Bibliothek og sin hele Formue (hvoraf Renten omtrent udgjør 120 Rdl.) til Nykjøbing Cathedralskoles Bibliothek. En Gibsbuste af ham er stukket i Kobber i poetisk Nytaarsgave for 1839. ∞ 1831 Fruen Charlotte Bartholin s. 1806 † 1⁸ 1834. (ingen Børn). Sml. Statsraad Blochs Bidrag til Roskilde Domskoles Historie 2 Hefte 1843, S. 25-6 og Erslevs Forf.-Lexicon, 1 B. S. 548-50.

147. (10) Janus Vagge Friis Bjerregaard er født den 2⁶ 1807. Hans Fader Andreas Bjerregaard var Stofhuusforvalter i Kjøbenhavn; hans Moder Johanne Kirstine Friis, Datter af Provst Vagge Friis i Daugberg ved Viborg. Efterat have mistet sin Fader i 1815 antoges han i Sønns Sted af sin Morbroder Immanuel Friis, dengang Adjunct ved Frederiksborg lærde Skole, († 1841 som Sognepræst i Kallundborg). 1815 blev han indsat som Discipel i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1819 gik over i Viborg Cathedralskole. Herfra dimitteredes han 1823 til Universitetet, og blev udmærket saavel ved Gramen Artium, som ved 2den Gramen. Han studerede derefter Theologie i 2¹ Aar, men forandrede da sit Studium og bestemte sig for Philologien. I to Aar var han Lærer ved Borgerdydskolen paa Christianshavn og

fra Jan. 1829 til Decbr. 1830 Alumnus paa Borchs Collegium. 1830 vandt han Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det philologiske Prøisførgsmaal. Den 2⁴ 1831 underkastede han sig philologisk Embedsexamen (laud.), hvis praktiske Prøve han aflagde den 3¹⁰ 1842 (laud.). I Martz 1833 constitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen og den 7²⁰ s. A. bekliftedes han til Adjunct sld., hvorfra han den 1⁷ 1837 befordredes til Overlærer ved den lærde Skole i Kolding; den 2⁵ 1840 disputerede han for Magistergraden ved Kjøbenhavns Universitet. Entledigedes ved Egl. Resolution af 1¹⁸ 1843 med Bibeholdelse af sin Gage under Navn af Vartpenge. Bekliffedes den 7¹³ 1844 til Overlærer ved Slagelse lærde Skole, men entledigedes atter den 2⁴ 1845 efter Ansøgning i Naade fra dette Embede for at kunne overtage Bestyrelsen af det lærde Institut i Fredericia. Til Universitetet har han i 1847-8 fra Fredericia dimitteret 7 Candidater, af hvilke 1 er bleven udmærket og 6 har erholdt Charakteren laud. ∞ 1831 Lovise Nielsen, s. 1⁷ 1806, en Datter af Proprietair Henrich Nielsen til Strarup ved Kolding og Elisabeth Lund. Hans Autobiographie i Bangs Universitetsprogram til Festen d. 7 1840, sml. Grønløvs Forf. Lex. 1 B. S. 123.

148. (11) Hans Kofod Whitte er født den 7 1810 i Korsør, hvor hans Fader Peter Bernholt Whitte (Søn af Præsten Whitte i Nakkeby) var Sold- og Consumtions- Kasserer, hans Moder Martha Margrethe Maria født Kofod er en Datter af Præsten Niads Kofod i Hasle. Efterat have nydt privat Undervisning først af sin Fader, der 1787 var dimitteret til Universitetet fra Slagelse lærde Skole, siden af Provst Peter Mathias Thesstrup, kom han i Huset hos sin Morbroder Overlærer Hans Anker Kofod i Kjøbenhavn, og blev i October 1824 optagen som Discipel i Metropolitanskolen, hvorfra han 1828 dimitteredes til Universitetet (laud.); det næste Aar blev han udmærket ved 2den Examen. I Martz 1831 blev han Alumnus paa Borchs Collegium; fra 1832-37 var han Lærer i Bergerdybskolen paa Christianshavn. Den

²/₄ 1835 underkastede han sig philologisk Embedseramen, hvis praktiske Prøve han afslagde den ¹/₅ 1836, begge med Charakteren laud. I Juli 1837 constitueredes han som Lærer, og den ¹/₂ s. A. befuldmægtigedes han til Adjunct, ved Metropolitanskolen, hvor han underviste i Historie og Geographie; den ²/₃ 1838 disputerede han for Magistergraden ved Kjøbenhavns Universitet; den ⁶/₁ s. A. befordredes han til Overlærer ved Slagelse lærde Skole (hvor han underviste i Dansk, Latin, Græsk, Hebraisk og Fransk), og den ³/₅ 1844 udnævnedes han til Rector for den lærde Skole i Ronne paa Bornholm. ∅ 1838 Eleonore Henriette Charitine Scheel s. ²/₈ 1811, en Datter af Lehnsgreve Christian Scheel til Stamhuset Gammel Estrup († 1814) og Johanne Maria Sophie s. Lund. Hans Autobiographie og Skrifter i Programmet fra Slagelse lærde Skole for 1839 og fra Ronne for 1844.

149 (12) **Bjarne Johnsen** er født i Besfæstet paa Island den ¹/₂ 1809; hans Fader Jon Johnsen, Stud. theol. og Adjunct ved den lærde Skole sidd., døde 1817 paa en Reise til Kjøbenhavn. I 1829 dimitteredes han fra denne Skole til Universitetet; ved Examen Artium erholdt han ligesom den 26 og 30 October 1830 ved 2den Examen Charakteren laud. Den ¹/₇ 1835 underkastede han sig philologisk Embedseramen med Charakteren laud ill. og den ¹/₃ 1836 atter med samme Udfald; den praktiske Prøve afslagde han den ¹/₅ 1838 ligeledes med samme Udfald. Den ²/₉ 1836 constitueredes han som Lærer ved Aalborg Cathedralskole; den ²/₃ 1839 befuldmægtigedes han til Adjunct sidd. I Marts 1837 var han fritagen for sine Functioner medens han foretog sig en Reise til Island. Hans Undervisningsfag i Aalborg Skole vare især Latin og Græsk, senere ogsaa Fransk. Fra Jan.—Sept. 1845 foretog han sig med fgl. Understøttelse en Udenlandsrejse, og erholdt sig i længere Tid i London og Paris. Den ¹/₂ 1846 befuldmægtigedes han til Overlærer ved den lærde Skole i Horsens fra ¹/₃ samme Aar at regne. Ugift. Sml. Bendz's Skoleprogram fra Horsens for 1848 S. 84-5.

150. (13) **Frederik Christian Carl Birch** er født den 2^1 1812 i Landsbyen Vindefilde i Odsherred, hvor hans Fader Justitsraad og R.* Peter Lund Birch (f. 6^1 1781 i Nykjøbing i Sjælland, Gram. juris, Borgemeester i Slagelse og Virkedømmer i Antvorskov Birk) dengang levede som Sagsfører og Forvalter ved Baroniet Ndersborg. Hans Moder Johanne Henriette Gunilde f. Schroeder, f. 1^6 1773 † 5^2 1843, var en D. af Carl Vilh. Schroeder, Inspecteur over Flyvesandet i Danmark, see Giesings Jubellær. 2 B. i D. S. 234 Tab. 1. I 1821 blev han Discipel i Slagelse lærde Skole, hvorfra han 1829 dimitteredes til Universitetet. Absolverede saavel Gramen Artium, som det næste Aar 2den Gramen med Udmærkelse. Blev i 1832 Lærer i Borgerdydsf skolen paa Christianshavn; i 1836 Alumnus paa Vorhø Coll. Underkastede sig den 9—11 Juli f. A. philologisk Embedseramen (laud.), hvis praktiske Prove han underkastede sig den 7^2 1837 (laud.). Den 2^1 1837 udnævnedes han til Adjunct ved Sorøe Akademies Skole- og Opdragelsesanstalt; den 1^5 1841 befordredes han til Overlærer ved Vordingborg lærde Skole, hvorfra han den 1^7 1844 forflyttedes i samme Egenskab til Metropolitan skolen. Hans Lærefag have fornemlig været Latin og Græsk. Ugift. Hans Biographie i Metropolitan skolens Program for 1844, S. 29:30.

151. (14) **Ferdinand Emil Sundrup** er født i Slagelse den 2^2 1808. Hans Fader Andreas Sundrup, født 4^6 1776 i Kjøbenhavn, blev 1794 ansat som Compagnichirurg ved det Sjællandske Regiments Sogehuus, 1796 udnævnt til Underchirurg ved almindelig Hospital, og efter i Aaret 1799 at have taget chirurgisk Gramen d. 1^5 1800 ansat som Underlæge sst.; den 8^1 f. A. Garnisonschirurg paa Christiansøe; den 3^6 1801 Districtschirurg i Sobroe og Mariager; den 1^5 1803 Districtschirurg i Slagelse; den 1^4 1815 Læge ved Slagelse Hospital; 1842 efter Ansøgning entlediget i Naade og med Pension paa Grund af Alderdom og Svagelighed, † 1^0 1849; hans endnu levende Moder Anne Maria f. Sundrup er født den 1^4 1781 i Kbh. o. d. 1^5 1801. I 1818 kom han som

Discipel i Slagelse lærde Skole, hvorfra han 1827 af daværende Rector J. C. Quistgaard dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det følgende Aar ved 2den Examen, Charakteren laud. I April 1830 blev han Alumnus, senere Inspector, paa Ehlers's Collegium. Den 9 og 11 Juli 1836 underkastede han sig philologisk Embedsexamen med Charakteren haud ill. Han opfordredes derpaa af sin forrige Lærer Rector Flemmer i Randers til at søge den ledige Lærerpост ved Randers lærde Skole, i hvilket Embede han constitueredes den 1° 1836, og, efterat han den 1² 1838 havde underkastet sig philologisk Examens praktiske Prøve, erholdt fast Ansættelse den 9° 1838. Fra Januar 1842 fungerede han tillige som Inspector ved denne Skole. Den 2¹ 1844 befordredes han til Overlærer ved Roskilde Cathedral-skole. I Randers underviste han i Historie og Geographie, i Tydsk og senere i Mathematik i hele Skolen; i Roskilde underviser han i Latin og Græsk og (en enkelt Klasse) i Mathematik. \in 1° 1837 Maria Caroline Nielsen, s. den 2° 1811 i Kjøbenhavn, en Datter af Christian Nielsen f. 2° 1752 \dagger 1² 1835, første Kammertjener hos S. M. Kong Frederik den 6te og Caroline Augustine Friedemann f. 3° 1776 \in 2° 1802 \dagger 1° 1818. Eml. Erstedes Forf. Ver. I B. S. 717-8.

152. (15) **Salvor Frode Svogb Nissen**, en Søn af den ovenfor (Nr. 131) omtalte Statsraad N. P. Nissen og Helene Dorothea fødte Vogelius, var fødte i Kjøbenhavn den 2² 1806. I 1816 blev han optagen som Discipel i Metropolitan-skolen, hvorfra han 1823 af sin Fader blev dimitteret til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud; det næste Aar blev han udmærket ved 2den Examen. Studerede derefter Theologie, og underkastede sig den 4° 1829 theologisk Attestats med Charakteren laud. Blev i August s. A. constitueret som Lærer og den 1° 1830 udnævnt til Adjunct ved Metropolitan-skolen; dette foranledigede ham til at følge en tidligere næret Tilboielighed og at opgive den theologiske Bane. Han begyndte da at studere Philologie, underkastede sig den

$\frac{2}{3}$ 1837 philologisk Embeds-examen (Haud ill.), hvis praktiske Prøve han den $\frac{2}{7}$ 1838 afslørede med Charakteren laud. u. c. Den $\frac{7}{8}$ 1840 udnævnedes han til Overlærer ved Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han den $\frac{3}{4}$ 1846 befordredes til Rector for den lærde Skole i Horsens. Hans Undervisningsfag vare Latin, Græsk og Hebraisk. Til Universitetet dimitterede han fra Horsens Skole i 1846 og 48 6 Candidater, af hvilke 5 erholdt Charakteren laud. og 1 haud ill. † $\frac{1}{4}$ 1849. ∞ Emilie Seraphine Noed, født den $\frac{2}{7}$ 1806 † $\frac{2}{2}$ 1840 (2 Døttre), en Datter af Garvermester Søren Noed i Kjøbenhavn og Catharine Dorothea Ebberlin. Autobiographie i Programmet fra Metropolitan-skolen for 1840 S. 43-44, sml. i Udj. Vendj's Program fra Horsens for 1848 S. 82-3 og Ersløvs Forf. Ver. 2 B. S. 452-3.

153. (16) **Bolle Herman Mørch** er født den $\frac{1}{10}$ 1809 i Thorshavn paa Strømoen, hvor hans Fader Kammerraad Mads Pvas Mørch, f. 1765 † $\frac{1}{1}$ 1831*) var Bestyrer af den kongelige Handel. Hans Moder M. J. f. Schou lever endnu i Kbhavn. Efterat have nydt privat Underviisning i nogle Aar af daværende Sognepræst for Nordereernes Menigheder paa Færøerne, nuværende Sognepræst i Snoldelov Præst Søren Sørensen, kom han 1822 til Kjøbenhavn, hvor han i et Aar var Discipel i det von Westenske Institut. Derefter nød han i 2 Aar privat Underviisning af Provst Peter Holm Borch, Sognepræst i Udesundby, og indtraadte derpaa i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 2 derefter (1827) dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud. (6 laud. p. c. og 6 laud.), ved 2den Examen samme Charakter med Udmærkelse. Han studerede derefter i flere Aar Philologie og blev Lærer i Borgerdyds-skolen paa Christianshavn; con-

*) en Søn af Otto Himmelfstrup Mørch, der 1775 bøde som Egp. i Gjerding og Blenstrup i Aalb. St., i hvilket Embede i 250 Aar ligesiden Reformationen Søn var fulgt efter Fader. Sml. Emm. Taubert's Program fra Aalborg for 1840 S. 89 og Gjæstings Subellar. 3 D. 1 B. S. 153.

situeredes den $2^{\frac{2}{3}}$ 1833 som Lærer ved Frederikslorg lærde Skole, men blev i 1837 fritagen for sine Lærerforretninger for at kunne underkaste sig philologisk Embedsexamen; denne afsløvede han den 17 og 18 Mai 1838 (laud.), og den praktiske Prøve den $2^{\frac{5}{5}}$ s. A. (laud. ill.); han vendte derpaa atter tilbage til Frederiksborg, hvor han den $2^{\frac{5}{5}}$ s. A. beskikkedes til Adjunct. Den $2^{\frac{9}{1}}$ 1839 forflyttedes han i samme Egenskab til Metropolitanskolen. D. $1^{\frac{4}{5}}$ s. A. tog han atter den praktiske Examen (laud.). Den $1^{\frac{5}{5}}$ 1841 beskikkedes han til Overlærer ved den lærde Skole i Randers. Hans Underviisningsfag have været Historie og Geographie, Latin, Græsk og Fransk. ω 1842 Charlotte Nicoline Maria Louise Christine Tauber, f. $1^{\frac{9}{1}}$ 1814, en Datter af Statsraad Erik Sjørup Tauber, f. $2^{\frac{4}{1}}$ 1782 i Odense og Lucie Hviid, hvis Fader Niels Hviid var Borgemeester i Narhus. Hans Autobiographie i Programmet fra Metropolitanskolen for 1840 S. 44-46. Sml. Ersløvs Forf. Vericon 2 V. S. 420.

154. (17) **Johannes Peter Christian Sief,** født i Kjøbenhavn d. $1^{\frac{9}{1}}$ 1812, er en Son af Geheimeregationsraad Johannes Henrik Sief, døbt d. $2^{\frac{2}{2}}$ 1786, forhen Secretair i Departementet for de udenlandske Sager, C*. D. M. c. s. v., og Johanne Margrethe født Thomsen, født $1^{\frac{2}{2}}$ 1794. I Marts 1828 blev han privat dimitteret til Universitetet af ovennævnte (Nr. 143) Rector Fr. Chr. Olsen. Examen Artium bestod han med Udmærkelse, det næste Aar erholdt han laud. ved 2den Examen. I Juni 1833 blev han Alumnus paa Vorchs Collegium; den 17 og 18 Mai 1838 underkastede han sig philologisk Embedsexamen (laud. ill.), hvis praktiske Prøve han afslagde den $1^{\frac{5}{5}}$ 1839 (laud. ill.). Den $1^{\frac{6}{5}}$ s. A. beskikkedes han til Adjunct ved Odense Cathedralsskole, ved hvilken han den $1^{\frac{1}{2}}$ 1844 forfremmedes til Overlærer. Hans Underviisningsfag have været Historie, Geographie, Latin, Græsk og Fransk. ω 1) 1839 Lovise Josephine Cathrine Charite Eline Povelsen, f. $1^{\frac{1}{2}}$ 1812 f. $2^{\frac{2}{2}}$ 1841, en Datter af Justitsraad og R.* Søren Rjerulf Povelsen,

Godeinspecteur ved Sorøe Akademie, og Frederikke Lovise Cadet. 2) $\frac{2}{8}$ 1846 Anne Margrethe Westengaard f. $\frac{1}{4}$ 1821 + $\frac{7}{8}$ 1847, en Datter af Pastor Lauritz Ditlev Christian Westengaard til St. Hans Menighed i Odense, f. 1795, og Eise Maria Høyen, en Søster til Prof. Niels Lauritz Andreas Høyen ved Kunstakademiet.

155. (18) Johannes Andreas Ostermann er født den $\frac{5}{1}$ 1809 paa Thyholm i Aalborg Stift. Hans Fader Andreas Ostermann (født 1771 i Bogense, Student 1789, theologisk Candidat $\frac{2}{9}$ 1796 + $\frac{7}{1}$ 1838 som Præst i Randlev og Bierager i Aarhus Stift) var dengang Sognepræst for Sønderberg og Odby Sild., tidligere Missionair i Grønland; hans Moder Anne Margrethe født Harsen, f. 1784 + $\frac{2}{2}$ 1826. Efterat hans Fader var forflyttet til Aarhus Stift blev han i 1823 sat i Horsens lærde Skole, hvorfra han i 1829 af Rector N. B. Dorph dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved 2den Examen, Charakteren laud. Den $\frac{1}{1}$ 1838 undertastede han sig philologisk Embedsexamen (haud ill.), hvis praktiske Prøve han afslagde den $\frac{2}{3}$ 1839 (haud ill.); den $\frac{2}{3}$ 1840 beskikkedes han til Adjunct ved Metropolitanaskolen, hvorfra han den $\frac{1}{8}$ 1846 befordredes til Overlærer ved Frederiksberg lærde Skole. Hans Underviisningsfag have været Latin og Hebraisk. I 1848 valgtes han til Rigsdagsmand. u. $\frac{2}{3}$ 1839 Hansine Margrethe f. Jessen, f. $\frac{2}{1}$ 1806, en Datter af Knipsingshandler Jens Jessen og Sophie Hedevig Mühle. Hans Autobiographie i Metropolitanaskolens Program for 1841 S. 40; sml. Grønlæs Forf.-Ver. 2 B. S. 508—9.

156. (19) Poul Hagerup Tregder er født den $\frac{2}{1}$ 1815 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader Statsraad og R.* Giller Hagerup Tregder*), født den $\frac{2}{5}$ 1778 paa Kongsberg, der var Revisor under Generalpostdirectionen, endnu lever. Hans Moder er Marte Magda-

*) hvis Fader Poul Tregder, Kjøbmand i Kongsberg, gift med Benedicte Hagerup, findes paa Tabel 2 over „Hagerup Stammen“ i Gjesfings Subellar. 3 D. 1 B. S. 313.

I en e født Thams. I 1822 blev han sat i det v. Westenske Institut, hvorfra han 1832 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud. p. e. i alle Fag, og erholdt saaledes Universitetets Sølvmedaille. Det næste Aar erholdt han Udmærkelse ved 2den Examen. I Aaret 1837 erholdt han Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det philologiske Prøisopergemaal for 1836. Den 1te 1838 underkastede han sig den philologiske Embedsexamen med Charakteren laud. u. e.; den praktiske Prøve afslagde han den 3° 1839 (laud.). I Efteraaret 1839 blev han Lærer i det v. Westenske Institut først i Græsk, senere ogsaa i Latin. Den 1te s. A. disputerede han for Magistergraden ved Kjøbenhavns Universitet, og holdt derefter i 3 paa hverandre følgende Vintersemestre Forelæsninger ved Universitetet over forskjellige græske Forfatterses Værker. Den 1° 1843 constitueredes han som Lector i den latinske Litteratur ved Sorøe Akademie, med Forpligtelse til tillige at overtage Forelæsningerne i den græske Litteratur. Den 2° 1845 udnævnedes han til Rector ved Cathedralsskolen i Aalborg. Derfra har han i Aarene 1846—48 til Universitetet dimitteret 19 Candidater, af hvilke 14 have erholdt Charakteren laud., 5 hand ill. ∞ Charlotte Amalia Recke, født den 2⁴ 1832, Datter af Capitainlieutenant R.* Johan Adolph Recke, Gjer af Søhngaardsholm ved Aalborg. Autobiographie og Skrifter i Indbydelseskriftet til Heitideligheden paa Aalborg Cathedralsskole den 1⁴ 1848; ligeledes tidligere i Wangs Universitetsprogram til Festen d. 6te 1840

157. (20) Frederik Christian Ludvig Trojel, født den 2° 1815 i Nebbelunde paa Laaland, er næstældste Søn af Consistorialraad, Provst Thomas Trojel (født den 1te 1779 i Nebbelunde, Student 1801, Cand. theol. 2³ 1804, Sognepræst i Nebbelunde den 3¹ 1805, Consistorialraad 1te 1829, Præst i Nykjøbing og Eystofte 1² 1830, i Kjøbeløv 2² 1832, Provst i Nørre og Sønder Herreder 2° 1834, entlediget 1te 1845), og Johanne Louise Sybill^e født Birch, f. 1te 1784, en Datter af Dr. theol. og Sog-

nepreæst i Aßens Carl Christian Birch, f. 1⁵ 1753 † 1808, og Eleonore Hedevig Seidelin, f. 2⁹ 1756. Blev indsat som Discipel i Nykjøbing Cathedralsskole, hvorfra han 1832 af sin Faders Fætter Professor og Rector Thomas Trojel dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud.; det næste Aar tog han 2den Examen med samme Charakter med Udmærkelse. I Aaret 1835 erholdt han accessit for Besvarelsen af Universitetets philologiske Priissspørgsmaal for 1834. I Decbr. 1837 blev han Alumnus paa Borchs Collegium; den 17 1838 tog han philologisk Embedsexamen (laud.), hvis praktiske Prøve han underkastede sig den 7^h 1839 (laud.); den 1⁶ f. A. constitueredes han som Lærer ved Frederiksborg lærde Skole, ved hvilken han den 4° 1840 udnævnedes til Adjunct; den 1° 1841 constitueredes han til at overtage en Deel af Underviisningen i de gamle Sprog i Kolding lærde Skole, ved hvilken han dernæst den 7 f. A. bestilledes til Overlærer. ∞ 1841 Margrethe Frederikke Augusta Mohr, f. 2⁸ 1816, en Datter af Ludvig Emanuel Mohr, forhen Apotheker i Nykjøbing paa Falster.

158. (21) Johan Christian Subeleff Espersen, en Søn af Snekker Jens Espersen, er født den 1² 1812 i Romme. Hans Forældre bestemte ham, uagtet deres ringe Kaar, til Studeringer; og i 1828 blev han indsat som Discipel i sin Fødebyes lærde Skole, hvor han senere selv maatte bidrage til at skaffe sig det Fornødne ved at undervise yngre Meddisciple. I 1830 blev han dimitteret til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved 2den Examen, Charakteren laud. I Juli 1838 blev han Alumnus paa Borchs Collegium; den 2 1840 underkastede han sig philologisk Embedsexamen, med Charakteren laud. ill. [21^{*})], den praktiske Prøve af lagde han den 3¹ 1843 med samme Udfald; den 1⁶ 1841 constitueredes han som Lærer ved Metropolitansskolen, ved hvilken Skole han den 2² 1843 bestilledes til Adjunct

*) Om Betydningen af dette Tal see ovenfor S. 6.

og den $\frac{1}{3}$ 1846 til Overlærer. Hans Undervisningsfag have været Historie, Geographie og Græsk. ∞ Laurette Wilhelmine Emilie v. Bæhr f. $\frac{3}{4}$ 1810, en Datter af kgl. Livjæger Franz Isaac Lorenz v. Bæhr og Johanne Margrethe f. Kolberg. Hans Autobiographie i Metropolitanskolens Program for 1842.

159. (22) Niels Levinfen, en Søn af Henrik Levinfen, Skolelærer og Sognebeden i Holbek og Udby i Marhuus Stift, er født i Udby 1809. I Maret 1821 blev han indsat som Discipel i Randers lærde Skole, hvorfra han 1839 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved 2den Examen Charakteren laud. Studerede i flere Aar Jura, senere Philologie og blev i April 1839 Alumnus paa Borchs Collegium (indtil Mai 1841). Den 13 og 14 Novbr. 1840 underkastede han sig philologisk Embedsexamen (haud ill. 12), hvis praktiske Prøve han afslagde den 13 Novbr. 1845 (haud ill.). Den $\frac{1}{2}$ 1842 constitueredes han som Lærer ved den lærde Skole i Horsens, hvor han underviste i Latin og Dansk; denne Constitution hævedes atter efter hans Ønske den $\frac{1}{10}$ 1845, hvorefter han, tildeels for at gjenvinde sin Sundhed, foretog sig en Reise i Tyskland. Senere er han d. 14 Sept. 1848 constitueret som Lærer ved Frederiksborg lærde Skole. Sml. Adjunct Bendz's Program fra Horsens for 1848, S. 102:3.

160. (23) Casper Wilhelm Smith, født i Kjøbenhavn den $\frac{1}{6}$ 1811, er en Søn af Landsover- samt Hof- og Stadsrets-Procurator Casper Wilhelm Smith, f. $\frac{1}{10}$ 1777 ∞ i Roeskilde $\frac{1}{6}$ 1809 \dagger $\frac{1}{4}$ 1811. Hans endnu levende Moder Cathrine Jacobine f. Tauber, født i Roeskilde den $\frac{1}{3}$ 1789, (en Datter af Professor, Dr. theol. og Rector Johan Henrik Tauber f. $\frac{1}{7}$ 1743 \dagger $\frac{2}{6}$ 1816 og Gregoriana Vegtrup født 1750 \dagger $\frac{2}{3}$ 1820) ægtede senere Peter Grib Fibiger, født $\frac{2}{9}$ 1784 \dagger $\frac{1}{3}$ 1833 som Rector i Kolding. I Maret 1820 blev han indsat som Discipel i Nykjøbing Cathedralsskole, hvorfra han i 1822 ved sin Stedfaders Forflyttelse overgik til Kolding

lærde Skole. Fra denne dimitteredes han 1829 til Universtitet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren haud ill.; paa Grund af Sygdom afsløverede han først i Efteraaret 1831 2den Examen med Charakteren laud. Blev i 1836 Alumnus paa Ehlers's Collegium, og underkastede sig den 14 og 15 Novbr. 1840 philologisk Embedsexamen med Charakteren haud ill. (21). Foretog sig fra Foraa-ret 1841—45 paa egen Bekostning en Udenlandsreise, paa hvilken han især opholdt sig og studerede i Berlin, Krakau, Wien, Pesth og Prag. Constitueredes den 7 1847 som Lærer ved Roeskilde Cathedralskole, hvor hans Undervisnings-fag-ere Dansk og Latin. ∞ 18 1847 Anne Maria Sophie Frederikke Johanne Louise Christiane Scheunchen født Röhl, f. 25 1816 i Neubrandenburg i Mecklenburg = Strelitz. Eml. Lengnick's Genealogie over Dr. og Prof. Claus Plums Descendenter Kbh. 1840 S. 9.

161. (24) Georg Simon Jørgensen, født i Ronne den 16 1814, er en Søn af Cancellisecretaire Hans Jacob Jørgensen (f. 178., Student fra Fredericia 1801, Cand. juris 17 1805 (laud.), 181. Vysfoged i Ronne samt Herredsfoged i Vester Herred paa Vornholm; d. 24 1817 Herredsfoged og Skriver i Horns Herred i Djørring Amt, den 25 1818 tillige Vysfoged og Vyskriver i Frederikshavn † 1819, — hvis Fader Mag. Simon Jørgensen, f. 12 1748, var Rector i Fredericia og entledigedes d. 3 1806, † 1814 — og Grethe Maria Landt, f. paa Færøerne den 14 1794 ∞ 1811 † 20 1846, en Datter af Præsten Jørgen Landt i Allinge f. 1751 † 1804, der findes i Myerups Litteraturlericon. Han kom som Discipel i Borgerdybskolen i Kjøbenhavn, hvorfra han 1833 dimitteredes til Universtitet; blev udmærket saavel ved Examen Artium, som det næste Aar ved den philosophiske Examen; blev derefter Lærer i nybnævnte Skole; underkastede sig den 3 1841 philologisk Embedsexamen med Charakteren haud ill. (30), hvis praktiske Prøve han aflagde den 13 1841 (laud.). Den 6 f. A. constitueredes han som Lærer, den 16 1842 beffiktedes han til Adjunct, og d. 3 1844

til Overlærer ved Sorøe Akademies Skole og Opdragelsesanstalt. ∞ $\frac{11}{8}$ 1847 Marie Sophie Bruun, født $\frac{2}{4}$ 1823 \dagger $\frac{2}{3}$ 1849, Datter af Agent Søren Wedege Bruun, f. 1794 \dagger 1826, og Oline Cecilie Plum. Sml. Løngnick's Stamtable over Provst Søren Wedeges og M. V. Thestrups Descendenter, S. 5.

162. (25) Jacob Henrik Bang, født den $\frac{10}{8}$ 1809 i Valslev i Bends Herred i Fyen, er en Søn af Pastor Lauritz Bang (f. $\frac{4}{1}$ 1776 i Ringsted, Student privat fra Odense 1794, theol. Candidat $\frac{2}{9}$ 1800, Præst i Hellenæs i Fyen $\frac{1}{3}$ 1804, i Valslev og Gibby den $\frac{2}{7}$ 1807, i Tanderup sld. $\frac{1}{6}$ 1818 og i Grevinge i Odsherred den $\frac{2}{5}$ 1834; hvis Fader Justitsraad og Amtsforvalter Jacob Bang findes paa Stamtavlen i Gjesfings Jubellær. 3 D. 1 V. S. 163) og Elise Vogt f. $\frac{3}{10}$ 1774 ∞ $\frac{1}{2}$ 1804, Datter af Toldkasserer Vogt i Odense. I Aaret 1827 blev han dimitteret til Universitetet fra Odense Cathedralsskole, og erholdt ved Examen Artium Charakteren laud.; det næste Aar blev han udmærket ved 2den Examen. Studerede en Tid lang Theologie forinden han besluttede at hengive sig til Philologiens Studium. Var i et Par Aar Alumnus paa Borchs Collegium, hvorfra han udgik 1838; underkastede sig den $\frac{1}{1}$ 1842 philologisk Examen (laud ill. 21), hvis praktiske Prøve han afslørede den $\frac{3}{5}$ 1844 med Charakteren laud. Constitueredes den $\frac{1}{5}$ 1843 som Lærer ved Sorøe Akademies Skole og Opdragelsesanstalt, ved hvilken han den $\frac{3}{1}$ 1844 beskiftedes til Adjunct og d. $\frac{2}{5}$ 1845 til Overlærer. ∞ $\frac{1}{9}$ 1845 Laura Louise Maria Josephine Moth, f. $\frac{8}{6}$ 1814, en Datter af pensioneret Major Christian Patrick v. Moth og Hustru Caroline Elisabeth f. Vertram ∞ $\frac{4}{10}$ 1811 \dagger 1833.

163. (26) Hans Henrik Refolii er født den $\frac{1}{2}$ 1819 paa Christianshavn, hvor hans Fader Jacob Severin Refolii er Urtekræmmer; hans Moders Navn er Ane født Juul. Efter i nogle Aar at have besøgt S. D. Løgens Institut, blev han i Foraaret 1832 indsat som Discipel i Borgerdydsskolen paa Christianshavn, hvor-

fra han i 1837 dimitteredes til Universitetet, og erholdt ved Examen Artium Charakteren laud. (med 8 laud. p. e. og 1 haud ill.); det næste Aar blev han udmærket ved 2den Examen, da han erholdt laud. p. e. i alle Fag. I 1839 erholdt han accessit for Besvarelsen af Universitetets philologiske Prøvegave for 1838. I 1840 blev han Lærer i Mathematik i det v. Westenske Institut. I August 1841 blev han Lærer i Borgerdydsskolen paa Christianshavn, hvor han underviste i Latin og Græsk. Den 10 og 11 Novbr. 1842 underkastede han sig philologisk Embedsexamen (laud. 39), hvis praktiske Prøve han afslagde den 2° 1843 (laud.). Den 4 1843 constitueredes han som Lærer og den 2° s. A. befuldmægtigedes han til Adjunct ved Sorøe Akademies Skole og Opdragelsesanstalt, hvor han underviste i Latin, Dantsk og Tydsk. Derfra befordredes han den 9 1844 til Overlærer ved den lærde Skole i Rønne paa Bornholm, hvor han underviser i samme Fag og Græsk. S. 2° 1844 i Helsingør Jfr. Nicoline Timothea Schov f. 7 1819 t. 1° 1845, Datter af Adjunct Schov i Helsingør, født 1789, og Døttre Christine Margrethe Petersen. Autobiographie i Skoleprogrammet fra Rønne for 1844 S. 20-1.

164. (27) Georg Frederik Wilhelm Lund, født den 2° 1820 i Nykjøbing i Sjælland, er en Søn af Carl Ferdinand Lund, Districtschirurg paa Westmannoe ved Island († 1831) og Anne Louise Hey. I Jan. 1832 blev han indsat som Discipel i Metropolitansskolen, hvorfra han 1837 blev dimitteret til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved den philosophiske Examen Charakteren laud. I August 1841 blev han Lærer i Borgerdydsskolen paa Christianshavn, hvor han underviste i Græsk. Den 10 og 11 Novbr. 1842 underkastede han sig philologisk Embedsexamen med Charakteren laud. (42), ved den praktiske Prøve erholdt han den 2° 1843 Charakteren laud. n. e. Den 2 s. A. constitueredes han som Lærer, den 4 s. A. befuldmægtigedes han til Adjunct, og den 3° 1845 til Overlærer ved Cathedralsskolen i Nykjøbing. Hans Undervisningsfag er her Latin. Den

²³/₇ f. N. disputerede han for Magistergraden ved Kjøbenhavns Universitet. \in 1843 Anna Emilie Fuglede, f. ²⁶/₆ 1816, Datter af Jens Andersen Fuglede og Hustru Maria Cathrine f. Hansen. Autobiographie i Universitets-Programmet fra den ¹¹/₇ 1845.

165. (28) Carl Berg, født i Kolding den ²⁰/₁₀ 1812, er en Søn af Kjøbmand og Forligelsescommissair Peter Christian Berg sidd. og Hustru Marie Christine født Karberg. I Marts 1832 blev han dimitteret til Universitetet fra sin Fødebyes lærde Skole. Ved Grammen Artium erholdt han Charakteren laud.; det næste Aar blev han udmærket ved 2den Gramen. I Februar 1834 blev han Alumnus paa Walkendorfs Collegium. I 1836 blev han Lærer i Mathematik i det v. Vestenske Institut, og fra den Tid optog Mathematiken og Philosophien hans meste Tid, indtil han i Efteraaret 1840 blev constitueret som Lærer ved Vordingborg lærde Skole, hvilken Constitution atter efter hans Dødsfald hævedes i Novbr. 1841. Den 12 og 15 Novbr. 1842 underkastede han sig philologisk Embedsramen med Charakteren laud. ill. (12), og den 12 Novbr. 1847 samme Gramens praktiske Prøve med Charakteren laud. I Octbr. 1842 blev han Lærer i Græsk i Borgerdyds-skolen paa Christianshavn, det næste Aar ligeledes i Græsk i det v. Vestenske Institut. Den ²²/₈ 1846 constitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen, og d. ¹¹/₂ 1847 beskiftedes han til Adjunct ved samme Skole, hvor hans Undervisningsfag ere Latin og Græsk. \in Clemence Emilie Marcker, født den ²⁰/₁₀ 1812, en Datter af Skomager Christian Marcker og Christiane Magdalene Catharine Eleonore f. Rose. Autobiographie i Metropolitan-skolens Program for 1847, S. 25—6; sml. Erlevens Forf.-Lexicon I. B. S. 110.

166. (29) Johan Louis Ussing, født i Kjøbenhavn den ¹⁰/₁₀ 1820, er en Søn af Cancellieraad og Con-
toirchef i 3die Secretariat under Kjøbenhavns Magistrat Graminatus juris Johannes Hjorth Ussing og Espe-
rance Tolévaase født Valle (?). I Octbr. 1830

blev han indsat som Discipel i Metropolitanskolen, hvorfra han 1836 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud.; det næste Aar erholdt han Udmærkelse ved 2den Examen. I Juli 1841 blev han Alumnus paa Vorchs Collegium. Den 12 og 15 Novbr. 1842 underkastede han sig philologisk Embedsexamen med Charakteren laud. (45); den praktiske Prøve afslagde han den 1° 1843 (laud.); den 7 1844 disputerede han for Magistergraden ved Kjøbenhavns Universitet, og foretog sig derefter med offentlig Understøttelse en Udenlandsrejse til Italien, Sicilien og Grækenland. Efter sin Hjemkomst blev han i Octb. 1846 atter Alumnus paa Vorchs Collegium; fra Efteraaret 1846 holdt han offentlige Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet; den 2° 1847 udnævnedes han til extraordinair Docent ved samme, som Lector i Græsk og Romersk Philologie og Archæologie. Autobiographie i Universitetsprogrammet til 1ste Novbr. 1844.

167. (30) **Soren Bloch Ehrige**, en Søn af Dr. philos. Hans Peter Ehrige (f. den 1° 1792 i Kjøbenhavn, Student 1809, Cand. theol. 2° 1814, f. A. Adjunct og 1819 Overlærer ved Roeskilde Cathedralskole, † d. 1⁴ 1827), og Margrethe Christiane Marie Bloch, f. 7 1798 \in $\frac{1}{2}$ 1819, en Datter af ovennævnte (Nr. 128) Statsraad S. N. J. Bloch, (senere den 3⁴ 1835, gift med Statsraad, Dr. juris Paul Ditlev Christian Paulsen, Professor ved Kiøls Universitetet, R.*; født i Flensborg den 1° 1798), er født i Roeskilde den 7⁸ 1820; blev i Octbr. 1829 indsat som Discipel i Roeskilde Cathedralskole, hvorfra han 1836 dimitteredes til Universitetet. Erholdt ved Examen Artium, ligesom det næste Aar ved 2den Examen, Charakteren laud. med Udmærkelse. Studerede derefter en Tid ved Universiteterne i Kiel og Berlin og blev efter sin Hjemkomst i Jan. 1842 Lærer i Historie og Geographie ved Borgerdydsskolen paa Christianshavn. Underkastede sig den 8 og 9 Mai 1843 philologisk Embedsexamen med Charakteren laud. (34), og samme Examens praktiske Prøve den 1² 1844 (laud.);

constitueredes den 2° 1843 som Lærer ved Roeskilde Cathedralsskole, i hvilket Embede han den 7 1844 erholdt fast Ansættelse. Den 1 1845 constitueredes han til indtil videre at overtage en Overlærers Functioner ved Slagelse lærde Skole; den 7° 1846 udnævnedes han til Overlærer ved samme Skole, fra hvilken han den 3° 1846 forflyttedes i samme Egenskab til Roeskilde Cathedralsskole. Hans Underviisningsfag ere Latin, Græsk, Historie og Geographie. ∞ 7 1845 Christine Augusta Fibiger, f. 7 1822, Datter af Rector Peter Grib Fibiger, f. 2° 1784, † 8 1833, og Cathrine Jacobine Smith, f. Tauber, født den 1° 1789.

168. (31) Niels Eduard Riis er født den 1° 1817 i Helsingør, hvor hans Fader Ditlev Gottshard Riis var Borger og Brændeviinsbrænder; hans Moder var Charlotte Maria Claudine Werlich. 3 Octbr. 1827 blev han indsat som Discipel i sin Fødebys lærde Skole, fra hvilken han 1835 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han ligesom ved 2den Examen Charakteren laud.; blev derefter Lærer ved Borgerdydskolen i Kjøbenhavn; underkastede sig den 8 og 9 Mai 1843 philologisk Embedsexamen med Charakteren hand ill. (27), hvis praktiske Prøve han afslagde den 2° 1844 (hand ill.); constitueredes den 7 1844 som Lærer ved Roeskilde Cathedralsskole, ved hvilkeⁿ han den 3 1845 bestilledes til Adjunct; den 1 1846 udnævnedes han til Overlærer ved Ribe Cathedralsskole. Hans Underviisningsfag have været Latin og Græsk. ∞ 1° 1844 Caroline Ventine Lundholm, født den 2° 1823, en Datter af af Peter Wilhelm Lundholm og Sophie Hedevig f. Smith. (3 Børn.)

169. (32) Ludvig Henrik Ferdinand Oppermann, født den 7 1817, er en Son af Skovrider Carl Vincenz Oppermann, f. 1° 1784, og Johanne Margrethe Orenbøll, og blev i Aaret 1829 indsat som Discipel i Odense Cathedralsskole, hvorfra han 1834 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium og den

philosophiske Examen erholdt han Charakteren laud. med Udmærkelse. Blev senere Alumnus paa Walsendorfs Collegium indtil Mai 1839; udnævnedes den $\frac{2}{3}$ 1842 til Alumnus paa Borchs Collegium, hvorfra han udgik 1843. Underkastede sig den 10 og 11 Mai 1843 philologisk Embedsexamen med Charakteren haud ill. (21), og samme Examen's praktiske Prøve den $\frac{1}{2}$ 1846 (laud.). Blev i Nov. 1843 Lærer ved Maribo's Realskole, i Novbr. 1844 tillige i Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn. Udnævnedes den $\frac{1}{2}$ 1846 til Overlærer ved Narhuus Cathedralskole, hvor han har undervist i Græsk, Latin, Fransk, Dansk og Tydsk. ∞ Helge Borghild Alvilde Faber, født den 2^3 1820, Datter af Biskop Dr. theol. Nicolai Faber f. 1^9 1789 i Odense, † ifld. $\frac{1}{5}$ 1848, og hans første Kone Christiane Kaarup † 2^1 1823. Eml. Grælew's Forf.-Ler. 2 B. S. 504—5.

170. (33) Frederik Wilhelm Wiehe, født i Kjøbenhavn den $\frac{4}{2}$ 1817, er en Søn af Kammerraad Carl Wilhelm Wiehe, forhen Contoirchef under Generaltoldkammeret, f. $\frac{11}{1}$ 1788, og Antoinette Louise Rosing, født paa Fredensborg den 2^9 1798, ∞ $\frac{1}{2}$ 1812, Datter af Instructeur og R.* Michael Rosing og Hustru Johanne Cathrine f. Olsen. I Maret 1828 blev han optagen som Discipel i Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, hvorfra han 1835 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han Charakteren laud.; det næste Aar blev han udmærket ved 2den Examen; i Novbr. 1840 blev han Alumnus paa Borchs Collegium, hvorfra han udgik i 1843; var i flere Aar Lærer i den Kjøbenhavnske Borgerdydsskole, hvor han underviste i Latin; underkastede sig den 10 og 11 Mai 1843 philologisk Embedsexamen med Charakteren laud. (32), og tog samme Examen's praktiske Prøve den $\frac{1}{1}$ 1844 (laud.); constitueredes den 2^3 1843 som Lærer ved Cathedralskolen i Odense, ved hvilken han den $\frac{3}{2}$ 1844 beskikkedes til Adjunct. Den $\frac{1}{2}$ 1846 befordredes han til Overlærer ved Slagelse lærde Skole. Hans Underviisningsfag have været Latin og Græsk. ∞ 2^4 1844 Johanne Marie Drev-

fen, f. $\frac{1}{2}$ 1823, en Datter af Fabriksejer Christian Drevsen f. 1799 og Ernestine Jacobsen f. 1804.

171. (34) Jacob Frederik Kinch, født i Bordingborg den $2^{\frac{3}{4}}$ 1817, er en Søn af Cancellieraad Otto Peter Kinch, født i Kjøbenhavn den 3^1 1785, Virkefriver ved Frederiksborg Virk og Brevfriver i Hillerød, (hvis Fader Frederik Suhm Kinch var Procurator i Kbh.) og af Cathrine Christiane Frederikke Bregger, hjemmedøbt den $1^{\frac{1}{2}}$ 1787 i Kjerteminde, (hvor hendes Fader Jacob Bregger var Told- og Consumtionsinspecteur; hendes Moder var Dorthea Marie Langhoff). I Maret 1826 blev han indsat som Discipel i sin Fødebyes lærde Skole, hvorfra han ved sin Faders Forflyttelse i 1831 gik over i Frederiksborg lærde Skole; fra denne dimitteredes han i 1835 til Universitetet. Ved de to første Gramina beholdt han Charakteren laud. I Juli 1841 blev han Alumnus paa Ehlers's Collegium. Den 13 og 15 Mai 1843 underkastede han sig philologisk Embedseramen med Charakteren haud ill. (15); den $\frac{2}{3}$ 1844 tog han atter denne Gramen med samme Hovedcharakter men med 25 Points; den praktiske Prøve aflagde han den 2° 1847 ligeledes med Charakteren haud ill. Den $\frac{8}{8}$ 1844 constitueredes han som Lærer ved den lærde Skole i Bordingborg, hvilken Constitution atter paa hans Ansøgning hævedes den 1° 1845. Den 3° 1847 constitueredes han som Lærer ved Cathedralsskolen i Ribe.

172. (35) Johan Clemens Lode Reinhard, født i Solbek den $2^{\frac{5}{5}}$ 1817, er en Søn af afg. Joachim Nicolai Wilhelm Reinhard, Districtschirurg i Frederiksborg District. Han kom som Discipel i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han i 1835 dimitteredes til Universitetet; beholdt ved Gramen Artium, ligesom det næste Aar ved den filosofiske Gramen Charakteren laud. Underkastede sig den 7 og 8 Mai 1845 philologisk Embedseramen med Charakteren haud ill. (14), og tog samme Gramens praktiske Prøve den $\frac{1}{2}$ 1846 (haud ill.); constitueredes den $\frac{2}{8}$ 1845 som Lærer ved Frederiksborg lærde Skole,

ved hvilken han den ^{R} 1847 beskikkedes til Adjunct. Hans Underviisningsfag ere her Dansk og Tydsk.

173. (36) Ludvig Thornam, en Søn af afdøde Cancellieraad Peter Frederik Thornam — der findes anført paa Stamtavlen i Gjesfings Jubellær. 2 D. 2 B. S. 213 — Bogholder ved Kjøbenhavns Brandforsikrings = Societet, er født den $^{\text{15}}$ 1819 i Kjøbenhavn, og blev i 1837 dimitteret til Universitetet fra Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved den philosophiske Examen, Charakteren laud. Den $^{\text{22}}$ 1840 udnævnedes han til Alumnus paa Vorchs Collegium. Den 7 og 8 Mai 1845 uderfaste han sig philologisk Embedsexamen med Charakteren haud ill. (20), hvis praktiske Prøve han afslagde den $^{\text{17}}$ 1846 (v. haud ill.). Den $^{\text{18}}$ 1845 constitueredes han ved ovennævnte (Nr. 159) Cand. phil. N. Levinsens Fratrædelse som Lærer ved Horsens Skole, hvor han overtog en Deel af Underviisningen i Latin og Dansk. Den $^{\text{30}}$ 1846 beskikkedes han til Adjunct ved samme Skole.

174. (37) Henrik Jørgen Julius Schmith, født i Hillerød den $^{\text{18}}$ 1818, er en Søn af Profurator Conrad Gustav Schmith sfd., f. $^{\text{26}}$ 1788, og Husfrue Wilhelmine Augusta f. Høbro, født $^{\text{21}}$ 1789, † $^{\text{17}}$ 1847, og blev i Foraaret 1833 Discipel i Frederiksborg lærde Skole, fra hvilken han i Aaret 1838 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved den philosophiske Examen, Charakteren laud. I Decbr. 1843 blev han Alumnus paa Ehlers's Collegium. Den $^{\text{5}}$ 1845 uderfaste han sig philologisk Embedsexamen med Charakteren haud ill. (14), hvis praktiske Prøve han afslagde den $^{\text{7}}$ 1846 (haud ill.). Den $^{\text{22}}$ 1846 constitueredes han som Lærer ved den lærde Skole i Kolding, ved hvilken han den $^{\text{9}}$ 1847 beskikkedes til Adjunct. Hans Underviisningsfag ere Latin og Græsk. Den $^{\text{11}}$ 1847 Anne Hansine Christence Gudme, f. den $^{\text{10}}$ 1818, Datter af Pastor Herman Peter Gudme, Sognepræst i Keersløv og Vedby i Hølbeks Amt.

175. (38) Christian Carl Volting, en Søn af Lysestøber og Dannebrogsmænd Lars Christoffersen Volting i Kjøbenhavn, er født sid. den 3^a 1823. I Octbr. 1834 blev han indsat som Discipel i Metropolitan-skolen, hvorfra han i 1840 dimitteredes til Universitetet. Ved Gramen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved den philosophiske Gramen Charakteren laud. Den 29 April, 1 og 2 Mai 1847 underkastede han sig philologisk Embedseramen med Hovedcharakteren hand ill. (12), den praktiske Prøve afslagde han den 3 1848 (hand ill.)

176. (39) Ole Anton Houggaard er født i Randers den 1³ 1821, hvor hans Fader, afdøde Anders Jensen Houggaard, var Skolelærer. I Maret 1833 blev han optagen som Discipel i Randers lærde Skole, fra hvilken han 1841 dimitteredes til Universitetet. Ved Gramen Artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved den philosophiske Gramen, Charakteren laud. Den 9 og 11 Nov. 1847 underkastede han sig philologisk Embedseramen med Charakteren hand ill. (20), og den 7, 1848 samme Gramens praktiske Prøve med samme Udfald.

177. (40) Frederik Theodor Nielsen, en Søn af afg. Skolelærer Peter Nielsen i Nyraad, er født d. 2³ 1820. I Maret 1831 blev han optagen som Discipel i Vordingborg lærde Skole, fra hvilken han 1839 dimitteredes til Universitetet. Ved Gramen Artium erholdt han Charakteren laud.; det næste Aar underkastede han sig den philosophiske Gramen med Charakteren hand ill.; den 9 og 11 Novbr. 1847 philologisk Embedseramen, ligeledes med Charakteren hand ill. (26); ved samme Gramens praktiske Prøve den 2⁷ 1849 erholdt han Charakteren hand ill. (20).

178. (41) Christian Richard Steen Eistow, en Søn af Manasse Eistow, Lærer ved Væregadens Skole og D. M., er født i Kjøbenhavn den 7 1821. I Novbr. 1835 blev han indsat som Discipel i Metropolitan-skolen, hvorfra han 1840 dimitteredes til Universitetet. Ved Gramen Artium erholdt han Charakteren laud. Det næste Aar erholdt han ved 2den Gramen samme Charakter med

Udmærkelse. Senere blev han Alumnus paa Vorde's Col-
legium, hvorfra han udgik 1844. Den 13 og 15 Mai
1848 underkastede han sig philologisk Embedsexamen med
Charakteren laud. (35), og den 11 s. A. praktisk Examen
med samme Udfald.

179. (42) Hans Christian Paulus Seidelin, en Søn af Assessor Pharmaciae David Seidelin,
Apotheker og Forligelsescommissair i Skanderborg, og Cæ-
cilie Ulrikke født Sidelmann, er født i Skanderborg
den 1° 1813. I Octbr. 1824 blev han indsat som Dis-
cipel i Ribe Cathedralsskole, hvorfra han 1833 blev dimit-
teret til Universitetet. Ved Examen Artium erholdt han,
ligesom det næste Aar ved 2den Examen, Charakteren laud.
Den 13 og 15 Mai 1848 underkastede han sig philologisk
Embedsexamen med Charakteren laud ill. (13).

D. Candidater, som have underkastet sig
den ved Anordningen af 2den Februar 1849 indrettede
philologiske Embedsexamen.

1. C. E. G. Lembcke, theoret. Prøve d. 11—12 Mai 1849 laud. (45)
praktisk Prøve Juni 1849 laud. egregie.
2. Chr. R. Møller, theoret. Prøve d. 11—12 Mai 1849 laud ill. (28)

Biographiske Efterretninger.

180. (1) Christian Ludvig Eduard Lembcke, en Søn af Auctiionsholder August Anton Chris-
tian Lembcke i Kjøbenhavn og Hustru Christiane
født Lykke, er født ssd. den 1° 1815, og indsattes den
1° 1826 som Discipel i Metropolitanstolen, hvorfra han
1833 dimitteredes til Universitetet. Han blev udmærket ved
Examen Artium, ligesom det næste Aar ved 2den Examen,
og tog den 1° 1838 theologisk Attestats med Charakteren

laud. Constitueredes den $\frac{3}{2}$ 1841 som Lærer ved den lærde Skole i Bordingborg, og beskiftedes den $\frac{1}{6}$ 1842 til Adjunct ved samme Skole, i hvilken han underviste i Historie, Geographie og Tydsk. Ved Skolens Nedlæggelse d. $\frac{3}{9}$ 1846 afgik han paa Bartpenge. Den 11 og 12 Mai 1849 underkastede han sig philologisk Embedseramen med Charakteren laud. (45), og i Juni 1849 tog han samme Gramens praktiske Prøve med Charakteren egregie laud. \varnothing 1843 Laurence Charlotte Jørgensen f. $\frac{2}{4}$ 1822, D. af Giestgiver Johannes Jørgensen og Hustru Olegaard født Grønbech.

181. (2) Christian Rudolph Møller er født den $\frac{1}{4}$ 1821 i Frederikshavn, hvor hans i 1830 afdøde Fader var Toldbetjent. Hans Moder er Helene Cathrine f. Lassen. I 1839 blev han privat dimitteret til Universitetet af Cand. theol. Christian Eduard Ditlev Westengaard. Ved Gramen Artium erholdt han Charakteren laud., ligesom det næste Aar ved den philosophiske Gramen, ved hvilken han erholdt 7 laud. p. c., laud. i Serbraisk og haud ill. i Mathematik. Den $\frac{1}{7}$ 1843 blev han Alumnus paa Borchs Collegium. Den 11 og 12 Mai 1849 afsløvede han philologisk Embedseramen med Charakteren haud ill. (28).

Navneregister.

Magaard, Jens Val.	Nr. 34.	Gad, Joh. Peter	Nr. 42.
Aggerup, Nicolai Peter	19.	Gierding, Peder	45.
Amberg, Henr. Christopher	6.	Gislesen, John	4.
Andresen, Chr. Schröder	16.	Goldt, Mathias Joach.	40.
		Grundtvig, Otto	48.
Baden, Lorkel	67.	Gudenrath, Jacob Just	30.
Bang, Jac. Henr.	162.	Gudmundsøn, Cinar	108.
Beckman, Henrik	46.	Gøttfche, Johan	47.
Bendtsen, Bendt	51.		
— Carl H. A.	144.	Hage, Joh. Dam	146.
Berg, Carl	165.	Halb, Søren	109.
Bindsøll, Jens	110.	Hammond, Ciler	28.
Birch, Fred. Chr. C.	150.	Hansen, Christopher	44.
— Iver	60.	Hassing, Joh. Henrik	69.
Bjerregaard, Janus B. Fr.	147.	Heiberg, Ludvig	59.
Bloch, Jens	50.	— Peter Andreas	1.
— Otto Diderik	125.	Henrichsen, Rud. Joh. Fred.	140.
— Søren Nicol. Joh.	128.	Heuermann, Carl Georg	102.
Boeck, Joh. Fred.	95.	Hjalmarssen, Poul	107.
Bolting, Chr. C.	175.	Høftved, Niels	55.
Borgen, Bonaparte	142.	Holm, Andreas Krug	119.
Boyesen, Boe	117.	Holst, Jens	115.
Brangstrup, Matthæus	118.	Hornemann, Christian	73.
Bredsdorff, Chr. Joh.	112.	Hornshold, Jens	78.
Brorson, And. Wind.	37.	Hougaard, Ole Anton	176.
Bruun, Lamb. Dan.	14.	Hundrup, Ferd. Emil	151.
Bugge, Pet. Oliv.	88.	Hurtigkarl, Fred. Theod.	68.
Bünch, Lorenz	27.	Høistendahl, Jens	86.
		Hørbrøe, Hans	71.
Cramer, Pet. Chr.	{ 116.	Høyem, Andreas	56.
	{ 123.		
Dahlhoff, Peter	29.	Ingerslev, Fred. Chr.	145.
Dichmann, Corn.	129.	Johnsen, Bjarne	149.
Dorph, Frank	97.	Junge, Joachim	41.
		Jørgensen, Georg Simon	161.
Eiler, Daniel	32.		
— Henrik	13.	Kelthau, Johan David Bertram	89.
— Jacob	87.	Kinch, Jacob Frederik	171.
Elberling, Carl Wilh.	141.	Kjep, Michael	53.
Espersen, Joh. Chr. C.	158.	Kjerulf, Jørgen	8.
Estrup, Peder	5.	Knudsen, Poul	66.
		Koefoed, Hans	105.
Feilberg, Pet. Chr. Høst	35.	— Jens	98.
Flemmer, Hans M.	138.	Kofod, Børge Poicholan	15.
Foy, Chr. Joh.	58.	Kolling, Jacob Blirenkrone	101.
— Søren Lemvig	63.	Kora, Johan Georg	94.
Frankenau, Fred. Ernst	113.		
Frimodt, Christian	79.	Langballe, Ole	127.
Friis, Jacob Jørgen	36.	Lange, Hans Møssin	26.
		Lassen, Jacob	103.

Esfolti, Hans Henrik	Nr. 63.	Sartorff, Jacob	Nr. 134.
Lembcke, Edd. Chr. Ludvig	180.	Schlegel, Joh. Fred. Wilhelm	74.
Lewinsen, Niels	159.	Schmith, Henr. Jørg. Jul.	174.
Linderup, Hans Christian	111.	Schreiber, Andreas Reinhard	65.
Listow, Chr. Rich. Steen	178.	Schulz, Carl Frederik	80.
Lund, Christian Andersen	81.	Schydø, Jørgen Lottrup	17.
— Georg Fred. Wilhelm	164.	Schyth, Niels	21.
— Niels	52.	Seidelin, Hans Chr. Paulus	179.
Lyhne, Mads	72.	— , Jens	61.
Maddig, Joh. Nicolai	139.	Sick, Johan Peter Christian	154.
Mandix, Jacob	11.	Sletting, Hans	96.
— Jørgen	9.	Smith, Carl Wilhelm	160.
Münter, Fr. Chr. E. H.	24.	Snedorf, Frederik	23.
Møller, Christ. Rudolph	181.	Sommer, Mogens	104.
— Rasmus	76.	Stougaard, Jens	126.
Morch, Volle Herman	153.	Svenstrup, Martin Christian	64.
Naschou, Mathias	31.	Sverdrup, Georg	137.
Nielsen, Frederik Theodor	177.	Søgaard, Ole Borch	38.
Nielsen, Frederik	31.	Sørensen, Christian	35.
Nielsen, Halv. Frode Høegh	152.	Tetens, Gerhard	43.
— Niels Lang	131.	— , Henrik	59.
Nyerup, Rasmus	18.	— , Jacob	124.
Nielsen, Frederik Christian	143.	— , Stephen	130.
Oppermann, Ludv. Henr. Fred.	169.	Thoring, Claus Keenberg	120.
Ostermann, Johan Andreas	155.	Thorlacius, Borge	136.
Pelt, Christian Ludvig	54.	— , Christian Peter	132.
Pétur-son, Sig.	43.	— , Cinar Bjarnesen	3.
Prahl, Peter	62.	Thornam, Ludvig	173.
Maaschou, Peter	93.	Thrige, Søren Bloch	167.
Masn, Casper Conrad	99.	Tregder, Poul Hagerup	156.
— , Christian	82.	Trojel, Fred. Chr. Ludv.	157.
— , Emanuel	100.	Tonsberg, Otto Thott	7.
Mahbek, Knud Lyne	2.	Ulfing, Johan Louis	166.
Mamus, Christian	84.	Wedel, Peter August	106.
Masbech, Johan Peter	91.	Weinschenk, Georg Frederik	133.
Mein, Jonas	122.	Westengaard, Frederik Ludvig	121.
Reinhard, Johan Clemens Lode	172.	— , Otto	92.
Reinsholm, Hans Georg	90.	Whitte, Hans Kosob	148.
Ring, Johan Peter	22.	Wibalin, Geir Johnsen	70.
Ritø, Niels Eduard	168.	— , Oddr Hatb.	75.
Rohde, Ulrich Andreas	135.	Wiehe, Frederik Wilhelm	170.
Rottbøll, Jens Laasby	83.	Winther, Rasmus	114.
Samsø, Ole Johan	20.	Wolff, Obin	57.
Sander, Svend Sunløgen	12.	Worm, Ole	25.
		Wæver, Christian	77.
		Zahrtmann, Henrik Christian	10.

Kortelser og Tillæg.

Side 8 Linie 11 Henning læs: Henrich.

- 57 Linie 8-7 fra neden: Augustine læs: Augustine Gaas.
 - 66 — 13 fra neden: Chr. Charl. M. Keenberg var en Datter af Claus Keenberg i Kaby i Fyen † 1766, og Anne Henrichsbatter Achton. Sml. Gjesfings Jubellær. 2 B. 2 D. S. 198.
 - 106. Lector F. E. U s s i n g er den 30 Juli 1849 bekliffet til Professor extraordinarius i græst og romerst Archæologie ved Kjøbenhavns Universitet.
-

Skoleefterretninger

fra

Roskilde Kathedralskole

for Skoleaaret fra 1 Sept. 1848 til Juli 1849.

Disciplenes Antal var ved Slutningen af forrige Skoleaar 59. Af disse dimitteredes i Slutningen af Sept. følgende 5 til Universitetet:

Ma.
1849

1. **Anton Martin Madsen**, Søn af Skolelærersvend C. M. Madsen i Kjøbenhavn.

2. **Ferdinand Rottboll**, Søn af Høiesteretsassessor C. M. Rottboll, R. af D., i Kjøbenhavn.

3. **Osvald Friis Smith**, Søn af Kjøbmand P. G. Smith i Holbek.

4. **Hans Peter Jørgensen**, Søn af Skolelærer og Kirkesanger S. Jørgensen i Thune.

5. **Harald Georg Frands Evertsen**, Søn af Kammerraad J. P. A. Evertsen, Districtslæge i Frederiksberg.

Specialcharactererne

i

examen artium for de 1848 til Universitetet Dmitterede.

	Danſk Udar- beidſſe.	Latin.	Latinſke Scril.	Græſk.	Hebraiſke * Homer.	Religion.	Geographi.	Hiſtorie.	Arithmetik.	Geometri.	Ædſſ.	Grænk.
Madsen	laud.	l p c	laud.	laud	h. ill	laud.	laud.	laud.	laud.	n.cont.	laud.	laud.
Rottbøll	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud	* laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.
Smith	h. ill.	laud.	n cont.	laud.	* laud.	laud.	laud.	laud	h. ill.	h ill.	laud.	laud
Sørgensen	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	laud.
Evertsen	h. ill.	h. ill.	n.cont.	h. ill	*h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill	laud.	h. ill	h. ill.	h. ill.

Pif diſſe erholdt i examen artium de to ſteffe Sæveds
 characteren laudabilis, de tre ſteffe laud illaud. Deres
 Specialcharacterer ſees af nedenſtaende Tabel.

Desuden udmeldtes i September Maaned 3 Disciple, nemlig F. G. Foss af 4de Klasse for at blive Kadet, samt R. Becker af 3die og G. E. Becker af 1ste Klasse for at følge deres Fader til Aarhus. Derimod optoges d. 1 Septbr. 9 nye Disciple, saa at det hele Antal d. 1

49 Octbr. var 60. Efter Nytaar optoges 2 nye Disciple, men derimod udmeldtes 2 af 4de Klasse, nemlig S. W. Rogers for at gaae til Handelen, og G. A. Møller, som var optaget d. 1 Sept., for at gaae til Landvæsenet.

Efter sidste Sammentælling er Disciplenes Orden følgende:

6te Klasse:

1. R. G. Walloe, Faderen Profurator i Roskilde.
2. J. F. G. Pio, F. Premier-Lieutenant i Roskilde, for Tiden ved Armeen.
3. P. V. Grove, F. Justitsraad og Toldkasserer i Roskilde.
4. S. J. E. Vang, F. Sognepræst til Ferslov og Bellerup i Hernø Herred.
5. E. Wache, F. forhen Kjobmand, boende i Kjobenh.
6. J. G. Hansen, F. Organist ved Roskilde Domkirke.
7. E. Th. Hansen, F. Kammerraad og Stiftsfriver i Roskilde, R. af D.
8. N. M. G. G. Arboe, F. Profurator i Holbek.
9. H. F. Brunniche, F. Kjobmand i Roskilde.
10. N. A. Sørensen, F. Profurator i Roskilde.
11. G. W. Stybe, F. Sognepræst til Kirkehylinge og Lyndby i Beldborg Herred, død.
12. D. F. Obel, F. Sognepræst til Phansfjord paa Moen.
13. E. D. Sommer, F. Provst og Sognepræst til Tjæreby og Alshuderup ved Frederiksborg, død.
14. D. E. L. G. Friis, F. Eier af Frihedsgaarden mellem Kjobenhavn og Roskilde.
15. D. F. Blethingberg, F. Sognepræst til Flemlose i Fyen, død.

5te Klasse:

16. P. B. Kobke, F. Sognepræst til Paulsker paa Bornholm, død.
17. C. M. C. Petersen, F. Kammerraad og Kollezier i Svinninge i Odsherred.
18. J. Carlsen, F. Gæstgiver i Skibby i Horns Herred.
19. J. Ernst, F. Sognepræst til Sønder Jeruløse og Søstrup i Merløse Herred.
20. N. G. Hansen, F. see Nr. 7.
21. P. D. L. Reinhard, F. Skolelærer i Eaby i Boldborg Herred.
22. C. L. Bruun, F. Forvalter ved Roskilde adelige Jomfrukloster.
24. E. F. Møller, F. Forpagter paa Næstrup.
23. P. S. Heegaard, F. Kjøbmand i Elangerup.

4de Klasse:

25. L. D. F. Matthiesen, F. Sognepræst til Høiby i Odsherred.
26. B. Hansen, F. see Nr. 6.
27. C. F. A. Göricke, F. Dr. Professor og Overlæge paa Vidstrup.
28. N. Friz, F. Kammerraad, bergerlig Raadmand og Kjøbenhavns Magistrats Godsforvalter i Roskilde.
29. P. Blechingberg, F. see Nr. 15.

3de Klasse:

30. P. J. Jeanson, F. Kuffenbager i Roskilde.
31. C. W. Jansen, F. Forvalter paa Bremersvold i Lolland.
32. G. G. J. E. Waagøe, F. Apotheker i Kbh., død.
33. F. C. Sørensen, F. see Nr. 10.
34. J. K. Lindhardt, F. Kjøbmand i Roskilde.
35. L. W. Paulsen, F. Statsraad, Professor og Dr.

juris, R. af D., nu første Medarbejder i det slesvigholstenlaueborgske Cancelli i Kjøbenhavn.

36. D. L. Bang, F. see Nr. 4.
37. T. L. Rørdam, F. Sognepræst til Dandløse og Søndersted i Merløse Herred.
38. T. G. Petersen, F. Sognepræst til Duro.
39. G. J. Vorello, Faderen Kjøbmand i Roskilde.
40. T. D. W. Staahl, F. Skolelærer paa St. Jørgensbjerg ved Roskilde.
41. H. P. Kornerup, F. Kjøbmand i Roskilde.
42. S. S. F. Vorresen, F. Sognepræst til Sundby i Horns Herred.
43. K. Jensen, F. Chirurg og Barbeer i Roskilde.

2den Klasse:

44. F. E. Christensen, F. Kammerraad og Forvalter paa Lethraborg.
45. G. N. Fabritius de Tenguagel, F. forhen Bogtrykker, boende ved Roskilde.
46. J. P. W. G. Walløe, F. see Nr. 1.
47. N. Petersen, F. Fuldmægtig i Rentekammeret i Kjøbenhavn.
48. N. J. Borch, F. Kjøbmand i Roskilde.
49. G. J. Peetz, F. Skolelærer i Ramstrup, Dbsgd.
50. P. B. G. Hansen, F. Skolelærer i Lyndby.
51. G. J. N. S. Münster, F. Kammerraad og forhenværende Amtsforvalter i Roskilde.
52. G. R. G. Schjøditz, F. praktiserende Læge i Roskilde.
53. H. Grove, F. see Nr. 3.

1ste Klasse:

54. B. G. Øvstgaard, F. Eier af Gjerdrup ved Skjelskør, Død.
55. A. G. J. Gøricke, F. see Nr. 27.

56. H. C. Olsen, F. Palaisforvalter i Roskilde, dod.
57. G. N. S. Casjen, F. Rebslagermester i Roskilde.
58. G. T. A. Knüppel, F. Vagermester i Roskilde.
59. J. Rogers, F. Grosserer i Roskilde.
60. T. Rogers, F. see Nr. 59.

Undervisningen har været følgende:

3 Latin :

6te Klasse 10 Timer ugentlig. I de 3 af disse læstes under Rektor Virgils Æneides 1ste og 2den Bog, samt 2den og 3die Bog af Horatius Oder; i 3 andre Timer under Overlærer Hundrup Ciceros to første philippiske Taler og de officii 3die Bog, samt de første 30 Capitler af Livius's 21de Bog; tillige blev en Deel af Madvigs Grammatik gennemgaaet. — Den latinske Stil var deelt mellem begge Overlærerne, som hver havde 2 samlede Timer dertil. Disciplene udarbejdede 2 Stile om Ugen hjemme; omtrent hver 3die Uge skreves en Stil paa Skolen. — Foruden de 10 for hele Klassen fælles Timer havde den ældre Afdeling (Dimittenderne) endnu en særskilt Time under Rektor, i hvilken repeteredes Horatius Ars poetica og en Deel af hans Epistler, samt en Deel af Ciceros Breve cursorisk bleve læste og historisk oplyste.

5te Klasse 10 Timer under Overlærer Thrige. I 6 Timer læstes Ciceros Tale pro Roscio Amerino, de 30 første Capitler af Livius's 22de Bog og af Ovids Forvandlinger efter Feldbauschs Chrestomathi Stykkerne 1, 2, 4, 5. Den største Deel af Madvigs Grammatik blev gennemgaaet. — 2 Eftermiddage, (ialt 4 Timer) anvendtes til latinsk Stil efter Ingerblevs Materialier. Stilene skreves paa Skolen; Feilene betegnedes hjemme af Læreren især ved at henvise til Grammatiken, hvorpaa Disciplene

skreve Stilen om hjemme og derefter maatte gjøre Rede for Grundene til de Rettelser, de havde gjort.

4de Klasse 9 T. under Overl. Hundrup. 3 Timer læstes Cæsar de bello Gallico fra 5te Bog 38te til 7de Bog 65de Cap. En Deel af Madvig's Grammatik blev gennemgaaet. 3 Timer anvendtes til latinist Stil, deels skriftlig, deels mundtlig.

3die Klasse 9 T. under Adj. Smith. Bloch's Elementarbog 2det Cursus med Forbigaaelse af de vanskeligste Stykker. De enkelte Afsnit læstes i følgende Orden: I, IV, V, II, III. 3 Afdelingerne II og V oversatte Disciplene selv i den sidste Deel af Timen Lectien til den følgende Dag. Af Madvig's Grammatik læstes Veiningslæren og enkelte Regler af Syntaren. Fette Sætninger, diktterede af Læreren, oversattes skriftlig paa Latin.

2den Klasse 6 T. under Adj. Kruse. Formlæren og en Deel af Syntaren efter Bloch's Elementarbog 1ste Cursus med de tilsvarende Exempler, mest dem under lit. h. Af Trojels Exempelsamling ere nogle Blade oversatte.

3 Græst:

6te Klasse 5 T. 3 de 2 T. under Rektor læst Herodots 9de Bog samt 7de og 8de Bog af Odysseen. 3 de 3 T. under Overl. Thrige læst Xenophons Memorabilier 1ste og 2den Bog, samt Platos Apologia Socratis og Kriton. Paa Plato kunde Disciplene selv forberede sig ved Hjælp af Wiehes Udgave, medens i Xenophon det Meste forud blev gennemgaaet af Læreren. Madvig's Ordforningelære blev benyttet til stadige Henviisninger. — 3 en særskilt Time have de, der ikke læse Hebraisk, og nogle andre under Overl. Thrige læst de 8 sidste Bøger af Odysseen, og udenfor Skoletiden har den Overste læst Sophokles's Antigone.

5te Klasse 6 T. under Overl. Hundrup. Bloch's Læsebog p. 107—137, Xenophons Anabasis 1ste Bog og Odysseens 3die Bog. Enkelte Afsnit af Bloch's Grammatik.

4de Klasse 6 Timer under Rektor. Blochs Læsebog 1ste Kursus og en Deel af 2det Kursus. Formlæren efter Blochs Grammatik.

§ Hebraisk under Adj. Algerup:

6te Klasse i 2 Afdelinger. De Eldre have i 2 L. læst Genesis fra Cap. 12 til Enden, de Yngre i 3 L. de 12 første Cap. af Genesis. Whittes Grammatik.

§ Modersmaalet:

6te Klasse 2 L. under Adj. Smith. Hver Uge er skrevet en Udarbeidelse, hvortil Stoffet, foruden nogle Oversættelser fra Latin, har været taget deels fra Historien, deels fra Religionslæren eller et almindeligere Gebeet. Ved vanskeligere Opgaver er der forud meddeelt veiledende Bemærkninger. Som Fortsættelse af forrige Aars Kursus ere Prøver af den nyere Litteratur, fornemmelig af Grundtvig, Molbeck, Ingemann, Poul Møller og J. E. Heiberg, forelæste og, hvor det behøvedes, forklarede, Digterværkerne især ved at sammenlignes med hvad der i Mythologi, Sagnhistorie og Folkedigt kunde betragtes som deres Kilde.

5te Klasse 2 L. under Adj. Kruse. Rahbek om den danske Stil. Enkelte Stykker af Rahbeks Læsebog. Forelæst Prøver af Baggesen, Dehlenschlæger og Poul Møller. Hver Uge en skriftlig Udarbeidelse.

4de Klasse 2 L. under samme Lærer. Af Blochs danske Grammatik Læren om Rettskrivning og Interpunktion, samt §§ 1-23. Rahbeks Læsebog. Hver Uge en Udarbeidelse (en selvdigtet Fortælling eller Fabel, Oversættelser, lette Opgaver af Religionslæren).

3die Klasse 3 L. under Adj. Smith. Blochs Grammatik p. 93—230. Holsts prosaiske Læsebog indtil p. 142. Ugentlig een Stil, som i Regelen har bestaaet i Gjengivelse af en mundtlig Fortælling, nogle Gange i at gjengive Indholdet af et forelæst fortællende Digt eller i at fortælle noget Selvoplevet.

2den Klasse 3 T. under Adj. Kruse. Vojesens danske Grammatik er heelt læst. Molbechs Læsebog. Ugentlig en Stil, som har bestaaet i Gjengivelse af en forelæst Fortælling.

1ste Klasse 6 T. under Adj. Smith. Vojesens Grammatik er gjennemgaaet indtil Ordstillingen med Forbigaaelse af de fleste Num. Molbechs Læsebog indtil p. 209 er benyttet til Læseøvelser, Analysering, Efterfortælling og Udenadslæsning. Af Holsts Smaadigte til Udenadslæsning ere nogle oplæste og forklarede og enkelte lærte udenad. Der er skrevet 2 Stile om Ugen, som oftest efter Diktat; undertiden ere Sæmningens Dele skriftlig indøvede; sjelden have Disciplene forsøgt at gjengiive en let lille Fortælling.

I Endst:

6te Klasse 2 T. under Adj. Broager. Læst 85 Sider i sidste Afsnit af Hjorts Læsebogs profaiske Deel og ugentlig oversat 1 Side af Herslebs Vibeihistorie mundtlig paa Lydst.

5te Klasse 2 T. under samme Lærer. Læst 59 Sider af 2den Samling af Brudstykker i Hjorts profaiske Læsebog og Formlæren efter Hjorts større Grammatik.

4de Klasse 2 T. under samme Lærer. Læst 51 Sider af Hjorts Læsebog i samme Afsnit som 5te Klasse og det samme Pensum i Grammatik.

3die Klasse 2 T. under Adj. Smith. Hjorts profaiske Læsebog p. 21—49 og p. 59—87. Hjorts lille Grammatik er repeteret.

2den Klasse 3 T. under Adj. Broager. Hjorts profaiske Læsebog p. 20—72 og hele Formlæren efter Hjorts lille Grammatik.

1ste Klasse 5 T. under Adj. Smith. Rungs Læsebog p. 1—23 og p. 34—94. Efter Hjorts lille Grammatik er læst og indøvet: Artiklerne, Hjælpeverberne og begge Conjugationer (hvorved tillige de i Wolles Stileøvelser opstillede Paradigmer ere benyttede), Pronominerne, Præpositionernes Styrelse, Substantivernes Declination.

3 **Franst** under Adj. **Algerup.**

6te Klasse 2 T. Af Vorrings études littéraires : une conjuration sous Louis XIII, partie épistolaire, les voleurs en Espagne, études de la nature. Af Vorrings Grammatik er Syntaren læst, Formlæren repeteret. Mundtlige og skriftlige Stileøvelser.

5te Klasse 3 T. Vorrings Læsebog for Mellemklasser p. 24—53, 151—230. Efter Vorrings Grammatik Repetition af hele Formlæren, udvalgte Stykker af Syntaren. Mundtlige og skriftlige Stileøvelser efter Lærens Opgaver, 2det Afsnit.

4de Klasse 2 T. Vorrings Læsebog for Mellemklasser p. 24—53 og 74—109. Af Abrahams's Grammatik: Substantivernes Køn, Adjectiver og Adverbier; Resten af Formlæren repeteret. Undertiden mundtlig Stil efter Lærens Opgaver 2det Afsnit.

3die Klasse 4 T. Vorrings manuel des enfants, p. 97—147, Sammes Læsebog for Mellemklasser p. 1—35. Af Abrahams's Grammatik Formlæren undtagen Substantivernes Køn. Lærens Opgaver 2det Afsnit mundtlig og skriftlig.

2den Klasse 3 T. Vorrings manuel des enfants, p. 1—100. Af Abrahams's Grammatik: Artikler, Pronomina, Talord, Hjelpeverber, regelmæssige Conjugationer, et Udvalg af uregelmæssige Verba. Skriftlig og mundtlig Stil efter Lærens Opgaver 1ste Afsnit.

1ste Klasse 1 T. Læseøvelserne i Vorrings manuel des enfants ere benyttede til Oplæsning og Stavning. Et Par Blade oversatte, et Par Stykker lærte udenad.

3 **Religionslæren** under Adj. **Kruse.**

6te Klasse 3 T. Hele Fogtmann's Læsebog og Herstebs større Bibelhistorie. De første 17 Cap. af Matthæi Evangelium i Grundsproget.

5te Klasse 2 T. Fogtmann's Læsebog § 59—128.

Herslebs større Bibelhistorie fra 5te Periode i det jødiske Folks Historie til 4de Periode i det nye Testaments Historie.

4de Klasse 2 T. Valles Lærebog 8de Cap. og Fogtmanns Lærebog forfra til § 56. Herslebs større Bibelhistorie fra 3die Periode i det nye Testaments Historie til Enden.

3die Klasse 2 T. Valles Lærebog: Cap. 1—3 og 6—8. Herslebs større Bibelhistorie fra Makkabæernes Periode til 4de Periode i det nye Testaments Historie.

2den Klasse 2 T. Valles Lærebog: Cap. 1—5. Herslebs større Bibelhistorie forfra til 6te Periode i det jødiske Folks Historie.

1ste Klasse 3 T. Blechs Grundlag for Undervisning i Religion, samt Herslebs mindre Bibelhistorie ere begge læste heelt.

I Historie:

6te Klasse 3 T. under Adj. Friis. Den gamle Historie er gennemgaaet tildeels efter Webers, Danmarks efter Allens Lærebog; den nyere Historie efter Kosods Udtog; dog have de Yngre kun læst fra Frankerigs Historie til Enden.

5te Klasse 3 T. under samme Lærer. Kosods Udtog fra Ungarn til Tydskland.

4de Klasse 3 T. under Overlærer Ehrige. Frankerigs, Englands, Spaniens, Portugals, Nederlaendes, Tydsklands, Helvetiens og Italiens Historie indtil 1789 efter Kosods Udtog.

3die Klasse 3 T. under samme Lærer. Planen var at give Disciplene en Oversigt over de 3 nordiske Rigers Historie; men da der fattedes en passende Lærebog, maatte Allens Lærebog i Danmarks Historie lægges til Grund, hvilken blev læst heelt; dog saaledes, at meget af den indre Historie kun kortelig berørtes, medens udsørgeligere Fremstillinger af mærkelige Begivenheder og en kort Oversigt over Sverrigs og Norges Historie meddelees.

2den Klasse 3 L. under Adj. Friis. Midalderens og den nyere Historie efter Kofeds Historiens vigtigste Begivenheder.

1ste Klasse 3 L. under samme Lærer. Af samme Bog den gamle Historie.

3 Geographi:

6te Klasse 2 L. under Adj. Friis. Hele Geographien efter Jørgensens Lærebog.

5te Klasse 2 L. under samme Lærer. Fra Spanien til Amerika efter samme Lærebog.

4de Klasse 2 L. under samme Lærer. Asien, Afrika og Amerika efter samme Lærebog.

3die Klasse 2 L. under Overl. Thrige. Helt Thriges Lærebog.

2den Klasse 2 L. under Adj. Friis. Europa efter samme Lærebog; de øvrige Verdensdele gjennemgaaede noget mindre udførligt efter Landkortene.

1ste Klasse 3 L. under samme Lærer. Samme Lærebog p. 1—96.

3 Mathematisk:

6te Klasse i 2 Afdelinger, hver 3 L. under Adj. Broager. De ældre have repeteret Arithmetiken efter Broagers, Geometrien efter Wundts Lærebog; de yngre have efter samme Lærebøger gjennemgaaet af Arithmetiken Læren om Modstørrelser, Regning dermed, Rødders Bestemmelse ved Tilnærmelse, brudne Potenser, negative Potenser og imaginære Størrelser; af Geometrien den praktiske Deel til No. 574.

5te Klasse 4 L. under samme Lærer. Efter samme Lærebøger: i Arithmetiken Proportioner, hele Tals Theori og Decimalbrøf; i Geometrien Læren om Figurers Egedannethed og indbyrdes Forhold og om Cirklen.

4de Klasse 4 L. under Overl. Hundrup. Af

Broagers Arithmetik Brok, samt Forhold og Proportioner, af Oppermauns Geometri p. 1—45.

3die Klasse 4 T. under Adj. Broager. Af Broagers Arithmetik Indledningen, de 4 Species i Algebra og Talsystemerne.

I Regning under Lærer Holm:

2den Klasse 3 T. (de to samlede med 1ste Klasse).
4 Species i Brok og Regula de tri i Brok.

1ste Klasse 4 T. (de to samlede med 2den Kl.).
Regula de tri i hele Tal og Begyndelsen af de 4 Species i Brok.

I Naturhistorie under Lærer Holm:

4de Klasse 1 T. Af Bramsens og Dreiers Lærebog p. 172—202 og Indledningen til Plantekæren, samt udførligere om Principerne for Linnés og Jusseus Plantesystemer.

3die Klasse 2 T. Samme Lærebog p. 43—71 og 148—163, samt Principerne for Linnés Plantesystem.

2den Klasse 2 T. Samme Bog forfra til p. 43.

1ste Klasse 3 T. Kichsens Ledetraad for Begyndere og til § 17 i Bramsens og Dreiers Lærebog.

I Kalligraphi under Adj. Friis:

4de Klasse 1 T., 3die 2 T., 2den 3 T., 1ste 4 T. (deraf de 3 i Forening med 2den Kl.).

I Tegning under Simelærer Obgsm. Ehlers:

3die Klasse 1 T., 2den og 1ste Kl. 2 T. samlede.

3 Vokalmusik under Cantor Hartmann:

De, som have Stemme og Gehør, efter særskilt Inddeling i 4 T., den ene Gang firstemmig.

3 Gymnastik

Disciplene deelte i 3 Afdelinger, hver 2 T. Da Gymnastiklæreren gjør Krigstjeneste, har Undervisningen været afbrudt en stor Deel af Skoleaaret. Til Svømmeundervisningen er for i Sommer en anden Lærer antaget. Adjunkt Friis har Inspektionen.

Lærens ugentlige Timeantal har saaledes været:

Rektor	12
Overlærer Hundrup	24
Overlærer Thrige	24
Adjunkt Ngerup	22
Adjunkt Friis	30
Adjunkt Broager	23
Adjunkt Kruse	27
Const. Adjunkt Smith	27
Lærer Holm	13
Timelærer Ehlers	3
Cantor Hartmann	4

Disciplene have daglig havt 6 Timers Undervisning (8—12) og (2—4) foruden Sang (1—5).

Skolebibliotheket

er siden sidste Programs Udgivelse forøget med følgende Bøger:

a) De fra den kongelige Direktion og Ministeriet tilsendte:

Statistisk Tabelværk 7—15de Heste. Fol. Kbh. 1844—47.

- Waaren = Ginz, Ausz und Durchfuhr sowie Schiffahrt des
 Königreichs Dänemark und der Herzogthümer Schles-
 wig, Holstein und Lauenburg. 1844—46. 3 Bde in
 Folio. Kopenh. 1847.
- Statistisches Tabellenwerk oder Darstellung der Volkszahl
 in den Herzogthümern usw. 2 Hefte Overtellio. Ko-
 penhagen 1842—46.
- Nyt historisk Tidsskrift, redigeret af Melbech. 2det Bds
 2det Hefte.
- Grølevs Forfatterlexikon, 11te Hefte.
- Orsted's Oversigt over det kgl. Danske Vidensk. Selskabs
 Forhandlinger. 1848. Nr. 1—8 og 1849 Nr. 1—2.
- Fistaine, principia nomina neolatina formandi declina-
 dique. Haun. 1848.
- Universitetets Lektionskataloger for Sommeren 1848 og
 Vinteren 1848—49 Latin og Dansk.
- 21 Programmer fra de danske lærde Skoler for 1848.
- Járnsida edr Hákonarbók, cum interpretatione latina.
 Haf. 1847. 4to.
- Islenskir Annálar s. Annales Islandici ab a. 803 ad 1430.
 Hafn. 1847. 4to.
- Abraham's: Balth. Castilionei aulici liber 3 secundum
 veterem versionem Gallicam (Universitetspr.). Haun. 1848.
- Sibbern, Bidrag til at oplyse nogle ontologiske Udtryk i
 Aristoteles's Metaphysik (Universitetsprogram). Kbh. 1848.
- Selmer, Arbejg for Kjøbenhavns Universitet og øvrige
 høiere Underviisningsanstalter for 1847.
- Selmers Supplement til Kjøbenhavns Universitets Arbej-
 ger. Nr. 1 for 1848.
- Brandes de rheumatismo gonorrhoeico. diss. Haun. 1848.
- Tredie Beretning om Odense Realskole. 1848.
- Reise de natura et mutua ratione sonerum vocalium ling-
 væ Hebraeorum disp. Haun. 1849.
- Stephani thesaurus græcæ lingvæ. Vol. VII. fasc. 2—3.
- Mynster Progr. ad inaugurationem episcoporum Hansen
 et Monrad. 1849.

Steenberg om Synspunktet for Opfattelsen af Philob Guds-
erkiendelse. Kbh. 1849.

Becker, historisk Museum eller Tidsskrift for utrykte histo-
riske Kildeskrifter. 1ste Bds 1ste Hefte.

De sidste af Mansas Kort over Danmark.

b) Forærede af Skolens Rektor:

Tabulae chronologicae et synopticae literarum Romanarum. confec. Borrius, Flemmer, Schwartz. Haun. 1848.

Das Verfahren Preussens und des deutschen Bundes gegen Dänemark. Kph. 1848.

Ständedeputirte Schleswigs an den dänischen Staatsrath. Kph. 1848

Griefs des Danois contre l'aggression allemande. 1848.

Blaunfeldt, de farligste Klipper for det danske Statskib. Kbh. 1849.

c) De for den dertil bevilgede Sum anskaffede (fra Bogladen eller paa Auctioner):

Antistesevigholstenske Fragmenter, udgivne ved Krieger. 1—8
Seite. Kbh. 1848.

Tyensk Tidsskrift for Litteratur og Kritik. 6te Bd.

Kort over Danmark, af H. Bull. 1848.

Kort over Sønderjylland, udgivet af Videnskabernes Selskab. 1836.

Hundrups Skolekalender. Kbh. 1845.

Hundrups Realkritikon over de homeriske Digte. Kbh. 1848.

Fuldstandig Dagbog over Begivenhederne i Danmark 1848.
2 Bd. Kbh. 1848.

Schlossers Geschichte des 18ten Jahrhunderts. 7 Bd.
1ste u. 2te Abth.

Sophoclis tragoediae ed. Wunder. Vol. 1 sect. 1 Philoctetes.

Ciceronis orationes selectae v. Moebius, neu bearbeitet
v. Crusius. 6 Hefter.

G. Youngs Klagen u. Nachtgedanken nebst dessen Satiren.
Engl. und deutsch mit Num. v. Gbert. 4 Bde.

- Edouvs danske Tidsskrift, 9—14 Hefte.
 Melbechs Reisebrev til Hammerich.
 Opfordring til det tydske Folk fra danske Borgere. Kbh.
 1848.
 Mindeskrift over Kong Christian den Ottende, udgivet af
 Vidensk. Selskab.
 Mumme Begivenhederne i Fyen under de franske og spanske
 Troppers Ophold her i Landet 1808.
 Boeck & Franz corpus inscriptionum græcarum Vol. III,
 fasc. 2.
 Meyers Commentar zum Neuen Testament. IX, 2.
 De Wette Handbuch zum Neuen Testament, III, 2.
 Clausens Fortolkning af de 3 første Evangelier. 3die Hefte.
 Aftstykker vedkommende det slesvigiske Spørgsmaal. Kbh. 1849.
 Wegener om den evige Forbindelse mellem Slesvig og Dau-
 mark. Kbh. 1848.
 Clausens Tidsskrift for udent. theolog. Litteratur. 1848.
 Statskalenderen for 1849.
 Katalog over Oldenborgs Bibliothek.
 Fyhns Gfsterretninger om Kjobstaden Kolding. Kbh. 1848.
 Danske Magazin. 3die Række 2det Hefte.
 C. Staffeldts samlede Digte og Biographi.
 Ambrosius Stubbs samlede Digte, udg. af Warfod. 1ste
 Hefte. Kbh. 1848.
 C. Falsters Satirer. Kbh. 1840.
 Sabina oder Morgenszenen im Putzzimmer einer Römer-
 inn, von Böttiger. Leipzig 1806.
 Ståncs politiska Historia af N. Cronholm. 1ste Deel.
 Lund 1847.
 F. v. Raumer Vorlesungen über die alte Geschichte. Leip-
 zig 1847. 2 Bde.
 Passows griech. Wörterbuch, bearbeitet von Kost, Palm
 und Kreuzsler. 1—2 Bd. Leipz. 1841—47.
 Verlauff, de hellige tre Kongerss Kapel i Roeskilde Dom-
 kirke. Kbh. 1849.
 Encyclopédie des sciences, des arts et des metiers par
 Diderot & d'Alembert. 28 Voll. Livourne 1770—78.

- Tidsskrift for populær Naturvidenskab, udgivet af Pet. Thormann. 1—2 Hefte.
- De 4 sidste Bind af Vidensk. Selskabs Ordrebog.
- Baggesens danske Barcker. 12 Dele. Kbh. 1845—47.
- Den slesvigiske Krig i 1848. Ved en Officere af Armeen. 2 Affnit. Kbh. 1849.
- Vægsøes Anmærkninger til samme. Kbh. 1849.
- John Foster, an essay on the different nature of accent and quantity with their use and application in english, greek and latin languages. London 1820.
- Dansk Lydlære og dansk Rjenelære, tvende Monographier af J. Levin. Kbh. 1844.
- Flors danske Læsebog. 2den Udg. Kiel 1835.
- Den danske Digtekunsts Historie ved Myerup og Rahbek. 2 Dele. Kbh. 1828.
- Den danske Digtekunsts Middelalder af Rahbek og Myerup. 2 Dele. Kbh. 1805—8.
- Udsigt over den danske Digtekunst under Frederik 5. Ved Rahbek og Myerup. Kbh. 1819.
- Francke die Grundlehre der Religion Jesu nach dem Princip des evangel. Protestantismus. Leipzig 1848.
- Ross's griechische Königsreisen. 2 Bde. Halle 1848.
- Krügers griech. Sprachlehre für Anfänger. Berlin 1847.
- Klemm's allgem. Culturgeschichte der Menschheit. 6 Bde. Leipzig 1843—47.
- Ersch und Grubers allg. Encyclopädie. 3 Bde. (Continuation). Hallische Allgem. Literatur-Zeitung 1849.
- Zahns neue Jahrb. für Philologie u. Pädagogik. 1849.
- Estrops Bidrag til Frankerigs, Danmarks og Sverrigs Historie fra 1663—89. 4to.
- Friedenreichs Kong Christian den Femtes Krigshistorie fra 1675—79. Kbh. 1758. 2 Dele.
- Dansens Staatsbeschreibung des Herzogth. Schleswig, herausg. v. Büsching. Hamburg 1758.
- Petersens Chronica der Lande zu Holslen, Stormarn, Ditmarschen und Wagrien. Lübeck 1614.
- Laugaard om deo danske Klostere i Middelalderen. Kbh. 1830.

Samling historischer Schilderungen berühmter Männer. Leipz.
1759. 3 Bde.

Slavius oekonom. physisk Beskrivelse over Schagen. Kjø-
benhavn 1787.

Molesworth état present de Danemarc, traduit de l'Au-
glais. Amsterd. 1695.

Nathansen Danmarks National- og Statshuusholdning.
Engelstoft Kvindeskjønnets Kaar hos Skandinaverne før
Christendommens Indførelse. Kbh. 1799.

N. M. Petersen Danmarks Historie i Hedenold 3 Dele.
Kbh. 1834—37.

Zahns Grundtræk til Christian 4's Krigshistorie. Kbh.
1820—22. 2 Dele.

Seyer Kong Frederik 4's glørværdige Levnet, oversat af
Vaden. 1 Hefte.

Riegels Udkast til 4 Frederiks Historie. Kbh. 1795. 2 D.

Vuslaus historiske Dagregister over Frederik 4's Levnets- og
Regeringsbegivenheder. Kbh. 1770.

Riegels Christian 6's Levnetsbeskrivelse. Kbh. 1798.

Saaledes er Bibliotheket forøget med over 200 Bind og
Hefter og bestaar nu af over 8000 Bind og Hefter.

Af Skolens Beneficier har i indværende Aar fri
Uderviisning været tilstaaet 31 Disciple, af hvilke

4 have havt det høieste Stipend. af 50 Rbd. er 200 Rbd.

8 — — — mellemste — af 35 — er 280 —

4 — — — laveste — af 20 — er 80 —

560 Rbd.

Allt at private Donationer, hvoraf dog kun udbetalt 195
Rbd., oplagt 365 til Understøttelse for Vedkommende ved
Universtitetet. For Stipendiefonden er saaledes af den hele
aarlige Stipendiesum 578 Rbd. 10 s besvaret 18 Rbd. 10 s,
som tilligemed hele Oplagssummen er til Fordeel for Sti-
pendiefonden gjort frugtbringende i Byens Sparerkasse.

Udtag af Skoleregnskabet for Aaret 1848.

Indtægterne har været følgende:

	Rbb.	ß.
1. Renter af Skolens Capital-Formue	613.	28
2. Jordebogs-Indtægter i Korn og Penge	1087.	86.
3. Huusafgifter	25	80.
4. Tiende-Indtægter af 18 Sogne	11,745.	60.
5. Degnepensioner	431.	16.
6. Jordskyld	9.	50.
7. Indtægter af Kirker og Præstefald	761.	69.
8. Skolecontingenter	1250.	=
9. Indtægter af Duebrødre Kloster	10,651.	80.
10. Fra Universitetet	84.	=
11. Forskjellige ubestemte Indtægter	552.	41.
12. Beholdning fra forrige Aar	37.	49.
13. Indtægter ifølge Decisionen for 1847 Aars Regnskab	1.	25.
14. Tilbagebetalte Forskud	650.	=
15. Tilskud fra det almindelige Skolefond	113.	88.

Summa Indtægt 28,016. =

Udgifterne have været følgende:

	Rbb.	ß.
1. Faste Gager	8131.	61.
2. Gratificationer	100.	=
3. For Timeundervisning	623.	75.
4. Til Bibliotheket og videnskabelige Apparater (foruden det Teilmanske Legat af 20 Rbd.)	243.	13.
5. Til Rectorboligens og Skolebygningens Ved- ligeholdelse	333.	44.
6. Til Inventariets Vedligeholdelse	70.	34.
7. Brændselsfornödenheder	305.	72.
8. Velysningsfornödenheder	47.	48.

Udgifter 9858. 62.

	Rbd	l.
Transport	9858.	62.
9. Skatter og Afgifter	1314.	25.
10. Regnskabsforeren	353.	46.
11. Vedellens Løn	124.	1
12. Reengjørelse	65.	75.
13. Porto, Skrivematerialier og Protokoller .	59.	16.
14. Programmet	69.	16.
15. Udbetalte Forskud	1125.	1
16. Afgivet til den almindelige Skole- lesfond	14,200.	1
17. Udestaaende Restancer	810.	88.

Summa Udgift 27,980. 40.

I Beholdning blev altsaa 35 Rbd. 56 l.

Forsatte Personal=Efterretninger om de fra Skolen forhen til Universitetet dimitterede Disciple.

- fra 1803 Conferentsraad F. W. Treschow, Rigsdagsmand og Commandeur af Dbrg. (17 Nov. 1848).
- 1812 Justitsraad C. G. Herz, Borgemeister og Auktionsdirecteur i Aarhus.
- 1817 Pastor S. P. Engelbreth til Orbek, 5 Juni 1849 Provst for Gudme og Binding Herreder i Fyen.
- — Pastor J. V. Stauning til Herlufmagle, død i April 49.
- 1819 Statsraad C. Neergaard til Gundersløvholm, Rigsdagsmand.
- 1820 Cand. Philos. G. A. Brangstrup, Inspecteur ved en offentlig Skole. i Kjøbenhavn.

- Fra 1820 Bataillonschirurg J. Christensen, død.
- 1821 Kgl. Historiograph og Geheime-Archivarius Dr. C. F. Wegener, Professor med Rang IV, 3 og Rigsdagsmand.
- — Overauditeur og Byfoged i Næroe J. J. Gæther, 25 Marts 49 Borgemeister, Byfoged og Bysskriver i Rjøge, samt Herredsfoged og Skriver i Viesverstov Herred.
- 1823 Kammerherre C. Scheestedt-Juul til Rauneholdt, Rigsdagsmand.
- 1824 Herredsfoged i Sveto Herred P. E. Ammighøll, i Oct. 1848 Herredsfoged i Galthen, Stevring og Norhald Herreder i Randers Amt.
- 1827 Lic. med. V. Th. Bricka, 10 Marts 49 Overlæge ved Armeen med Capitains Rang.
- — Ordineret Katechet M. P. Hansen, 7 Oct. 48 Sognepræst for Oddens Menighed i Sjælland.
- — Landsloveretsprocurator J. M. Øvstgaard, i Jan. 49 Borgemeister og Byfoged i Kallundborg.
- — Cand. theol. J. P. Vottiger, i April 49 Sognepræst til Sønder Omme og Høuen i Ribe Stift.
- 1831 Ordineret Katechet J. G. Pedersen, i Sept. 48 Sognepræst til Hylke i Narhøus Stift.
- 1832 Cand. theol. og Adjunct ved Odense Kathedralskole S. P. Rosod Hansen u. 24 Juni d. N. beskikket til residerende Capellan ved Vor Frelsers Kirke paa Christianshavn.
- 1833 Cand. juris G. S. P. Hage, Rigsdagsmand.
- 1840 Cand. juris G. M. Wengel, har taget praktisk Examen med Charakteren h. ill.
- 1841 Cand. theol. Poul Dorph, Secondlieutenant i Krigsreserven med Ancienn. fra 17 Aug. 48.
- — Cand. theol. J. G. E. Koch, Oct. 48 personel Capellan hos daværende Sognepræst ved Frue Kirke i Narhøus.

- Fra 1841 Cand. theol. G. D. Conradsen } udfkrevne til
 . 1842 Cand. philos. F. G. Sorensen } Krigstjeneste.
 — — Sec. Lieutenant ved Cavalieriet N. J. G. Marcher, 26 Apr. 49 tillagt Premier-Lieutenants Charakteer.
 — — Cand. philos. P. G. T. Schaldemose tog i Dec. 48 theologisk Embedseramen med Charakteren h. ill. 1mi grad.
 — — Cand. philos. J. T. E. Krohn, i April 49 theolog. Embedseramen med Char. laudabilis
 — --- Attaché ved Gesandtskabet i Paris Baron F. P. Wille Brahe, Legationssecr. i Stockholm.
 -- 1843 Cand. philos. G. G. Hjort } udfkrevne
 -- 1844 — — A. G. Lind } til
 — — — — G. J. Narestrup } Krigs-
 — — — — N. G. Dyrland *) } tjeneste.
 -- 1846 Stud. philos. P. B. T. Liebe, Dtgømd (som Frivillig ved Armeen 1845).
 — 1847 Stud. philos. E. W. J. Hartvigsen, i Sep. 48 Secundlieutenant i Krigsreserven.
 — — Stud. philos. G. P. Christensen, atter laar Frivillig ved Husarerne.

*) Rigtigt anført som Frivillig.

Den offentlige Examen for det nu tilbagelagte Skoleaar i Roskilde Kathedralskole vil blive afholdt i den Orden og paa de Dage, som omstaaende Tabel udviser. Til efter Behag at bivaane sammes mundtlige Prøver, som begynde hver Morgen Kl. 8 og hver Eftermiddag Kl. 2½, indbydes herved Disciplenes Forældre og Bærger samt enhver anden, som maatte føle Interesse for Skolens Bestræbelser og dens Ungdoms Fremgang, ærbødigt af

E. Bloch.

Examen holdes i følgende Orden:

D a g e n.		6. Klasse.	5. Klasse.	4. Klasse.	3 Klasse.	2. Klasse.	1. Klasse.
Den 19 Juli	Formiddag	Latinsk Stil.	Dansk Stil.	Dansk Stil.	—	—	—
: 20 —	Formiddag	Bersjon.	—	—	D. Stil i Nr. 4	—	—
: 21 —	Formiddag	Hist. Opgave.	Latinsk Stil.	Latinsk Stil.	—	—	—
	Eftermiddag	Relig. Dpg.	—	—	—	D. Stil i Nr. 5	D. Stil i Nr. 4
: 23 —	Formiddag	Historie.	Græsk.	Naturhistorie.	Naturhist. K. 9 i Nr. 4	—	—
	Eftermiddag	Religion.	—	Historie.	—	Tydsf i Nr. 5	Hist. K. 3½ i Nr. 4
: 24 —	Formiddag	Latin.	Fransk	—	Tydsf i Nr. 4	—	—
	Eftermiddag	—	—	Latin.	—	Historie i Nr. 6	Religion i Nr. 5
: 25 —	Formiddag	Græsk.	Historie.	—	Religion i Nr. 4	—	—
	Eftermiddag	Tydsf.	—	Geographi.	—	Latin i Nr. 5	Geogr. K. 3½ i Nr. 4
: 26 —	Formiddag	Fransk.	Latin.	—	—	Dansk.	—
	Eftermiddag	Arithmetik.	—	Fransk.	Dansk i Nr. 5	—	Regning i Nr. 1
: 27 —	Formiddag	Hebraisk.	Geometri.	Geom. Kl. 9½ Nr 5	Historie i Nr. 4	—	—
	Eftermiddag	Homer f. Heb.	Tydsf.	Græsk Kl. 4. i Nr. 6	—	Geographi i Nr. 4	Naturh. K. 4 i Nr. 4
: 28 —	Formiddag	Geometri.	—	Dansk.	Latin i Nr. 5	Rel. Kl. 9 i Nr. 4	—
	Eftermiddag	Geographi.	Religion.	—	—	—	Tydsf i Nr. 4.
: 30 —	Formiddag	—	Geographi.	Arithmetik.	Arithm. K. 9 i Nr. 4	Fransk i Nr. 6	—
	Eftermiddag	—	—	Tydsf.	Fransk i Nr. 5	Regning i Nr. 2	Dansk i Nr. 6
: 31 —	Formiddag	—	Arithmetik.	Religion.	Geographi i Nr. 6	Naturh. K. 9 i Nr. 4	—

5

Grundsætninger for Underviisningen i de lærde Skoler

med stadigt Hensyn til den nye Underviisningsplan,

2det Hefte,

henhørende til Examens-Programmet fra Roskilde Kæthe-
dralshole 1848.

ved

Skolens Rector

S. N. J. Bloch.

Roskilde,

Trykt hos J. D. G. Hanson.

1849.

Endstjont maastee Conseqventsen kunde byde ikke at afbryde den Plan, jeg havde lagt for det i Aaret 1847 som Program udgivne første Hefte af disse didaktiske Grundsætninger og Bemærkninger ved den provisoriske Underviisningsplan af 1845, i hvilke jeg fra en Fastsettelse af den lærde Skoleunderviisnings Diemed umiddelbar gik over til Midlerne til dettes Opnaaelse eller Læregjenstandene, men hvilken Punkt Rumets Indstrænkning dengang forbød mig at fuldføre, og man derfor nu maastee vil vente samme uafbrudt fortsat, saa er dog siden den Tid saavel kommen mig nogle fra min afvigende Meninger for Dine, hvis Gjendrivelse jeg, for ei at komme for sildig dermed, nu ei tør opsætte, som og falden mig Gæt og Andet ind, hvormed mine egne Bemærkninger i 1ste Hefte tjenligen kunde suppleres. Af denne Aarsag har jeg nu forandret min forrige Plan og hellere Skridt for Skridt fulgt den provisoriske Underviisningsplan fra først af, henvisende iøvrigt til mit forrige Program, naar det, jeg nu kunde have at anføre, syntes mig deri at være tilstrækkeligen omhandlet og begrundet. Dette sidste er især Tilfældet med den provisoriske Plans

1ste §

om Diemedet for den lærde Skoleunderviisning, hvorom jeg intet Bæsentligt har at sæie til det, jeg har sagt i 1ste

Hefte S. 1—22, og i Henseende til det Paafølgende om Misligheden af at sammensmelte Lærde- og Real- eller Borger-skoler, hvilket paa Grund af begges forskjellige Diemed ikkun vilde være til Glæde for de førstnævnte, vil jeg faae Anledning til at forklare mig lidt nærmere, naar jeg nedenfor kommer til Planens 4de § om Læregjenstandene; og gaaer derfor nu over til dens

2den §

om Klasseinddelingen. At de tre nederste af de ved Reformen 1806 indførte fire, sædvanligst toaarige, Klasser nu ved den provisoriske Underviisningsplan ere forandrede til 5 eetaarige, er vistnok een af Planens heldigste Bestemmelser, deels fordi Haabet om en aarlig Opfotning i en høiere Klasse har noget mere Oplivende og Ansporende for Disciplene, som i den Alder altid maae have et mindre vidt fjernet Maal at sigte til, naar de ikke skulle enten i det første eller i det andet Aar blive lunkne i deres Flid; og deels fordi, om man end, som senere blev Brug, vilde gjøre to Afdelinger af hver Klasse og hver af disse altid for hver Discipel end kun blev eetaarig, dog en Tid af sex Aar, inden de kunde naae den øverste Klasse, vilde, især for de mere Opvakte, være en alt for langvarig Tid til at opnaae det for disse 3 Klasser bestemte Kundskabsmaal. Kun den 6te er der, med Hensyn til hvad her skal udrettes, i Planen med god Grund tillagt en Tid af to Aar, ligesom forudm efter den Guldbergste Skoleforordning af 1775, hvori hele Skoletiden var fastsat til 7 a 8 Aar (fra det 9de eller 10de til det 17de Aar) og Klassernes Antal i de større eller Kathedralskolerne 5 (senere ved Forening af de to nederste 4) eetaarige foruden Mesterlectien (Rectorens Klasse) som var toaarig. Denne Indretning forvakkedes indledtild ved den ovennævnte, 1797 begyndte og 1806 fuld-

førte, skjøndt i andre Henseender priselige, Reform, idet hele Klasseantallet paa daværende tydsk Wiis*) reduceredes til 4, i nogle Skoler endog kun 3 Klasser, som da naturligtviis alle maatte i Reglen blive toaarige, men hvoraf dog efterhaanden fleresheds, efter som man følte Vanskeligheden af at forene det yngre sidst opstattede Kulds Underviisning med det ældres, gjordes cetaarige Afdelinger, dog ikke altid consequent i alle Klasser, fordi der til 8 saadanne særskilte Afdelinger ikke havde et tilstrækkeligt Lærerpersonale. Jeg erhyverede derfor i Aaret 1843 Tilladelse til i den mig anbetroede Skole, hvad og snart blev efterlignet fleresheds, at gjenindsføre det gamle System af 6 faste Klasser**), af hvilke kun den øverste blev toaarig, hvori blot Mathematik og Hebraisk vare deelte i to Specialklasser. Dette blev nu ogsaa optaget i den provisoriske Underviisningsplan af 1845, og saaledes er man da omfider igjen kommen tilbage til det Punkt eller den Klasseinddeling, man for omtrent et halvt hundrede Aar siden havde forladt, uden at have — som det saa ofte gaaer med ikke nok som prøvede Omformninger — vundet Andet, end den Erfaring, at det Nysindførte ikke var saa godt og hensigtsmæssigt, som det, man havde forladt, og i Praxis medførte Vanskeligheder, som man ikke havde tænkt sig***). Thi vel skulle

*) Nu har man i de tydske Skoler indseet Nødvendigheden af at have flere Klasser, og oprettet en Quinta og Sexta, saa at disse ligesom hos os have 6 Klasser, eller andre Greber fordoblet Fjirklasse-systemet ved en Over- og Underafdeling af hver Klasse.

**) Egentlig vare de gamle fra omtrent 1776 til 1806 kun 5 Klasser, den øverste beregnet paa to Aar, men disse havde da og færre Discipliner og et mindre Maal at naae, end vi efter den Tid fik.

***). Havde man tidligere betænkt Muligheden af en Klasseforøgelse, da vilde de betydelige Befosning været sparede, som nu have maattet

nu de udvidede Lærdestoler efter den nye Plan have een Klasse mere, den 7de, men denne henhører ikke til den hidtilværende og bibeholdte Skolecyklus, men er blot et Tillæg eller en Overføring af det første akademiske Aar, hvis Læregjenstande (Historie, Mathematik, Naturlære, den classiske Philologie med Hebraisk for Theologerne) nu, da dets vidtløftigste Gjenstand Philosophien endog er udelukt, og de øvrige Skolegjenstande forinden ere afsluttede, samt Disciplenes Alder er den samme, som hidtil ansaaes for moden til at betræde Akademiet, aabenbar ikke ville kræve længere Tid end det ene Aar, der nu er bleven Skoleunderviisningen tillagt, i hvilken, da den dog neppe kan siges at have havt for rundelig Tid, ikke burde været gjort noget Indgreb ved til den at foie nogen af hine hidtil akademiske Discipliner, saaledes som det er skeet med Naturlæren i 6te Klasse endog ved Siden af den fortsatte Naturhistorie*). Til en forandret Fordeling eller Ordning af Skolens andre hidtil havde Læregjenstande laa der i hiin Udvidelse af Skoleunderviisningen aldeles ingen nødvendig Grund, maa altsaa desmere beklages, at den i de andre Klasser er skeet.

Men for nu først at blive staaende ved den nye 7de Klases Bestemmelse og den Tid, der i den prov. Plan er tillagt samme, da have tvende agtede og erfarne Skolemænd, Overlærerne Hundrup (i Forordet til hans Skolekalender for 1845) og Birch (i Programmet fra Metropolitanstolen 1848

anvendes paa Ombygning af de Skolebygninger, som man, da de opførtes fra Nyt af, kun indrettede til fire Klasseværelser.

*) I de tydske Gymnasier holder man mere Maade, i hvilke Naturvidenskaberne gjerne kun udgjøre eet Fag, hvis første Deel (Naturhistorien) afsluttes inden den anden (Naturlæren) paabegyndes, og paa ingen af Delene sædvanlig anvendes Mere end to Timer egentlig.

S. 49) anket derpaa, og den sidste yttret den Mening, hvorom selve Ministeriet har forlangt Rectorernes Betænkning, at Marsantallet for de to øverste Klasser burde ombyttes, saa at 6te Klasse kun burde være eetaarig, 7de derimod toaarig, imod hvilken Forandring jeg her nu skal tillade mig at fremsætte mine Betæneligheder. Hr. Hündrup beraaber sig paa den Ulempe, som, naar man vil vedblive den Skik at give daglige Charakterer, vil opstaae deraf, at den toaarige 6te Klasse ved aarligen at modtage en ny Tilvert af Disciple til de der forblivende vil faae et dobbelt Discipelantal mod de øvrige Klasser, hvilken Ulempe „vil blive langt større, hvis det i de udvidede Skoler lykkes“ (? jeg anseer det just ikke ubetinget for nogen Lykke) „at faae et langt større Discipelantal,“ der „saa godt som vil blive uoverkommeligt for Læreren“ samt „paa mange Steder ikke engang blive Rum for saa mange Disciple i et Klasseværelse.“ Unægtelig har min Ven Ret i den Mening, at det havde været bedre, om ogsaa 6te Klasse var ligesom de øvrige bleven deelt i to eetaarige, altsaa i Grunden var indført 8 eetaarige Klasser; men da enhver ny Klasse forøger Beføstningerne med Lønning til Lærere for 36 Timer ugentlig, saa vilde Spørgsmaalet vel blive, om dertil altid havde Raad i Skolernes Formue; thi vilde man med Hr. Birch mene, at Toaarigheden skulde overflottes til 7de Klasse, da vilde jo samme Ulempe af Talrigheden opstaae der, altsaa intet i den Henseende være vundet ved Forandringen. Smidlertid er det ikke sandsynligt, at denne Talrighed i nogen Skole udenfor Kjøbenhavn skulde blive saa stor, at den blev til megen Besvær, og isaafald vilde jo Skolen i de der ved foregæde Skolepenge have et klækkeligt Bidrag til at afholde Beføstningerne med Oprettelsen af en ny Klasse, (i de eetaarige en parallel, i den toaarige en succesiv Klasse). Thi hvad Besværligheden af „at give daglige Charakterer“ til saa

mange Disciple angaaer, da er dette jo kun et vedtaget Ansporellesmiddel til Flid for Disciplene saavel som en sikkrere Basis for det Studsmaal, der idetmindste maanedligen skal medgives Disciplene til deres Forældre, samt et godt Middel baade for Rector til at faae bestandig Kundskab om hver Discipels Flid og Fremgang og for Læreren selv til at erindre, hvem han har examineret, for ei for længe at forbigaae nogen, endelig og en slet Charakter det humaneste Straffemiddel for Efterladenhed, saafremt Straf derfor synes fornøden; men finder man det ikke nødvendigt eller tjenligt til disse Diemed, da kan man jo undlade at bruge dette ikke befalede Middel*). Mindre kan jeg derimod blive enig med Hr. Birch, der antager det som en afgjort Sag, at „sjette Klasse burde være eenaarig“ (eetaarig), og den syvende derimod toaarig, uden dog derfor at angive anden Grund, end den, at da „desto mere Tid kunde anvendes paa Hovedsagene.“ Men om denne Tid her mere eller endog saa meget behøvedes, som enten i 6te Klasse for at fuldende dens vidtløftige Opgave, eller hidtil i det ene Universitetsaar, i hvilket der for unge Menneſter af samme Alder, som i Skolens 7de Klasse, endog var flere Hovedsag at lægge Vind paa; eller om Disciplene kunde være saa vel forberedte til at indtræde i 7de Klasse ved eet som ved to Aars foregaaende Underviisning i 6te Klasse, og kunne antages at have den Modenhed, der forlanges, i deres 16de som

*) I Tydskland, hvor man ikke saa ængstelig forbereder til Optagelsesexamen ved Universitetet, som man idetmindste hidtil hos os baade ved Forordninger og Forholde har været nødsaget til, altsaa ikke ved idelig Examination maa holde Disciplene til daglig Lectielæsning, men overlader Altting mere til disse selv, finder man det forunderligt, at vi her kunne holde et Antal af en 30 til 40 Disciple i en Klasse for stort. S. Zahns n. Jahrb. 49, I. S. 94.

i deres 17de Aar: det er Spørgsmaale, som nok ikke saa raft lade sig afgjøre. Jeg mener netop tvertimod, at, hvis disse Hovedfag ere af den Banffelighed, som den ærede Forfatter selv synes at antage, da kunde netop det ene Aar mere i 6te Klasse være gavnlig til at forberede dens Disciple til denne høiere Underviisning. Derfor, i hvor lidet jeg end tør paatage mig i det Hele at forsvare den provisoriske Plan, kan jeg dog ikke andet end finde den Tid, deri er tildeelt hver Klasse, naar man nu eengang af oekonomiske Grunde ikke kan gjøre dem alle eetaarige eller tør formindste Læregjenstandenes Mængde, at være den hensigtsmæssigste og 6te Klasse at være den til en to Aars Varighed i alle Henseender meest passende og trængende. Dette haaber jeg vil blive klart, naar man vil lægge Mærke til, hvad jeg allerede har antydnet om Forandringens Unødvendighed, da endydermere Underviisningstiden i en eetaarig 7de Klasse vil blive meer end dobbelt saa lang, som den, der i det første Universitetsaar, i hvis Sted nu 7de Klasse skal træde, hidtil fandtes tilstrækkelig endog til flere Fag end disse, der dog hver især ved Universitetet afsluttedes paa et halvt Aar eller rettere paa 4 Maaneder, her derimod vilde, uden dog at faae større Omfang, alle faae et heelt Aar eller idetmindste 10 Maaneder, Tiden altsaa ingenlunde vilde blive for kort. Dernæst er ogsaa Alderen, 17 Aar, den samme, som hidtil ved Universitetet ansaaes for at have medført den til disse Studier fornødne Vandsmodenhed, og den forudgaaende Underviisning at have bragt de Forkundskaber, især i de gamle Sprog og Mathematik, hvormed det derimod ikke er sandsynligt, at Disciplene allerede i det 16de Aar, efter kun eet Aars Forberedelse i 6te Klasse, skulde være forsynede. Thi om man end muligen herpaa vilde give det for Ungdommen lidet trøstelige ja ofte endog ubillige Svar, at den, der ikke i sit 16de Aar havde naaet denne Modenhed, fik blive

endnu et tredie Aar i 6te Klasse, saa ligger der dog endnu en tredie Bønskelighed deri, at man, naar der i en toaarig Klasse skal begyndes paa et nyt Lærefag, ikke godt uden en Deeling af Klassen kan forene det nysindkomne yngre Parti, som deri skal undervises forfra eller i alt Fald ikke er kommen synderlig vidt deri, med det ældre, som allerede et heelt Aar har nydt denne Underviisning, hvilken altsaa vilde blive enten utydelig for de første eller kjedsommelig for de sidste, med eet Ord, til Tab for begge Partier. Thi vil man maaſtee ſvare, at denne Bønskelighed kan undgaaes ved at begynde med hine høiere Lærefag allerede i den eetaarige 6te Klasse, ſaaſom med de høiere „geometriſke Discipliner“ og hvad der endog i den prov. Plan er foreſtrevet, Naturlæren foruden Naturhistoriens Fortſættelſe, da vil ikke blot denne Klasse overlæſes med alt for mange heterogene Fag til i noget af dem at kunne gjøre tilſtrækkelig Fremgang *), men Lærlingen endog ſtulle ved Indtrædelsen i denne Klasse, altsaa allerede i ſit 15de Aar, begynde paa Discipliner, hvortil man hidtil har anſeet førſt det 17de for at bringe den fornødne Modenhed, og navnlig endnu ſavne den Forkundſkab eller Styrke i den rene eller elementære Mathematik, hvorpaa Underviisningen i hine høiere Discipliner jo maa bygges; ikke at tale om, at i en toaarig 7de Klasse endda altid det ældre Parti vil være kommen for vidt frem, til bekveemt at kunne forenes med det ſidſtindkomne. Fremdeles vilde det, hvis 7de Klasse blev toaarig, blive en Selvfølge, at den førſte Deel af Ufgangseramen i de med 6te Klasse afſluttede Fag da maatte foretages hele to Aar førend den anden Deel, til hvilken Tid det ikke allene ei var

*) Allerede nu har i de ikke udvidede Lærbeſkoler 6te Klasse Arbejde nok med de hidtil foreſtrevne Læregjenſtande.

afgjort, at der i alle for den Examen bestemte Fag kunde være gjort den forefrevne Fremgang, men endog være en Besynderlig Smaalighed i, til en Hovedkarakters Beregning, som dog er af ingen Vigtighed, at gjemme paa Charakterer, der betegnede den Standpunkt, hvorpaa Kandidatens Kundskaber for to Aar siden havde staaet, hvilken jo nu kunde være baade større og mindre, Charakteren altsaa nu ikke passede sig eller nyttede til nogen Ting. Endelig bliver, i alle Tilfælde, hvad enten 6te Klasse bliver eet- eller toaarig, Hovedvanskeligheden, som man dog fremfor alt burde søge at hæve, den samme, — paa det nær, at Pinen bliver kortere, naar Disciplen et Aar tidligere slipper Examensbyrden af hine Fag*), — og det er den, at 6te Klasse i alle Tilfælde endda vedbliver at være bebyrdet med de samme hele 13 Lærefag, som i Planen ere anordnede for den, foruden Gymnastik og Musik, hvilket, om endog hver Disciplin kunde faae det fornødne Antal ugentlige Timer (hvad ikke vel er muligt, uden at udstrække Skoletiden ud over de tilladte 36 Timer ugentlig) — dog vilde sprede Disciplens Flid imellem alt for mange forskjelligartede Gjenstande**), vænne ham til en skadelig Ustadighed og Tilfærdighed i sit Arbeide, og medtage alt for Meget af den Tid, der udenfor Skoletimerne dog ogsaa behøves og bør levnes ham til daglig Forberedelse og især til skriftlige Udarbejdelser, som intet nytte, naar derpaa ei kan anvendes tilstrækkelig Tid og Omhu, eller til anden Læsning eller Studium efter eget Behag, som man jo dog med god Grund søger at befordre, ikke at tale om Repetition af hvad han til Afgangsexamens første Deel under Et skal gjøre Rede for.

*) Dette skulde være den eneste Grund, hvorfor jeg vilde tilraade Hr. Birchs Forslag.

**) S. om dette Polyhistorie 1ste Hefte S. 24 Anm.

I denne Overfyldning af Lærestof bestaaer nemlig den hele Vanskelighed, som man burde søge at afhjælpe, hvis man vil, at hver Discipel skal være tilstrækkelig moden og forberedt til i sin Tid at indtræde i 7de Klasse, men som sikkerlig ikke afhjælpes ved at gjøre 6te Klassen Tid et Aar kortere, hvilket meget mere vil have den modsatte Folge, her altsaa tabes mere end hist kunde vindes. Derimod vilde hele Vanskeligheden letteligen og uden Tab i nogen Henseende kunne hæves, dersom man, uden at forkorte Tiden for 6te Klassen hele Cursus*), kun vilde befrie denne for tre af dens tretten Discipliner ved at forbeholde Naturlæren**) til 7de Klasse, hvor den, som vi have viist, kan faae mere end Tid nok, og lade et Par andre blotte Hukommelsesfag, som ei behøve at fortsættes saa længe, da enhver, hvem det er om større Kundskab deri at gjøre, let maa kunne paa egen Haand fortsætte denne, tidligere affluttes, saasom Geographien i 5te, og Naturhistorien i 4de Klasse. Alt skal jo ikke i Skolen drives til

*) Enkelte opvakte Hoveder, som paa egen Haand i eet Aar godt kunde fuldføre samtlige Klassenes Fordringer, kunde det derfor gjerne tillades efter dette Aars Forløb at rykke op i 7de. Alle hemmende Baand burde affattes, og de Disciple, som havde begyndt silbigere (s. næste §) kunde derved endog vinde det tabte Aar. Selv det ene Aar i de lavere Klasser burde, idetmindste for disse, kunne, naar deres Fremgang tillod det, forkortes til et halvt. Dette er oftere skeet her i Skolen og med god Frugt.

**) I 6te Klasse kunde den dog ikke, formedelst Mængden af Læregjenstande, faae flere end, som i Kbhavns Skole, to adspredte Timer ugentlig, istedetfor i 7de Klasse fire eller flere mere samlede, hvilket jo Directionen selv i Motiveringens har anseet for vigtigt, og i disse kan Skolens Maal i denne Videnskab vist behørigt naaes. Ved at udspile Underviisningen i det, der kan læres i eet Aar, til to eller tre, vindes dog Intet.

Fuldendelse, og ved at sætte et alt for høit Maal for Alt, naaes Intet i behørig Grad*). Hvad Disciplen er kommen saavidt i, at han let kan fortsætte det paa egen Haand, bør

*) Jof. 1ste Hefte S. 4—6 og Anm. samt S. 9 fgg. og Alberti om den successive Methode, sammesteds S. 11 Anm. — Vel er der fortalt, at der til Grund for Naturhistoriens langvarige Fortsættelse hele syv Aar igjennem, de to sidste endog ved Siden af Naturlæren, skal være anført, at den vilde blive forsømt og for lidet agtet af Ungdommen, naar den ikke gjordes til Gjenstand for Afgangsexamen. Men hvor længe vil man dog vedblive at gjøre Examen til Hovedmotiv for Ungdommens Flid og derved kun hindre et frit og liberalt Studium, idetmindste hvor Examen's karakter ikke er nødvendig Betingelse for Embedserholdelse? For en Videnskab, der ikke efterat være doceret i en 4 eller 5 Aar kan vinde nogen Interesse for sig hos Ungdommen, kan man ikke vente noget Synderligt af den Studerende og maatte altsaa hellere lade den tvungne Fortsættelse fare, hvad derimod ikke kan skee ved Lærefag, hvis Fortsættelse er nødvendig Betingelse for den Studerendes hele aandelige Dannelse. Der vil i alt Fald dog altid blive Nogle, som føle sig tiltrukne af Naturvidenskabernes, isald det ellers er sandt, hvad Naturkyndige, s. Ex. Kraumer (i hans Gesch. der Pädagogik III, 1), paastaae om den store Eyst, som allerede Barndommen i Almindelighed føler dertil, og for Saadanne behøves da ikke Examen'stvang eller videre reglementeret Underviisning. De ville nok ved egen Flid fortsætte dette Studium; med de Andre nytter det dog ikke at gaa videre, de lægge det dog alligevel paa Hylden, naar Tvangen ophører. Paa den anden Side have Mange af de største Naturkyndige, som Linnée, Net ingen Skoleunderviisning havt deri. Ogsaa er til de færreste akademiske Studier Kundskab om Dyr, Planter og Stene fornøden. Mere vigtig for den, der skal fortjene Navn af Dannet, er vistnok geographisk Kundskab, men selv af den meest brugte Lærebog deri, har dens agtede Forfatter nyligen selv sagt mig, at der kunde ventes en Forkortelse af hele syv Ark.

man ikke spille Tiden paa at indproppe ham Mere af eller lede ham som i en Kænke, men kun levne ham den til egen Fortsættelse deraf fornødne Tid. I begge sidstnævnte Fag kan i de resp. 5 og 4 første Skoleaar det for de Studerende i Almindelighed fornødne, ja selv det i den provisoriske Plan bestemte, Kundstabsmaal tilstrækkeligen opnaaes; og hvad der af Geographien maa huskes for Historiens, og af Naturhistorien for Physikens Skyld, vil desuden jo dog i de følgende Skoleaar jevnlig opfriskes ved Brug og Anvendelsen deraf i disse to sidstnævnte Discipliner, samt af de Disciple, der have fattet Interesse for hine Videnskaber, hvilken det bliver Hovedsagen at vække og uden hvilken al Studeren kun bliver et Trældomsarbejde eller blot Præparation til Examen, nok ved egen Læsning, saasom af Reisebeskrivelser o. d. vedligeholdes og udvides. Enkeltheder kan jo Discipelen eftersee i en Lærebog, ligesom han gjør det med ubekjendte Ord i et Lexikon. Examenstrang hjælper kun lidt, og behøves ei for dem, der have Lyst til et Studium. I alt Fald kunde jo Disciplenes Kundskab i disse tidligere afsluttede Fag ligesaa godt prøves i den aarlige offentlige Skoleexamen af de Klasser, hvori de vare afsluttede, som senere i en særskilt foretaget Afgangsexamen, da Prøven jo kan gøres ligesaa streng, Genforenerne ere eller kunne blive de samme, og den Rector ikke vilde være sit Embede værdig, som ved en Prøve, hvorefter Opflotning skulde bestemmes, mere end ved en Afgangsprøve vilde tillade sig nogen utilbørlig Eftergivenhed; ikke at tale om, at en Discipels Svaghed i et enkelt mindre væsentlig nødvendigt Fag dog selv i Afgangsexamen ei kan gjøre Udslaget i Henseende til hans Modenhed. Ja jeg skulde endog troe, at det vilde være rettest at gjøre det Samme ved de øvrige Gjenstande for Afgangsexamens første Deel, og, da denne dog alligevel skal holdes ved Skolen, ikke ved Akademiet, ligeledes lade det have sit Forblivende ved den

sidste offentlige Skoleexamen af Lydsf, Fransf og Religion i 6te Klasse, hvor disse Fag skulle afsluttes, istedetfor ved nok en med endeel af de samme Disciple til Afgang anstillet Examen i de samme Fag en Maanedstid derefter at afbryde og forstyrre den paa ny begyndte Underviisning for det paafølgende Skoleaar, allerhelst da denne nye Examen vel ikke kunde afgive stort andet Resultat end den kort forud afholdte. (Svf. Suh. S. 53). Det synes dog Umagen værd engang at undersøge, om vi ikke drive vort controllerende Examensvæsen alt for vidt og ved at forlange et, undertiden endog vel høit stillet, Maal opnaaet i alle Retninger, snarere befordre en blot Læsen til Examen, end en fri og selvstændig Studering.

Dog selv om man vilde vedblive med denne dobbelte Examineren, vilde dog alle fornævnte Banstelheder ved det i Planen bestemte Mæremaal for 6te og 7de Klasse bortfalde, og det i hvert af de befalede Fag fornødne Kundskabsmaal tilstræffeligen og godt kunne opnaaes, naar blot ved den 1 og 2 Aar tidligere Afslutning af Geographie og Naturhistorie samt Udsættelse af Naturlæren, enhver af de 4 øverste Klasser kun fik følgende 10 Lærefag, af hvilke endda intet vilde erholde flere end det nødvendigeste Timeantal:

	4de Klasse.	5te Klasse.	6te Klasse.	7de Klasse.
Danff.	2 Timer.	2 Timer.	2 Timer.	2 Timer.
Latin	9 ell. 8.	9	9	9
Græff.	6	6	6	6
Hebraiff	2	2	2 (beelt)	2
Lydsf.	2	2	2	2
Fransf	2	2	2	2
Religion	2	2	2	2
Geographi	2	2	2	2
Historie	2	3	3	2
Arithmetik	2	2	2	2
Geometri.	2	2	2	2 (høiere geom.
Naturhistorie	1 ell. 2 Ge-	2	2	2 Discipliner).
Naturlære	= netaltrepet.	2	2	4
Tilsammen	32	32	32	29 ugentl. Timer

foruden til Gymnastik og Musik hver Klasse i alt 4 Timer, saa at Antallet af 36 Timer om Ugen, som med god Grund er det høieste, den prov. Plan tilstøder, ikke vilde overstrides, hvilket allermindst bør stee i de to øverste Klasser, hvor det er vigtigt at der overlades de nu ældre Disciple saa megen Tid, som muligt, til eget Studium, der her, hvor Disciplene ere mere modne dertil, især burde befordres og i 7de Klasse mindst blive en daglig Lectielæren*). I Hebraisk maa den 6te toaarige Klasse vist nok deles, eftersom her vil komme to Partier sammen, Begynderne og de deri Fremligere, hvilket dog, naar det ei stæde med flere Fag, end dette, hvis Studium er frivilligt, ingen Forvirring i Lectionsordenen kunde foraarsage; fordi Timerne, som ei behøvede at være over to ugentlig, kunde lægges udenfor den sædvanlige Skoletid**). De øvrige gamle Sprog derimod, hvis Studium er og maa

*) Af Selmers akademiske Aarbog for 1847 S. 28 sees man, at der ved at ordne den nye examen philosophicum endog er antaget det Princip, at den unge Studerende ei bør være bunden til at høre mere end to Timers Forelæsninger om Dagen. I det næstforegaaende Aar i Skolen burde efter dette Princip da vel Antallet paa ingen Maade være høiere end 5 Timer daglig.

***) Skulde det med den Deel af en saadan Klasse, der da i Midten af Skolens Dagstid i et Par Dage fik en Mellemtime ubesat, have Betænkelse at lade dem, som have langt hjem, gaae bort saalænge, da kunde man jo tillade dem enten at beskæftige sig imidlertid med egen Læsning, eller tilbyde dem en anden Underviisning f. Ex. i Engelsk. Naar det var frivilligt, vilde det nok vinde Lysthavende, endog om de skulde betale derfor, hvad jeg kunde bevise med mange Exempler af min Erfaringskreds. Saaledes er nu eengang den menneskelige Natur, at den helst søger hvad den ikke tvinges til at søge, men hvis Værd og Rytte den dog kan indsee.

blive Hovedsagen i Værdestolens hele Underviisning, vilke saa meget mindre kunne undvære nogen af de dem her tillagte Timer, som disse Fag efter den provisoriske Plan ikke blot skulle dyrkes i et videre Omfang end hidtil, og da ligesaa megen Tid dertil være fornøden, men endog skulle undvære de to første Skoleaar, hvorom siden nærmere vil blive talt.

Men saa meget jeg nu maa forsvare den for Klasserne i Planen bestemte Tidvarighed, saa lidet kan jeg bifalde, hvad der i

§ 3

er foreskrevet om det til Optagelse i hver Klasse fornødne Uldersaar, hvilket ingenlunde altid stemmer med hvad Naturanlæggene og Fremgangen kunde kræve, og Bestemmelsen da snarere vil virke hemmende end gavnende. At Evner og Fremgang som oftest saa omtrent svare til Alderen, og denne altsaa nok omtrentlig kan gjøres til Maalestof for Optagelsen i Klasserne, er vel unægteligt, ligesom ogsaa i denne §s Nr. 1 en Undtagelse af „saa Maaneder“ er bleven tilladt for den første Optagelse: men dog gives der mangt et Tilfælde, hvori den strenge Bestemmelse af et vist Uldersaar for hver Klasse ikke kan andet end blive til Forsinkelse og Skade for saadanne Disciple og derfor ofte maa sætte en Rector, der ei udelukkende vil holde sig til Bogstaven, i Forlegenhed. Mangen opvakt Dreng af ti Aars Alder, som jo kun maa optages i nederste Klasse, er saa langt ude over alt, hvad der i samme skal læres, især da der ikke maa begyndes paa Latin, at han ikke har nogen tilstrækkelig Aandsbestjæftigelse, altsaa kun kjeder sig ved Gjentagelsen af det, han veed, og derfor i Timerne er uagtksom og gjør Optøier, og hjemme ikke har Sysselsættelse nok med de ham alt for lette Pensaa, der dog, for de andre Disciples Skyld og efter vedkommende Læ-

rers Plan i det Hele, ei bør forstorres eller lader sig ombytte med andre, han altsaa lettelig kommer i en stadelig Forsømmeligheds og Lediggangs Bane for sin hele øvrige Skoletid. De bedste af mine Disciple have ikke sjelden været de yngste i hver Klasse, og de, som ere blevne udmærkede i examen artium, have uden Undtagelse enten maattet have veniam ætatis eller tilbringe, efterat være fuldt færdige til Dimission, endnu et Aar i Skolen, hvilket de da, til deres store Fordeel, og uden at det har kostet dem nogen overordentlig Anstrængelse, fornemmelig have tilbragt med egne Arbejder, hvortil de derimod i de lavere Klasser ikke vilde have været saaledes i Stand. Og ligesaa have paa den anden Side Mange, som dog ere bleven meget duelige Studenter, ei kunnet fuldende deres Skoletid før efter 20 Aars Alder, som her er gjort til dens yderste Grændse, fordi de ved Fattigdom eller andre Omstændigheder ere bleven forhindrede fra at begynde saa tidlig, undertiden og formedelst Sygdom eller en og anden Mangel have maattet forblive et Aar længere i en Klasse. Saadanne vilde altsaa, naar Aldersbestemmelsen saa strengt skulde overholdes, uden deres egen Skyld reent udelukkes fra den offentlige Underviisning, maaskee endog, naar de ikke havde Gyne til at skaffe sig privat Veiledning, fra al Studering. Og dog lærer Historien — for ikke at tale om den alt for korte Tid der er at løbe paa mellem det 18de som det tidligste, og det 20de som det sildigste Aar, Een maa blive Student — hvor store Mænd der ofte ere blevne af dem, der først sildig begyndte paa Studeringerne, ligesom der omvendt heller ikke faaes Exempler paa tidlig modne Gyner, der ikke uden Skade vilde være bleven holdt tilbage. Ja selv i moralsk Henseende kan det maaskee undertiden snarere være gavnligt end skadeligt for de yngre Disciple, at faae imellem sig en Kammerat af sat Alder og modnere Forstand, naar der ellers fra Sæde-

lighedens Side ingen Betænkelse er ved hans Optagelse. Det er mig derfor aldeles umuligt at begribe, hvad Grund der kan have foranlediget disse strenge Aldersbestemmelser for hver Klasse især, med hvis Overholdelse det sandsynligviis ogsaa kun i Forstningen vil blive taget saa nøie; men en Lov, der ikke bogstavelig kan overholdes, eller som kræver idelige vilkaarlige Dispensationer, maatte hellere slet ikke være givet *).

*) At jeg ikke staaer ene med denne Mening om de strengt fastsatte Aldersbestemmelser, og at den kunde understøttes med endnu flere indlysende Grunde, kan, for ei at appellere til Flere, bevises af en indsigtsfuld og erfaren Skolemands Hr. Overlærer Hundrup's Utttringer, i hvis anden Skolekalender af 1845 (Forordet S. II) det hedder: „Den første Forordning i (den prov. Plans) § 3 til dem, der attraae at optages i en af de høiere Klasser, uden at have gennemgaaet de lavere i samme Skole, anseer jeg for at være ubillig; og jeg indseer ikke, hvortledes vedkommende Rector vil bære sig ad, naar en ny Discipel i en Alder af 12 Aar findes moden til at komme i 4de Klasse“ (og forholdsviis ligesaa i de andre Klasser). „Nægte Muligheden deraf vil man dog vel ikke. Vil han da sætte ham i en lavere Klasse“ (hvor han altsaa ikke kan lære synderlig Mere, end hvad han allerede veed), „paa Grund af hans yngre Alder, eller vil han anmode vedkommende Fader om at beholde ham hjemme et Aar endnu og sørge for, at han i dette Aar Intet lærer, for at han ikke til næste Aar skal atter komme i samme Bilerede? Hvor ofte er det ikke ogsaa Tilfældet, at et Par Brødre, hvoraf den ene er et Aarstid ældre end den anden, staae paa samme Punkt, eller den yngre endogsaa over den ældre, og hvor let vil da ikke et saa stringent Aldersmaal lægge Hindringer i Veien for at de i Skolen kunde følges ad?“ — Udentviis har man ved den skarpe Aldersgrænse for hver Klasse villet forebygge, at Ingen skulde komme til Universitetet før han havde fyldt sit 18de Aar. Men, om dette endog var saa vigtigt, ja ikke endog undertiden haardt, hvor langt hellere maatte man da ikke lade en saadan tidligere

Dog det er ikke det eneste. Der kommer endog adskillig Strid imellem Sphens egne Bestemmelser, saasom naar det først (ligesom i Fdn. af 7de Novbr. 1809, § 63) tillades, at en Dreng maa optages i Skolens nederste Klasse, naar han „ikkun mangler faa (altsaa vel en 2 eller 3) Maaneder i det 10de Aar, og han dog efter den følgende Citedes Nr. 1 ikke maa optages i nogen af de hoiere Classer under den Alder, han vilde have, dersom han havde med det fyldte 10de Aar begyndt Skolens nederste Klasse.“ Han kan altsaa, naar han har manglet en 2 eller 3 Maaneder i 10 Aar, da han til 1ste Septbr. kom i nederste Klasse, ikke, om han end var nok saa ferm, ved næste Translocation Aaret efter komme i 2den, eller atter Aaret efter i 3die o. s. f. fordi han hvergang jo vil mangle de samme 2 eller 3 Maaneder i det Aar, han skal have fyldt for at komme der og altsaa uden sin Skyld maa henbringe to Aar i første Klasse. Men om man nu end vilde antage dette for en Redactionsfeil, som kunde rettes ved en Resolution til den Skole, hvor Tilfældet indtraf, skjøndt det altid var bedre, at en saadan speciel Resolution og alt Skriveri derom ikke behøvedes, saa møder der dog atter en anden Modsigelse, naar det i den næste Forord (No. 2) hedder, at en ny Discipels Optagelse i en af de hoiere Classer skal bestemmes „efter den Prøve, hvoraf Skolen betinger dens egne Discipels Dyrkning til den Klasse, i hvilken han attraaer at optages,“ og dog siden (i No. 3) foreskrives som *conditio, sine qua non*, at

moden Discipel ogsaa i Skolen avancere tidligere ifølge hans Evner og Duelighed, og da i det sidste Skoleaar sydselsætte ham med eget privat Studium, hvortil han da maatte være langt bedre i Stand, end i de lavere Classer? — See fremdeles herom Suhrs ans. Skr. S. 49—51.

ham i den Skole, han kommer fra, ikke „er nægtet Udgang til her at oprykke til den samme Klasse, i hvilken han vil optages i den anden Skole,“ hvorved altsaa Friheden beroves denne anden Skole til efter No. 2 at sætte sin nye Discipel, hvor den efter egen anstillet Prøve finder det meest passende, hvilken Prøve det vel da er naturligt, at man i saadant Tilfælde gjør saa meget des strængere, men som dog bliver unyttig og overflødig, naar den intet maa gjælde, og den anden Skole, som Disciplens Underviisning dog nu ikke mere vedkommer, skal være berettiget til at foreskrive den følgendees Rector og Lærere, paa hvad Plads de skulle sætte den Discipel, de optage. Og ligesaa lidt kan jeg endelig for det Tredie indsee, hvorfor tilsidst befales, at „i 7de Klasse maa ingen andre Disciple optages, end de, som have gennemgaaet samme Skoles 6te Klasse, (altsaa heller ikke Privatister, som dog hidtil have havt Udgang til Universitetet), da der dog f. Ex. i Forældrenes Forskyttelse fra det Sted, hvor Sønnen hidtil har havt Underviisning, i Mangel paa Leilighed eller Evne til fremdeles at holde ham der, i Duffet om at udrive ham af Forbindelser, som der havde stadelig Indflydelse paa ham, i en større Tillid til den Skoles Lærere, hvori de forlange ham anbragt, og mangfoldige andre Omstændigheder kan ligge meget gyldige Grunde, hvorfor Overførelsen til en anden Skole, selv i det sidste Aar, kunde ønskes. Alle saadanne aldeles unødvendige Vaand synes det mig ligesaa ubilligt som stridende mod Nutidens liberalere Aand at paalægge den naturlige Frihed til at søge Underviisningen, hvor man finder det tjenligst for sin Søn. For mig maa Enhver, der troer sin Søn bedre faren i en anden Skole, end i den, jeg bestyrer, uden mindste Fortrydelighed fra min Side forfølge ham derfra.

Endelig er ogsaa den Fordring, at Enhver, som attraaer

at komme i en høiere end nederste Klasse, skal „producere Bidnesbyrd om ufordærvede Sæder,“ altsaa at selv nok saa agtværdige Forældre eller Bærger ei maae nyde Tillid uden at de staae Attester fra Andre, som det vel ikke altid kan være dem behageligt at anmode disse om, en ikke blot unødvendig og besværlig, men endog en alt for odieus og endda ikke nok betryggende Foranstaltning til, at den nu mere end nogensinde vil blive ret mange Steder overholdt. Desuden da de fleste Skolesøgende ere fra selve Byen eller Omegnen, vil (Kjøbenhavn maaskee ene undtagen) Rector rimeligviis kjende Familierne nok til at have den i saa Henseende fornødne Visshed, ja maaskee endog undertiden blive anmodet om, selv at udstæde den Attest, der skal gives ham til Betryggelse.

Uf alle disse Marsager anseer jeg det altsaa for rigtigst, at denne hele § reent ophæves, og i dens Sted kun de fire første Numere af § 63 i den hidtil gjældende Skoleforordning af 7de Nov. 1809, som ere fuldkommen tilstrækkelige, maae vedblive at være de ene gjældende.

Om § 4

har jeg allerede i første Hefte handlet saa udførligt, at der ikke kunde synes at være noget synderligt tilbage; imidlertid turde maaskee dog i den Henseende endnu følgende Bemærkninger og nærmere Begrundelser af det sammesteds Anførte, ikke være aldeles overflødige.

Saaledes maa jeg nu om Spr og undervisningen først i Almindelighed bemærke, at den for hver af dens tre Arter har et forskjelligt Viemed, hvorpaa Fremgangsmaaden i hver af dem især maa grunde sig*). I Moder-

*) Jvf. 1ste Hefte S. 117—118.

maalet, som BARNET ved af Brugten lige fra den Tid af, det kunde tale og læse og som saa at sige er bleven identisk for det med de Gjenstande og Begreber, det forstaaer og kan tilkjendegive, naturligviis meer eller mindre dannet i Forhold til hvorledes dets Omgivelser tale, er det Skolens Opgave, ikke som ved andre Sprog først at lære Disciplen dette, som noget Nyt ham forud ubekjendt, men kun at bringe ham til at bruge det ham bekjendte Sprog correct og smukt baade mundtlig og skriftlig; hvortil da ikke blot den egentlige Lærer i dette Fag direct, men og enhver anden Lærer, enhver Underviisning, enhver god Bog, han bruger eller læser, indirect og uforsættelig bidrager og virker. For Underviisningen i de andre levende men fremmede Sprog derimod, som Lærlingen fra nyt af skal lære, og hvori han kun har Veiledning af den dertil bestemte Lærer, er Diemedet ikke noget egentlig grammatisk eller dybtgaaende Studium af Sproget, men kan fornuftigviis kun være, at Disciplen bringes til en vis Færdighed i at læse og forstaae dette med saa megen Lethed, at han uden Tøfl kan rigtigt og fuldkomment fatte, hvad han deri hører eller læser*). At man til saadan Læsning vælger ikke blot velkrevne men og i Henseende til Indholdet nyttige Læsebøger, først i Prosa, siden og i Poesie, er naturligt og kan biløbig og forspønde den unge Læser med mangen nyttig Kundskab og bidrage til at danne hans Smag, men det egentlige Hovedsiemed for denne Underviisning er det ikke. Dette er kun Sprogkundskaben selv i den Grad, som nogle visse Ugetimer kan fremstaafe. Til Færdighed i at tale, end sige skrive Sproget, saaledes som Modersmaalet, kan det ved de mange andre Gjenstande, hvorimellem Disciplens Flid maa deles, ikke med Bil-

*) Jvf. Suhr om Reformerne i de l. St., S. 22.

lighed fordres at vore lærde Skoler skulde kunne bringe deres Elever. Denne Færdighed maa især erhverves ved Omgang med dem, der bruge Sproget godt i daglig Tale, hvilket Skolen ei lettelig kan skaffe; hvad den kan gjøre dertil, skal nedenfor vises. Det tredie Slags Sprog, hvori det fremfor Alt egentlig er den lærde Skoles Sag at skaffe sine Lærlinge saa grundig en Kundskab som muligt, er de gamle døde Sprog, Latin og Græsk, hvilken Underviisnings Diemed nuomstunder ikke er nogen umiddelbar Anvendelse af disse for Livet, men det humanistiske, ved Studiet af den classiske Litteratur og sammes udødelige Mesterværker i de reent menneskelige, almindelig dannende, ei blot til en vis Livsstilling forberedende, Videnskaber, Historie, Philosophie, Weltalenhed *) og Digtkunst i begge disse forstjellige Arter, ikke blot at føre den studerende Ungdom paa en bestuelig og levende Maade ind i den lykkelig organiserede og fortrinlig uddannede Oldtids Liv og Sæder, der som al Videnskabeligheds og Kunsts første og rigeste Kilde maa være af største Interesse og Vigtighed for os, men især at uddanne Manden og Smagen for det Sande, Gode og Skønne; til hvilken Ende ingen Litteratur har en saa rig og i det Hele for den unge Alder saa passende Forraad af Læsestof **) at frembyde, hvad enten man seer paa disse Verkers lærerige og, naar et rigtigt Valg deraf gjøres, selv for de yngre Lærlinge interessante Indhold, hvilket man derfor og strax fra Begyndelsen af bør holde Lærlingen til steds at agte paa ***) , eller paa den Talens

*) Jeg henregner hertil Brevstil, især Ciceros Breve.

**) S. 1ste H. S. 118.

***) Det er nemlig ikke saa ganske usædvanligt, at Disciple have beskjeftiget deres Tanker saa ene med det Grammatiske i Sproget, at de slet ikke have anvendt nogen Opmærksomhed paa hvad de læste.

Kunst, den skjønn og smagfulde Form, hvori dette Indhold fremstilles og hvorfor de Gamle vare saa omhyggelige, at deres Værker endnu stedsse ere og uidentvisl altid ville blive Monsteret for al Stil*). Men for nu behørigen at kunne benytte dette uforlignelige Kundskabs- og Dannelsesmiddel, udfordres der, — da selv de bedste Oversættelser umuligen kunne erstatte os Originalernes Fuldkommenhed, for hvilken de, der ikke kjende de Tidens Sprog og Sæder, heller ikke engang have Sands nok — naturligviis en tilstrækkelig Kundskab i de gamle Sprog, hvori disse Værker ere affattede, og det saa meget mere som disse Sprog selv vare uddannede til en saadan Fuldkommenhed, at de i mange Henseender ere blevne Regel for de nyere Sprog og deres Stil, og Studiet af deres Grammatik den bedste Aands- og Tænkeøvelse eller formale Dannelsesmiddel selv for den tidligere Ungdom**); kun at den blotte Sprogkundskab ikke, som saa ofte er steet, gjøres til Endemaal eller høieste Diemed for Skoleunderviisningen, eller Autorerne blot læses for af dem at lære Græsk og Latin og dertil kun bruges som en Exempelsamling, istedetfor at omvendt disse Sprog bør læses for at forstaae Autorerne og tilveiebringe den ovennævnte Frugt af deres Studium, hvilket derfor i Skolerne bør fremmes saa vidt som muligt er***); for ikke

*) I Realkolen kan vel Savnet heraf saa godt som muligt erstattes ved en lignende grammatisk Methode i Underviisningen i nyere Sprog; men dertil er ikke den Opfordring i Nødvendigheden, da de levende Sprog formedelst deres Analogi med Modersmaalet lettere læres praktisk ved fortløbende Læsning, end gennem Grammatiken.

***) Jof. Prof. Suhrt om Reformerne i de l. Skoler S. 23.

***) Jof. forresten i 1ste H. Littmanns Ord S. 8—9; ligeledes S. 17 Anm. og S. 21—22 og Niethammers der citerede Værk, samt alle de S. 47—56 anførte Skrifter, hvortil endnu kan

at tale om Vigtigheden af god Forkundskab idetmindste i Latinen for de meest dyrkede akademiske Studier af Theologie, Lovkyndighed, Lægekunst, Philologie, Philosophie o. fl. hvis Kilder meer eller mindre maae søges i hiin Oldtid. De fleste Indvendinger mod det Principat, der i vore lærde Skoler er givet de gamle Sprogs Studium, og Klager over at der hendrives 8 Aar eller flere med at lære et dødt Sprog, hvis Nytte dog er saa liden for Livet, (som om det var det eneste der i den Tid var lært!) hidrøre alene derfra, at man ei har agtet nok paa bemeldte Hovedhensigt af samme og ei har aabnet Vinene for den høiere Aandsdannelse, dette Studium rigtig behandlet nødvendig maae medføre, men allene betragtet det som et blot Sprogstudium, der havde saa megen Vanstælighed og dog saa liden Nytte for eller Anvendelse i det praktiske Liv. Men om denne Menings Ugrund er det vanskeligt at overbevise den, der ei er trængt saa dybt ind i den classiske Litteraturs Studium, at han rigtig kan statte eller bedømme sammes Vigtighed. En anden Grund saavel til dette Studiums Misgjeldelse som til en ringere Opnaaelse af detses Diemed i Skolen er, hvad det latinske Sprog angaaer, den Bægt, der er lagt paa Duelligheden i at skrive det eller, som man kalder det, i den Latinske Stil, som hidtil er gjort til høieste Diemed for, istedetfor blot at tjene som Mittel til, at befordre grundig Kundskab i Sprogets Eiendommeligheder, en Anskuelse, som hidskriver sig fra den Tid, da Latinen endnu var det almindelige videnskabelige Meddelelsesmiddel og ikke blot de Lærdes, men selv Statsmændenes sædvanligste Skriftsprog og det ved Universitetet i Forelæsninger og Examina

søies de tvende Smaa skrifter af vore indsigtsfulde Landsmænd S a u ch (Tale om Realunderviisningen 1842) og M o l b e ch (Reisebrev om Humanisme og Realisme. Kbh. 1847 S. 22).

brugelige Taleſprog, til hvilken Ende endnu til henimod Slutningen af det attende Aarhundrede endeel af Underviisningen i Skolerne gaves paa Latin, ſ. Gr. i Hiſtorien og Geographien, indtil Kalls og Sommerfeldts Lærebøger bleve udarbejdede, efter Holbergs Synopses, og endnu i min Skoletid Religionen for endeel læſtes i Mellemklaſſerne efter den ikke ſaa korte, catecheſis minor, den græſke og hebraiſke Grammatik efter Golii og Danzii Grammatiker ligeledes paa Latin; det Nye Teſtamente, ſom dengang læſtes heelt, og de græſke Auctorer (Epiktet, Herodot, Homer), ſtedſe maatte overſættes mundtlig i ſamme Sprog, hvortil man da forberedede ſig efter trykte Verſioner, ja undertiden og læſte noget af de latinſke Auctorer, iſær af Digterne, udenad, hvilket alt gav Ordforraad og en Færdighed i at haandtere Sproget, ſom nu ſavnes, men ſom heller ikke behøves, ſaaſom Duelighed i at ſkrive Sproget kun bliver den egentlige Philologs Sag, hvilken det jo ligesaa lidt er Skolens Opgave at danne, ſom Theologer, Jurifter, Læger, Naturkyndige, Statsmænd o. N. men kun at forſyne ſine Elever med den almindelige høiere Aandsdannelse, Forkundſkaber og og Smag, at de med Held kunne ved Univerſitetet begynde paa hvilketſomhelſt ſpecielt Studium de maatte ville applicere ſig til; og at Hovedmidlet hertil er det ovenomtalte humaniſtiſke Studium af den claſſiſke Literatur i dens forſkjellige Hovedarter og ſølgelig ogſaa af de to Sprog, ſom ere dens ſaa fuldkomne Organ, vil vel Tugen, ſom forſtaaer at ſtatte denne Literaturs Værd, kunne nægte. Egne frie Productioner, i det latinſke Sprog, ſom i de preuſiſke Abiturientprøver ere Culminationspunkten, ere ikke i Almindelighed at forlange af Skolealderen og heller ikke fordrede hos os, undtagen en kort Tid i Begyndelſen af dette Aarhundrede ved den da befalede ſkriftlige Beſvarelſe af en Gramenſopgave i den gamle Hiſtorie. Men Diſciplen har her for meget at gjøre med at udtømme ſin

Materie og ordne sine Tanker eller mangengang blot at finde paa noget at sige om Gjenstanden, til at han tillige kan bære Omhu nok for at iagttage Sproglærens Regler, eller, hvis dette bliver hans Hovedbestræbelse, bliver Indholdet igjen for fattigt og ofte afhængigt af Lysten til at anbringe en eller anden smuk Vending eller Flokkel. Skal man skrive godt over et Emne, maa Sproget ikke være til Hinder, men saa at sige falde af sig selv, hvad i Almindelighed ene er Tilfældet med Modersmaalet, i hvilket allene de frie Opgaver kunne være passende, hvori de endda mangengang ere Disciple af liden Opfindsomhed vanskelige nok. Og overhovedet endelig kunde vi spørge: hvortil dog nuomstunder en Duelighed, hvis Erhvervelse i Skolen vilde medtage alt for megen Tid i Forhold til Nytten eller Nødvendigheden deraf. Tilbage bliver altså kun Dvælse i at oversætte fra Modersmaalet, eller, om man vilde, fra et andet Sprog til Latin. Men ogsaa heri lærer Erfaring, hvor megen Tid Dvælserne, naar Stilen skal være en Examen'sgjenstand, som betinger Optagelse ved Universitetet*), selv om man ikke vil give Prøvens uheldige Udfald den overvættede Indflydelse, som den endnu har ved examen artium for dem, som skulle dimitteres dertil, baade hjemme og i Skolen vil røve fra det, som dog maa være den philologiske Skoleunderviisnings egentlige Diemed. Vist nok er den provisoriske Plan heri billigere, da den ikke giver den latinske Stilprøve en saa ene afgørende forlods Indflydelse til Examinandens Forkastelse, som

*) En anden Sag er det, at det overlades Læreren efter eget Skjønnende at anvende en Time imellem paa latinske Stiløvelser, hvad da endog morer Disciplene at prøve deres Kræfter i. Befalet burde kun der være, som nødvendiggen udkræves til Hovedsiemets Opnaaelse.

hiin Bestemmelse, skjøndt den dog igjen paa den anden Side stærker Fordringen ved at forbyde Brugen af et saa tarveligt Hjælpemiddel, som den dansk-latinske Deel af Badens Lexikon, som om det i Hovedsagen kom an paa en enkelt Glose! men skal Prove i latinsk Stil vedblive at fordres til Afgangseramen, da medfører den en Nødvendighed af i de øverste Klasser at opofre en alt for uforholdsmæssig Tid til Dvølskerne deri. Selv ved tre derpaa ugentligen anvendte Timer og den omhyggeligste Correctur, som efter ved tegnede Mærker foretages af Disciplen selv, kan en Lærer ikke sikke sig for, at en Dimittend, som dog ellers forstaaer sine Auctores og veed sin Grammatik ret godt, ja endog ikke mangler Smag for Latinitet, jo enten af Uagtsomhed eller af Forvirring kan feile alt for betydeligt til at faae en taalelig Charakter. Hvor langt bedre kunde altsaa disse Timer i de øverste Klasser have været anvendte til mere cursorisk eller extemporal Læsning, hvortil nu savnes den fornødne Tid, naar denne ikke skal fragaae den statariske Læsning, som er saa vigtig til det humanistiske Diemeds Opnaaelse og ikke vel kan have mindre end een Time daglig, især naar dertil skal føies Underviisning i Antiquiteter og de andre philologiske Hjælpevidenskaber. Kunde man derimod nu af de 9 Timer ugentlig, som efter den ovenfor S. 13 anførte Tabelle vel er det højeste Antal, Latiniteten nu kan faae, anvende de to til den saa vigtige cursoriske Læsning, da vilde den tredie saa meget mere være nok til de skriftlige Versioner, der medrette fordres til Examen, som denne cursoriske Læsning vilde give en langt rigeligere Dvølse i saadan Bertering, end ligesaa mange skriftlige Dvølsker kunde, fordi Skrivningen naturligtviis medtager mere Tid. Nuomstunder kan til disse Dvølsker ikke vindes stort Mere end en Time hver tredie Uge, hvilket, naar de ei kunne suppleres ved megen cursorisk Læsning, aabenbar er alt

for lidet, især i de Skoler, som ei endnu have faaet en 7de Klasse, hvilke, uden ved samme dog at faae et Aars senere Erstatning, have mistet hele to Aars tidligere Underviisning i de gamle Sprog, en Omstændighed, som den forhenværende Direction vel neppe har taget i Betragtning, da den befaledede bemeldte Tidsforkortelse af denne Underviisning ogsaa veiblil- lig indført i de sidstnævnte Skoler, medmindre Planen har været, at Udvidelsen af disse ogsaa skulde foregaae inden de saaledes underviste Disciple naaede til overste Klasse. Men skulde nu end maaskee de her mod en reglementeret Under- viisning i Latinskrivning som befalet Examen-gjenstand an- førte Grunde ikke være overbevisende nok, da glæder det mig at kunne henvise til de af v. Raumer i hans Geschichte der Pædagogik, 3die Deels 1ste Hefte S. 50—66 (vom Latein- schreiben) anførte slaaende Beviser for Uhenfigtsmæssigheden og Forkeertheden af at gjøre latinste Stiløvelser til videre Gjenstand for Skoleunderviisningen, end blot som kort Exem- plification for Skolegrammatiken, meest kun i de lavere eller Mellemklasserne, en Mening, som han endog bestyrker med fortrinlige Autoriteter, iblandt hvilke vel ingen kan være gyl- digere for os end vor Madvig's, selv om han ikke var ble- ven Minister. Jeg behøver altsaa neppe at tilføie Mere om den Sag, end den Bemærkning, som jeg ei kan tilbageholde, da den hidtil alt for meget er overseet af os, hvis Stiløvel- ser og Stilprover allene have bestaaet i Oversættelser fra Dansk, at, vil man lære Nogen at skrive et fremmed Sprog i dets Aand, da bør det, idetmindste ikke ene, skee ved at oversætte deri fra Modersmaalet; thi da kommer Disciplen al- drig til at tænke i Sproget eller skrive det med den Lethed, at Udtrykket følger strax med Tanken, hvilket hvor det ei kan opnaaes ved Talen, hvad jo ei let er muligt i de gamle

Sprog, bør frembringes ved megen Læsning*) eller, hvis derpaa i Særdeleshed skulde arbeides i Skolen, kun burde ske ved at lade Dvelferne for en stor Deel bestaae i, uden nogen opgiven Dansk, at nedskrive strax paa Latin hvad forud enten var fortalt Disciplene eller læst af dem i samme Sprog, i Førstningen Fabler eller korte Fortællinger, som ogsaa imellem kunde læres udenad, siden ved at lukke Bogen og mundtlig eller skriftlig gjengive hvad nylig forud var læst. Man indvender ikke, at dette kun vilde blive Reminiscens, thi hvad er vel al Stilskrivning uden Reminiscens af hvad man har læst hos gode Mønstre? Tilstrækkelig til at danne en god latinist Stilist kunne vel disse Dvelfer ikke blive, men det kan de sædvanlige Oversættelsesværker fra Dansk ligesaa lidt, maa ske endnu mindre, blive. Bedst altsaa, ikke at anvende for megen Tid paa nogen af Delene, naar befalede Examina ikke skulde gjøre os enten det ene eller det andet til Nødvendighed, men hellere at anvende al den Tid, man kan faae, til saa meget Studium eller Læsning af Klassikerne som muligt. Af Fremgangen deri vil da og Duelligheden til baade at vortere Latin i Modersmaalet og til selv at skrive Latin blive den naturlige Følge.

Men for igjen at komme til Hovedsagen: Dersom jeg nu ikke har feilet i ovenstaaende Fremstilling af Dieemedet for Underviisningen i hvert af de tre forskjellige Slags Sprog,

*) I den Moldenhaveriske Prøveform af Odense Skole 1802, og saavidt jeg husker ogsaa af Kjøbenhavns og Christianias tidligere, var det bestemt, at de latinske Stiløvelser først skulde tage deres Begyndelse i 3die eller næstøverste Klasse, efterat Latinunderviisningen, som det endnu skeer i Lydsland og allevegne uden nu hos os, var begyndt strax med nederste Klasse, altsaa fire Aar iforveien.

hvori Ungdommen i vore Lærdeskoler bør erhverve sig den pås-
 sende Grad af Kundskab, — thi om dets fjerde Art, det he-
 braiske Sprog, er det, da samme ligger udenfor den for Alle
 bestemte Cyclus af Sprogkunderskaber og desuden i sin Bygning
 er saa aldeles forskjelligt fra de andre, selv ældre Sprog, som
 i Skolen skulle læres, at Kundskaben deri ikke kan komme Stu-
 diet af disse til synderlig Rytte, uforføndent at anføre Mere,
 end hvad jeg allerede i 1ste Hefte S. 113 fgg. derom har
 bemærket; — saa vil det allerede baade af det forskjellige Die-
 med for Underviisningen i hvert af Sprogene og af deres for-
 skjellige Natur let skjønnes, at hverken Underviisningsmetoden
 i dem alle kan blive den samme eller deres Følge kan rette
 sig ene efter den større eller mindre Lethed, de kunde synes
 at have for Ungdommen, da det er indlysende, at nogle ere
 af det Omfang og den Vanskelighed, at de kunne gjøre For-
 dring paa den største Deel af Skoletiden, andre kunne nøies
 med færre Aar og færre Timer. Vil man have dem alle,
 som Hensigten synes at være i den provisoriske Plan, lært
 gennem Grammatiken, saaledes som det er sædvanligt og
 nødvendigt i de gamle Sprog, og lade Underviisningen i le-
 vende Sprog bygges paa en Theorie eller et grammatisk Sy-
 stems Paradigmer og Regler, da er derved alligevel intet vun-
 det for et derefter følgende Studium af de gamle Sprog, hvis
 Ord, Paradigmatik og Syntax ere alt for forskjellige fra de
 nyere Sprogs; ja man gaaer derved endog en for disse una-
 tuelig og meget forsinkende Vej og handler selv imod det
 Princip, hvorefter man i Planens Motivering netop har for-
 kastet den tidligere Begyndelse med det latinske Sprog, at
 nemlig Fremskridtene deri vilde blive „alt for langsomme“.
 Skal det derimod gaae hurtigt eller raast, hvilket jeg ogsaa
 mener det i levende Sprog bør, da maa man ikke sinke eller
 trætte Lærlingen ved at lade ham gennem en Mængde Reg-

lær lære det, han uden dem lettere lærer ved en fortløbende Læsning, undertiden og ved Udenadslæsning eller mundtlig Gjengivelse af det Læste, og derved idelig tilbagevendende Exempler og Analogier, hvoraf han næsten ubevidst abstraherer sig Reglerne, især naar han har fattet det latinste Sprogs Love, skjøndt ved Siden af Læsningen og en grammatisk Lærebog gjerne kan tages til Hjælp, men uden at gjøres til Rild, hvoraf Sproget skal læres. Ved denne Fremgangsmaade, som vi ville kalde den cursoriske, tabes da vist nok den grammatiske Grundvold, som til Fordeel for al den øvrige Sprogunderviisning skulde lægges gjennem den, der først foretoges, men hvortil derfor og, som vi snart skulle see, den latinste som den meest passende vil være at benytte. Grammatik er nemlig, som Etatsraad Molbech, skjøndt i en anden Anledning, rigtig bemærker *), „en Videnskab for sig selv eller en Anvendelse af almindelig Sprogvidenskab paa det enkelte Sprog“. Den bør altsaa, naar man vil gaae methodisk eller videnskabelig tilverks, og ikke blot praktisk, som Tilfældet efterhaanden frembyder Leiligheden, studeres i et Sprog, som ikke blot er saa afsluttet, at det ikke mere er underkastet Tidens Forandringer, altsaa et dødt Sprog, men som tillige er uddannet til den Fuldkommenhed og forsynet med den Rigdom af Former for alle Begrebsarter og Forholde, at det kan give Lærlingen en fuldstændig og tydelig Kundskab om alle de Grammatikens Hovedpunkter eller almindelige Sproglove, som paa een eller anden Maade kunne komme til Anvendelse i de Sprog, som derefter skulle læres, og blive ham et Slags almindelig Grammatik. Men et saadant Sprog er atter kun

*) „Det danske Sprogs Udvikling“, i Nyt historisk Tidsskrift, 1, 2, S. 624.

et af de døde, Græsk eller Latin *). Medrette er derfor dette sidste hidtil allevegne, undtagen nu i de sidste Aar hos os allene, i Forbindelse med Modersmaalet brugt som Grundvold for den første grammatiske Skoleunderviisning, og Erfaring viser, at ikke blot de romanste, men selv de germaniske Sprogs Grammatik læres langt baade lettere, sikrere og grundigere af den, som i Forveien er bekjendt med det latinske Sprogs Grammatik, end omvendt af den Ustuderede, som ei har denne Forkundskab at bygge paa, hvilket og i Særdeleshed hvad Ordkundskab og Etymologie angaaer er Tilfældet med det af Latinen udspringende franske Sprog, som det er ligesaa lidet nyttigt at lægge til Grund for Underviisningen i Latin, som om man vilde lade Studiet af den classiske Græsk bygges paa en Underviisning i Nygræsk, hvad vel neppe Noget vilde tænke paa. Selv Rousseau vilde, at man burde lære Latin for at forstaae Reglerne for Fransken og den Kunst at tale samme rigtigt. S. 1ste H. S. 116**); og selv vere

*) Af disse tvende Sprog gives der jo vel og dem, der til Begyn-
 underviisning vilde foretrække det Græske, som baade det ældre
 og fuldkomnere end det Latinske (hvori f. Ex. savnes Artiklerne),
 samt Stamform for dette. Men deels har Græskten jo for Be-
 gynnderen en langt større Vanskelighed end Latinen, og denne
 maatte da endnu begyndes silbigere, og deels er Kundskaben i
 Græsk ei saa vigtig, som i Latinen, der er saa forviklet i at vor
 videnskabelige Dannelse, at næsten Ingen som vil gjøre nogen
 Fordring paa samme, kan undvære en temmelig Kundskab deri.

**) En god Beilebning dertil giver Casper s i hans „Franz. Gramm.
 in Verbindung mit der lateinischen“. Münster 1842. Frem-
 deles siger samme Forfatter (i de Jahnske Jahrbücher f. Philol.
 u. Pädag. 54 Bd. 1ste H. S. 57, i en Recension af Collmanns
 i samme Diemed efter Fr. Diez udarbejdede fransksk. Grammatik):
 „Soll der französische Unterricht an Gymnasien den erwünschten

franske Grammatikere, f. Ex. Prof. Abrahamis, forudsætte jo ofte Udskilligt, saasom Begrebet om Casus, som bekjendt fra den latinske Grammatik. Naatte endda i vore Lærdeestoler Fransk og Latin bytte Plads, saa at denne begyndtes i 2den og hiin i 3die Klasse, saa vilde der være vundet for begge, og man havde da her idetmindste fulgt Sprogdannelse's historiske Gang, som nu alt for meget er tilfidesat for en formeentlig Lettelser Skyld.

Alt kommer i Grunden an paa, hvad Hensigten er med at lære et Sprog. Er denne blot den, som vi ovenfor have angivet for Kundskaben i de levende Sprog, at bringe det saa snart som muligt til Færdighed i at læse og forstaae dem, for af de deri forfattede Skrifter at faae enten den Underholdning eller den Sagkundskab, de kunde forstaae Læserne, (og Mere er jo for den Studerende i Almindelighed ikke i de levende Sprog fornødent), da kan det jo, hvor ikke jevnlig Samtale med dem, der tale Sproget godt, kan komme til Hjælp, som sagt, allerbedst skee ved megen fortløbende Læsning, der efterhaanden kan vibringe Disciplen baade Ord-

Erfolg haben — so muß er sich eng an das Lateinische anschließen. Dieses ist um so nothwendiger, je enger die franz. Sprache mit dem Lat. zusammenhängt. Alle Theile der Grammatik müssen sich an die lat. anlehnen, weil die Regeln größtentheils nur hier ihre Erklärung und Begründung finden. Seit dem Erscheinen der Grammatik der romanischen Sprachen von Fr. Diez, in welchem trefflichen Werke dieses auf historischem Wege im Einzelnen bis zur Evidenz nachgewiesen wird, verbreitet sich diese Ueberzeugung immer mehr“ o. s. v. Vi burde atksaa nu ikke indføre et hos os hidtil ikke brugeligt Postteronproteron, hvorved ikke blot grundig Kundskab vilde hindres, men Sagen endog snarere vilde vanskeliggjøres, end efter den prov. Plans Hensigt blive lettere for Disciplen.

kundskab og det Fornødne af Grammatiken praktisk. Er derimod Hensigten den, at bibringe Disciplen Grammatiken som Videnskab eller almindelig Grammatik som Grundvold, hvorpaa al følgende Sprogunderviisning maa bygges, da kan intet Sprog yde ham dette Grundlag i den Grad, med den Klarhed eller den Fuldstændighed, som det latinske, paa hvis grammatiske System alle de nyere Sprogs Theorier ere byggede, blot med de Modificationer, som ethvert's særegne Natur fordrede. Vort Modersmaal er dertil for fattigt paa Former; allerede Declination mangler det, paa den ene Genitiv nær, aldeles, og kan kun udtrykke Casusforholdene enten ved Ordstilling eller ved Præpositioner. Vil man derimod efter den provisoriske Plan bygge den grammatiske Kundskab i hint for den Studerende vigtigste Sprog paa en endelig Sammenligning af tre efterhaanden lærte nyere Sprogs Egenheder, da gaaer man ikke allene tvertimod Sprogdannelsens historiske Gang baglænds og usystematisk fra Afvigelserne til det Oprindelige, men forvirrer endog Lærlingen ved at gjøre ham bekendt med de forskjellige Særegenheder for ethvert Sprog inden han vigtigt har fattet de almindelige gramm. Hovedlove, som derimod eengang lærte i Latinen stedse ville svæve ham i Grindringen og da være ham en god Veileder i de andre Sprog, især i Modersmaalet, hvis egen Grammatik ikke kan blive Disciplen ret indlysende uden ved Sammenligning med et andet Sprog, som udtrykker samme Begrebsforhold paa en anden Maade end den, Disciplen allerede uden Underviisning eller lærte Regler godt veed*). Dette erkjendes nu vel og i Motiveringen af den prov. Underviisningsplan, men da man til første Underviisning i Grammatik har troet det rigtigere med

*) S. 1ste Hefte S. 36 og de sammesteds anførte Stykker af St. Marc Girardin og Thiersch, ligesom ogsaa S. 38 af Littmann.

Moderersmaalet at forbinde det hermed nærmest beslægtede tydste Sprog, end det mere forskjellige latinste, saa er der ved denne formeentlige Lettelse ikke vundet stort for Opnaaelsen af Diemedet, fordi, om det endog var pædagogisk rigtigt der ved at forsinke Underviisningen i Tydsken, dog deels dette Sprogs grammatiske og syntaktiske Vansteligheder, fornemlig ved dets lange og forviklede Perioder, ikke ere mindre, end det latinstes, som man jo i de nederste Klasser har villet undgaae; deels Sproget er for beslægtet med det danske, til at medføre den nysomtalte Nytte af Sammenligningen dermed; og deels endelig ligesaa lidt, som vort Moderersmaal, forsyner Lærlingen med nogen Forkundskab enten om Ordene eller de mange Former og Paradigmata, som han siden ligesuldt i Latinen maa lære fra Ny af, medens disse derimod, naar dermed tillige er lært den tilsvarende danske Udtryksmaade, med det Samme indføre ham i Moderersmaalets Grammatik, og da han, for at forstaae den latinste Sætning, nødes til at tage samme i Construction og agte paa Ordene forskjellige Bøiningsformer, give ham et Begreb om Syntax, som man i Moderersmaalet, hvor han strax umiddelbar forstaaer hvad han læser, har Noie med at libringe ham eller vække hans Opmærksomhed for. Og ligesaa i Tydsken, som han formedelst dens Lighed med Moderersmaalet saa let forstaaer uden Grammatikalier, hvorefter han, naar han af den latinste Grammatik har tydelig Forestilling om, hvad Casus, Tempora, Modi o. s. v. er, langt lettere mærker sig det nyere Sprogs Udtryk for samme. Ogsaa er det en ikke ganske ubetydelig Fordeel, at Lærlingen ved at begynde sit Grammatikstudium fra Latinen af eengang for alle bliver bekendt med den dog meest almindelige latinste Terminologie, der nu eengang er som en allevegne gangbar Mønt, som man da ingen Vansteligheid har med at omsætte i fremmede Myntsorter, medens det moderne Puristeri, der til for-

meentlig Nytte for Iffestuderende giver dem et dansk Præg, der da hvergang man kommer til et nyt Sprog atter maa ombyttes med nye Tegne, som ofte ikke ere forstaaeligere end de latinske, ja ikke engang altid forblive de samme, men i forskjellige Sproglærer ere forskjellige, snarere maa forvilde end tydeliggjøre Begynderne Sagen, ja selv undertiden kan gjøre den sproglændige Læser uvis om Betydningen*). Overveier man nu alt dette, saa tvivler jeg meget paa, at man kan nægte Rector Alberti Ret, naar han i sin sunde Afhandling „über die sinkende Wirksamkeit der Gymnasien“**) siger, at „Grammatik (som Videnskab betragtet) maa (i Hovedsagen) kun læres eengang, ikke i Form af en almindelig, abstract, philosophisk Sproglære, men (concret) i det latinske Sprogs Grammatik, som bør bringes til en saa levende Betsuelse, at den kan blive en Værer af alle grammatiske Kundskaber i de øvrige Sprog,“ hvori Særegenhederne da saa meget lettere kunne indsees og læres. Hvor let udførlig denne Fremgangsmaade er, og at Sprogets særegne „Form og Bygning“ ikke, som man har befrygtet, heri er til mindste Hinder, end sige at, som det i Motiveringen til den provisoriske Plan (S. 727) yttres, „Intet skulde være mere uhensigtsmæssigt, end i den tidligere Alder“ (ti Aars Alderen) „at benytte dette Sprog som første Grundvold for Sprogunderviisning,“ beviser den hidtilværende almindelige Erfaring i alle Lande, selv hos os indtil det i de tre sidste Aar blev os forbudt længere at gjøre den. Og at det heller ikke kan have større Bønselighed, at lade det for

*) Jof. 1ste Hefte S. 99 og Niemeyers Grundsåge der Erzieh. u. des Unterrichts, Th. 2, S. 118—119. 7de Udg. af 1818.

**) S. 1ste H. S. 37—38 Anm.

Begyndere saa lette tydske Sprog paa den ovennævnte hensigtsmæssige Maade strax til samme Tid som Latinen paabegyndes i den nederste Klasse, end det har at tractere nogen anden Disciplin jevnstides med samme, især da Fremgangsmaaden i begge er forskjellig, i det ene statarist, i det andet cursorist, har en 34 Aars Erfaring fuldelig overbeviist mig om, idet jeg, saalænge det var mig tilladt at lade begynde med Latin i nederste Klasse, stedse har der tillige ladet anvende nogle Timer paa Tydsken, og Fremgangen i at læse og forstaae dette Sprog da ikke var kjendelig mindre, end den nu er, da det skal læres ene og som Veiledning i Grammatik; hvad heller neppe Noget, som har prøvet det samme, vil kunne nægte. — Endelig maa endnu, foruden den ovennævnte Fordeel, som dette forudgaaende Bekjendtskab med Latinen og dette Sprogs grammatiske Elementer medfører til at lære andre, især de deraf udsprungne Sprog, f. Ex. Fransk, ogsaa agtes paa den Nytte, det kan have for Lærlingen til baade at forstaae og rigtig skrive den Mængde latinske eller af Latinen dannede videnskabelige eller i det dannede Sprog jevnlig forekommende Ord, fra hvilke det dog, i hvor meget der end ofte i det Enkelte arbeides derpaa, neppe nogenstinde vil lykkes eller maaskee engang var tjenligt, aldeles at rense vort Modersmaal; og ligesaa paa Nødvendigheden af et tidligt Bekjendtskab med det latinske Sprog, der selv i andre Videnskaber ikke er uvigtig, saasom i den romerske Historie, (hvorom see 1ste Hefte, S. 110), eller i Naturhistorien, hvis hele Nomenclatur i Systemet jo er latinsk, altsaa uden Kundskab i dette Sprog slet ikke kan forstaaes.

Saavidt nu om Nytten af Underviisning i Latinen som bedste Grundvold saavel for Landskræfternes første Udvikling i Almindelighed som for al anden Sprogunderviisning i Særdeleshed. Til den anden Grund

for Begyndelsen dermed strax i første Klasse skal jeg komme, naar jeg først har tilladt mig endnu nogle Ord om den Veie til grammatisk Kundskab, som den provisoriske Plan i § 4 viser os igjennem Modersmaalet. Dette kan dog ei føre Lærlingen videre i den almindelige Grammatik, end til den første simpleste Kundskab, om Ordklasserne (Saledelene), Faldene, den strax af Artiklen kjendelige Kjønnsforskjæl, Substantivernes, Pronomernes og Verbernes Hovedarter, og det Almindeligste om Sætninger og Sætningsdele, hvilket alt temmelig snart kan fattes, i alt Fald bedre, naar det tillige omhandles i den latinske Grammatik, der endog førend særskilt Underviisning i dansk Grammatik indførtes var ene tilstrækkelig til dette Niemeds Opnaaelse, fordi hine Distinctioner ikke kunde fattes i Latinen, uden at de tillige forstodes i Modersmaalet. Veed Lærlingen f. Ex. at rex er Subst. hic demonstr. Pron. ær terram cingit en Sætning, hvori der er Subj., Prædicat og Obj., saa veed han det ogsaa om samme Ord i Dansken, og har da denne grammatiske Kundskab i Modersmaalet for Intet, ligesom han eg, hvor Udtryksmaaden er forskjellig, har en Sprog- eller Smagsøvelse i at finde, hvad der i Modersmaalet er det rigtige. Dettets specielle grammatiske Egenheder (f. Ex. at Nomina paa el, en, er udelade e i Pluralis, eller at Genitiven dannes ved tilføiet s), tilligemed Undtagelserne derfra, veed han allerede forud af den daglige Tale, og den grammatiske Underviisnings Function er altsaa kun, at sammenfatte dem efter deres Analogier under visse Synspunkter, som da udgjøre Reglerne, der kun tjene til Berigtigelse af enkelte Feil, som kunne møde i Disciplens Tale eller Skrift, men sjelden ere af nogen Nytte til at befordre den grammatiske Kundskab i de fremmede Sprog, som Discipelen derefter skal lære, fra hvilke han derimod snarere kan hente Oplysning om de der-

fra laante Ords og Udtryksmaaders rigtige Brug i Modersmaalet. Det Meste gaaer ud paa orthographisk Rigtighed, som for Begynderne mere maa tilveiebringes ved bestandig Correctur af hvad de skrive, end ved Regler, ligesom overhovedet Planens anden Fordring til Underviisningen i Modersmaalet, at Disciplen derved maa bringes til at skrive det „correct, reent og med Smag“, kun i ringe Grad lader sig opfylde ved theoretiske Forrifter, men meget mere paa en praktisk Veie gjennem Læsning af de bedste Mønstre i Sproget, som derfor bestandig bør foretages baade i Timen selv og efter Læreren's Anviisning af Disciplen hjemme*). Saaledes var det og allerede anordnet i den Guldbergske Skoleforordning, og anderledes have heller ikke de af vore bedste danske Skribenter, hvis Skoletid indtraf før dette Aarhundredes første Aar, lært at skrive deres Modersmaal. Saare Faa, om overhovedet Noget af dem, have lært egentlig dansk Grammatik, hvoraf man nuomstunder gjør alt for meget Væsen og oder alt for megen Tid derpaa**), saavelsom paa en lidet frugtbar, baade Lærer og Lærling trættende Analyse, saasom med at finde Subject, Prædicat, Object, angive hvad Klasse Ordet hører til, adskille Sætningsarter, opløse Perioder og a. desl. hvad i Modersmaalet ikke saaledes, som i de gamle Sprog er nødvendigt til at forstaae Stedets Mening, og altsaa kun af og til, for at oplyse Begrebet af disse Forholde, kunde medtages. Hellere forsøge man imellemstunder paa at

*) Det sidste naturligtvis helst af underholdende Indhold, hvormed Discipelbibliothekerne bør være godt forsynede, da det ikke kan nytte at anbefale de Unge Noget, som de ei af egen Drift ville læse; og dernæst meest af den nyere Litteratur, i hvilken Sproget og Formen har faaet den Udbannelse og Fuldkommenhed, som fortjente at tages til Mønstre.

**) Jvf. 1ste H. S. 36 Anm. af Thiersch.

give Stedet paa anden Maade, med andre Udtryk eller Constructioner og lade da Disciplen finde, hvad der var rigtigst eller smagfuldest. Og saa kunde af og til opgives til Udenadslæsning et ikke for langt) smukt, af Indhold interessant og for den Alder passende poetisk Stykke, enten af Læsebogen eller tillige til orthographisk Dvælselse diceret, hvilket alt vist vil virke mere og hensigtsmæssigere til det benævnte Diemed, end blot tør Grammatik; hvormed jeg dog ikke vil nægte Nytten af at en liden grammatisk Lærebog i Modersmaalet, saaledes som Prof. Bojesens, et Par Gange i det første og maastee andet Aar blev i smaa Penssa gjennemgaaet og lært *), hvilket sidste vil falde Disciplen saa meget lettere, som han for detmeste i Forveien ligesom af Instinct veed Resultatet. Og af samme Aarsag er det og jeg mener, at man i de fremmede levende Sprog bør gaae ud fra Læsning deraf, saa at Sproget saa snart muligt kan blive levende for Lærlingen og han altsaa, naar han har Exemplet forud, deslettere kan forstaae eller endog abstrahere sig Reglen. Med Læsningen maa i Modersmaalet forbindes Striveøvelser, som i det første Aar kun maae bestaae i skriftlig Gjentagelse af hvad der enten strax eller kort forud er læst, eller af Læreren fortalt, hvilket tillige er en bedre Aandsøvelse, end det nuomstunder saa meget brugte blotte Dictat, der allene gaaer ud paa Rettskrivning og iøvrigt ei giver Gftertanken noget at bestille. Egen Opfindelse maa der endnu længe ikke tænkes paa. Først i 2den, høit 2den, Klasse kunde der begyndes med smaa Beskrivelser eller Breve, men hvis Indhold dog endnu i de enkelte Punkter burde opgives Disciplen, da han ellers, især i de sidste, farer for vildt, uden Orden, Sammenhæng eller tilstrækkelig Udtømmelse, om imellem den Mængde Gjenstande, der her

*) Hof. 1ste Hefte S. 40—41 Anmærkningerne af Littmann.

kunde frembyde sig, og endda bliver magnas inter opes inops. Man maa, dersom Dvølsen skal blive ham til nogen Nytte, en Tidlang angive ham Enkelthederne, hvorom han skal skrive, og omtrentlig hvad. Men eet Slags Dvøelser vilde jeg, saasnart Lærlingen har lært saa Meget af et fremmed Sprog, at han kan forstaae det Stykke, man opgiver ham, hvilket i Tydsken meget snart bliver Tilfældet, sysselsætte ham med, nemlig i Skolen at oversætte noget deraf skriftligt, hvilket da stedse stiger indtil det i de øverste Klasser naaer til de saakaldte Versioner af ikke forud læste Stykker hos Klassikerne. Her have Discipulene da paa eengang baade Monstere af god Stil og Dvøelse i at omklæde dem i Modersmaalet efter dets Genius, hvilket som Sprogøvelse vil være saa meget gavnligere, som det Sprog, hvorfra der oversættes, er forskjelligt fra Modersmaalet, og, hvis det maatte tillades at begynde med Latin i 1ste Klasse, da strax i 2den kunde strides til Oversættelser af de smaa Fortællinger og Fabler, som der kunde blive læste, en Sprogøvelse, som man ellers maa overlade til Privatinstitutionerne, der ere saa lykkelige at have Underviisningsordenen i deres Magt.

Men een Sag er der endnu, som jeg, inden jeg forlader dette Capitel om Underviisningen i Modersmaalet, ikke kan lade uberørt, og det er den Fare, som muligen kunde forestaae vore Lærdestoler fra den i de seneste Tider opvåagnede Yndest for det Islandske Sprog, ved hvis Indførelse i Skolen det fordævelige Polshistorie, hvorved vor Skoleunderviisning allerede saa meget adspredes. endnu mere vilde forøges og Tiden formindstes for en tilstrækkelig Behandling af det Fornødne. Thi vilde man end sige, at der i det sidste Skoleaar, da nogle Discipliner ere afsløverede, vilde vindes Tid for hiint gammelnordiske Sprog, da glemmer man, at Hensigten af hine Discipliners Afsløsning netop er den, at der kunde vindes fornøden Tid til at bringe Studiet af de ør-

rige Hovedsag til den Fuldendelse, som de, da de i Almindelighed ei ville fortsættes ved Universitetet, bør have i Skolen, men som ved Optagelsen af et saa vanskeligt Sprog, som det islandste, i høieste Maade vilde indskrænkes. Og til hvad Ende skulde da nu dette Studium indføres i Skolen? Mon som almindeligt og grammatisk Dannelsesmiddel til at træde istedetfor Latin? thi jeg har hørt anføre, at Islandsten var et ligesaa kunstigt Sprog som dette. Men om og saa var, hvilket jeg slet ikke vil nægte, kommer det da allene an paa Sprogets Kunstighed? Eller er Hensigten, hvorfor vi lade vor studerende Ungdom lære Latin og Græsk, blot den formelle, at den skulle øve dens Landskræfter paa at kjende to vanskelige Sprogs Ord og grammatiske Egenheder, naar Kundskaben i disse ikke tillige havde en vigtigere og humanistisk Tændent, saasom, at den, foruden Sprogenes egen fuldkomne Uddannelse, er Nøglen til en rig og smagfuld og til den høiere Landsdannelselse for saa vigtig erkjendt Literatur, i hvilke Henseender den islandste, i hvor mærkelig den end er, dog paa ingen Maade kan maale sig med den romerske, end sige med den græske, hvilket sidste Sprog man vel neppe vilde have gjort til Gjenstand for Skoleunderviisningen, naar dets Literatur ikke indeholdt en saadan Rigdom af de første og meest fuldkomne Mesterstykker i de til almindelig og høiere Landsdannelselse vigtigste Videnskaber Historie, Philosophie, Weltalenhed og Poesie, baade hvad Indhold og Fremstilling angaaer, at intet Sprogs Literatur kan i begge Henseender være saa vigtig eller passende til Smagens og Landens flersidige Uddannelse, allermindst den islandste, som i sit væsentligste Indhold dog kun indskrænker sig til Sagalitteraturen og den nordiske Oldtids Historie, der uden den Tidspilde, som dette vanskelige Sprogs Studium vilde medføre for de andre vigtigere Skolegjenstande, dog, saavidt fornødent maatte være,

tilfulde kan læres at kjende af de danste og latinste Oversættelser, af hvilke de hos os udgivne islandste Skrifter jo ere ledsagede*); derimod i Henseende til Smagens eller Stilens Dannelse, til Philosophiens, Veltalenhedens, Poesiens og Kunstens Studium intet Udbytte yder, som i mindste Maade kunde opveie den Tid, der maatte anvendes paa dette vanskelige Sprog. De enkelte, der faae Lyst dertil, ville nok alligevel, saaledes som vore fortjente Lærde Rast, P. G. Müller, Werlauff, N. W. Petersen, C. G. Ravn, Flor, ved egen Ælid studere sig ind i dette og meddele Publikum Resultaterne af dette deres Studium; men til hvad Nytte det skulde optages blandt de almindelige Skolegjensstande, i hvis Cyclus der ikke engang har kunnet blive Rum for det for os dog langt baade vigtigere og interessantere engelske Sprog og dettes herlige Litteratur, kan jeg ikke indsee. Eller skulde maastee Hensigten være den etymologiske, at kjende Oprindelsen til endeel Ord og Former, eller Grundbetydningen af enkelte Udtryk i vort Modersmaal, da kan dette vel være interessant nok for enkelte Sproggranskere, som da vel nok ville meddele det danste Publicum deres Opdagelser; men til nogen praktisk Anvendelse enten i Skrift eller Tale, hvori vi jo maae følge Nutidens Sprogbrug og den dannede Smags Love, vil Kundskab i Islandst dog kun være os til liden eller ingen Nytte. Ja vi maatte endog frabede os al Indskydelse deraf til nogen

*) At man ikke skal finde nogen Modsigelse imellem denne anbefaling af Oversættelser, og hvad jeg ovenfor S. 23 har yttret om disses Utilstrækkelighed til at træde i Stedet for Originalskrifterne selv, da maa man bemærke, at dette kun kan gjælde om den classiske Litteratur, hvor Formens Skjønhed og Stilens Fuldkommenhed er et Middel til Smagens Dannelse, som den gamle nordiske Litteratur dog ingenlunde kan sjenke os.

betydelig Omdannelse af vort Modersmaal og Stil, undtagen forsaavidt et eller andet godt Ord deraf gjennem en fortrinlig Forfatters Pen kan paa ny vinde sig den tabte Borgerret, fordi en saadan Tilbagegang i vort Modersmaals nu een gang opnaaede Dannelse er plat umulig og, som Molbech rigtigen bemærker (anf. Skr. S. 594), Islandsten „ikke blev deelagtig i den almindelig europæiske Sprogkultur, der udgit fra aandelig Forædling, fra de græske og romerke Glasfiteres Gjenfødele, fra den hele Dpblomstren af Intelligents, Videnskab, Kunst og Poesi, som fra Italien og Sydfrankrig efterhaanden udbredte sig til det øvrige Europa“ o. s. v. Og ligesaa rigtigt hedder det sammesteds (S. 624): „Sprogforskere og Sproglærere feile derfor, naar de forverle deres Videnskab med den levende Sprogkonst, den abstrakte Lære med den frie Udvøvelse, — naar de ville hente Love og Forrifter fra Sprogets Oldsager eller fra nogen tidligere Livsalder i Sproget, for at gjøre dem gjældende i at omforme, bestære, eller indsnøre dets nærværende frie Uttring og skabende Kraft“; samt (S. 630): „Aldrig har man endnu seet et Sprog stride tilbage i Tiden, isøre sig en opgivet, forældet Skikkelse, eller søge en foryngt Kraft i uddøde Kilder“ o. s. v.*). I alt Fald bliver Sprogets Berigelse eller Forbedring jo ikke Skoleunderviisningens Sag. Dennes Diemed er kun at lære Ungdommen at skrive Modersmaalet correct efter nuværende Sprogbrug og danne dens Stil, hvortil jo maa virkes, ikke ved Studiet af et forældet Sprog, men ved flittig Læsning af de bedste Mønstere nærmest i Modersmaalet, og dernæst ogsaa i de nyere, meest cultiverede, ja selv i de gamle classiske Sprog, der, saaledes som

*) Jvf. Levins træffende Bemærkn. herom i hans „Dplys. Anmærkn. til hans Haandbog i det danske Sprogs Gramm.“ S. 4—5 og sammesteds Radvige Uttring.

f. Gr. Ciceros Verker, i stilistisk Henseende frembyde os Mønstre paa den høieste Fuldkommenhed. Eller skulde det endelig for Kundskabens Skyld i den nordiske Oldhistorie ansees fornødent, at indføre islandsk Sprogunderviisning i vore Lærdestoler, da vilde man jo ved at udstrække Skoleunderviisningen til et saadant Rildestudium, overstride al fornøstlig Grændse for samme, og ikke fordre dette med mere Grund, end om man vilde, at der skulde læres Engelsk eller Spansk for at Disciplene kunde trænge dybere ind i den engelske og spanske Historie end Skoleunderviisningens Diemed medrette udkræver. Ja det være nu enten fra den historiske eller den philologiske Side, man vilde ansee islandsk Sprogkundskab for nødvendig, hvor lidet er dog de udmærkede Historikeres og Philologers Antal, som have havt nogen Kundskab i dette Sprog, imod deres, som ei have forstaaet det, ja end ikke følt nogen Nødvendighed af at forstaae det? Om vor nuværende ypperste Philolog har eller savner denne Kundskab, er mig ikke bekendt; men neppe skal det kunne vises, at den classiske Philologies Studium har i nogen Maade vundet nogen Oplysning af det islandsk Sprog; snarere er der, saasom af min afdøde Ven Raff, undertiden gjort urigtige Anvendelser baade af det islandsk og moesogothiske Sprog, hvortil hans omfattende Sprogkundskab imod historisk Sandhed forledte ham. Vel kunde det ved første Diekast, hvad jeg og har hørt, synes frapperende, at vor Skoleungdom gjøres bekendt med den os fremmede græske og romerske, men lades ubekendt med vor egen Oldtid; men, om det Sidste endog var Tilfældet fordi Kundskaben derom ei hentes umiddelbar af Kilden eller de islandsk Skrifter i Original, hvad ingenlunde er nødvendigt og vel heller ikke er almindeligt uden hos de saa, sædvanligst kun Indfødte, der kunne læse Sproget med samme Lethed, som de danske eller latinske Oversættelser, saa maa man dog

ikke glemme, at den classiske og cultiverede Oldtid er os eller vor studerende Ungdom af ganske anden Vigtighed, end det raae Nordens, som i Henseende til Humanitet, Videnskab og Kunst Intet frembyder, som kunde tjene til den Lands- og Smagsdannelse, der er af Vigtighed for vor studerende Ungdom og maa være Diemed for Underviisningen i vore Lærdeskoler, idetmindste ikke i den Grad, at nogen af de andre Læregjenstande derfor skulde lide noget Skaar, hvad dog unægtelig vilde blive en Følge, hvis der til dette fra vort Modersmaal saa differente Sprogs Studium skulde vindes blot den allerfornødneste Tid. Ja kunde der virkelig fra de andre Læregjenstande, (allerede fem forskjellige Sprog foruden Modersmaalet), endnu levnes Disciplen nogen Tid, da vilde jeg for min Deel ansee den langt hensigtsmæssigere anvendt paa et Sprog, der baade i saa mange sociale Forholde er os saa vigtigt og har en saa herlig Litteratur, som det engelske, og som dog vist kun er udeladt af vore Skolevidenskabers Cyclus, fordi man ei saae Udvei til uden Tab eller Skade i andre Henseender at tilveiebringe den dertil fornødne Tid. Eller skulde i een eller anden Klasse kunne blive en Time om Ugen tilovers fra det Besalede, da mener jeg den hellere burde anvendes enten paa at give et kort Begreb om nordisk Mythologi og Oldsager uden islandsk Sprogkundskab, eller paa nogen Dvælselse i Læsning af Svenssk, hvorved foruden Benyttelsen af dette Sprogs Litteratur, hvis Poesie især ingenlunde er os saa let forstaaelig, det broderlige Sindelag, der nu saa lykkelig er vaagnet mellem Nordens to beslægtede, hinanden desværre alt for længe fjendiske Nationer, kunde faae en ønskelig Næring, ja maastee endog Ideen om en nærmere Forbindelse imellem Nordens Universiteter efterhaanden kunde bringes i Udførelse. En Sprogeenhed eller Amalgamering af to allerede for sig saa fuldkommen uddannede Sprog, der

hver har sin betydelige Literatur, og som i alt Fald vilde blive Sællers tilfældige Værk, er dermed ingenlunde paatænkt. Hvad isørigt Islandstjen angaaer, da nærer jeg vel ikke nogen stor Frygt for, at Antallet af vore Lærdeskolers befalede Læregjenstande, som snarere kunde behøve Indstrækning til Fordeel for Skolens Hovedoie, skulde blive forøget med en saa lidet fornøden Disciplin, men kan derfor ikke heller indsee, hvad Grund der, naar Islandstjen ikke kan blive Skoledisciplin, og Kundskab i dette Sprog heller ikke er af nogen Bigtighed for den classiske Philologies eller Historiens Studium, har været til dermed at udvide den nyanordnede philologisk-historiske Skoleembedsexamen, der allerede nu kan medtage en 5 eller 6 af den Studerendes akademiske Aar, og Fritagelsen af de andre Visfag, der sædvanlig kun krævede en Repetition af hvad der i Forveien var læst til examen philosophicum, og Afslaget af een Periode af Historien ikke kan blive nogen betydelig Erstatning for den Tid, hiint vanskelige Sprog ene vil kræve, naar deri skal præsteres den Færdighed, som i Forordningens 5te § fordres, hvorved desuden gives de indfødte Islændere, der have denne Færdighed i deres Modersmaal for Intet, under isørigt lige Omstændigheder et stort Fortrin, idetmindste i Henseende til Binding af Tid, for de danskfødte Candidater, for hvilke denne Fordring vil blive til stor Hindring i Opnaaelsen af den Duellighed i den classiske Philologi, der dog skulde være Hovedgjenstanden i Lærdeskolens Underviisning, idet hine to Lærefag, hvoraf det ene slet ikke engang er nødvendigt, ville optage maaste Halvdelen af Candidaternes Studeretid, især naar dertil medregnes den i Fordningens 5te § ogsaa fordrede Kundskab om den oldnordiske Literaturs Forhold og den danske Literaturs Historie. Eller skulde det endelig menes, at en Embedsexamen for overordnede Lærere ved de lærde Skoler burde have en videre Udstrækning, end til

De to Hovedfag, der have et saa stort Omfang, classisk Philologi og Historie, hvor langt rimeligere vilde det da ikke have været, at der til samme hellere var fordret Beviis paa tilstrækkelig Kundskab idetmindste i et af de to levende Sprog, som ere reglementerede Skolegjensstande, og hvori der selv i Motiveringen af den provisoriske Plan yttres Frygt for Mangel af duelige Lærere nok, altsaa i saadant Tilfælde var vigtigere, at disse ikke savnedes, end at der havde en Kyndighed, hvorfor her ikke var Brug. Hvad der imidlertid, da Forordningen allerede er udkommen og der vel altsaa ikke saa snart vil tænkes paa Forandring deri, endnu kun er at haabe, er, at der i den efter sammes § 10 forventende Bestemmelse af Hovedkarakteren, vil gives Hovedfaget, den classiske Philologi, hvori Forordningerne have al den Billighed og Hensigtsmæssighed, som kunde ønskes, en passende og betydelig Overvægt over det mindre Fornødne, især Islandsk, som uden tvivl kun meest er en Levning fra det Monradiske Ministerium.

Efter saaledes at have fuldendt hvad jeg i Henseende til Underviisningen i Modersmaalet troede fornødent endnu at bemærke, kommer jeg nu tilbage til mit andet Moment for Bigtigheden af at der i Tide, d. e. strax i nederste Klasse, naar Discipelen har fyldt sit tiende Aar, gjøres Begyndelse med den grammatiske Underviisning i Latinen, hvoraf Nytten ikke blot er den ovenfor forklarede, at denne tjener saavel til Aandsevernernes tidlige Udvikling som og især til bedste Grundlæg for al anden paafølgende Sprogunderviisning, men meget mere endnu, at den er en væsentlig Betingelse for en tilstrækkelig Dypnaelse af den Kundskab i det latinske Sprog, som i det Hele maa fordes tilveiebragt i Skolen*), for hvilken der endydermere, som

*) Og ligeledes i Græsk, hvormed Begyndelsen bedre opsættes til

vi have viist ovenfor S. 28, vil i de ikke udvidede Skoler, som ei have faaet en 7de Klasse til Erstatning, endog tabes t o hele Aar *); hvilket synes at røbe den Formening, at man hidtil skulde enten have anvendt for megen Tid paa denne Gjenstand, hvad dog Resultaterne i Almindelighed have modbevist, eller og ikke behørig have benyttet den, samme tildeelte, Tid og i de første 3 Aar læst for lidet, endstjondt det dog heller ikke med nogen Billighed kan paastaas, hvis man betænker, at Hensigten fuldkommen maa være naaet, naar der, som tilforn skeede her i Skolen, i det 1ste Aar er lært de væsentligste Punkter af Grammatiken, og Declination og Conjugation m. m. er bleven tilgavns indøvet, ikke mechanist, men i en Exempelsamling (saaledes som i min lat. Elementarbogs 1ste Cursus) stedse syntaktist anvendte i deres Forbindelse og Sammenhæng med Sætningens andre Ord **), hvorved Syntarens Hovedpunkter kunne blive Lærlingen ind-

der ved en toaarig Underviisning i Latinen var lagt en god Grundvold for samme, men hvad ei gaaer an, naar Latin først skal begyndes i 3die Klasse, Græsk altsaa maatte opsættes til 5te Klasse, hvilket aabenbar var for silde. Hos os har Erfaringen viist Nytten af at Begyndelsen skeede med begge resp. i 1ste og 3die Aar.

*) Og Rector endog skal bære samme Ansvar for Fremgangen som før, hvorfor han i de udvidede Skoler dog er fritaget.

***) Jeg kan her ikke nægte mig at henvise til Overlærer Birch's vigtige Bemærkning i Progr. fra Metrop. skolen 1848 S. 63, hvor han i Anledning af Directionens Bestemmelse, at der først, naar Formlæren er indøvet ved en Elementarbog, skal gaaes over til Syntaren, viser at „derved let paa en betænkelig Maade understøttes et ikke ualmindeligt Misgreb i Sprogunderviisningen, at man ved at udsætte Meddelelsen af de første og simpleste syntaktiske Begreber trætter Disciplene med en aandløs og mechanist Udenadlæren af Formerne og en større eller mindre Deel af det

præntede, og tillige en ikke ganske ringe Drdsforraad ham bis bragt; hvorefter han da i det 2det Aar kan, vel funderet i Elementerne, stride til en mere sammenhængende Læsning først af saadanne Fabler og Smaaaførelser, som de, der aabne samme Elementarbogs 2det Cursus, og derpaa de lidt længere Fortællinger samt det Udtog af Eutropius; hvorved samme Læsebog slutes; ved hvilke to Aars foregaaende Læsning og Øvelse i Sproget Disciplen da, uden enten for stor Fremilen eller unødvendig Sinkelse, vil være grundigt og hensigtsmæssigt forberedt til at begynde paa Læsningen af en let historisk Auctor, saasom Justin eller Nepos, eller endnu bedre det saare hensigtsmæssige og i Forbindelse bragte Udvalg af dem begge, som findes i 2tes Bändchen af Jakobs og Dörings lateinisches Elementarbuch, samt til Aføreling i en 2 eller 3 Timer Phædri Fabler*); ved hvilken gradvise Fremgang han ganske anderledes vil være i Stand til da i 4de Klasse at læse Jul. Cæsar, og tillige til at forstaae og agte paa Indholdet af samme**), end ved at skulle efter den provisoriske Plan i det ene Aar i 3die Klasse have gennemilet det Fornødne af Gram-

bertil hørende Detail, uden tillige at lære dem disses Betydning og Anvendelse i Sætningen." Hvor kan f. Ex. Noget faae et rigtigt Begreb om Casus uden at det grundes paa nogen Forstand af Syntaxen?

*) som det glæder mig at Hr. Birch ligeledes anbefaler.

**) Ikke at tale om det Bid ag, der herved saavel som allerede ved den foregaaende Læsning af Eutropius kunde vindes til Kundskab i den gamle Historie, som her gives i større Detail end i de historiske Compendier der bruges. Man skulde dog altid i det, der læses for at lære Sprog, saavidt muligt søge at forene Sagskundskab med Sprogkundskab, hvad kun i det første Aar, hvori Opmærksomheden meest vendrages paa Sprogets Elementer, ikke saa let lader sig gjøre. Jvf. 1ste S. 110.

matiken, især hvis det skulde stee efter Prof. Madvig's store Sproglære, hvilken det ikke vil være let tilstrækkeligen at forstaae, naar Veien ikke forud er banet gjennem en lettere Elementargrammatik. Thi det Aar, Discipelen kan være ældre end da han var i 1ste Klasse, ville umuligen kunne have saa stor Indfyldelse til at forstærke hans Aandsævner, især Sufkommelsen, hvorpaa det ved disse Begyndelsesgrunde fornemlig kommer an, og heller ikke kunne de forud lærte heterogene nyere Sprog have forsynet ham med saadan Hjælp til latinist Sprogkundskab, at han deri skulde i eet Aar kunne komme ligesaa vidt, som ved en jevnt fremskridende Methode hidtil kun lod sig udrette i tre*), uden at dog Fremskridtene derfor nødvendig maae have været „for langsomme“, saaledes som det uden al Grund paastaes i Motiveringens af den provisoriske Plan, da hverken det, der hurtigt fattes og læres, altsaa i sig selv er lettest, derfor er det meest aandsvækkende og dannende, hvilket netop forholder sig omvendt, ikke heller det er nogen Følge, at Fremgangen maatte være intensiv ringere, fordi den ikke extensiv var saa stor, eller der var læst saa mange Blade, som det er muligt i det Discipelen allerede halv bekjendte, med vort Modersmaal saa beslægtede, Sydske. Og saa med Latinen kunde det gjerne gaac hurtigere, naar det var derom at gjøre, og man ikke burde bruge dette Sprog til Grundvold for al grammatisk Kundskab. Man kunde da som man gjør i de levende Sprog begynde med at læse raast fort, oversætte Disciplene Stykket ordret for og overlade til deres Sufommelse næste Gang at gjengive det saaledes For-

*) Thi vilde man endog fordele Noget deraf paa det næste Aar i 4de Klasse, da var derved Intet vundet, saasom Banfælgeligheden omtrent blev den samme, enten 4 Aars Arbeide forbeeltes paa 2, eller 3 Aars paa 1 Aar.

tydede paa samme Maade, samt særskilt derfra foregive dem til hver Time et lidet Pensum af Grammatiken at lære. Man vilde da ikke kunne klage over for stor Langsomhed, ligesom det vel og kunde forsyne Disciplene med endeel latinske Gloser; men det, som her forlanges, den grammatiske Grundvold vilde mangle og hvad der var vundet i Hurtighed være tabt i Grundighed, hvilken Mangel nok vilde vise sine uheldige Følger saavel ved Overgangen til andre Sprog som til den næste Fortsættelse af Latinene selv. Men til saadan Grundvold kan hverken det tydske eller noget andet nyere Sprog tjene, fordi her den eensartede Ordstilling alt for meget kommer til Hjælp i strax at finde hvert Steds Mening, og Ligheden med Modersmaalet ikke saaledes som Latinene nøder Disciplenen til at agte paa Grammatik og Syntax. Men selv om dette ikke havde noget at betyde, vilde Langsomheden dog ingenlunde være saa stor, som den, der ikke er øvet i denne Art af Begynderunderviisning, indbilder sig, saafremt ellers Læreren kun ikke vil overskride hvad der hører til de første grammatiske Elementer, og spille lang Tid paa Anomalier, Specialier, Kjønnsregler, og saa meget andet som bedre til sin Tid og efterhaanden kan bibringes, men kun vil ophælde sig ved hvad der er fornødent for at forstaae de simple Sætninger, som blive Gjenstand for den første Læsning, og hvorved Brugen af Casus og det Simpleste af Syntaxen praktisk lader sig fatte. Allerede i første Uge vil saaledes, hvad en Prøve kan overbevise Enhver om, som vil gaae frem paa denne Vej, gennem 6 Timer uden Vanskelighed selv af et maadeligt Hoved være læst og tilgavn indøvet den første Declination tilligemed det Almindeligste om Brugen af enhver Casus, samt derved tillige indsamlet et Quantum af 40 eller flere latinske Gloser, hvilket man dog ikke kan kalde en for langsom Fremgang, ligesaakaldt som Kundskaben deri nødvendig maa blive

mere „usikker“ end i nogen anden Gjenstand som begyndes forfra. Snarere vil denne Usikkerhed finde Sted, naar der i 3die Klasse maa iles saa hurtigt affted i Begyndelsesgrundene, at der ikke i Sproget og dets Grammatikaler kan vindes den Kundskab og Fasthed, som maa forudsættes til med nogenlunde Lethed og uden for stor Langsomhed i 4de Klasse at kunne læse en sammenhængende historisk Autor, hvortil det jo er aabenbart, at et tidligere og længere Bekjendtskab med Sproget selv maa yde en langt større og hensigtsmæssigere Hjælp, end selv en nok saa god Fremgang i de saa heterogene fremmede Sprog; og Følgerne af den her nødvendige Hurtighed jo netop maa blive den befrygtede Usikkerhed, samt at Discipelen endog vil forledes til en overfladisk Brug af Versioner, eller til at søge sig Privathjælp, hvad man i en offentlig Skole dog mindst burde give ham nogen Anledning til *); og med alt dette endelig endda, naar han ikke i det ene Aar saa fuldstændigt og hurtigt har kunnet naae det for 3die Klasse bestemte Kundskabsmaal, blive nødsaget til uden sin egen Skyld at forblive et Aar længere i Klassen, end han ved en jevnere Fremgangsmaade i Elementarlæsningen gennem de to nederste Klasser havde behovet; ikke at tale om hvad der i de to første Aar vil tabes i Henseende til Aandsudviklingen, der dog ved ingen af de andre for disse Klasser bestemte Læregjenstande kan fremmes i den Grad, som ved den første grammatiske Underviisning i Latinen var mulig; hvortil endnu kommer, at denne desuden er den eneste nye Gjenstand, der i 1ste Klasse bydes Lærlingen, og derfor sædvanlig af ham angribes med saa megen Lyst, at, naar Underviisningen deri foretages hensigtsmæssigt, Fremgangen i intet af de andre Fag er kjendeligere, Beviis nok for, at hiint ingenlunde er

*) Jfr. Suhr om Reformerne S. 43.

ham for vanstelig, eller nu kan for 10 Aars Drengene være det mere, end det i de fleste Lande gennem Aarhundreder har været endog for Drengene af tidligere Alder*). Eller mener man nu, at der til saadan Underviisning i Latin ikke uden Tab for de andre Lærefag, som og skulde drives i 1ste Klasse, kunde tilveiebringes det for Begynderen med Latinen nødvendige Antal Timer, uden at overskride det i den provisoriske Plan medrette bestemte Maximum, da vil der, hvis man ikke vil tildele de andre Fag, hvori Disciplene sædvanlig endog inden de optages i Lærdeskolen have faaet mere eller mindre Underviisning, mere Tid end nødvendigt er, ikke være nogen Grund til at gjøre Timeantallet større end til følgende, der og fordetmeste ikke er mindre end nu i Metropolitanskolen, nemlig

i Dansk ugentlig 4 Timer**), høit 5 (i Metrop.skolen ikke flere)	
- Lydst — 4 — — 5	
- Rel og Bibhist. 2***)— — 3	
- Geographie 3 —	} (som i Metrop.skolen)
- Historie 2 —	
- Naturhistorie 2 —	høit 3 (det sidste i Metrop.skolen)
- Regning 3 —	} hvilke Lærefag ingen Fo beredelse hjemme behøve, men blot Dvæiser paa Skolen. I alt Fald kunde engang ugentlig medgives Disciplene en Opgave til at udregne eller en Forskrift til at efterskrive hjemme, ligesom man i andre Fag foregiver dem en Lectie.
- Kalligraphie 3 —	
- Tegning 2 —	
- Sang (kun f. Nogle) 2 T.	

udgjør ialt 27, høit 31 (for Iffeslyngende resp. kun 25 eller 29) Timer,

*) jvf. Suhr Side 27—28.

**) Flere ere saa meget mindre fornødne, som al Underviisning gives paa Dansk.

***) Bibelhistorien er her alene Repetition af hvad Lærningen allerede gennem flere Aar har lært; og med formegen Religionsunderviisning opvækker man snarere Lede derfor end Behag deri.

faa at uden Tab for de andre Fag blev tilovers 9, eller, om man end vilde give dem mere Tid end fornødent, idetmindste 5 Timer ugentlig, som med langt større Nytte kunde anvendes paa Latinen's Elementer, end enten at gives frie eller anvendes til Fag, som slet ikke behøve dem. I Den Klasse vilde kun behøves i Dansk 3, Tydsk 4, i Religiøs 2, i Hist. og Geogr. 5, Naturhist. 2, Regning 3, Kalligr. 2, Tegning 2, Sang 2, ialt 25, tilovers altsaa til Fransk, som her skal paabegyndes, 5*) og til Latin 6, udgjør i Alt 36 Timer.

Endelig kommer til alt dette endnu den vigtige Omstændighed, som man ved den nye Indretning aldeles ikke har taget i Betragtning, at, naar Skolen skal i en vel ordnet Gang virke til et vist Hovedoieend — her den lærde eller høiere videnskabelige Dannelse, — maa Underviisningen fra først til sidst have en vis prædominerende Hovedgenstand, hvortil alle de øvrige Discipliner maa slutte sig, og som ved den udbredte Indflydelse, den kan have saavel til Landskræfternes hensigtsmæssige Udvikling som til en videnskabelig Behandling af de øvrige Studier, kan tjene til Grundlag for den hele intellectuelle Dannelse, eller, som Andre udtrykke det**), blive ligesom et Centrum, hvorom den hele Underviisning dreier sig eller som Hoveddaaren i Legemet, saaledes som f. Ex. Mathematiken er det for de militaire Studier fra først til sidst. At nu til en saadan Grundvidenskab maa i de lærde Skoler vælges Philologien eller et Sprogstudium er indlysende, fordi ingen Realvidenskab saaledes sætter flere og tilmed de høiere Landskræfter i saadan Virksomhed, men

*) Metrop.skolen har dertil endog kun anfat 4 Timer. I alt Fald burde, som ovenfor er bemærket, forudfikkets Underviisning i Latin et Aar forud.

**) jvf. 1ste Hæfte S. 45 fgg.

enten kun, som Historien, forsyner Sufommelsen med Kundskab om Faeta, eller, som Geographien og Naturhistorien, dyæler ved Bestuelse og Grindring af de for Diet kjendelige Gjenstande, eller, som Mathematiken, gaaer ud paa Beregning og Udmaalning af Størrelser, eller endelig, som Religionslæren, mere har moralst Forædling end intellectuel Dannelselse til Hensigt, skjøndt de jo unægtelig Alle hver fra sin Side bidrage betydeligt til Hovedsiemedets Opnaaelse, idet de baade berige Forstanden med Kundskaber og hver i sin Retning øve Aandskræfterne, altsaa og bør have deres Plads i passende Forhold lige fra først af. Kun Hoveddisciplin, hvorpaa den hele høiere Underviisning maa bygges, kan ingen af dem blive, og endnu mindre de praktiske Færdigheder, saasom i Skrivning og Regning, hvori allerede til Optagelse i Lærdestolen forudsættes en vis Grad af Fremgang og som naturligviis i de lavere Klasser maa nyde en passende Fortsættelse og Pleie, men ikke kunne blive Hovedsagen, hvortil, som sagt, kun bliver at vælge et Sprogs grammatistiske Studium, fordi det kun befatter sig med ideale Gjenstande og abstrakte Begreber og med at finde de rigtige Udtryk for Tanken, altsaa tilligemed Sufommelsen udkræver Anvendelse af de høiere Aandsøner, navnlig Tænkraften, og dette dog uden at den Abstraction, som Grammatikens første Grunde fordre, overgaaer selv den tidlige Alders Fatteevne, i hvilken vore Disciple indtræde i Lærdestolen. Dette beviser alle Tidens Erfaring og heri har man selv i den provisoriske Plan været enig. Kun om, hvilket Sprog der til den første grammatistiske Underviisning skulde være det tjenligste og hensigtsmæssigste, er Spørgsmaalet nu blevet. At Modersmaalet ikke er dette, erkjendes i Planen selv og er indlysende deraf, at dette deels allerede forud kjendes fuldstændigt af Brugen, altsaa ei kræver den særegne Underviisning, som en ny Gjenstand behøver, deels ikke engang

er, som vi ovenf. S. 34 have viist, tilstrækkeligt til uden Sammenstilling med et derfra afvigende Sprog at være Basis for en almindelig 'grammatisk Underviisning eller Lærdeskolens væsentligste Disciplin, da Duelligheden i at tale og skrive Moderemaal rigtigt og smukt næsten af sig selv os ubevidst følger med og af den øvrige stigende Dannelse og Læsning*). Ei heller er af de ovenfor S. 35 anførte Grunde det tydske Sprog stiftet til at være det Hovedfag, der skulde bære den hele Underviisning og hvorefter Discipelens Modenhed kunde bedømmes, hvilken kan være ringe nok, om han end har nok saa stor Færdighed i dette Sprog, der saa let læres praktisk, at det af mangen Een er lært ex usu, og saaledes ikke bliver Middelt til nogen Landsdannelse, uden ved Indholdet af hvad der læses, ja Underviisningen deri endog tilsidst reent skal bortfalde, hvad ei kunde være Tilfældet med et Hovedfag. Større Anstrængelse koster Lærlingen vel det franske Sprog, som i Underviisningsordenen har faaet nærmeste Plads efter Tydsken, men, for ikke at gjentage hvad jeg før har bemærket, at det da kommer foran sin Stamme Latinen, er det hverken som et levende Sprog, der lettest læres praktisk, stiftet, eller selv i den prov. Plan engang bestemt til at være et Hovedfag, der skulde være Grundvold for den hele Skoleunderviisning, da det skal drives i ringere Grad og baade paabegyndes sildigere og fuldendes tidligere, end det isaafald ellers maatte, samt den franske Literatur heller ikke skal være hele Skoledannelsens Hovedkilde. Tilbage bliver

*) Dette sees jo netop deraf, at vort Modermaal, selv førend deri gaves nogen egen Underviisning, har uddannet sig til en ikke ringe Grad af Fuldkommenhed og leveret os Skribenter nok, hvoraf vort Fædreland kan være stolt, uden at de have uddannet deres Stil gennem andre end fremmede og navnlig latinske Mønstere.

altsaa kun det latinske Sprog, der endnu er, hvad Forfædrene rigtigheden have anseet, og de meest videnskabelige Nationer endnu ansee det for, det eneste rette, baade Udgangspunkt for al grammatisk og lingvistisk Underviisning i Skolen, og den Hovedaare, som maa gaae hele Lærdeskolen igjennem og fra først til sidst blive dens vigtigste Hovedfag. Saaledes dommer man i Engelland, saaledes i Frankrig*) og Tyskland, paa enkelte subjective Reformprojecter nær, som grunde sig paa Nyttighedsprincipet og ere langt fra at have vundet almindelig Erkjendelse. Ja selv i de preussiske Realskoler, der dog ikke forberede til Universitetet, men alene tage i Betragtning, hvad der til den høiere Landskultur i Almindelighed er fornødent, er, efter de Programmer, der fra dem udgives, ligesaavel som i Gymnasierne, (vore udvidede Lærdeskoler), Latinen allevegne ansat som Hoveddisciplin inclusive fra nederste Klasse af. Maa dette nu ikke skee i vore Lærdeskoler, da er der ingen sammenhængende Gang i deres Underviisning, ingen Enhed i deres Princip eller Diemed, men Skolen rives ligesom i to Stykker, det første, de nuværende to nederste Klasser, der da ikke adskiller sig fra en Borger- eller Realskole, og altsaa, da saadanne nuomstunder ikke lettelig savnes, er overflødig, eller i alt Fald kun en Forberedelsesklasse til Lærdeskolen, hvori man dog udentviisl snart vil fristes til at give nogen Elementarunderviisning i Latin som det bedste Grundlag for al Sproglære; det andet derimod, eller den egentlige Lærdeskole, som da først begynder med den nuværende 3die Klasse, hvori Underviisningen først kan komme til at gaae planmæssig ud fra det, der maa være den lærde eller høiere Underviisnings Grundvold og Hovedfag, men som

*) s. 1ste Hefte S. 54 fg.

nu maa jages for hurtigt igjennem og komme for seent til at blive det i den Grad, som tilforn, og maa overvælde Discipelen, til hvem der tillige i flere Fag gjøres saa meget større Fordringer, som kræve deres Tid baade paa Skolen og hjemme, medens Sprogunderviisningen nu først skal faae det grammatiske Fundament, hvorpaa den, hvis det var bleven lagt tidligere, med Fordeel kunde have hvilet. Hvor langt bedre, om Skolen uden denne Deling i to Stykker, en real og en lærd Skole, ligesom hidtil fra først af kun var forbleven det sidste. De Disciple, som ikke skulle studere, vilde intet tabe ved at faae et Par Aarstid igjennem den ovenomtalte Underviisning i Latin, da de øvrige Læregjenstande (s. ovenf. S. 54) alligevel kunde faae den fornødne Tid, men endydermere have vundet endeel i Henseende til deres Landsdannelse, hvilket hidtilværende Exempler noksom kunne bevise*); og paa den anden Side maae jo de, som ville fortsætte de lærde Studier, aabenbart vinde betydeligt ved at være rykkede saa meget videre frem i det, der dog maa blive disse Studiers nødvendige Grundvold, begge Partiernes Interesse altsaa vilde være forenet. Den lærde Skole vilde da ligesom i Forordningen af 7de Novbr. 1809 være aabnet for hine uden Dopsvelse af disses Bedste. Dertil kommer endvidere, at, naar Underviisningen for Alle ligefra først af er bygget paa samme Hovedgjenstand, det latinske Sprog, da har man et temmelig sikkert Mærke, hvorefter hver Discipels Evner, Anlæg og Landsmodenhed kan bedømmes og ikke blot hans Forældre kunne tage deres Bestemmelse, om han skal blive, som det kaldes, ved Bogen, men især og Skolens Rector og Lærere med meest Visshed kunne afgjøre, om han er forberedt og moden nok til

*) s. foreg. Side og 1ste Hefte S. 31—32.

at rykke op i den næste høiere Klasse. Dette kan, hvor der er Tvivl, og Disciplens Talent og Fremgang ikke i det Hele tilfulde røber hans Landsmodenhed, ikke saaledes bedømmes efter hans Fremgang i noget enkelt af de andre Fag, som tracteres i de to nederste Klasser, da en Discipel gjerne kan skrive Moderemaaltemmelig orthographisk rigtig og gjøre Rede for dettes simple Grammatikalier, læse og forstaae et Stykke med ham læst Tydsk, regne med mechanisk Færdighed, i Historie, Geographi og Naturhistorie være tilstrækkelig understøttet af Hukommelsen, og endelig skrive en god Haand, uden at dog nogen af disse Færdigheder i og for sig bevise den Landsmodenhed, som derimod hans Fremgang i den første Latinlæsning under en duelig Examinator, der ikke nøies med en mechanisk udenadlært Kundskab, kan lægge for Dagen, naar hans Fremgang i Fleerheden af de øvrige Klasfers Discipliner kun ikke staaer i alt for stort Misforhold dertil, eller hans danske Stilprøve enten i Sammenhæng eller Retskrivning røber for stor Mangel paa Forstand; thi hvad der iøvrigt, naar kun Proven i Latin er tilfredsstillende, maatte mangle i et eller andet af de andre Fag, vil endda nok ved forøget Flid i den følgende Klasse kunne indhentes og suppleres og er overhovedet ikke af den Vigtighed, at Disciplenes Værdighed til at opflottes kunde afhænge ene deraf. Og ligesaa i 2den Klasse, hvor Fransten af de samme Aarsager heller ikke kan blive nogen Hoveddisciplin, hvorefter Lærlingens Modenhed fortrinnsviis kunde bedømmes. Kun ved de Disciple, om hvilke det var afgjort, at de ikke skulde vedblive Studeringerne, behøvede det ikke at regnes saa noie med Fremgangen i Latinen, Dvelferne deri vilde dog alligevel ikke være uden Nytte saavel til deres Landsudvikling som til Grundvold for den øvrige, især den franske, Sprogunderviisning. Thi til den Fordring, som vel undertiden gjøres, at de latinske Timer burde for saadanne

Disciple anvendes til andre Læregjenstande, gives der saa meget mindre nogen billig Grund, som disses særegne Tare jo ikke er Lærdeskolens Diemed og Sagen vilde medføre Vanstæligheder og Bekostninger, medens dog Latinunderviisningen altid vilde være dem til den foromtalte Nytte.

Vi forbigaae her at tale om den paafaldende Modsigelse i Motiveringens af den provisoriske Plan, naar først S. 725 erklæres, at efter hvad af Sagkyndige almindeligen er antaget som afgjort, den sproglige Dannelse er det principale Dannelsesmiddel og af Sprogene det latinske i den Henseende har et overveiende Fortrin, samt at Discipelen kun ved Sammenligning med et fremmed Sprog bringes til Estertanke over Modersmaalets Væsen og Bestaaffenhed, og hverken i den Henseende eller til Aandens Udvikling noget Sprog i høiere Grad yder sin Tjeneste, end hiint, og man dog strax derpaa S. 727 møder den Paastand, at „Intet kan være uhenfigtsmæssigere end at benytte et fra de nyere i saa høi Grad afvigende Sprog som første Grundvold for Sprogunderviisningen“, paa hvilken Modsigelse allerede Prof. Suhr*) har gjort opmærksom, ligesom jeg og andetsteds i denne Afhandling har berørt denne Mening. Og endnu mindre har det Argument at betyde, som sammesteds S. 726 hentes fra det latinske Sprogs Ubekvemhed til deri at omhandle visse nyere Videnskabs-gjenstande, fordi dette ikke kan være Hensigten, hvorfor dette Sprog er gjort til Underviisnings-gjenstand i de lærde Skoler eller hvorfor der foretages Stiløvelser i samme, og Spørgsmaalet her kun er om, hvorvidt det bør gøres til Udgangspunkt for den grammatiske Sprogunderviisning, hvorom jeg deels har talt, deels endnu vil komme til at tale Udskilligt.

*) om Reformerne S. 23—25.

Dertil foranledige mig nu især nogle vist nok skarpsindige Yttringer af Hr. Overlærer Birch i Programmet fra Metropolitan-skolen for 1848 S. 51 fgg. som endog „henregner denne Udsættelse af Latinen samt Benyttelsen af Modersmaalet i Forbindelse med det tydske Sprog som første Grundlag for Sprogunderviisningen til de heldigste og meest lovende Bestemmelser i den nye Skoleplan“, idet han „i denne Foranstaltning seer det første Skridt til at muliggjøre de forskjellige høiere og lavere Skolearters organiske Sammenhæng og Indgriben i hinanden.“ Men skal denne Grund have nogen Gyldighed, da burde vel først været afgjort, om „denne organiske Sammenhæng af de to forskjellige Skolearter“ [Lærde- og Borger-skoler*]) virkelig er et saa ønskeligt Gode, at den kunde give gyldig Grund til Forandringen og til at den studerende Ungdoms Bedste, for hvilken de lærde Skoler nu eensgang ere stiftede, derfor i nogen Maade bør opofres eller hindres, samt at vi uden Nødvendighed skulde opgive den store Fordeel, som Tydskland har Grund til at misunde os, at have vore særegne, ikke overfyldte Lærdeskoler, som eie deres egne Fonds, hvoraf deres Fornødenheder, naar de ikke udvides over den tilbørlige Grændse, godt kunne bestrides, i hvilke Underviisningen kan indrettes efter en hensigtsmæssig Plan, og endda selv de, der ikke ville betræde den akademiske Bane, kunne nyde saa meget Gode af Underviisningen og faae saa stor en Grad af høiere Dannelse, som de eller deres Forældre maatte ønske for dem. Saameget mere beklageligt vilde det derfor være, om de „økonomiske Hensyn“, som Hr. B. til Slutning S. 59 anseer for en „ikke uvigtig Betragtning hos

*) hvortil vel og maatte komme Landsbyskoler, saasom der og fra disse undertiden komme: Aspiranter til de lærde Skoler.

os, hvor" efter hans Mening „Skolevæsenet i det Hele har saa indstrænkede Midler til sin Raadighed“, skulde gjøre sig gjældende, da dog hverken det øvrige Skolevæsens Trang vedkommer Lærdeskolen eller denne, hvorom kun her er Tale, og som har sine egne tilstrækkelige Hjælpemidler, behøver at forlange nogen Understøttelse fra det øvrige Skolevæsen. I detmindste maa man troe dette sidste, da den forhenværende Direction vel neppe vilde have foretaget en saa betydelig Udvidelse af de lærde Skoler, naar den ikke havde seet sikker Udvei til at afholde de dermed forbundne store Bekostninger. Og ligesaa lidet kan det tænkes, at den implicite vilde stille sig af med endee af Bekostningerne ved at flyde sine tvende nederste Klasser over paa det lavere Skolevæsen eller paa de endnu ikke engang almindelig eksisterende Realskoler, som Planen jo endog selv søger at gjøre undværlige. Ja om det end efter den ærede Forfatters Mening, „tor haabes, at de reformerte Borger-skoler med Tid en vilde hæve sig til et saadant Trin, at de fuldkomment kunne erstatte de lærde Skolers lavere Klasser og disse saaledes bortfalde“, saa synes det dog ikke alene noget utidigt, at gjøre Regning paa en saa vidt udseende Mulighed, men selv i Tilfælde af, at den kom til Virkelighed, lidet billigt, at paalægge Disciplen den Nødvendighed, at skulle i to Aar søge den første Underviisning i en anden Skole, end den, det var Hensigten at han skulde frekventere, især da det dog umuligen kan ventes, at den Grund, der saaledes skulde lægges for Lærdeskolens paafølgende Underviisning, vilde i alle Borger-skoler blive lagt efter den Plan, som Fortsættelsen i Lærdeskolen vilde kræve eller forudsætte*).

*) Jeg tænker alle Lærere ere vel enige i, at ønske sig til Under-

Man svare ikke, at det samme jo ogsaa nu kan være Tilfælde med det Øvrige, som nu fordres til den tiaarige Drengs Optagelse i Skolen, thi dette er jo ikke andet end den fornødne Færdighed i Læsning, Skrivning og Regning, hvori en forskjellig Methode ikke kan gjøre den Hindring for den paafølgende Fremgang, som en forskjellig Plan i de andre Læregjenstande, der fra det 10de til det 12te Aar maae drives, (Historie, Geographie, Religionslære, levende Sprog og Grammatik, selv om man vil udelukke Latin), vilde medføre*). Og overhovedet have Lærdeskolen og Realskolen et saa forskjelligt Diemed og begrunde deres Fordringer til Underviisningen paa to saa forskjellige Principer, den ene Landsdannelsens, det andet Nyttighedens for den materielle Virksomhed i Livet, at de, naar de skulle blive consequente, umuligen kunne forenes med lige Berettigelse, end sige at den, som efter sin Bestemmelse hidtil har været den eneberettigede og er af største Bigtighed for Videnskabeligheden og de høiere Interesser i Statslivet, skulde i nogen Maade lempe sine Fordringer efter de Elevers Lær eller Bekvemmelighed, som den blot har admitteret, især da disse Intet kunne tabe, men endydermere endog maae vinde i Landsdannelse og forstandigt Studium af de reale Videnskaber ved at deeltage i den ideale Underviisning, som det er Lærdeskolens egentlige Bestemmelse at meddele sine Disciple. Gi heller er det nogen uvigtig Fordeel for saadanne Disciple, om hvis Bestemmelse Forældrene kunne

viisningens Forfattelse hellere Disciple, der ere forberedte i samme, end i en fremmed Skole.

- *) Ikke at tale om, at hvor der er en god Borger-skole, hvor alle disse Ting læres, der vil man, da Skolepengene tillige ere ringere, undertiden ricquere, slet ingen Disciple at faae til Lærdeskolens nederste Klasse.

være tvivlskaadige i deres Valg, at disse, naar Begyndelsen med Latin maatte gjøres i de to nederste Klasser, allerede to Aar tidligere kunde sættes i Stand til at bedømme, hvorvidt deres Søner besadde den Lyst og den Evne til det Studium af de gamle Sprog, som den lærde Dannelse udkræver, hvorom de nu derimod, naar derpaa først skal begyndes i det 3die Skoleaar, saa meget senere kunne komme til Kundskab, ikke heller ved den større Hurtighed, hvormed da maa gaaes frem, kunne derom vinde saa sikker Overbeviisning, som Underviisningens jevnere Fremgang i de to tidligere Aar kunde bringe. Allerede fra den Side betragtet kan jeg altsaa ikke i denne Udsættelse af Latinen til det tredie Skoleaar see nogen „heldig eller meget lovende Bestemmelse.“ Endnu mindre godtgjøres det ved den ovenfor S. 36 omtalte Paastand i Directionens Motivering, at „Intet kan være mere uhensigtsmæssigt, end at benytte et fra de nyere saa afvigende Sprog, som det latinske, til første Grundvold for Sprogunderviisning og som første Middel til Eftertanke over Sprog og sproglige Forhold“, hvilket jo vilde være en Slags Sprogphilosophie eller Reflexion over sproglige Gjenstande, der dog hverken kan være Begyndernes Sag eller lade sig lære som en egen Skolegjenstand, men allene opnaaes ved en Sammenligning af flere forskjellige Sprog, hvori Kundskaben først skulde tilveiebringes, og hvortil vel mindst kunde undværes Indsigt i det til den Ende vigtigste eller i grammatisk Henseende fuldkomneste Sprog det latinske, hvad Erfaringen ogsaa viser, da ikke lettelig Noget uden Indsigt deri kan blive en kyndig Grammatiker, skjøndt dette ingenlunde er Diemedet, hvorfor det bør gjøres til første Underviisningsgjenstand. Dette Diemed er kun at forsyne Discipelen med saa god Kundskab i det Sprog, der er Underviisningens Gjenstand, som muligt, hvormed da og bør gjøres Begyndelse saa betids, at det fastsatte Maal deri kan i

forholdsmæssig Tid fuldkommen opnaaes. En secundær Fordeel eller et Biviemed, som ei er uden Vigtighed, bliver da dernæst den Oplysning, som derved vindes for anden Sprogkundskab og rigtigt Begreb om Modersmaalets Grammatik; men denne Fordeel, denne Understøttelse af det latinste Sprogs Grammatik bliver da ubenyttet, naar Underviisningen deri først skal tage sin Begyndelse to Aar senere. Hr. Overlærer Birch beklager, at Motiverne til denne af Directionen befalede Forandring af Underviisningsordenen „ikke ere udviklede med den Skarphed og Grundighed, som var nødvendig for at skaffe den Indpas hos dem“, der ere af anden Mening, og søger at bevirke dette ved følgende Forklaring (s. bemeldte Program S. 52 fg.): „At Modersmaalet i ethvert Tilfælde maa blive det naturlige og nødvendige Udgangspunkt for al Sprogunderviisning, som det eneste Sprog, hvori Stoffet er umiddelbart givet og bekjendt og derfor kan gøres til Gjenstand for Betragtningen“, og at det altsaa „er en Illusion, naar man troer, at de elementære grammatiske Forestillinger hidtil ere bibragte gennem Latinen, thi om end den grammatiske Underviisning begynder med dette Sprog, er det dog ikke muligt at bibringe Disciplene nogen klar Forestilling om Sætningen og dens Dele, uden ved at bringe dens Indhold til Bevidsthed igjennem Modersmaalet“ o. s. v. Men ved denne Forklaring oversees det, ligesaavel som i den Motivering, den skal bøde paa, aldeles, dels at de elementære grammatiske Forestillinger hidtil, d. e. i de sidste halvhundrede Aar, i hvilke Underviisning i Dansk hos os har været indført, ikke ere bibragte gennem Latinen allene, men ligesaa meget igjennem Modersmaalet selv, Underviisningen i begge Sprog altsaa ved at drives jevnstides naturligtvis maa understøtte hinanden; dels at langt fra alle de elementære grammatiske Forestillinger kunne bibringes gennem Modersmaalet, s. Gr. om Ca-

susforholdene, der ikke godt kunne gjøres Disciplene indlysende uden gennem et Sprog, som har sine egne Former eller Kjendemærker for disse, der tilkjendegive Constructionen, men hvilke i vort Modersmaal fordetmeste savnes og Lærlingen uden Hensyn til slige Grammatikalier, som han i det fremmede Sprog nødes til at agte paa, deri strax forstaaer hvad han læser; og de els endelig, at selv i Latinen det grammatiske Stof, ligesom enhver anden Læregjenstand jo i alt Fald i Underviisningen forklares paa Dansk, [jvf. ovenfor S. 38 *)], hvilket Alt saaledes virker med hinanden, at man neppe altid skal kunne angive, hvorfra Discipelen har sine grammatiske Forestillinger. Heri er altsaa ikke nogen Illusion**), idetmindste ikke nogen større, end hvis det tydske Sprog efter Planen skal tages til Hjælp, eller nogen Grund til at forfaste, hvad man dog ikke kan nægte at være et godt Hjælpemiddel til at befæste de grammatiske Begreber, hvilket endydermere bevises deraf, at i Almindelighed neppe de Disciple, der ingen Underviisning have faaet i Latin, ville befindes at indsee enten Modersmaalets eller de fremmede Sprogs Grammatikalier saa fuldkomment, som de, der have havt denne Basis at bygge deres Kundskab paa. Eller lad det endog være en Illusion, hvad er da vundet ved at undgaae den og derfor opofre den

*) Ja hoorledes have vel Disciplene, den Tid, da der slet ingen dansk Grammatik lærtes, faaet Begreberne om samme, uden ved at applicere paa Modersmaalet hvad de lærte om Latinen?

***) Det er snarere en Illusion om vi, naar f. Ex. vor Discipel veed, hvad der i en dansk Sætning er Object, Dativ eller Accusativ, troe, at han mere veed det af den danske Grammatik, som ingen Form byder ham derfor og han altsaa kun slutter sig dertil af Stebets Mening, end af det Begreb derom, som han har faaet gennem den latinske Grammatik.

betydelige Fordeel for Fremgangen i Latinen selv, som dens tidligere Begyndelse dermed dog unægteligen maa medføre & eller til hvilken nyttigere Underviisning skulde vel de Timer, Latinens Elementer kræve, bespares, da hvert af de Fag, der her drives, har, som vi ovenfor have viist, i disse tvende første Skoleaar sit fornødne Antal Timer. I alt Fald er det jo ligesaa lidt Sædsværligt af Underviisningen i Latin som af den, der gives i Fransk, Historie, Religion eller noget andet Fag, at lære de Unge den rigtige Brug af deres Modersmaal, skjøndt enhver Underviisning især i de fremmede Sprog jo middelbar maa bidrage dertil saaledes som jo ofte i Praxis og uforsætligen skeer, f. Ex. naar man oversætter *ablativi consequentiæ*, *accus c. inf.* eller tilkjendegiver de latinste Casus i Dansk ved Præpositioner, m. m. Tilvisse har Hr. B. Ret i at anprise den af Rector Bugge og Prof. Ingerslev i deres bekjendte Bærker om det lærde Skolevæsen i Tydskland (af den første i 2den Deel S. 75, og af den sidste S. 58 fg.) anbefalede Fremgangsmaade i de preussiske Gymnasier, som jeg og stedsse har bestrækt mig for at gjøre gjældende i min Birkelreds, ved den første Underviisning i det latinste Sprogs grammatiske Elementer at gaac ud fra Modersmaalet som det bekjendte, saa at de latinste Former og Regler ikke lærtes mechanisk udenad, men altid tillige bleve Disciplene bekjendte i deres Anvendelse og f. Ex. ikke spurgdes: hvad hedder *amo* i 3 pl. Perf. Ind. Act. eller i Fut. Part. Act. eller *mensa* i Gen. eller Acc. plur. men hvad Tid, Modus Casus Ordet er, og hvorledes da hedder paa Latin „de have elsket, som vil elske, Verdenes, vi flottede Bordenes“ *); men

*) Dog synes det at være brevet lidt vel vidt, om den sammenlignende Underviisning skulde foretages i den Grad, at Tilhøreren „ofte ikke vidste, om det var en tydsk eller en latin sk Time, hvori

hvad Grund heri skulde ligge til ikke at begynde herpaa samtidig med eller i det høieste et Par Dage efter at der var begyndt med den danske Grammatik, end sige, at hiint skulde udsættes i hele to Aar, og derved endog opgives den Understøttelse, selv Indsigten i dansk Grammatik kunde have af den latinske, da endydermere mange Ting i begge Sprogene, s. Gr. Forskjellen imellem Taledelene, Numeri, Kjon, eller Conjugationsystemet, Sætningen og dens Dele, godt kunne læres til samme Tid, — er mig aldeles umuligt at indsee. At Fremgangen i den latinske Grammatik vil blive noget langsommere fordi Formerne ere flere og tillige saa mange Ord tilligemed deres Bemærkelse maae læres, er en Selvsølge, men den Vanskelighed vil blive den samme, til hvad Tid man end begynder med Latinen, til hvilken hverken vort Modersmaal eller Sydsken som saa forskjelligartede derfra ere nogen specifik tjenlig Forberedelse; thi naar Hr. B. beraaber sig paa Jean Pauls Ord: „Latein wird zum Theil darum so schwierig, weil es so frühzeitig vorkömmt; im fünfzehnten Jahre thut man darin mit einem Finger, wozu man früher die Hand brauchte“, da kan dette med samme Føie siges om enhver Læregjenstand, som ikke er blot Hufommelsesværk eller kun fordrer mechanisk Færdighed. Jo modnere Forstandsevernerne med Alderen blive, desto lettere, bedre og hurtigere maae ogsaa Fremskridtene blive, men til at frembringe denne Modenhed udkræves jo Underviisning, og i hvilket Fag da snarere end i Latinen? Om de øvrige her forekommende Grunde mod den tidlige Be-

han var tilstede.“ Hver Underviisning bør dog have sit bestemte Hovedsiemod. Ikke heller Kjonner jeg Nødvendigheden af, at Læreren i Latin og i Modersmaalet skal være den samme, da Sagen snarere vinder i Bys, jo mindre eensformig Metboden er.

gyndelse med Latinen, som heller intet nyt positivt Beviis indeholde, er allerede ovenfor sagt det Fornødne. Og naar endelig nu Hr. B., skjøndt tilstaaende, at „Sprogets Forstjellighed fra Modersmaalet er et ligesaa vigtigt Hensyn ved Valget“ (af det fremmede Sprog, der maa læres) „som dets Overeensstemmelse dermed“, dog S. 56 mener, at „heraf endnu ikke følger, at man netop skal begynde med Latinen og saaledes afvige fra den overalt i Underviisningen fulgte Regel at begynde med det Lettere og nærmere Liggende for derfra at gaae over til det Vanskeligere og Fjernere; fordi man bedst svømmer paa Dybet, kaster man dog ikke Begynderen strax ud paa det dybeste Sted“, da vil jeg ikke omtale det haltende i Lignelsen, hvorpaa i alt Fald kunde svares, at man i fladt Vand ikke lærer at svømme og derfor over Begynderen paa Dybet ved at holde ham i Svømmeseler, men kun om Sagen selv bemærke, at Argumentet om Begyndelsen fra det Lettere nærmest kun gjælder om eensartede Gjenstande, saaledes som naar man ved Underviisningen i at læse først begynder med at lade Barnet kjende Bogstaver, derpaa at stave o. s. f. eller i et fremmed Sprog med at kjende dets Ord og at forstaae korte lette Sætninger, fordi det Følgende stedse maa bygges paa det Foregaaende, hvilket derimod ikke er Tilfældet med forskjelligartede Gjenstande, f. Ex. Historie og Mathematik, af hvilke det er vilkaarligt at bestemme, hvilket det er lettest for Ungdommen og af den Grund burde forudstikkes, og ligesaa af to forskjellige Sprog, naar det ene ikke nedstammer fra det andet, saasom Latin og Tydsk, af hvilke det første ikke læres lettere fordi det sidste er lært forud; men i grammatisk Henseende snarere omvendt, fordi det latinske Sprog ved sin Fuldstændighed af Former og Analogie af disse tydeligst tilkjendegiver Constructionen, uden Hensyn til, i hvilken Orden Ordene staae. Hertil kommer endnu, at Tydskten formedelst sit Slægt-

skab med vort Modersmaal langt lettere og hurtigere læres ved cursorisk Læsning uden at Underviisningen deri bygges paa grammatiske Fundamenter, der bedre tilføies senere, naar først ligesom i Modersmaalet er samlet en Forraad af Sprogstof, som kan tjene til Exempler og Gjenstand for grammatisk Behandling*), i hvilken Henseende der netop vindes en Lettelse ved forud erhvervet Kundskab i den latinste Grammatik, der selv for fødte Tydskere er et tjenligt Middel til at befordre rigtigt Begreb om deres Modersmaals Grammatik, ligesom for os i vores. Iøvrigt maa jeg i Anledning af det Alternativ, som Hr. B. (S. 55) tvivler paa at Directionen har betænkt, „om det nemlig er rigtigst at lade den grammatikalske Underviisning i Modersmaalet blot successtvt forbedre den i det fremmede Sprog, eller først at indskrænke den grammatikalske Underviisning til Modersmaalet allene, saa at alle Grundtrækkene af Grammatiken indøves og befæstes deri førend de anvendes og befæstes i dette“, tillade mig i Almindelighed at bemærke, at det er en stor Hinder for Skoleunderviisningens Fremme, ved Forordninger at binde Hænderne for stærkt paa Skolemændene og foreskrive dem hvert Skridt, de i Methoden maae gjøre, hvilket mere maa blive Videnskabens end positive Loves Sag at bestemme, saafremt ellers Skolemændene eller idetmindste Rectorerne skulle antages at være deres Kald vorne, hvorfor jeg og i min lille Afhandling om Skoleembedseramen (Kbhavn 1848) har anbefalet Pædagogik og Didaktik som en væsentlig Gjenstand til denne Examen. Ved Universiteterne har man i vore Tider ivrig forsøgt Lærefrihed, og hos os kunne vi vist ikke klage over nogen Mangel deraf; Lærdestolerne burde man derfor idetmindste ikke formene den Methodefrihed, som er overladt Privatinsti-

*) Hvad Hr. B. selv S. 55 foretrækker.

tuterne eller deres Bestyrere, der have det samme Maal at opnaae til Forberedelse for Universitetet, hvilket Maal det altsaa vil være nok ved Lov at foreskrive, især da i al Fald en afgjort urigtig Ordning af Midlerne til sammes Opnaaelse, hvis samme nogensinde skulde indtræffe, jo kan forebygges naar Lectionsplanen indstilles til Approbation.

Saaledes troer jeg nu tilstrækkelig at have besvaret, hvad der hidtil er offentligt fremlagt til Forsvar for den sildigere Indtrædelse af Underviisningen i Latin. Men da der desforuden er i Anledning af mine Betæneligheder derimod fra en anden høitaget Side velvilligen meddeelt mig nogle Grunde til denne Punkt i den provisoriske Plan, som jeg maaskee ikke er gaaet nok imøde, haaber jeg, det hverken vil være overflødigt eller anses for nogen Misbrug af denne Meddelelse, om jeg endnu, selv med Faren for enkelte Gjentagelser anvender nogle faa Blade paa en Drøftning af samme. Saaledes er der nu først bemærket, at „Latin, om end ikke absolut for vanskeligt til at kunne indtil en vis Grad drives i nederste Klasse“ (og Mere er det jo ikke vi forlange, men Directionen derimod har anseet for at være for vanskeligt) „dog ifølge dets hele Bestaaffenhed ligger Discipelen i den Alder“ (den taaarige) „og med den Modenhed og Forøvelse, som han efter den hidtil fulgte Orden medbringer, betydeligt fjernere end andre Underviisningsgjenstande, der ogsaa kræve deres Plads og Tid i Skolen.“ Hvilken „hidtil fulgt Orden“ eller hvilke andre hidtil forsømte Underviisningsgjenstande kan menes, er mig ikke ret klart. Det synes som herved er tænkt paa den Underviisning, Drengen i Almindelighed faaer før han optages i Lærdeskolen, hvortil jo vist nok kun forlanges behørig Duellighed i Læsning, Skrivning og Regning; men deels blive dog hverken Vorgerfosterne eller Privatunderviisning sædvanlig staaende derved, idet de til Lærdeskolen forberedte Disciple dog gjerne have lært

noget Geographie, Religion, Bibelhistorie, Tydsk o. a. m. saa at de ligesaa lidt derfor som for deres Alder ville mangle den fornødne Modenhed til at fatte Latinens Elementer, hvad man fordum meget godt kunde endog i det 9de Aldersaar, og deels give disse Elementer selv, naar kun Underviisningen deri hensigtsmæssig foretages, den bedste Forøvelse til alt grammatisk Studium. Jeg har idetmindste aldrig kunnet mærke, at de vare for vanskelige for nogen Begynder, der ellers kan fatte noget, medmindre Feilen skulde være paa Læreren Side, eller en for Begynderen upassende Lærebog skulde være brugt, eller fordret Mere af dem, end paa dette Stadium endnu var fornødent at vide; i hvilke Tilfælde jo enhver Discipulin kan blive selv den videre Fremrykkede for vanskelig. Særlig imod har hos os ikke sjelden Latinen i første Klasse været en af de Discipliner, hvori Disciplene til Examen have staaet sig bedst, og neppe skal Noget, som har rigtigt Begreb om en hensigtsmæssig Elementarunderviisning, have gjort anden Erfaring. Hvorledes Sprogets „Vestaffenhed“ heri skulde gjøre nogen Hinder, er mig ubegribeligt, da en fem eller sex latinske Gloser til hver Dag ikke kan koste selv den eenfoldigste Dreng større Umage at lære end ligesaa mange Navne i Geographien eller Naturhistorien, og en jævnt fremstridende Indøvelse af Paradigmerne i forskjellige Ord og forskjellige Forbindelser kan gjøre ham fast baade i Formerne og i deres Betydning og deres Anvendelse, naar man kun ikke vil lade dem læres isoleret fra samme*). Paa den Maade kan i det

*) Min og andre Elementarbøger give en Forraad af Exempler, som Læreren kan i Underviisningen forandre paa forskjellige Maader og derved indøve Declination og Conjugation ikke mechanic, men saaledes at Anvendelsen af Casus og Tempusformen begribes. Have vi f. Ex. læst Sætningen *terra est rotunda*, saa declineres

Første Aar i en 6 Timer ugentlig ved Brugen af en passende Læsebog den hele elementære Grammatik være gennemgaaet, en betydelig Deel Ordkundskab være indsamlet, og uden Vanskelighed baade Formlæren været indøvet og Syntaxens Hovedpunkter fattede saa fuldkomment, at i det andet Aar en Chrestomathi af profaiske Fabler, Fortællinger og en let Historiker som Eutropius godt kan fuldendes og saaledes Disciplen ved dets Ende være paa en høiere Standpunkt, end han nu selv ved det 4de Skoleaars Begyndelse vil have naaet. Alt Latinens Elementer skulde „ligge Disciplen i hin Alder for fjernt“ er saaledes blot en theoretisk Idee, som ingen Praxis kan stadfæste. Ikke er det, der er fjernt i Tiden, derfor mindre fatteligt end det Nyere, eller det, der er tydeliggjort i analoge Former, saa vanskeligt som det, der maa kjendes af Ideen allene. Dette er f. Ex. Tilfældet med Læren om Casus, der kun i eet Tilfælde udtrykkes ved en egen Form i Danstien, hvis Formlære desuden i mange Tilfælde endnu er ubestemt og vilkaarlig, ligesom og i Tydskten Declinationen er heel forviklet ved at skulle paa eengang læres i to Artikler, Adjectiv og Substantiv; hvorimod Latinen ved sin simple Analogi af Formerne baade i Declination, der er eens for Adjectiver og Substantiver, og i Conjugation tydelig tilkjendegiver alle Forholdene, saaledes bliver den bedste og klareste Basis for al Underviisning i Grammatik. „Alt for fjernt“ kan kun det siges at ligge, som Lærningen enten slet ikke eller ikke uden

den i Exempler som *terra figura est r., terra figuram habet rotundam &c.* ligesledes *conjugeres patriam amo, p. ama, amamus &c.* hvormed oglaa kan forbindes den af Bugge og Ingerslev ovenfor S. 68 anbefalede Methode. Dette gjør endbydermere Underviisningen interessant for Disciplene, og hvad Hinder kan nu vel Sprogets Bestaaffenhed lægge i Veien?

alt for stor Vansteligheid kan naae til; men det kan paa ingen Maade siges om Latinen's Elementer, naar man kun vil indstrænke sig til hvad der for Begynderen er passende og indøve Formlæren ved bestandig Anvendelse deraf paa Læsebogens Exempler. Eller for at blive i Metaphoren: man øver og stærker Synet ikke ved at see paa det, der ligger nær for Diet, men netop ved at skue efter fjernt liggende Gjenstande, kun at de ikke ligge saa fjernt, at det naturlige Die i Almindelighed ikke kan opdage dem, hvilket ikke er Tilfældet med Latinen's Elementer, som netop have den Grad af Vansteligheid, at de ved en rigtig Methode kunne vække selv den niaarige*) Lærlings Eftertanke, uden dog paa nogen Maade at overspænde den**). Ogsaa har denne Begynderunderviisning i Latinen den Fordeel ved sig, at Læreren her bestemt veed, hvad han har at gjøre, hvad derimod ved Underviisningen i Mødersmaalet og især ved den nu paabudne Blanding af Dansk og Tydsk ikke synes at staae saa klart for Alle***).

Vil man nu dernæst kun ikke fordre Mere end hvad vi

*) Thiersch (üb. gel. Schulen, 1, S. 235) vil endog have Latinen begyndt i det 8de Aar, hvad jeg vel ikke kan være enig i, men mener kun, at saasnart Lærlingen er moden til at fatte Grammatikalier i nogetsomhelst fremmed Sprog, er han og moden til at fatte dem i Latinen, hvor de endog klarest vise sig.

***) Jvf. Suhf. anf. Skr. S. 27-28.

****) Jvf. samme Skrift S. 30-31. Man hører vel især fra en vis Kant ivrigt anbefale Dan sk h e d e n, som Underviisningens høieste ja vel endog eneste Gjenstand, men ved hvilke Midler den skal opnaaes, erfarer man saa meget mindre, som der ikke med nogen Klarhed tilkjendegives, hvori den egentlig skal bestaae, om i Værfelse af større Patriotismuser eller i en Forbedring af Mødersmaalet og sammes rigtigere Brug eller blot Udeladelse af de gamle Sprog.

ovefor S. 49 - 50 have viist at der uden Vanskelighed eller for stor Anstrængelse selv af mindre opvakte Lærlinge godt kan i de tvende første Skoleaar præsteres, da vil man neppe kunne med Grund klage over, „at Fremgangen i Latinen ei skulde staae i det rette Forhold til den derpaa anvendte Tid“. Naar der ved 6 Timers ugentlige Underviisning er i 1ste Klasse gennemgaaet i et ikke ubetydeligt Antal Exempler i Læsebogen (f. Ex. en 40 eller flere Sider af min Elementarbogs 1ste Cursus) alle Elementargrammatikens Hovedpunkter og Paradigmerne ere vel indøvede (forholdsviis ikke mindre end i Metrop. skolens 3die Klasse i 9 Timer), og i 2den Klasse tilendebragt det Meste af samme Elementarbogs 2det Cursus, da kan man dog vel neppe kalde det noget ubetydeligt Resultat eller nogen uforholdsmæssig Fremgang. Og ligesaa lidt kan der medrette paaستاا, at „de andre Gjenstande ikke ville fremmes saa raft og kraftigt, som deres Natur ellers tillod“, da den ovenfor S. 54 fremsatte Tabel kan godtgjøre, at der paa disse Gjenstande ligesuldt kan anvendes al den Tid de behøve, og som paa den 6te Time i Tydsk, som er aldeles overflodig*), den 3die i Bibelhist., som i alt Fald kan faaes, og den 4de i Regning og Skrivning nær, hvori enhver Discipel allerede før Indtrædelsen i Skolen har faaet nogle Aars Øvelse, — er det samme Timeantal, som nu i Metropolitan-skolen er dem tillagt, og ligeledes heller ikke i 2den Klasse behøves i noget Fag et større Timeantal, end det af mig S. 55 anførte, for behørigt og godt at kunne naae det Maal, der er bestemt for denne Klasse, især da det ikke er pædagogisk godtgjort, at en hyppigere given Underviisning i disse Fag kunde til Vandsdannelsen være vigtigere end den her omtalte

*) Om Unødvendigheden af at øbste saa megen Tid paa dette Sprog, skulle vi nedenfor tale.

Begyndelse med Latin. Noget vigtigere synes vel den Indvending at være, „at flere Sprog ved at læres paa eengang ville dele Discipelens Kraft og Opmærksomhed“, men ogsaa den vil ikke have noget at betyde, naar man agter paa de forskjellige Omstændigheder: først at Modersmaalet ikke saaledes som de andre er noget nyt, Lærlingen forhen ubekjendt Sprog, som han først skal lære, men som allerede fra Barnsben umiddelbar er givet, i hvis correctere Brug det altsaa kun er Hensigten at øve Disciplene. De Sprog, som der kan være Tale om her at lære, ere da kun det tydske og det latinske. Men ogsaa om disse kan det ligesaa lidt befrygtes at de ved at læres paa eengang skulde dele Discipelens Kraft og Opmærksomhed mere, end f. Ex. Geographie og Historie gjøre det eller hvilkesomhelst to andre Gjenstande, som man dog ikke tager i Betænkning at lade Ungdommen i samme Alder begynde til eens Tid (jvf. ovenf. S. 37). Ja hvorfor skulde to saa forskjellige Sprog, der hver bør læres paa sin Maade, det latinske grammatisk, det tydske practisk og ved cursorisk Læsning, fordi det i lexikalisk Henseende har saa megen Understøttelse af Modersmaalet, ikke ligesaa vel kunne begynde at læres paa eengang, som fire eller fem forskjellige Videnskaber (Religionslære, Geographie, Historie, Naturhistorie og Regning), om hvilke man dog aldrig har hørt at de for meget deelte Begynderens Opmærksomhed og Kraft, ja den provisoriske Plan endog i den Henseende er saa lidet ængstelig, at i 6te Klasse hele sex Sprog og syv andre Discipliner skulle drives ved Eiden af hinanden? Netop hine to Sprogs Forskjellighed gjør, at de medføre en Afveerling, som ikke trætter og ikke forvirrer Lærlingen saaledes, som om han skulde begynde to eensartede Sprog, f. Ex. Fransk og Engelsk, Græsk og Latinsk paa eengang, thi kun det eensartede behøver, som vi S. 70 have bemærket, at læres successivt. Om Erfarin-

gens Beviis for at Latin og Tydsk, hver paa sin Maade, heldigen kan begyndes til samme Tid have vi talt ovenfor S. 37.

At der af Latin skulde mere end af nogen anden Disciplin fødes „Træthed og Lede“ hos nogen Lærling, af hvilken der ellers var noget at haabe, har jeg, der dog har havt med saa mange hundrede af Disciple i den Alder at gjøre, aldrig kunnet mærke, da tvertimod Latinen, som den eneste for alle Begynderne nye Gjenstand sædvanligen interesserer dem langt mere, end de andre Lærefag, som de allerede en Tidlang før end de optoges i Skolen have været mere eller mindre sysselsatte med, ja deres Fremgang deri som oftest endog er meest kjendelig. Ikke heller er Sagen selv i nogen Maade saa vanskelig, at den skulde overstige den taaarige Drengs Fattelyne, saa at jeg ikke begriber, hvoraf en saadan Træthed eller Lede skulde opstaae, med mindre Læreren skulde bruge en ganske hensigtstridig Methode og f. Ex. plage Disciplene med lange Grammatiflectier, af hvilke de endnu ikke lededes til nogen Anvendelse, saasom af de vidtløftige genera nominum med alle Undtagelser o. a. m. som glemmes ligesaa hurtigt som det er lært, eller benytte en for Begynderne for svær, vidtløftig eller uhensigtsmæssig Lærebog; men deri er jo Læregjensstand den uskyldig og det samme kan jo ligesaa vel blive Tilfældet i andre Fag, som i Latinen, naar Læreren misforstaar Udvæisningens Diemed paa de to første Etadier eller ikke besidder den fornødne pædagogiske Duellighed *). — Ligeledes kan jo „Usikkerhed og Uklarhed i visse Grundforestillinger“, hvad enten det nu er Læreren eller Discipelenes Skyld, for hvis Opfatning og Beholden af det ham forklarede selv ikke den bedste Lærer altid kan indstaae, ligesaa godt indtræffe

*) Jvf. Suhre S. 28.

enten Grammatiken er lært i Modersmaalet og det tydske, eller gennem det latinske Sprog, enten Latinen begyndes i 3die eller i 1ste Klasse, ja er endog saa meget sandsynligere i hiin, som der da mere maa leses med Fundamentalierne eller disse Grundforestillingeres Indprentning og Discipelen tidligere i det ham bekjendte Sprog har været mindre nødt til at agte paa dem.

Al „udenfor staaende Dommeres (uforstandige) Misnoie over denne Underviisnings Udstrækning gennem saa mange Aar med saa mange Timer“ kan ligesaa lidt tages nogen Notits, som af den „Langsomhed“, der i Motiveringen af den provisoriske Plan lægges den til Last. Saadanne Dommere vide ikke hvad de bede eller tale om, men røbe kun, at de hverken kjende Tendentzen af den classiske Literaturs Studium i Skolen eller de Vanstueligheder og den Vidtløftighed, som dette Studium baade i Henseende til Sprog- og til Sagskunds- skab medfører. Det er jo soleklart, at jo vanstueligere og vidt- løftigere en Læregjenstand er, og jo dybere Kundskab deri for- dres, desmere Tid vil Underviisningen deri, naar den skal opfylde sin Hensigt, medtage. Hvad der kan læres i en Hast, bringer hverken noget betydeligt Udbytte af Kundskab eller over Vandskræfterne i nogen synderlig Grad. Men begge Dele ere jo, som vi have viist, Hensigten hvorfor de gamle og fornem- lig det latinske Sprog gjøres til Hovedsagen i vore Lærde- skoler og det væsentligste Middel til humanistisk Dannelse. Klages der altsaa over den lange Tid og de mange Aar, der- paa maa anvendes, eller tilskrives vel endog Underviisningen Skylden derfor, da maa denne Misnoie vel grunde sig paa den falske Forestilling, at det, der skulde læres, ikke var andet end et Sprog, der lod sig lære ligesom et levende, med Mo- dersmaalet baade i Henseende til sin Bestaaffenhed og til de Gjenstande, det sædvanlig behandler, beslægtet Sprog, istedet-

for at Latinen ikke blot er i saa mange Henseender forskjellig derfra og maa læres grammatisk og som Grundvold for alt andet Sprogstudium, der igjen derved saa hviligen lettes, men Underviisningen deri desuden har saa mange forskjellige Dilemme, saasom at fortolke de classiske Skribenter i flere forskjellige Stilarter, derigjennem baade danne Smagen og bibringe Discipelen mangehaande vigtige Realkundskaber, om den i Verdenshistorien vigtigste og meest berømte Oldtid, dens Aand, Charakter, Sæder, Indretninger, Mythologic, Historie og Philosophie, Videnskab og Kunst, Veltalenhed og Poesi; hvertil endnu kommer Studiet af det græske Sprog, som har samme Diemed og en endnu større Rigdom paa fuldkomnere Mønstre i alle disse Henseender, hvilket alt er saa vigtigt til den høiere Aandsdannelse, som vore Lærdeskoler have og bør have til Maal, at det kræver baade langt mere Tid end nogen anden Disciplin og en Fortsættelse lige til Skoleunderviisningens Slutning. Afslaaes kan jo Intet i disse Fordringer*) der tvertimod i den nye Plan endog ere betydeligen forøgede**), bl. A. endog med den dog i Skolen unødvendige og sely uhensigtsmæssige græske og romerske Literaturhistorie, hvor liden Grund er der altsaa til at formindste den til alt dette absolut fornødne Tid? Ja har man hidtil i Almindelighed ikke kunnet opnaae nogen meget stor Fuldkommenhed i de gamle Sprog ved deres Studium gjennem hele Skolen og i flere Timer om Ugen, end der nu kan blive dem til Deel, hvor langt mindre Grund er der da til det Haab, at samme eller endog større Fordringer skulde kunne opfyldes ved at fradrage dette philo-

*) jvf. Littmann's fortreffelige Anmærkning i nærværende Skrifts 1ste Hefte S. 8-9.

**) s. samme Hefte S. 80-86.

logiske Studium i de udvidede Skoler eet, og i de ikke udvidede end og to hele Aar? medmindre der kunde findes et nyt hidtil ubekjendt Nødhedsmiddel, som idetmindste hverken den provisoriske Plan angiver eller de nyere udførlige og lærde, men tillige mindre let fattelige, Grammatiker i begge Sprog frembyde. Og endelig betænke hine Dommere i deres blot paa Nødtighedsprincipet og Vigtigheden af materielle Kundskaber grundede Indvending ikke, at saa mange andre Kundskabsgrene i de paaberaabte 8 Aar dog stedse rigeligen have deelt den de aandsdannende og humanistiske Læregjenstande tillagte Tid, ikke heller hvor vigtig denne Underviisning har været for Unglingens Dannelse i det Hele. Paa deres Indvending kan altsaa aldeles ikke agtes. Eller spørges der nu, „hvoreledes det, hvis Latin var et uundværligt Middel til en nyttig, frugtbringende og vækkende Underviisning, der fuldkommen gav en 10 og 11aarig Drengs Kræfter den Bestjæftigelse, de passende bør faae, da vil gaae med dem, der aldeles ikke lære Latin?“ da er Svaret meget naturligen dette, at disse sidste da heller ikke faae de Kundskaber og den Art eller Grad af Aandsdannelse, som det ikke var deres Hensigt eller Bestemmelse at skulle naae, men hvilket jo ikke kan komme i Betragtning, naar der spørges om deres Bedste, hvis videnskabelige Dannelse der i Skolen tilsigtes, eller medrette forlanges, at disse Gavn skulde opofres eller tilfidesættes for hvad der kan være bekvemmere for hine, der jo alligevel intet tabe af den Underviisning, der er bestemt for alle, men endydermere maae vinde i Aandsdannelse ved at deeltage et Par Aar i den, der er nødvendig for dem, der ere bestemte til Studeringer, da det dog neppe kan nægtes, at ingen af de Læregjenstande, der kunne paae sig for Lærdeskolens nederste Klasse, er tjenligere end Latinens første Grunde baade til Aandskræfternes tidlige Udvikling og til Grundvold for den øvrige Sprogunderviis-

ning, ja selv til at vække grammatistiske Begreber om Modersmaalet, samt at intet af de andre Fag, som bør drives i denne Klasse, behøver flere Læretimer end de, som ved Siden af Latinen godt kunne vende dem tildeelte og som for det meste ikke ville blive færre, end der i de efter den provisoriske Plan indrettede Skoler anvendes til dem (s. ovenf. S. 54).

„At Tydsk“, hvormed mangen Lærling endog inden han kom i Skolen har gjort Begyndelse, „maa være Underviisningsgjenstand allerede i 1ste Klasse,“ er jeg saa meget mere enig i, som tidlig Kundskab i dette Sprog kan være meget nyttig samt det for medelst sit Slægtskab og Lighed med det danske allerede her meget let lader sig lære, saa at Lærlingen endog ved kun 4 Timers ugentlige blot cursoriske Læsning (om hvilken er talt ovenfor S. 30—31) i eet Aar kan have fuldendt Riises lille Læsebeg eller en lignende og derved erhvervet sig en ikke ringe Færdighed i at læse og forstaae tydske Boger, hvis Indhold ei overstiger Lærlingens Fattesvne, tilligemed Dre for Sprogets Egenheder og fornødent Stof til de grammatistiske Regler, der da siden blive ham mere indlysende end ved at læres abstrakt forud samt heller ikke kunne være til nogen synderlig Nytte som Fundament for den latinske Grammatik (jfr. S. 35): hvorimod nogen Ferkundskab i denne kan være ham til megen Veiledning i at fatte Constructionen og Formbetydningerne i det tydske Sprog, der da ofte med et eneste fra den latinske Grammatik*) bekjendt technisk Udtryk kunne tilkjendegives ham, og han f. Ex. langt lettere begriber den tydske Casusbrug, forskjellige Anvendelse af mir og mich, Sie og Thuen, Conjunctivbegreb og andre Syntaxens Regler, end

*) At al Grammatikunderviisning bedst gaar ud deraf, er vist ovenfor S. 31—32 og 36.

den, for hvem den latinste Grammatik er ubekjendt. Om end enkelte Studenter maaskee kunne „efter Underviisning i Tydsk gjennem alle Klasser besidde en heel ringe Færdighed“ i at forstaae Sproget, thi Mere har jo hidtil ikke været forlangt, da beviser dette ikke andet, end enten at de ikke have anvendt behørig Flid derpaa, efterdi det Samme jo kan indtræffe efter nok saa langvarig eller tidlig Underviisning og ligesaavel i ethvert andet Fag som i Tydskten, eller at der er begyndt alt for sildig derpaa og med for faa Timer, medens Disciplene vare beskæftigede med alt for mange andre vanskelige Gjenstande, saaledes som efter Foranstaltningerne af 1806, da Tydsk kun skulde læses i de to øverste Klasser; hvorimod derved ikke bevises, at en saa tilstrækkelig Fremgang deri som den nysnævnte, ikke skulde kunne gjøres i første Klasse ved endog kun 4 eller høit 5 Timers ugentlige Underviisning deri, hvorefter endda 6 Timer kunne blive tilovers til Latinen uden Formindstelse af den nødvendige Tid for de andre Fag (see ovenf. S. 54). Maaskee vil man nu sige, at disse tilovers blivende Timer bedre kunde anvendes til at bevirke en større Fremgang i de andre for Begynderklassen bestemte Læregjenstande, men derimod kan igjen bemærkes, at disse Fag jo dog og bør have deres til Disciplenes Alder passende Grændse, samt at det, da de meest kun kræve Hukommelsens Anvendelse, hvilken Begynderne i den Alder ikkun ere altfor tilbøielige til ene at bruge, og ferresten kun bestaae i mechaniske Øvelser, vilde være hensigtsmæssigere og mere pædagogisk rigtigt, tillige at sørge noget mere, end dette tilfældigviis eller middelbart kan skee ved hine Hukommelsesvidenskaber, for Forstandsevnernes Udvikling, hvilken mere direct tilveiebringes ved den grammatiske Underviisning, som da, efterdi Moderemaal, hvad man jo erkjender, ikke ene er tilstrækkeligt dertil, og Underviisningen i det tydske Sprog bedst begyndes med cursorisk Læsning, helst

bør bygges paa det latinske Sprogs for den Alder ingen-
 lunde for vanskelige Elementer. At de andre Discipliner
 (Realsagene) i det første Aar ikke behøve flere Timer ugentlig
 for at det for nederste Klasse passende Maal deri kan op-
 naaes, end de ovenfor S. 54 angivne, lader sig formeent-
 lig let indsee, hvis jeg maa beraabe mig paa, hvad her i
 Skolen efter Programmet i forrige Aar uden for stor An-
 strængelse for Disciplene, er udrettet. Saaledes læstes i Tydskt
 i 6 Timer meget Mere end nylig (S. 82) er anseet for til-
 strækkeligt, uagtet Stuen dog deelttes mellem to Partier; i Re-
 ligion i 2 Timer ugentlig mit „Grundlæg for den første Un-
 derv. i Religion“ og Herslebs mindre Bibelhistorie heel; i
 Geographie i 3 T. næst efter en almindelig Oversigt af Jord-
 kloden paa Planiglober og Charterne første Halvdeel af Thri-
 ges Lærebog; i Historien efter Kosods fragmentariske Udtog
 den gamle Historie, hvortil gjerne kunde været føiet, og selv
 i to Timer kan føies, en Fortsættelse indtil Korstogene, der-
 som man ikke havde anseet det for bedre ved idelig Repetition
 at skaffe Disciplene Fasthed i det Lærte, end at udbrede sig
 videre, hvad der imidlertid vil skee i næste Aar, især hvis man
 skal beholde 3 Timer til Historien, hvortil dog i Metropolita-
 nstolen, hvor der begyndes med Fædrelandshistorien, ikke an-
 vendes flere end 2 Timer. I Naturhistorien lærtes i 3 T.
 hele Rielsens Udgave af Funks Ledetraad, og i Aar tillige til
 § 17 af Bramsens og Dreiers Lærebog. I Regning præstereedes af
 de Femmeste Regula de tri i Brøk, af de Svagere de 4 Species
 i Brøk, samt foretoges desuden i den 4de Time Dvølses i Hoved-
 regning; og endelig dreves Kalligraphie i 4 og Tegning i 2 Ti-
 mer, hvilket Alt udentviisl ikke er for lidet forlangt*) af den
 Klasse; ja i Udskilligt deraf, saasom i Dansk, Tydsk, Religion,

*) Er det nogtskeds bragt mindre vidt, da er det ikke Gjenstandenes Skolb.

Historie, Naturhistorie, og især Regning og Skjønkrivning (hvori Lærlingene ere øvede længe inden de kom i Skolen) kunde det Samme meget vel uden Tab for Sagen eller for stor Besvær for Disciplene præsteres endog i det S. 54 anførte mindre Antal ugentlige Timer, og saaledes for Latinens Begyndelse altid blive 6 eller idetmindste 4 Timer om Ugen tilovers, hvilket sidste Antal og i Borgerdydsskolen paa Christianshavn forundes den til vore Lærdeskolers nederste svarende Klasse, og dette Institut saaledes faaer to Aar forud for vore offentlige Skoler, der dog skulle bringe det ligesaa vidt. Overhovedet endelig har jeg ikke været i Stand til at see, at der i de fire Aar, i hvilken den nye Indretning nu har været indført hos os, er ved Latinens Bortkastelse vundet Noget enten for Fremgangen i noget af de andre Fag eller for Ungdommens almindelige Dannelse; og ligesaa lidt, at derved var erhvervet noget „Stof, som levede Tid og Plads for Andet i de høiere Klasser“, hvor de samme Discipliner jo alligevel i høiere Grad skulle fortsættes, og navnlig fer Latinen, saa at den „i tredie Klasse kunde indtræde med større Kraft end hidtil“, hvilken idetmindste ikke viser sig at være nu anvendt i større Grad, da f. Ex. Metropolitan- og andre Skoler ikke have faaet i 3die Klasse til Latin flere end 9 Timer ugentlig, det mindste Antal der, selv medens der forud var lært Latin i de to nederste Klasser, i nogen Skole anvendtes dertil, og det altsaa ikke er let at begribe, hvorledes den samme end sige en større Fremgang skulde uden flere Timer deri kunne opnaaes efter en to Aar sildigere Begyndelse dermed, ja tvertimod endog den Forkundskab i de gamle Sprog, hvorpaa denne Undervisning i de høiere Klasser maa bygges, vil være svagere, og derved den hidtil sædvanlige Forening af det yngre Parti med de ældre i 6te Klasse betydeligen vanskeliggjøres.

At der ved at begynde med Latin i de to nederste Klas-

fer skulde tabes den fornødne „større Ro for altfor meget adsplit-
tende Stof“ er heller ikke at befrygte, naar man blot foruden det,
jeg allerede har anført ovenfor S. 77, vil agte paa, at for
den Alder, som endnu ikke er stiftet til lang Bedhængenhed i
et Arbeide eller til eget videre Studium, end at lære de fore-
satte Pensa, er netop Afværling mere nødvendig end den
Ro, der til de Aldres Studier kan være fornøden, men i
hvilken Henseende den provisoriske Plan gaaer lige den mod-
satte Veie, og adsplitter især 6te Klasse's Tid, hvor just hin
større Ro til eget Arbeide meest kunde behøves, imellem 13
forskjellige Gjenstande, der samtlig kræve Aandsanstængelse,
og hvoraf daglig hele 6 fordre egen Forberedelse og hyppige
skriftlige Arbeider udenfor Skoletiden, istedetfor at Disciplen i
1ste Klasse kun har 6 og i 2den 7 Lærefag, som fordre Aands-
anstængelse og Forberedelse og ei vilde give Disciplene mere
end 3 til 4, eller, naar Latin kom til, i det høieste et Par
Dage 5 Pensa at berede sig til, hvilket alt, naar Læreren i
Forveien har gennemgaaet det med dem og ei foregiver dem
for store Lectier, ei kan koste en Discipel af almindelige Ev-
ner Mere end to, hoit tre, Timers Tid udenfor Skoletiden
og just ved Gjenstandenes Forskjellighed forebygger at han ei
trættes af samme*). *Selvstudium*, som fordrer lang Ro og
Bedholdenhed ved een Gjenstand, bør man i den Alder endnu

*) Dett. forklarer allerede *Dionctilian inst. or. 1, 12*, som, efterat
have beviist det med lignende Exempler, slutter: *adeo facilius est multa facere, quam diu. Illud quidem minime verendum est, ne laborem studiorum pueri difficiliter tolerant, neque enim ulla ætas minus fatigatur. Mirum sit forsitan, sed experimentis deprehendas &c.* Overhovedet kunde det vist ikke være af Veien, om vi ved vore pædagogiske Reformere og i Henseende til Methodiken jevntlig konsulerebe denne herlige Weltalenheds lærer, der vist ikke saa let vil blive forældet.

ikke forlange. Tvende mindre Pensaa, f. Ex. et i Latin og et i Historien, trætter Disciplen i den Alder langt fra saa meget, som om han kun fik eet men dobbelt saa langt i Historien allene.

Naar det nu endvidere siges, at „Sagen virkelig kan tages anderledes end hidtil er steet *), og allerede den latinske Formlære ganske anderledes tilegnes af en Dreng, hvem Begreberne Ordklasse, Declination og Conjugation, kort sagt de grammatikalske Formers Art og Betydning i Almindelighed ere bekendte, end af dem, der først skulle orientere sig i enhver af disse Forestillinger, øves i at fatte Ord, hvis Betydninger ikke ganske svare til eet dansk, i at konstruere Sætninger og ved Hjælp deraf og Opmærksomhed paa Flexionen at oversætte“: da er det for det første et Spørgsmaal, om en saadan forudgaaende Orientering gennem Modersmaalet er nødvendig, end lige kan kræve hele to Aar, da den dog hidtil uden Bønselighed har kunnet meddeles under Eet med den latinske Grammatik (jvf. S. 38); og dernæst hvorledes Lærlingen skal kunne gennem Modersmaalet orienteres i de grammatiske Forestillinger, for hvilke dette savner tilstrækkelige og

*) At Underviisningen i de gamle Sprog, som i saa meget Andet, nu maa ved Didaktikens og Methodikens Fremskridt indrettes anderledes end i Forfædrenes Tid, iudrømmer med mig ogsaa Prof. Suh r i hans Skrift om Reformerne S. 29 og i hans samlede Smaa skrifter I, S. 125, men bemærker tillige, at „deraf ikke følger Berettigelse til at udelukke det latinske Sprog fra den hidtil givne Plads som Grundvold for den høiere Sprogunderviisning.“ Og vist nok kan dette ikke nægtes, saa længe det ikke af Erfaring kan bevises, at der inaaen Methode kan gives, hvorved Latinens Begyndelsesgrunde godt kunne bibringes tiaarige Disciple af den Mødenhed, som er den almindelige i den Alder, hvilket endaa er langt fra at være bevi st.

tydelige Mærker, saasom netop i Declinationen, der i Dansten kun finder Sted i Genitiven og i Personalpronomina, men som man forresten kun kan gjøre Disciplen indlysende ved Sammenligning med den latinske Declination og den, der ikke lærer Latin, derfor har ondt ved at begribe; hvilket Sprog derimod for alle disse Grammatikalier har bestemte simple og analoge Former, der, da deres Betydning tillige maa læres, med det Samme orientere Lærlingen i de grammatiske Begreber, og tillige veilede ham til at finde Constructionen, hvorpaa han, som sagt, i Modersmaalet ei behøver at agte: da han uden dens Hjælp umiddelbar forstaaer hvad han læser, og ligesaa tildeels i Tydsten, som formedelst dens Lighed med vort Modersmaal saa let forstaaes uden forudstiftet Grammatik. Til disse latinske Former binder sig nu det grammatiske Begreb, som med det Samme læres (s. ovenf. S. 38); hvorimod hverken det danske eller det tydske Udtryk yder nogen Hjælp til det, som i Latinen maa læres, nemlig de grammatiske Former og deres Betydninger saavel som de i hvert Pensum forekommende Gloser, hvilket alt bliver Lærlingen lige nyt enten han forud har lært hine Sprog eller ikke, enten han skal begynde dermed i 3die eller i 1ste Klasse, ja omvendt endog i sidste Tilfælde denne Forkundskab i Latinen vil yde ham stor Hjælp saavel til at begribe de levende Sprogs Grammatikalier *) som til at gjøre raskest Fremstridt i Latinen, end naar han først skal begynde med

*) Et Henfigten (som omtalt S. 70 fg.) at tilbringe en Lettelse, da fatter den, som er hjemme i den latinske Grammatik, langt lettere den tydske, end omvendt hiin gjennem denne (s. ovenf. S. 67), og endmere det franske Sprogs baade Ord og grammatiske Former ved at kunne bygge paa Forkundskab i det latinske, hvorefter er talt ovenfor S. 32.

dens Elementer i 3die Klasse, hvad kun medfører de Vanstelligheder og skadelige Følger, som jeg har anført ovenfor S. 53. Eller maa jeg endelig beraabe mig paa min lange Erfaring i tre forskjellige Skoler, da er det saa langt fra at jeg nogensinde har kunnet bemærke, at det falder den tiaarige Begynder vanskeligere at orientere sig i hine grammatikalste Forestillinger fordi han tillige lærte at kjende de latinske Former derfor, eller har hørt af nogen duelig Lærer, at det var besværligere at bibringe Lærlinge af den Alder Latinens end andre Sprogs grammatiste Begyndelsesgrunde, at jeg endog snarere har hørt beklage, at man nu maa savne dette Hjælpe middel til at gjøre flere af disse grammatikalste Begreber saa indlysende for Begynderen, som de kunne blive, naar han i Latinen er gjort bekjendt med samme, ja selv den Træthed og Lede, som man befrygtede af den latinske Sprogunderviisning, finder lettere Sted ved Analyse af danske Stykker, end hvor der hvergang er noget Nyt at agte paa og lære.

Dg naar der nu endelig bemærkes, at „det ved denne hele Anordning er et ikke ganske uvæsentligt Punkt, naar Planen forresten kan tilfredsstille den lærde Skoles Fordringer“ (hvilket endnu er langt fra at være afgjort, altsaa Betingelsen bortfalder) „at dennes særlige Charakter og derved Delingen af Studerende og Ikke-Studerende indtræder noget senere“, da er dette Sidste netop den Punkt, om hvis Rigtighed Spørgsmaalet er, og hvorefter der endnu, efter det, jeg har bemærket ovenfor S. 58—60, er største Grund til at tvivle. Skolens egentlige Bestemmelse er jo kun at være lærd Skole (Lærdomsskole) eller høiere Underviisningsanstalt, til hvilken efter Anordningen af 7 Nov. 1809 §§ 1 og 66 til lige er forundt dem, som ikke skulle studere, Udgang, uden at de ere forbundne til at lære noget af de gamle Sprog, hvad dog Mange vælge og da have den Fordeel deraf, som jeg har

anført ovenfor S. 64 fgg. Det indsees derfor ikke, hvorfor de Studerendes Gavn skulde tilfidesættes og Tiden til at lære det, som er dem vigtigst, indskrænkes saalænge der alligevel kan til de øvrige Fag i de nederste Klasser blive al den fornødne Tid og alle, paa en Ubetydelighed nær, kunne drives med samme Kraft, som det selv nu efter den nye Indretning skeer i Metropolitanstolen (s. S. 76), samt ikke en eneste af de nu befalede Sprog= eller Realgjenstande vil savnes*). Hvad kan da nu Realismens Talsmænd vel forlange mere? og hvorfor ville de endog udstrække den Seir, den har vundet, til en Indskrænkning af den philologiske Underviisning, der ikke engang kan være til dens egen Fordeel, saafremt det ellers er til Gavn selv for den ikke til Studeringer bestemte Discipel at have tillige vundet de Bidrag mere til sin aandelige Dannelse og selv til Indsigt i de nyere Sprog og Mødersmaalets Behandling, som allerede nogen Kundskab i det latinske Sprog kan forstaae? hvortil endnu kommer den store Fordeel, som man dog skulde troe maatte være Realisternes eget Ønske, at ogsaa denne elementære Kundskab i Latinen, naar den blev fælleds for alle, vilde bidrage til at udjævne den hidtilværende Kløft imellem de Studerede og Ustuderede og gjøre de Sidste det lettere at kunne forhverve sig mangen Kundskab, som de selv ofte føle Savnet af. Derimod vil Indskrænkning af Underviisningen i de gamle Sprog og deres Literatur inden saa snævre Grændser, som den nye Underviisningsplan bestemmer, let have til Følge, at Kundskaben i dem, ved hvis Studium Videnskabernes Lys først efter Midalderens lange Mørke tændtes, efterhaanden igjen vil hensesygne og, da deres Virkninger altsaa ikke mere kunne blive saa kjendelige, medens Realkundskabers Nytte i Hverdagslivet

*) Thi Physiken skal jo alligevel ikke indtræde før i de øverste Klasser.

ligger saa ligefrem for Diet, total Udelukkelse af Humanis-
men fra Skolen tilsidst vil blive den naturlige Folge. Vel
vil man nu maaskee sige, at der Intet eftergives i Fordrin-
gen, fordi Studiet af de gamle Sprog concentreres til en kort-
tere Tid eller til færre Aar; men isaafald maatte der jo i
disse færre Aar kunne anvendes desmere Tid paa samme,
hvilket netop ikke bliver Tilfældet, men snarere det modsatte,
da Mængden af Lærefag, som skal fortsættes lige indtil 7de
Klasse naaes, er saa stor, at Tiden til de gamle Sprog der-
ved endog formindstes. Jeg kan derfor ikke andet end med
Littmann (s. det herlige Sted af ham i disse Bemærkninger
1ste Hefte S. 8) erklære mig for, at i dette Studium alde-
les Intet kan eftergives hverken i Fordring eller i Tiden til
dens Opfyldelse, og at Halvhed i ethvert Tilfælde maa for-
sages. Men en saadan Halvhed vil finde Sted ei allene naar
Tiden for de gamle Sprogs Dyrtelse paa forebemeldte Maade
forkortes, men og naar Skolen skal deles i to særskilte Styk-
ker en Real- og en Lærd-Skole, hvorom nylig er talt S. 58
hvad dog her saa meget mindre behøves, som der uden samme
kan ved den hidtil brugte Forening stee den første Underviis-
ning i Alt, hvad henregnes til Realier, lige godt fyl-
dest. At halve Forholdsregler, hvorved det ene Parti
skal opofre Noget af sin retmæssige Fordring til større For-
deel for det andet, overhovedet intet due, men tværtimod end-
og medføre Skade, synes den senere Tids Historie at have be-
viist saa tydeligt, at man vel burde betænke sig paa at gribe
nogen saadan, især hvor ingen Nødvendighed byder det eller
nogen retmæssig Fordring nægtes dette andet Parti.

Saavidt nu om den i mine Tanker uheldigste Punkt i den
nye Plan, og dobbelt uheldig for de Skoler, som ikke have
en 7de Klasse og altsaa maae tabe hele to Aar for Latinen
og dog skulle præstere det Samme deri. At jeg i at omhandle

dette er bleven saa vidtloftig og ikke har kunnet undgaae enkelte Gjentagelser maatte gunstigt undskyldes med at jeg har troet at burde stykvis imodegaae alle de Grunde for hiin Udsættelse, som ere bleven mig bekendte og hvori da maatte forekomme Udskilligt, som allerede laae i hvad der forud var bemærket.

At det i Græskan, der i Følge af Latinens Udsættelse til 3die Skoleaar har maattet udsættes til det 4de, vel kan, naar derpaa anvendes tilstrækkelig Glid og een Time daglig, bringes saa vidt, at det Væsentligste af Formlæren kan være Disciplene nogenlunde indpræntet og saa meget af en passende Begynderlæsebog gjenneingaaet, at de derefter i 5te Klasse kunne begynde paa Læsningen af et Skrift som Xenophons Anabasis*), har jeg ved selv i det nu forløbne Aar at overtage denne Underviisning nogenlunde overbeviist mig om; men det var og med Disciple, som havde lært Latin fra nederste Klasse af, nogle ogsaa havde været et Aar forud i 4de Klasse og saaledes allerede havde endeel Forkundskaber i Græskens Elementer. Smidlertid vil jeg nok troe, at dette Maal nogenlunde lader sig opnaae, men kun under de to Betingelser, at der baade til denne Underviisning anvendes een Time daglig, og ved en tidligere Begyndelse med det beslægtede latinske Sprog end blot eet foregaaende Aars bliver lagt en god Grundvold for Begyndelsen af det græske, hvilket saaledes er endnu en Grund mere til den ovenfor anbefalede tidligere Begyndelse med Latinen (jvf. ovenfor S. 48

*) Dog søger jeg dermed at forene endnu et nyttigt Hiemed ved, førend der begynder paa Xenophon, at lade læse det Udsnit af Mythologien, som meest efter Apollodor findes i min græske Læsebog, tilende, hvorved der gives Lærlingen en Kundskab om Mytherne, som ved en paafølgende Læsning af baade græske og latinske Digtere kan være ham til megen Nytte

Ann.) Ogsaa i de følgende Klasser vil et ikke ringere Ti-
meantal end een daglig være fornødent for at selv det mind-
ste til Dimissionen befalede Kundskabsmaal godt kan opnaaes,
end sige, hvis man, hvad dog var ønskelig, vilde bringe det
videre.

Og hvad nu endelig den provisoriske Plans Fordringer i
Tydskeu angaaer, da overstrider den, at „Disciplen ved
Udgangen af sjette Klasse skal baade kunne skrive Spro-
get correct og være bekjendt med det Bæsentligste af
den tydske Literaturs Historie“, ikke allene hvad
vi ovenfor S. 21 have viist at maatte være det rette og for-
nødne Maal for Lærdestolens Underviisning i de fremmede
levende Sprog, men gaaer endog saa vidt, at der i Tydsk skal
af Disciplen være opnaaet samme Kundskab og Duelighed,
som i Modersmaalet, hvortil der dog ikke indsees at være no-
gen gyldig Grund og mindst i nuværende Tider, da vi snar-
ere have at stride imod end at fremtvinge nogen Germanisering
og ikke kunne vente nogen synderlig Tilbøielighed hos Ungdoms-
men til videre Studium af Sproget, end behøves for at forstaae
hvad deri er skrevet. Thi vel veed jeg af egen Erfaring, hvor baade
behageligt og nyttigt det er, at kunne bruge begge Sprog med
lige Fethed, men deels gjælder dette jo meest med Hensyn til
Talefærdigheden, som jo og kunde være ligesaa ønskelig i det
franske Sprog, hvori dog ikke forlanges saa stor Fremgang,
og deels ligger der i denne Behagelighed dog ikke Grund nok
til at gjøre denne Grad af Duelighed i det tydske Sprogs
Brug og af Kundskab i dets Literaturhistorie til almindelig
Fordring til Dimittenden fra vore Lærdestoler, især da dens
Opfyldelse vilde rove for megen Tid fra de gamle Sprog og
saa mange andre Fags Studium, hvori en ikke ringe Kund-
skab skal præsteres. Eller vil man maaffee paastaae, at Fær-
dighed i at skrive det tydske Sprog correct bør erhverves fordi

den i een eller anden Livsstilling siden kan blive Disciplen nødvendig eller nyttig, da kan det jo dog ligesaa lidt blive Skolens Pligt at staae ham den fuldendte Duelighed til et saadant, som til noget andet Kald i Livet, men kun at forberede ham i Almindelighed saaledes og forsyne ham med de Forkundstaber, at han siden ved egen Flid kan forstaae sig den i saa Henseende fornødne specielle Dydighed; ikke at tale om, at det i en Stilling, hvori et fremmed Sprog skal bruges, kommer an paa en Lethed i at bruge det og at kunne tænke deri, som ikke erhverves ved at oversætte deri fra Modersmaalet efter Lexikon og Grammatik, men som maa gaae ud fra en Færdighed i at tale Sproget, som Skolen kun i ringe Grad kan bevirke, og de for dette Sprog bestemte Tider da hellere maae anvendes til Læsning af fortrinlige tydske Skrifter saavel i Poesie som Prosa, hvad der paa eengang kan tjene til baade at danne Smagen og bedre end alle Regler øve i Sprogets rigtige Brug. Jvf. hvad videre derom er bemærket i 1ste Hefte S. 119.

Dog herved byder Rummet mig for denne Gang at standse. Om de øvrige Læregjenstande og hvad videre af den provisoriske Plan kunde behøve at omhandles, forbeholder jeg mig at tale i det tredie og sidste Hefte, der, om Gud vil, skal ledsage Programmet for næste Aar.